

Facultade de Educación e Traballo Social

Presentación da Facultade

A Facultade de Educación é a escola de escolas: unha institución pública ao servizo de todas as persoas interesadas na mellora continua da educación e dos servizos sociais. Trátase dun centro universitario que se asenta sobre a historia dos centros de formación de mestres/as, educadores/as sociais e traballadores/as sociais, pero tamén sobre a historia do ensino e dos servizos sociais.

É unha facultade, polo tanto, que tenta incorporar todos os medios técnicos posibles, pero sen renunciar a un pasado que se constrúe sobre o esforzo colectivo dos profesionais e da cidadanía.

Os cambios respecto ao presente son considerables. Pero hai algo que unha facultade de educación debe contribuír a que se manteña: o espírito solidario dos veciños/as e a percepción da escola como propia, como asunto da comunidade.

Agardo que as persoas que elixen esta facultade para realizar os seus estudos teñan esa mentalidade de pertenza a un grupo que constrúe o futuro colectivo da educación e dos servizos sociais.

A oferta educativa para o próximo curso no Centro é:

Catro títulos de Grao:

- GRADO EN EDUCACIÓN INFANTIL
- GRADO EN EDUCACIÓN PRIMARIA
- GRADO EN EDUCACIÓN SOCIAL
- GRAO EN TRABALLO SOCIAL

Catro títulos de Máster:

- Master en Dificultades de Aprendizaxe e procesos cognitivos
- Master en Intervención Multidisciplinar na Diversidade en Contextos Educativos
- Master en Investigación Psicosocioeducativa con Adolescentes en Contextos Escolares
- Master en Profesorado de Secundaria Obrigatoria, Bacharelato, Formación Profesional e Ensino dos Idiomas (especialidades de Orientación, Xeografía, Historia, Humanidades, Matemáticas e Tecnoloxía) Por outra banda, durante os últimos anos, a Facultade de Empresariais e Turismo, potenciou, de forma considerable a participación dos estudantes en programas de mobilidade.

Para obter máis información visita a nosa páxina web

<http://webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Equipo Decanal

O Equipo Decanal está composta polos seguintes membros:

Decana:

Dª María del Mar García Señorán

Vicedecanos/as:

D. Ramón Ángel Fernández Sobrino

Dª María del Carmen Ricoy

D. Xosé Manuel Cid Fernández

D.ª María del Pino Díaz Pereira

Secretario:

D. Antonio González Fernández

Localización

LOCALIZACIÓN DA FACULDADE.

Dirección postal:

Facultade de Ciencias da Educación

R/. Doctor Temes, s/n 32004 Ourense

A Facultade de Ciencias da Educación atópase no denominado Edificio Facultades ou Edificio de Ferro, contando ademais con outros espazos docentes situados nos pavillóns 1 e 2.

Directorio telefónico:

Conserxería: 988 387 101

Secretaría alumnado Graos : 988-387-168, 98- 387-194, 988-36-890

Secretaría alumnado Mestrados: 988 368 893

Decanato: 988-387-159

Correo electrónico:

Secretaría alumnado: secexbo@uvigo.es

Secretaría Decanato: sdexbo@uvigo.es

Grao en Educación Social

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
005G130V01101	Filosofía: Filosofía social	1c	6
005G130V01102	Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento	1c	6
005G130V01103	Educación: Teorías e institucións educativas	1c	6
005G130V01104	Metodoloxía de investigación socioeducativa	1c	6
005G130V01105	Recursos tecnolóxicos en educación social	1c	6
005G130V01201	Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural	2c	6

005G130V01202	Educación: Didáctica: Deseño e programación no ámbito socioeducativo	2c	6
005G130V01203	Educación: Educación permanente	2c	6
005G130V01204	Educación: Historia da educación social	2c	6
005G130V01205	Educación: Pedagogía social	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
005G130V01301	Psicoloxía: Psicoloxía social	1c	6
005G130V01302	Socioloxía: Socioloxía da educación	1c	6
005G130V01303	Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas	1c	6
005G130V01304	Educación social no sistema educativo	1c	6
005G130V01305	Xénero e educación social	1c	6
005G130V01401	Educación de persoas adultas	2c	6
005G130V01402	Educación para o lecer e o tempo libre	2c	6
005G130V01403	Estratexías de aprendizaxe en contextos socioeducativos	2c	6
005G130V01404	Habilidades sociais en educación social	2c	6
005G130V01405	Intervención socioeducativa para a inclusión social	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
005G130V01501	Intervención socioeducativa na infancia e adolescencia en situación de risco social	1c	6
005G130V01502	Mediación en conflitos e situacións de violencia	1c	6
005G130V01503	Programas de animación sociocultural	1c	6
005G130V01601	Iniciación na práctica profesional	2c	6
005G130V01602	Prácticas externas: Practicum I	2c	12

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
005G130V01701	Educación e animación sociolaboral	1c	6
005G130V01702	Intervención socioeducativa nas condutas aditivas	1c	6
005G130V01703	Intervención socioeducativa no ámbito familiar	1c	6
005G130V01801	Prácticas externas: Practicum II	2c	18

Curso 3			
Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O05G130V01901	Avaliación de programas socioeducativos	1c	6
O05G130V01902	Intervención en saúde e educación social	1c	6
O05G130V01903	Investigación-acción na práctica socioeducativa	1c	6
O05G130V01904	Socioloxía do consumo e identidades culturais	1c	6
O05G130V01905	Dinámica de grupos e intervención psicosocial comunitaria	2c	6
O05G130V01906	Educación ambiental para o desenvolvemento sostible	2c	6
O05G130V01907	Educación intercultural e para a paz	2c	6
O05G130V01908	Xerontoloxía e educación social	2c	6

Curso 4			
Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
O05G130V01909	Discapacidade e educación social	1c	6
O05G130V01910	Educación social nos servizos sociais	1c	6
O05G130V01911	Programas de educación social na terceira idade	1c	6
O05G130V01912	Sexualidade e saúde	1c	6
O05G130V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	12

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Filosofía: Filosofía social				
Materia	Filosofía: Filosofía social			
Código	O05G130V01101			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	González Arribas, Brais			
Profesorado	González Arribas, Brais			
Correo-e	brais.gonzalez.arribas@uvigo.es			
Web	http://fcce.uvigo.es/es/docencia/profesorado/brais-gonzalez-arribas/			
Descrición xeral	Esta materia é unha introdución ao estudo do social desde un enfoque filosófico, é dicir, non só explicativo e descritivo senón, sobre todo, autorreflexivo e crítico, capaz de poñer en cuestión a un/unha mesmo/a.			

Competencias	
Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Planificación e organización
CT3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
CT12	Compromiso ético
CT18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
1. Capacidade para coñecer os supostos filosóficos, que están na base dos proceso de intervención socioeducativa	CB1 CB4 CG1 CG4 CE1 CT1 CT2 CT3 CT12
2 Capacidade para mediar na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade en comunidades socioeducativas.	CB2 CB4 CG2 CG3 CG4 CG5 CE10 CT2 CT12
3 Capacidade para favorecer os valores de igualdade e cidadanía democrática e capacitar para a prevención e mediación en casos de violencia nas súas diversas manifestacións (simbólica, de xénero, etc.).	CB3 CG5 CE10 CT2 CT12

4. Capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía.	CB2 CB3	CG5	CE5	CT12 CT18
5.- Capacidade para analizar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos.	CB2 CB3	CG4	CE11	CT2 CT12

Contidos

Tema	
1. Introducción á Filosofía Social.	1.1. Definición e contextualización da Filosofía Social.
2. A modernidade. Luces e sombras	2.1. Luces e sombras da modernidade: racionalismo, universalismo, progreso, secularización // Antropocentrismo, androcentrismo, produtivismo, heterosexismo. Etnocentrismo.
3. Cidadanía e Estado de Benestar.	3.1. A conceptualización e avaliación do público e do privado no Estado de Benestar. A irrelevancia pública do doméstico. A xustiza e o coidado.
4. Cidadanía, coñecemento, poder e educación.	4.1. Saber e poder. 4.2. A educación social como instrumento de poder e estratexias para o cambio: resistencia, disidencia, resiliencia, invención.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	0	20
Seminario	4	0	4
Actividades introdutorias	2	0	2
Seminario	6	14	20
Presentación	6	0	6
Resolución de problemas	5	20	25
Traballo tutelado	0	50	50
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	21	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Presentación dos contidos da materia.
Seminario	Exposición e debate sobre un tema relacionado co programa da materia a partir da análise previa dalgún documento escrito ou gráfico.
Actividades introdutorias	Introdución á materia e explicación do tipo de actividades que se van desenvolver durante o cuadrimestre.
Seminario	Actividades de exposición e análise sobre algún dos contidos da materia encamiñadas á investigación e o tratamento en profundidade sobre ditos contidos.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Resolución de problemas	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento de actividades e problemas plantexado na materia e do proceso de aprendizaxe
Traballo tutelado	Realización dun traballo de introdución á investigación relacionado coa temática da materia. Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre os resultados dun traballo, exercicio ou proxecto.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado en grupos de traballo acordara un tema coa profesora que desenvolverá ao longo do cuadrimestre coa súa correspondente presentación.
Seminario	realizaranse seminarios sobre temas vinculados coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Presentación e debate dun tema da materia a partir da análise dun documento escrito ou gráfico.	25	CB1 CG1 CE1 CT1 CB2 CG3 CE5 CT3 CB3 CG5 CB4

Traballo tutelado	Avaliación do proceso,resultados e presentación dun traballo de iniciación á investigación.	35	CB1 CB2 CB3 CB4	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5	CE11	CT1 CT2 CT3 CT18
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dun exame no que se plasme que se entenderon os contidos fundamentais da materia. Ata 4 puntos.	40	CB1 CB2 CB3 CB4	CG1 CG4		CT1 CT2 CT3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Sobre o traballo tutelado: O comenzo do curso o alumnado e a profesora decidirán se este traballo se fai de maneira individual ou en grupo, e, se o traballo en grupo pode substituír o exame, o traballo tutelado entón pasaría a ser avaliado cunha cualificación do 70%. De ser así, o traballo debe ser feito en grupos de non máis de 4 persoas, debe ser exposto na aula, e na exposición debe participar todo o alumnado que forma dito grupo. O traballo debe abordar unha gran porcentaxe dos contidos do programa da materia. Se algunha persoa non participa na elaboración e na exposición do traballo, esta deberá facer o exame escrito. Nesta modalidade o alumnado traballará tres dos libros que aparecen na Bibliografía, e farán unha exposición sobre os mesmos en grupos de 4 persoas. Esta actividade terá un peso dun 30%.

Alumnado non presencial: Realización dun traballo relacionado cos contidos da materia e resumo de dous libros que aparecen na Bibliografía da materia: ata 4 puntos. Para facer media é preciso obter, polo menos, 2 puntos.

Realización dun exame: ata 6 puntos. Para facer media é preciso obter 3 puntos.

Para ambas modalidades de avaliación, as partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade (<http://fcce.uvigo.es/es/>) no espazo "datos exames".

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Amoros Celia (ed.), **Feminismo y Filosofía**, Síntesis, 2000

Amorós, C., de Miguel, A., **Teoría feminista: De la Ilustración a la Globalización. De la Ilustración al Segundo sexo.**, Minerva,, 2005.

Beltrán, Elena y Maquieira, Virginia, **Feminismos. Debates teóricos contemporáneos**, Alianza,

Birulés, Fina, **Filosofía y Género: identidades femeninas**, Pamiela, 1992

Boladeras, Margarita y Campillo, Neus, **Filosofía Social**, Síntesis, 2001

Habermas, Jürgen, **Teoría y Praxis: Estudios de Filosofía Social**, Tecnos,

Habermas, J., Madrid,, **La historia del pensamiento político moderno.**, Ariel, 1996.

Habermas, J., **El discurso filosófico de la Modernidad**, Taurus, 1989

Ibarra, P., Tejerina, B., (eds), **Los movimientos sociales. Transformaciones políticas y cambio cultural.**, Trotta, 1998.

Infante Eduardo, **No me tapes el sol**, Ariel, 2021

Bibliografía Complementaria

Infante Eduardo, **Filosofía en la calle**, Ariel, 2020

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase facer os traballos de forma gradual e dirixirse ao profesorado para calquer dúbida da materia.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Psicología do desenvolvemento**

Materia	Psicología: Psicología do desenvolvemento			
Código	O05G130V01102			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Psicología evolutiva e comunicación			
Coordinador/a	Sueiro Domínguez, Encarnación			
Profesorado	Sueiro Domínguez, Encarnación			
Correo-e	encarnacion.sueiro.dominguez@sergas.es			
Web	http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php			
Descrición xeral	A Psicología do Desenvolvemento permite establecer os antecedentes evolutivos que son cruciais para comprender o estado actual e os previsibles cambios futuros de moitos comportamentos. En definitiva, esta materia contribúe a fundamentar a formación psicolóxica dos educadores sociais, proporcionándolles as ferramentas **disciplinares necesarias para enfrontarse ás situacións educativas, e comprender os cambios e o desenvolvemento psicolóxico das persoas coas que teñen que intervir.			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CE17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
CT11	Habilidades interpersoais
CT12	Compromiso ético
CT13	Autonomía na aprendizaxe
CT14	Adaptación a situacións novas

CT15 Creatividade

CT17 Iniciativa e espírito emprendedor

CT18 Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer as principais teorías e modelos do desenvolvemento.	CB2 CB4	CG1 CG4	CE1	CT1 CT8
Comprender o desenvolvemento psicolóxico e analizar que factores interveñen na construción do *psiquismo.	CB2 CB3 CB4	CG4	CE1 CE4	CT1 CT13 CT18
Utilizar recursos e instrumentos proporcionados polas disciplinas psicolóxicas para a análise de datos e posterior intervención.	CB2 CB3	CG2 CG5	CE2 CE4 CE5 CE7 CE17	CT4 CT7 CT9 CT10 CT11 CT12 CT14 CT15 CT17
Deseñar e desenvolver programas e proxectos nos distintos contextos *socioeducativos fundamentados na Psicoloxía da Educación	CB2 CB4	CG3 CG5 CG6	CE9 CE10 CE11 CE14 CE15	CT7 CT12 CT14 CT15
Desenvolver unha actitude de cooperación, respecto, tolerancia e compromiso tanto no seu traballo como alumno/a como no seu traballo profesional posterior.	CB4	CG1 CG6	CE9 CE17	CT8 CT9 CT10 CT12

Contidos

Tema	
Desenvolvemento de 0-6 anos	Desenvolvemento físico, psicolóxico e social.
Desenvolvemento de 6 a 12 anos	Desenvolvemento físico, psicolóxico e social.
Desenvolvemento de 12 a 19 anos	Desenvolvemento físico, psicolóxico e social.
Desenvolvemento na mocidade	Desenvolvemento físico, psicolóxico e social.
Desenvolvemento na *adultez	Desenvolvemento físico, psicolóxico e social.
Desenvolvemento na vellez	Desenvolvemento físico, psicolóxico e social.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	2	3
Traballo tutelado	15	40	55
Cartafol/dossier	3	8	11
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	35	50
Presentación	8	20	28
Autoavaliación	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e transmitir información ao alumnado, sobre os contidos e o desenvolvemento da materia.
Traballo tutelado	O alumnado, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara programacións, etc. Seguirase unha metodoloxía de aprendizaxe colaborativa que comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
Cartafol/dossier	Recompilación do traballo realizado co obxectivo de demostrar os seus esforzos, progresos e logros nunha área.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Cartafol/dossier	Explicación dos obxectivos que se pretenden e o seguimento da súa elaboración.
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Explicación e aclaración de dúbidas.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Capacidade para a elaboración dos documentos sobre a temática da materia ou das programacións, etc.	30	CB2 CB3 CB4	CG2 CG3 CG4 CG5	CE1 CE5 CE9 CE17	CT1 CT4 CT7 CT8 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT18
Cartafol/dossier	Capacidade para recompilar material *concordante con esta materia.	10	CB2 CB3 CB4	CG1 CG2 CG4	CE1 CE4 CE5 CE7	CT4 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17
Resolución de problemas e/ou exercicios	Control parcial a principios do mes de novembro (30%) e control parcial a final de cuadrimestre (30%) correspondendo co exame oficial final. O alumnado que non superase o primeiro control examínase de toda a materia no exame final.	30	CB2 CB3	CG1 CG4	CE1 CE4 CE5 CE7 CE17	CT1 CT7 CT13
Presentación	Capacidade para expor o alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	20	CB2 CB3 CB4	CG1 CG2 CG4 CG5 CG6	CE1 CE5 CE7 CE9 CE10	CT1 CT4 CT7 CT8 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17 CT18
Autoavaliación	Capacidade para avaliar o seu traballo.	10	CB2 CB3	CG2 CG3 CG5		CT1 CT8

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado asistente que se presente á convocatoria do primeiro período deberá someterse ás diferentes formas de avaliación establecidas, na data prevista.

Para aprobar a materia ha de superar todas as avaliacións previstas, para o grupo grande e mediano. O alumnado non asistente ás clases presenciais terase que pór en contacto coa profesora antes do 1 de outubro para acordar o sistema de tutorización da materia e a súa avaliación. Esta toma de contacto, así como o seguimento do progreso da materia poderá ser presencial, telefónica ou por e-mail. A ponderación da avaliación dos alumnos non asistentes será igual á dos alumnos asistentes.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Datas límite das diferentes avaliacións son as oficiais dos exames que poden consultarse na web da Facultade (<http://fcce.uvigo.es/es/>) no espazo "exámenes".

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Fac. de Educ. e T. Social, esta quía poderá ser adaptada para atender as necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE. Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contido, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para o alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para o alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Palacios, J.; Marchesi, A. e Coll, C., **Desarrollo psicológico y educación 1. Psicología evolutiva**, Alianza editorial, 2001

Papalia, D., **Psicología del desarrollo**, McGraw-Hill, 2009

Santrock, **Psicología del desarrollo: el ciclo vital**, McGraw-Hill, 2006

Bibliografía Complementaria

Berger, K.S. y Thompson, R.A, **Psicología del desarrollo: Infancia y Adolescencia.**, Editorial Médica Panamericana, 1997

Corral, A. Gutiérrez, F. y Herranz, P., **Psicología Evolutiva**, UNED, 1997

Craig, G.J., **Desarrollo Psicológico**, Prentice-hall Hispanoamericana, 1997

García Madruga, J. A., **Desarrollo y conocimiento.**, Siglo XXI de España Editores, 1991

Papalia, D., **Desarrollo humano**, 13, McGraw-Hill Interamericana, 2016

Rice, F.P., **Desarrollo Humano. Estudio del Ciclo Vital**, Prentice-Hall, 1997

Recomendacións

Outros comentarios

Non se esixen *prerrequisitos obrigatorios para cursar a materia, aínda que sería de grande axuda ter coñecementos básicos para o acceso á información a través dos Tics, saber utilizar os recursos da biblioteca, coñecementos básicos de informática e destrezas para o traballo en grupo.

Recoméndase que o alumnado coñeza desde principioo a dinámica e o funcionamento que se seguirá na materia (asistencia, presentación de traballos, *tutorización...) e que o teña presente durante o seu desenvolvemento.

Esta materia enmarcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas, polo que promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Teorías e institucións educativas**

Materia	Educación: Teorías e institucións educativas			
Código	O05G130V01103			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Nogueiras Mascareñas, Luís Miguel			
Profesorado	Nogueiras Mascareñas, Luís Miguel Pérez Enríquez, María Esther			
Correo-e	miguel.mascarenhas@edu.xunta.es			
Web	http://fcce.uvigo.es/es/docencia/profesorado/luis-miguel-nogueiras-mascarenhas/			
Descrición xeral	Esta materia é clave dentro da titulación e debe servir para fundamentar os coñecementos en torno á educación, movementos e institucións educativas, iniciando a formación do pensamento pedagóxico teórico-práctico e da evolución histórica do sistema escolar ata o actual universo educativo. Facilita, no marco do plan de estudos desta titulación e das materias que o configuran, unha visión teórico-aplicada que parte da realidade socioeducativa que se desenvolve no campo da Educación Social e achega ao estudante desta titulación ás diferentes institucións educativas que se enmarcan nun amplo universo educativo, salientando como propias destes estudos, sobre todo, as relacionadas coa educación non formal. Relaciónase especialmente esta materia, e resulta unha base imprescindible polo seu achegamento ás institucións obxecto de estudo, co Practicum I e co Practicum II (materias troncais), coa Educación Permanente (materia troncal), así como coas materias de Educación de Persoas Adultas, coa Educación non formal e a Pedagogía do Ocio (ambas as dúas de carácter obrigatorio).			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CE13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT11	Habilidades interpersoais
CT18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Posuír unha actitude favorable ao cambio e innovación buscando respostas profesionais ás demandas sociais que plantexan as teorías educativas actuais (postmodernas).	CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG4	CE1 CE8 CE13	CT1 CT3 CT4 CT7 CT11 CT18
Coñecer as implicacións e interrelacións existentes entre os contextos educativos e os contextos sociais.	CB2 CB3	CG1 CG4	CE1	CT1 CT3 CT18
Analizar, comentar e interpretar documentos (orais, escritos, icónicos...) de carácter socioeducativo, tanto de forma individual como grupal	CB1 CB2 CB3 CB4	CG1 CG4	CE1 CE5	CT1 CT3 CT4 CT7 CT11 CT18
Comprender que a educación é un proceso permanente e continuado que se desenvolve a través de medios e procesos formais, non formais e informais.	CB1 CB3	CG1 CG4	CE1 CE8	CT1 CT3 CT4 CT11 CT18

Contidos

Tema	
1. INTRODUCCIÓN Á TEORÍA DA EDUCACIÓN	1.1. Concepto de educación, notas características, pilares e relacións educación/socialización. 1.2. A educación non formal.
2. AS TEORÍAS CONTEMPORÁNEAS DA EDUCACIÓN	2.1. As primeiras teorías da modernidade pedagóxica. 2.2. O pensamento pedagóxico de J. Dewey e a corrente educativa da Escola Nova. 2.3. As teorías antiautoritarias. 2.4. As teorías da desescolarización. 2.5. As teorías marxistas. 2.6. As teorías personalistas. 2.7. As teorías da postmodernidade e a educación.
3. INSTITUCIÓN E AXENTES EDUCATIVOS.	3.1. Orixe e evolución das institucións educativas. 3.2. Institucións educativas formais. 3.3. Institucións educativas non formais. 3.4. Outras institucións educativas. 3.5. Da escola como institución educativa á cidade/sociedade educadora.
4. CONFIGURACIÓN E EVOLUCIÓN DO SISTEMA ESCOLAR	4.1. O sistema escolar nos séculos XIX e XX. 4.2. O sistema escolar no século XXI.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	6	8
Lección maxistral	20	0	20
Seminario	10	15	25
Traballo tutelado	6	50	56
Presentación	5	14	19
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Avaliación dos coñecementos previos do alumnado así como das súas inquedanzas. Presentación xeral da materia e a súa organización. Orientacións acerca da bibliografía.
Lección maxistral	Síntese dos temas por parte do profesorado. Presentación de materiais básicos para o traballo de cada tema. Establecemento das pautas para: a preparación xeral da materia, a análise das lecturas obrigatorias, a realización de traballos e a exposición de traballos. Moderación de debates en grupos. Organización e revisión das actividades individuais e grupais realizadas na aula. Organización e revisión das exposicións dos estudantes diante da clase.

Seminario	Traballo en profundidade dun tema (monográfico). Ampliación e relación dos contidos tratados nas sesións maxistrais. Lectura e comentario de textos. Visionado e comentario de material audiovisual. Debates.
Traballo tutelado	Os/as estudantes desenvolverán en grupos de dous ou tres alumnos/as un traballo en profundidade sobre un autor ou corrente pedagóxica ao longo do cuadrimestre baixo as directrices e supervisión do profesor. O traballo deberá ser exposto na aula de clase diante dos demais compañeiros e compañeiras.
Presentación	Intervención do alumnado baseada na exposición verbal apoiada, se procede, co emprego de recursos didácticos ou dos traballos tutelados que completan algún contido da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Tra-la exposición dos contidos fundamentais da materia, darase resposta ás dúbidas xurdidas e/ou aclaracións de forma individual. As sesións maxistrais e a realización dos traballos de aula reforzaranse cunha atención personalizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula, durante a presentación do tema, no desenvolvemento dos seminarios, como no despacho do profesor, no horario de titorías, de xeito individualizado. Á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de titorías grupais na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do profesor e no horario de titorías. Nos Seminarios profundizarase na aplicación dos contidos presentados na sesión maxistral, con atención personalizada segundo as demandas. Para os Traballos tutelados, atención personalizada en pequenos grupos en relación á busca de documentación, estruturación do traballo, resolución de dúbidas, etc.
Seminario	Tra-la exposición dos contidos fundamentais da materia, darase resposta ás dúbidas xurdidas e/ou aclaracións de forma individual. As sesións maxistrais e a realización dos traballos de aula reforzaranse cunha atención personalizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula, durante a presentación do tema, no desenvolvemento dos seminarios, como no despacho do profesor, no horario de titorías, de xeito individualizado. Á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de titorías grupais na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do profesor e no horario de titorías. Nos Seminarios profundizarase na aplicación dos contidos presentados na sesión maxistral, con atención personalizada segundo as demandas. Para os Traballos tutelados, atención personalizada en pequenos grupos en relación á busca de documentación, estruturación do traballo, resolución de dúbidas, etc.
Actividades introdutorias	Tra-la exposición dos contidos fundamentais da materia, darase resposta ás dúbidas xurdidas e/ou aclaracións de forma individual. As sesións maxistrais e a realización dos traballos de aula reforzaranse cunha atención personalizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula, durante a presentación do tema, no desenvolvemento dos seminarios, como no despacho do profesor, no horario de titorías, de xeito individualizado. Á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de titorías grupais na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do profesor e no horario de titorías. Nos Seminarios profundizarase na aplicación dos contidos presentados na sesión maxistral, con atención personalizada segundo as demandas. Para os Traballos tutelados, atención personalizada en pequenos grupos en relación á busca de documentación, estruturación do traballo, resolución de dúbidas, etc.
Presentación	Tra-la exposición dos contidos fundamentais da materia, darase resposta ás dúbidas xurdidas e/ou aclaracións de forma individual. As sesións maxistrais e a realización dos traballos de aula reforzaranse cunha atención personalizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula, durante a presentación do tema, no desenvolvemento dos seminarios, como no despacho do profesor, no horario de titorías, de xeito individualizado. Á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de titorías grupais na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do profesor e no horario de titorías. Nos Seminarios profundizarase na aplicación dos contidos presentados na sesión maxistral, con atención personalizada segundo as demandas. Para os Traballos tutelados, atención personalizada en pequenos grupos en relación á busca de documentación, estruturación do traballo, resolución de dúbidas, etc.

Traballo tutelado Tra-la exposición dos contidos fundamentais da materia, darase resposta ás dúbidas xurdidas e/ou aclaracións de forma individual. As sesións maxistrais e a realización dos traballos de aula reforzaranse cunha atención personalizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula, durante a presentación do tema, no desenvolvemento dos seminarios, como no despacho do profesor, no horario de titorías, de xeito individualizado. Á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de titorías grupais na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do profesor e no horario de titorías. Nos Seminarios profundizarase na aplicación dos contidos presentados na sesión maxistral, con atención personalizada segundo as demandas. Para os Traballos tutelados, atención personalizada en pequenos grupos en relación á busca de documentación, estruturación do traballo, resolución de dúbidas, etc.

Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Tra-la exposición dos contidos fundamentais da materia, darase resposta ás dúbidas xurdidas e/ou aclaracións de forma individual. As sesións maxistrais e a realización dos traballos de aula reforzaranse cunha atención personalizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula, durante a presentación do tema, no desenvolvemento dos seminarios, como no despacho do profesor, no horario de titorías, de xeito individualizado. Á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de titorías grupais na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do profesor e no horario de titorías. Nos Seminarios profundizarase na aplicación dos contidos presentados na sesión maxistral, con atención personalizada segundo as demandas. Para os Traballos tutelados, atención personalizada en pequenos grupos en relación á busca de documentación, estruturación do traballo, resolución de dúbidas, etc.

Avaliación		Cualificación	Competencias Avaliadas			
	Descrición					
Seminario	Asistencia, participación e realización das actividades propostas polo profesorado.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG4	CE1	CT3 CT4 CT11 CT18
Traballo tutelado	Os/as estudantes presentan o resultado do traballo a través da elaboración dun documento sobre a temática concreta da materia ou investigación realizada. Desenvolverase en pequeno grupo, de forma escrita. Tamén se valorará a exposición que faga o grupo de traballo na aula de clase.	30	CB1 CB3	CG1 CG4	CE1 CE5	CT1 CT3 CT4 CT7 CT18
Presentación	Ademais, da elaboración do traballo tutelado, avaliarase a exposición que se faga do mesmo na aula ao profesor e aos demais alumnos/as.	10	CB1 CB3 CB4 CB5	CG1	CE1	CT1 CT3 CT4 CT7 CT11
Exame de preguntas obxectivas	Realízase unha proba tipo test de catro alternativas de resposta de todos os contidos abordados na materia. Para a puntuación final do exame teranse en conta os acertos e os erros (puntuando estes negativamente: dous erros descontan un acerto).	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG4	CE1 CE5 CE8 CE13	CT1 CT4 CT7 CT11 CT18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Horario de titorías:

Primeiro cuadrimestre: mércores, de 17.00 a 21.00 horas

Segundo cuadrimestre: mércores, de 16.00 a 20.00 horas.

Segunda convocatoria

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

□ Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento.

Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Alumnado non presencial:

O alumnado non presencial deberá falar co profesor ao inicio do curso Segundo a normativa vixente, con independencia da asistencia ou non ás clases, o alumnado disfrutará de condicións equivalentes de avaliación.

Calendario de exames: as datas oficiais dos exames poden consultarse na web oficial da Facultade: (<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>) no espazo 'Datos exames 2022-23'.

Esta guía docente explicita as liñas de actuación a desenvolver co alumnado da materia, entendida con certa flexibilidade; polo tanto, pode estar suxeita a algúns reaxustes puntuais.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CARREÑO, M. (COORD.), **Teorías e institucións contemporáneas de la educación**, Síntesis, 2002

COLOM, A., **Teorías e institucións contemporáneas de la educación**, Ariel, 1997

TRILLA, J., **La educación fuera de la escuela. Ámbitos no formales y educación social**, Ariel, 1996

DELORS, J., **La educación encierra un tesoro**, Santillana UNESCO, 1996

Bibliografía Complementaria

NEGRIN, O. e VERGARA, J., **Teorías e institucións contemporáneas de la educación**, Centro de Estudios Ramón Areces, 2003

PALACIOS, J., **La cuestión escolar**, Laia, 1979

POZO ANDRÉS, M^a del Mar, **Teorías e institucións contemporáneas de la educación**, Biblioteca Nueva, 2005

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Educación permanente/O05G130V01203

Educación: Historia da educación social/O05G130V01204

Educación: Pedagogía social/O05G130V01205

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Metodoloxía de investigación socioeducativa**

Materia	Metodoloxía de investigación socioeducativa			
Código	O05G130V01104			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Sierra Martínez, Silvia			
Profesorado	Castro Pais, María Dolores Sierra Martínez, Silvia			
Correo-e	sierra@uvigo.es			
Web	http://fcce.uvigo.es/gl/estudios/grao-en-educacion-social/			
Descrición xeral	<p>O deseño desta materia está pensado para que os futuros educadores sociais adquiran a capacidade de reflexionar *críticamente sobre o feito socioeducativo en xeral e sobre a súa propia práctica en particular desde un punto de vista científico; entendendo, por tanto, que esta capacidade de reflexión é un instrumento esencial para a mellora socioeducativa e o seu desenvolvemento profesional.</p> <p>Os contidos que se propoñen articulan o diálogo epistemolóxico mediante tres bloques de temas: os fundamentos da investigación *socioeducativa, o seu deseño e desenvolvemento e, finalmente, a práctica da investigación a través de contidos sobre a difusión e impacto na mellora *socioeducativa.</p> <p>As actividades están pensadas como oportunidade para desenvolver as competencias a partir da aplicación e a transferencia dos distintos saberes. Están deseñadas para facilitar a integración conceptual desde unha perspectiva crítica, reflexiva e comprometida co pleno desenvolvemento do educando.</p> <p>É importante tamén que os futuros educadores sociais comprendan que a investigación se realiza nun contexto socioeducativo concreto e que, por tanto, faise necesario adquirir unha serie de coñecementos e condutas específicos, que teñen como referencia esencial principios éticos da investigación e do código deontolóxico da profesión.</p>			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional

CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CE13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CE19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
CE20	Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT5	Xestión da información
CT6	Resolución de problemas e toma de decisións
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT16	Liderado
CT20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer os parámetros metodolóxicos que se siguen para construír, analizar e/ou transformar a realidade social e educativa.	CB1	CG1	CE1 CE4 CE5 CE6	CT1 CT4 CT5 CT8 CT20
Coñecer a natureza, paradigmas e ámbitos da investigación e intervención socioeducativa.	CB1	CG4	CE1 CE3 CE5 CE6	CT1 CT4 CT5 CT8 CT20
Coñecer os procesos e modelos metodolóxicos básicos da investigación socioeducativa.	CB1 CB2	CG2 CG4	CE1 CE3 CE4 CE5 CE7	CT1 CT4 CT5 CT7 CT8 CT20
Coñecer as técnicas básicas -instrumentos, estratexias e recursos- de obtención, recollida e/ou rexistro de datos socioeducativos.	CB1		CE3 CE4 CE5 CE7	CT1 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT20
Coñecer as técnicas básicas de codificación, xestión e análise de datos dos paquetes estatísticos SPSSW e R para organizar, representar, describir, transformar, relacionar, estimar e contrastar datos socioeducativos.	CB1 CB4	CG4	CE4 CE7	CT1 CT4 CT5 CT6 CT7 CT20
Ser quen de analizar e avaliar a realidade socioeducativa: ámbito natural e xeográfico, poboación e/ou beneficiarios, recursos dispoñibles e potenciais, necesidades, demandas educativas e posibilidades de transformación.	CB3	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5	CE2 CE3 CE4 CE12 CE13 CE14 CE15 CE20	CT1 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT16 CT20

Ser quen de identificar, seleccionar, formular e aplicar os elementos de deseño metodolóxico da investigación e intervención socioeducativa axustados a unha determinada situación práctica.	CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE3 CE4 CE9 CE12 CE13 CE14 CE15 CE19 CE20	CT1 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT16 CT20
Ser quen de aplicar as técnicas básicas -instrumentos, estratexias e recursos- de obtención, recollida e/ou rexistro de datos socioeducativos.	CB3 CB4	CG4	CE4 CE7	CT1 CT4 CT5 CT7 CT8 CT20
Ser quen de deseñar un proxecto de investigación socioeducativa e de levalo a cabo recollendo, analizando e interpretando os datos obtidos.	CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE3 CE12 CE13 CE14 CE15 CE19 CE20	CT1 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT16 CT20
Ser quen de elaborar un informe de investigación socioeducativa no que as táboas, gráficos e estatísticas se obteñan empregando o paquete estatístico SPSS para Windows ou R e no que, ademais, se faga unha proposta de programa de intervención socioeducativa.	CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG6	CE1 CE3 CE4 CE6 CE7 CE8 CE19 CE20	CT1 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT16 CT20

Contidos

Tema	
Tema 2. O proceso de investigación socioeducativo: ¿Como investigar?	2.1. O proceso cuantitativo 2.2. O proceso cualitativo 2.3. Diferenzas entre ambos os enfoques de investigación 2.4. Informe de investigación 2.5. Ética e calidade: Consentimento informado.
Tema 3. Modelos metodolóxicos de investigación: deseños cuantitativos. ¿Como podo actuar?	3.1. Deseños cuantitativos: características xerais 3.2. Formulación de hipótese e determinación de variables 3.3. Deseños experimentais 3.4. Deseños case-experimentais 3.5. Deseños non experimentais 3.6 Definición e selección da mostra
Tema 4. Modelos metodolóxicos de investigación: deseños cualitativos. ¿Como podo actuar?	4.1. Deseños cualitativos: características xerais 4.2. Deseños Etnográficos 4.3. Deseños Biográfico-Narrativos 4.4. Deseños de Investigación-Acción 4.5. Definición e selección dos participantes
Tema 5. Técnicas e instrumentos para a investigación cuantitativa: ¿Como recoller información?	5.1. Preguntas e respostas: Cuestionarios 5.2. Test 5.3. Escalas de medida 5.4. Requisitos técnicos dos instrumentos: Fiabilidade e Validez
Tema 6. escoitar, observar e comprender: técnicas e instrumentos cualitativos. ¿Como recoller información?	6.1. Mirar para ver: Observación (Participante) 6.2. Respostas e preguntas: Entrevista (Cualitativa) 6.3. Historias de vida 6.4. Estratexias participativas para escoítaa e transformación socioeducativa
Tema 7. A análise dos datos cuantitativos: ¿Como saber si alcanzáronse os obxectivos?	7.1. Análise estatística 7.2. Aproximación á estatística descritiva 7.3. Aproximación á estatística inferencial 7.4. Organización e representación gráfica dos datos
Tema 8. A análise dos datos cualitativos: ¿Como saber si alcanzáronse os obxectivos?	8.1. Proceso de análise de datos cualitativos: Análise de contido 8.2. Criterios de rigor científico para a análise cualitativa de datos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	2	3
Resolución de problemas	4	25	29
Prácticas de laboratorio	14	15	29
Lección maxistral	14	0	14
Resolución de problemas de forma autónoma	0	30	30
Traballo tutelado	7	24	31
Aprendizaxe colaborativa	2	7	9
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Autoavaliación	0	2	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Presentación	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Orientadas á presentación da materia e de cada un dos temas con indicación dos aspectos temáticos relevantes que requiren unha atención especial.
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate de problemas e exercicios teóricos/prácticos sobre aspectos do temario de especial relevancia e/ou dificultade.
Prácticas de laboratorio	Aplicación dos coñecementos e procedementos adquiridos na resolución de casos, situacións, problemas e/ou exercicios prácticos.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas de forma autónoma	Exercicios a realizar fose do de aula baixa as directrices e a supervisión do docente.
Traballo tutelado	Deseño, desenvolvemento e presentación dun traballo de investigación que implique unha planificación do proceso e a súa execución mediante a recollida, análise e interpretación dos datos.
Aprendizaxe colaborativa	Traballo en pequenos grupos, seleccionados de forma intencional, que permiten aos alumnos traballar xuntos na consecución de metas comúns, beneficiosas para todos os participantes do mesmo. Traballo en pequenos grupos, onde os estudantes con diferentes niveis de habilidade utilizan unha variedade de actividades de aprendizaxe para mellorar o seu entendemento sobre a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Aplicación dos coñecementos e procedementos adquiridos na resolución de casos, situacións, problemas e/ou exercicios prácticos. O seguimento da práctica será individualizado, aínda que haxa unha posta en común ao rematar a mesma
Traballo tutelado	Traballos realizados a través da plataforma de e-learning asignada a través MooVi no que haberá unha retroalimentación constante por parte do profesorado.

Probas	Descrición
Presentación	Encontros voluntarios presenciais ou virtuais co fin de expor dúbidas que redundan nunha mellor comprensión da materia e a consecución das competencias a avaliar nas prácticas e traballos tutelados así como na exposición dos mesmos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Prácticas individuais	20	
Prácticas de laboratorio	Para sumar apartados: cualificación mínima de 1 sobre 2 puntos.	20	CB1 CG4 CE1 CT1 CB2 CE3 CT4 CB3 CE4 CT5 CB4 CE7 CT6 CB5 CT7 CT20

Traballo tutelado	Para sumar apartados: cualificación mínima de 0,75 sobre 1,5 puntos.	10	CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3	CE1 CE2 CE3 CE19 CE20	CT1 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT16 CT20
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final escrito: preguntas de comprensión e relación entre conceptos da materia. Para sumar a puntuación de ambas as partes do exame é necesario obter unha cualificación mínima de 1 sobre 2.	20	CB1	CG1 CG4	CE1 CE3 CE4 CE5 CE6	CT1 CT4 CT5 CT6 CT7 CT20
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame final escrito: supostos nos que se presenta unha situación práctica vinculada a diversos contidos tratados na materia. Para sumar a puntuación de ambas as partes do exame é necesario obter unha cualificación mínima de 1,8 sobre 3,6.	20	CB3 CB5	CG4	CE3 CE4 CE7	CT1 CT5 CT6 CT7 CT20
Presentación	Exposición e posta en común de traballos. Para sumar apartados: cualificación mínima de 0,75 sobre 1,5 puntos.	10	CB2 CB4	CG4 CG5	CE1 CE2 CE4 CE7	CT4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na convocatoria ordinaria, para obter a cualificación de aprobado, o alumno/a deberá acadar a puntuación mínima de 5 puntos totais, realizar en prazo todas as actividades así como cumprir os seguintes requisitos:

- Alumnado asistente. O itinerario ordinario, é dicir, a avaliación continua, é posible para aquel alumnado que teña, como mínimo, o 80% da asistencia e unha participación activa na aula. Neste caso, para poder sumar todas as puntuacións, é imprescindible alcanzar unha calificación mínima (2 sobre 4 puntos) na parte teórica da materia (proba escrita), así como unha calificación mínima (3 sobre 6 puntos) na parte práctica da mesma (prácticas avaliadas individuais e/ou grupais). De acadarse as puntuacións mínimas esixidas, a calificación global sobre 10 puntos será a suma das notas parciais.

- Alumnado non asistente. O itinerario alternativo é para aquelas persoas que, por razóns debidamente xustificadas, teñan máis dun 20% de ausencias a clase ou que, cunha porcentaxe inferior de ausencias, non entregasen reiteradamente en tempo e forma os traballos que permitan avaliar o logro das competencias propias da materia. O alumnado que se atope nesta situación será cualificado coas notas das partes teóricas e prácticas. A súa puntuación final será como máximo de 10 puntos. O exame será o mesmo e nas mesmas condicións que o alumnado asistente. Se deberán realizar as prácticas avaliadas de forma individual e a entrega dos mesmos será o día oficial de realización da proba de exame. A cualificación dos traballos se realizará con idénticos criterios aos utilizados co alumnado asistente.

En caso de non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Aquel alumnado (asistente ou non asistente) que suspenda, non alcance o mínimo esixido ou non teña puntuación, terá unha convocatoria extraordinaria na cal se poderán recuperar os apartados pendentes (proba escrita e/ou traballos) nas mesmas condicións de cualificación e a mesma proporcionalidade que na convocatoria ordinaria. Aquel alumnado que non supere a materia na convocatoria ordinaria, estará exento en convocatorias sucesivas de avaliar as partes superadas.

Os materiais obrigatorios para preparar a materia, especialmente a proba escrita, son os documentos correspondentes a cada tema (documento *Tema_X) xunto coas aprendizaxes das sesións teórico-prácticas.

A efectos evaluativos, un mesmo traballo non pode ser utilizado para outras materias e si este non cumpre os aspectos formais esixidos (en especial, citación incorrecta de autorías ou plaxio) será rexeitado. Todos os traballos entregados mediante a plataforma MooVi serán analizados mediante o sistema anti-plaxio da UVigo.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade de Ciencias da Educación, no espazo "datas": <http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ballesteros Velázquez, B., **Investigación social desde la práctica educativa**, 1, UNED, 2019

Bisquerra Alzina, R., **Metodología de la investigación educativa**, 6, La Muralla, 2019

Hernández-Sampieri, R. & Mendoza, C., **Metodología de la investigación: las rutas cuantitativa, cualitativa y mixta**, 1, McGraw-Hill, 2018

Hernández-Sampieri, R., Fernández-Collado, C. y Baptista Lucio, P., **Metodología de la investigación**, 5, McGraw-Hill, 2014

Bibliografía Complementaria

- Ballesteros Velázquez, B., **Taller de investigación cualitativa**, 1, UNED, 2014
-
- Bautista, N. P., **Proceso de la investigación cualitativa: epistemología, metodología y aplicaciones**, 1, Manual Moderno, 2011
-
- Berenguera, A., Fernández de Sanmamed, M. J., Pons, M., Pujol, E., Rodríguez, D. y Saura, S., **Escuchar, observar y comprender. Recuperando la narrativa en las Ciencias de la Salud. Aportaciones de la investigación cualitativa**, 1, IDIAP, 2014
-
- Bernal, C., **Metodología de la investigación. Administración, economía, humanidades y ciencias sociales**, 1, Pearson, 2010
-
- Buendía Eisman, L., Colás Bravo, P. y Hernández Pina, F., **Métodos de Investigación en Psicopedagogía**, 1, McGraw-Hill, 1998
-
- Corbetta, P., **Metodología y Técnicas de Investigación Social (ed. rev.)**, 1, McGraw-Hill, 2007
-
- Perelló, S., **Metodología de la investigación social**, 1, Dykinson, 2009
-
- Moriña Díez, A., **Investigar con Historias de vida Metodología biográfico-narrativa**, 1, Narcea, 2016
-
- McMillan, J. y Schumacher, S., **Investigación educativa. Una introducción conceptual**, 5, Pearson, 2005
-
- Navarro, E., Jiménez, E., Rappoport, S. y Thoilliez, B., **Fundamentos de la investigación y la innovación educativa**, 1, UNIR, 2017
-
- Sandín, M. P., **Investigación cualitativa en educación: fundamentos y tradiciones**, 1, McGraw-Hill, 2003
-

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas/O05G130V01303
Investigación-acción na práctica socioeducativa/O05G130V01903

Outros comentarios

O alumnado non asistente debe comunicar ao docente, durante o primeiro mes de clase, a súa intención de optar polo itinerario alternativo e concertar unha titoría personalizada.

A comunicación entre os estudantes e as docentes realizarase mediante os foros habilitados para dúbidas académicas. As cuestións persoais serán tratadas unicamente mediante o correo electrónico institucional. Non se responderá a direccións de correo persoais.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade de Ciencias da Educación, no espazo "datas exames": <http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo Social.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Recursos tecnolóxicos en educación social**

Materia	Recursos tecnolóxicos en educación social			
Código	O05G130V01105			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Ricoy Lorenzo, María Carmen			
Profesorado	Ricoy Lorenzo, María Carmen			
Correo-e	cricoy@uvigo.es			
Web	http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/			

Descrición xeral A formación do-a educador/a social está orientada á educación non formal e informal en contextos diversos. De modo orientativo, os campos de traballo focalízanse nas áreas socioeducativa, sociocultural, orientación social, orientación sociolaboral, discapacidades, persoas adultas, maiores, interculturalidade, protección e promoción da muller, familia, menores, etc. A educación social ten por obxecto o desenvolvemento psicosocioeducativo da cidadanía co fin de acadar, completar e ampliar a súa educación formal, necesidades e expectativas que presentan potenciando o desenvolvemento holístico ao longo da vida.

Á práctica educativa do-a educador/a social correspóndelle organizar, analizar, diagnosticar, deseñar, elaborar, planificar, desenvolver, asesorar e avaliar proxectos educativos. Ademais, debe colaborar con outros axentes socioeducativos, culturais e laborais, cos responsables de institucións e responsables da política na orientación de dinámicas que proporcionen oportunidades de desenvolvemento á cidadanía, así como embarcarse en accións de mediación e resolución de conflitos.

A materia de «Recursos Tecnolóxicos en Educación Social» do Grao en E. Social insírese na área de coñecemento de Didáctica e Organización Escolar e abrangue contidos de carácter teórico e sobretudo práctico. A contribución teórico-práctica desta materia posibilita a adquisición de competencias de diversa índole para acadar unha adecuada formación disciplinaria e profesional.

Esta materia adecúase ao perfil disciplinario e profesional da titulación de Educación Social porque a integración curricular e contextualizada das tecnoloxías da información e comunicación ofrece un potencial enriquecedor imprescindible na formación do seu alumnado. As competencias de formación disciplinaria e profesional do estudiantado están dirixidas capacidades que posibiliten o uso e aplicación das tecnoloxías da información e comunicación a nivel didáctico, organizativo, comunicativo, como materia obxecto de estudo en si mesmo, de administración da xestión, de lecer como recurso de ocio, etc.

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas

CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
CE19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
CT5	Xestión da información
CT11	Habilidades interpersoais
CT16	Liderado
CT18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida
CT19	Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Identificar as características e función dos recursos didácticos e dixitais.	CB2	CG1	CE1	CT5
Familiarizarse coa lexislación dos marcos reguladores da tecnoloxía dixital.	CB3	CG1	CE1	CT5
Descubrir o papel dos medios de comunicación da rede no proceso de ensino-aprendizaxe.	CB4	CG2	CE5	CT11
Adquirir bases teóricas para o emprego de habilidades e destrezas que posibiliten o manexo dos medios tecnolóxicos/dixitais de formación disciplinar e profesional.	CB5	CG1	CE1	CT5
Abordar a produción de materiais tecnolóxicos/dixitais ou adaptalos desde alternativas creativas e innovadoras.	CB3	CG5	CE12 CE14	CT19
Traballar cos medios tecnolóxicos e dixitais na súa dimensión comunicativa, didáctica, lúdica, de organización e xestión.	CB1	CG2 CG4	CE9	CT18
Dispor de ética profesional para o uso dos medios dixitais e no desenvolvemento de prácticas de carácter didáctico, organizativo, lúdico, de administración e xestión no campo da E. Social.	CB4 CB5	CG4 CG5 CG6	CE12	CT16 CT19
Dispoñer dunha actitude positiva e contar con ética profesional para a integración apropiada dos medios tecnolóxicos/dixitais no contexto socioeducativo da profesión na faceta: académica, de xestión, dirección e coordinación.	CB3	CG3	CE2 CE4 CE19	CT11 CT16 CT19

Contidos

Tema	
CONTIDOS TEÓRICOS VINCULADOS COS PRÁCTICOS	SÍNTESE DOS EPÍGRAFES
1. Bases conceptuais do ámbito disciplinar.	1.1. Aproximación conceptual aos termos e recursos didácticos, novas tecnoloxías, TIC, etc. 1.2. Funcións e clasificación dos recursos didácticos e das TIC.
2. Los medios tecnolóxicos e dixitais e o seu potencial socioeducativo: As TIC e o seu potencial contextual.	2.1. Integración das TIC nos ámbitos de traballo do educador/a social. 2.2. Posibilidades organizativas, administrativas, etc. 2.3. Potencial didáctico das TIC.
3. Os sistemas multimedia e a súa aplicación na educación non formal.	3.1. Concepto e características dun contorno multimedia. 3.2. Posibilidades didácticas do multimedia.
4. As redes telemáticas na educación.	4.1. Os medios de comunicación da rede: o seu uso como recursos de ensino-aprendizaxe. 4.2. Internet e os servizos que ofrece de uso para o campo da E. social.
5. Alfabetización audiovisual.	5.1. A imaxe e o son: os seus compoñentes. 5.2. Lectura de imaxes. 5.3. O vídeo como instrumento de traballo.
6. O paso dos medios tradicionais ó novos medios e o seu potencial educativo.	6.1. Nos medios de imaxe fixa. 6.2. Nos medios de comunicación social.
CONTIDOS PRÁCTICOS VINCULADOS COS TEÓRICOS	BREVE DESCRICIÓN
1. Emprego de programas do paquete de Microsoft Office e/ou de software libre.	- En aplicacións organizativo-administrativas. - Para aplicacións didácticas, presentacións e/ou de tipo lúdico.
2. Internet como recurso socioeducativo.	- Emprego dos medios de comunicación da rede. - Uso dos principais servizos de internet aplicados ao campo da E. Social. - Traballo con páxinas web.
3. Producións informáticas/dixitais susceptibles de uso socioeducativo.	- A partir de programas de tratamento de textos, de documentais e de recursos da web elaboración e desenvolvemento de creacións en soporte dixital de materiais ou recursos socioeducativos. - Elaboración de produtos multimedia aplicados o campo da E. Social.

4. Imaxe fixa e en movemento.	- Análise de documentos dixitais con imaxe fixa e en movemento. - Selección, adaptación, creación e aplicación da imaxe ás presentacións e proxeccións formativo-comunicativas e/ou lúdicas.
5. Avaliación de software susceptible de uso socioeducativo.	- Selección, descrición, análise e valoración do contido dalgún recurso dixital. - Identificación, análise e proposta para a implementación dalgún videoxogo susceptible de uso socioeducativo.
6. Observación de experiencias innovadoras sobre o emprego de novos medios no campo profesional.	- Observación directa dalgunha experiencia innovadora con tecnoloxía punta, se é posible en contexto natural ou vía internet (apoiándose na etnografía virtual) para realizar unha análise e valoración da mesma.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	4	8	12
Lección maxistral	12.5	19	31.5
Traballo tutelado	0	4	4
Aprendizaxe colaborativa	4	8	12
Foros de discusión	0	1	1
Prácticas de laboratorio	30	37.5	67.5
Traballo	1	15	16
Exame de preguntas obxectivas	1	5	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Intervención do alumnado feita a partir da realización dos exercicios resoltos ou de situacións problemáticas asociadas co contido da sesión maxistral, baseada na exposición verbal e apoiada no emprego de recursos didácticos a través da que tamén se interactuará e debaterá co grupo aula dun modo ordeado: propoñendo cuestións, facendo aclaracións ou desenvolvendo actividades de forma dinámica.
Lección maxistral	Exposición oral pola profesora apoiada en recursos didácticos, medios audiovisuais e TIC, coa incorporación da estratexia da interrogación didáctica dirixida aos estudantes, a posta en marcha de actividades e a exposición de traballos coa finalidade de facilitar a aprendizaxe e o desenvolvemento competencial.
Traballo tutelado	Unha vez concretado o núcleo do traballo en grupo, o alumnado discutirá e formulará as súas dúbidas a-o docente para desenvolvelo profundizando nalgún aspecto da materia e finalmente presentarao ó grupo aula.
Aprendizaxe colaborativa	Para o traballo a realizar partírase da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballe de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa aprendizaxe.
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas na contorna virtual para debater temas de actualidade relacionados dentro do marco da materia co ámbito académico e/ou profesional.
Prácticas de laboratorio	Esta metodoloxía posibilitalle ao alumnado a aprendizaxe a través da realización de actividades de carácter práctico no laboratorio, indagando no funcionamento técnico dos aparatos dixitais e o desenvolvemento de habilidades e capacidades informáticas/dixitais e de tipo didáctico para abordar o deseño, desenvolvemento de proxectos, análise de experiencias socioeducativas, busca, tratamento e valoración da información, etc. Este sentido práctico vai combinado e alternando nas diversas prácticas o emprego de estratexias de gamificación, colaborativas, entre outras.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	Atenderase de forma personalizada e en grupo medio ao alumnado dentro da aula principalmente e, excepcionalmente, a través doutros medios, axudándolle a superar as dificultades que se lle presenten no desenvolvemento do traballo, así como orientando oportunamente.
Traballo tutelado	O profesorado prestaralle atención individual e grupal ao alumnado para a realización dos traballos que requiren asesoramento directo, realizando o seu seguimento.
Aprendizaxe colaborativa	Propiciarase unha organización do traballo na aula e fóra da aula en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballe de forma coordinada para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe. Para elo, motivarase ou apoiarase ao alumnado para combinar e alternar nas diversas prácticas o emprego de estratexias colaborativas, entre outras.
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas no foro será promovidas principalmente pola docente na contorna virtual para debater temas de actualidade relacionados dentro do marco da materia co ámbito académico e/ou profesional.

Probas	Descrición
Traballo	Atenderanse en pequenos grupos dentro da aula e a través doutros medios dixitais axudándolle ao seu desenvolvemento, así coma fora da aula orientando oportunamente.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Presentación	Exposición por parte do alumnado, en pequenos grupos, dun traballo sobre un tema da materia concretado ao inicio coa profesora. O seu desenvolvemento estará dirixido, fundamentalmente, a ampliar os contidos de tipo teórico da materia enlazándoos oportunamente cos prácticos. Na súa realización e presentación participará o grupo de traballo e para a súa exposición apoiaranse en medios tecnolóxicos ou dixitais con estratexias de tipo activo. Para a súa cualificación terase en conta a pertinencia da estrutura do traballo, calidade do contido exposto, así como o interese provocado no debate tanto por cada membro do grupo como no seu conxunto, e as posibles respostas as cuestións planteadas a raíz da exposición. Ata 1 puntos (PT).	10	CB2 CB3	CG4 CE19	CE2 CT11 CT16 CT18 CT19	
Aprendizaxe colaborativa	O alumnado desenvolverá en grupo diferentes exercicios, prácticas, problemáticas ou estudos de caso para aprofundar ou ampliar os contidos teóricos da materia. A entrega é requisito facela en formato dixital e dentro do prazo que se sinala no seu momento. Para a calificación terase en conta a fundamentación na que se apoia o desenvolvemento, a capacidade crítica, emprego de estratexias colaborativas e a proxección práctica amosada desde o oportuno razoamento. Ata 0,5 puntos (PT).	5	CB3 CB4	CG2 CG3 CG4	CE5 CE9 CE12 CE14	CT5 CT11 CT18
Prácticas de laboratorio	O alumnado desenvolverá o groso das respectivas práctica de laboratorio ante a presenza da-o docente na aula, implicándose oportunamente na marcha da clase. Este seguimento farase con técnicas baseadas na observación directa, focalizándoa no proceso de elaboración das prácticas dentro da aula. Nesta observación realizada de xeito sistemático, terase en conta o desenvolvemento do proceso de aprendizaxe e a adquisición de competencias polo alumnado atendendo ao seu progreso, calidade técnico-didáctica das prácticas realizadas, seguimento das pautas sinaladas polo profesorado combinadas oportunamente coa iniciativa propia, creatividade e responsabilidade asumida, coa adecuación dos resultados acadados. É requisito facer a entrega en formato dixital e dentro do prazo sinalado no seu momento pola profesora. Ata 6 puntos (asociados coa parte práctica da materia). O alumnado deseñará técnica e didacticamente, desde a parte práctica, baixo o asesoramento do profesorado, un eportfolio para recoller e presentar a totalidade do traballo desenvolto nas prácticas de laboratorio, aportando as evidencias e os produtos obtidos ao longo do curso. Para a súa cualificación terase en conta a coherencia e claridade da estrutura, así coma a calidade técnico-didáctica amosada e capacidade de compromiso. Ata 0,25 puntos (asociados coa parte práctica da materia). O alumnado desenvolverá en formato dixital un informe/diario de prácticas, baixo as indicacións da-o docente que serán detalladas oportunamente. O seu desenvolvemento farase ao longo do cuadrimestre e será revisado regularmente. O desenvolvemento e a entrega será feita en formato dixital, e se fose necesario tamen impreso, na última semana do cuadrimestre. Na súa cualificación considérase o grao de correspondencia coas pautas facilitadas para a elaboración, coherencia e adecuación da estrutura, calidade do contido e extensión, así coma o reflexo da actitude e ética manifestada. Ata 0,75 puntos (asociados coa parte práctica da materia).	70	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG5 CG6	CE1 CE5 CE9 CE12 CE14	CT5 CT11 CT16 CT18 CT19
Exame de preguntas obxectivas	O alumnado realizará unha proba para avaliar as competencias adquiridas, que incluírán preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...) a que repostará o estudatado. Ata 1,5 puntos (PT).	15		CG6	CE5 CT5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Para superar a materia todo o alumnado terá que aprobar independentemente a parte TEÓRICA (cun mínimo de 1,5 puntos) e a PRÁCTICA DE LABORATORIO (cun mínimo de 3,5 puntos). No reparto corresponden ata 7 puntos ás prácticas de laboratorio e ata 3 á parte teórica da materia. Os estudantes que participen na marcha da clase teórica e das prácticas, ou nalgunha delas, contarán cunha avaliación diversificada e continua de carácter formativo en ambas ou na parte que elixan. No caso de superar só unha parte da materia (teórica ou práctica) conservarase a súa cualificación dentro do mesmo curso académico, aínda que en 1ª convocatoria na Acta académica puntuarase coa calificación resultante da súa media aritmética.

- Para ser calificados/as a través da avaliación continua requírese a asistencia do alumnado, ó menos, ó 80% das sesións teórico-prácticas. Outras situacións excepciónais que puidesen requirir un trato específico analizaranse no seu momento.

- O estudiantado que acuda a clase, pero que non cumpra coas esixencias e calidade requiridas para superar os extremos xa descritos para a avaliación continua ou que por decisión propia se presente ao exame oficial de **1ª ou 2ª convocatoria** (sobre enténdese que renuncian a calificación da avaliación continua) ou aqueles que **non sexan asistentes** poderán obter ata un máximo de 3 puntos no exame teórico e deberán acadar un mínimo de 1,5 puntos para computarllos co exame que teñen que facer sobre as prácticas de laboratorio, no que tamén deberán dispor dun mínimo de 3,5 puntos sobre 7 para realizar a referida suma. No caso de superar unha parte da materia (teórica ou práctica) conservarase a súa cualificación dentro do mesmo curso académico, pero na Acta académica figurará como non superada e colocarse a media aritmética resultante das puntuacións obtidas. De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria seguinte.

- As datas de realización do exame final-oficial, que desenvolverá obrigatoriamente o alumnado que non superase a materia por avaliación continua, e a súa revisión serán as que figuran no calendario de exames da Facultade, a consultar na Web da Facultade (<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/>) no espazo de datas de exames. A hora da revisión comunicáraselle ó alumnado no momento de sacar o listado de calificacións. O lugar de publicación das cualificacións será na Plataforma utilizada na materia e/ou no taboleiro de anuncios do despacho da-o docente responsable ou en calquera outro espazo dixital comunicado con antelación.

- As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

- As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo Exames:
<http://fcce.uvigo.es/es/docencia/examenes/>

OUTRAS OBSERVACIÓNS:

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Esta guía docente anticipa as liñas de actuación que se levarán a cabo co alumnado da materia, concibíndose con certa flexibilidade; en consecuencia, pode requirir algunha rectificación promovida polo grupo de destinatarios real ou pola relevancia de situacións sobrevidas. Así mesmo, aportaráselle ao alumnado a información complementaria ou pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Mominó, J. & Sigalés, C. (Coords.), **El impacto de las TIC en la educación. Más allá de las promesas.**, UOC Ediciones., 2017

Morrón-Marchena, J. A. & Torres-Barzabal, : (Coords.), **Investigación e innovación en educación social**, Octaedro, 2021

Profanter. A. & Sevillano, M. L. (Eds.), **Theory and best practice models in educational institutions in Spain and Italy**, Cambridge scholars publishing, 2017

Vázquez, E. & Sevillano, M. L. (Coords.),,, **Dispositivos digitales móviles en educación: El aprendizaje ubicuo**, Narcea, 2015

Williamson, B., **Big data en educación. El futuro digital del aprendizaje, la política y la práctica.**, Morata, 2018

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación: Didáctica: Deseño e programación no ámbito socioeducativo/O05G130V01202

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

É recomendable estar familiarizado ou familiarizarse coa utilización e manexo mínimo das Tecnoloxías da Información e Comunicación, cos recursos tecnolóxicos e dixitais da Universidade/campus en xeral, da biblioteca, cos persoais e do contorno.

Orientacións para acadar, se fose o caso, as referidas recomendacións: participar no curso de formación ofrecido polo servizo da biblioteca da Universidade, desenvolver sesións indagativas coas novas tecnoloxías a nivel persoal (a través de ensaio e erro), coa axuda de compañeiros/as do mesmo curso e titulación ou doutros cursos e carreiras afíns, de persoas próximas ou da-o docente.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural**

Materia	Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural			
Código	O05G130V01201			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Braña Rey, Fatima			
Profesorado	Braña Rey, Fatima			
Correo-e	fatimab@uvigo.es			
Web	http://fcce.uvigo.es/es/docencia/profesorado/fatima-brana-rey/			
Descrición xeral	A materia está concebida como unha introdución á Antropoloxía social e cultural. O seu obxectivo fundamental é proporcionar os instrumentos de análise básicos sobre aqueles feitos socioculturais que se atopan na base das competencias que se deberán alcanzar para o desenvolvemento da profesión de educador/a social.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, lexislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
CE18	Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía
CE19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
CT11	Habilidades interpersoais
CT13	Autonomía na aprendizaxe
CT15	Creatividade
CT19	Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional
CT20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñece da Antropoloxía social e cultural, así como das súas orientacións teóricas no contexto cultural actual.	CB1 CB2		CE1	CT1 CT7 CT10
Coñece a natureza e características da cultura humana.	CB4 CB5	CG1	CE1 CE19	CT1 CT8 CT10
Coñece os modos de transmisión dos elementos da cultura humana.	CB3	CG4	CE7 CE10 CE18	CT1 CT4 CT7 CT10 CT11
Comprende as variadas estratexias de adaptación e económicas que aparecen nos diferentes contextos socioculturais.	CB1 CB2	CG4	CE7 CE19	CT1 CT3 CT10
Comprende as variadas estratexias de adaptación aos distintos sistemas de familia e parentesco que aparecen nos diferentes contextos socioculturais.	CB2 CB3 CB4	CG1 CG4	CE1 CE9 CE14	CT1 CT3 CT10 CT19
Capaz de comprender as variadas estratexias de adaptación aos distintos sistemas políticos e de exercicio do poder que aparecen nos diferentes contextos socioculturais.	CB1 CB4 CB5	CG4	CE1 CE9 CE10 CE19	CT10 CT11 CT13 CT20
Capaz de comprender as variadas estratexias de adaptación aos distintos sistemas relixiosos e de pensamento que aparecen nos diferentes contextos socioculturais.	CB1 CB3 CB5	CG1 CG4	CE1 CE10 CE19	CT1 CT10 CT13
Capaz de analizar e comprender a diversidade de poboacións e grupos portadores de tradicións culturais diferentes.	CB1 CB2	CG1 CG4	CE7	CT1 CT8 CT10 CT19
Recoñece as transformacións e cambios que veñen afectando ao sistema de cultura de Galicia.	CB1 CB4 CB5	CG1 CG4	CE7 CE14 CE18 CE19	CT7 CT11 CT15
Investiga e interpreta os elementos do sistema de cultura de Galicia.	CB3 CB4	CG1	CE9 CE14 CE18	CT1 CT3 CT4 CT7 CT11 CT15 CT20

Contidos

Tema	
1. A Antropoloxía social e cultural: campo de estudo e orientacións teóricas.	1.a.- Concepto e campo de estudo da Antropoloxía sociocultural. 1.b.- Metodoloxía de investigación en Antropoloxía sociocultural.
2. Natureza e características da cultura.	2.a.- Concepto, trazos e niveis de cultura. 2.b.- Conceptos afíns á cultura de relevancia antropolóxica.
3. Cultura e enculturación: a transmisión e asimilación das tradicións culturais.	3.1.- Concepto, modos e límites da enculturación. 3.2.- Mecanismos, axentes, medios e resultados da enculturación ou socialización do individuo.
4. Estudo do sistema sociocultural humano: análise da estrutura económica, social, política, ideolóxica (relixión e pensamento) do sistema sociocultural humano.	4.1.- A estrutura económica do sistema sociocultural: os modos de produción, distribución e consumo de bens. 4.2.- A estrutura social do sistema sociocultural: matrimonio, familia, parentesco e filiación. 4.3.- A estrutura política do sistema sociocultural: sistemas políticos non centralizados e sistemas políticos centralizados. 4.4.- A estrutura ideolóxica do sistema sociocultural: maxia, relixión e os sistemas de crenzas.
5. Antropoloxía e comparación: culturas, etnias, grupos étnicos e culturais.	5.1.-Etnias, minorías étnicas e culturais. 5.2.- Multiculturalismo, integración e identidade étnica.

6. Grupos étnicos e culturais no Estado español.	6.1.- A experiencia intercultural en España: inmigrantes e refuxiados. 6.2.- Minorías e grupos marxinados: xitanos, pobres e outros grupos de marxinados no Estado español.
7.- O sistema de cultura da sociedade galega.	7.1.- Os elementos do sistema de cultura de Galicia. 7.2.- As unidades de organización social da sociedade galega. 7.3- Cultura e identidade do pobo galego.
8. Transformación e cambio do sistema de cultura tradicional de Galicia.	8.1.- A transformación dos elementos do sistema de cultura tradicional de Galicia 8.2. Os cambios nas unidades de organización social e no modo de vida doméstico do pobo galego.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	10	26	36
Seminario	8	24	32
Lección maxistral	23	15	38
Exame de preguntas obxectivas	1	30	31
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	10	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do alumnado. Traballos de aula e seminarios poden estar relacionados nun traballo único.
Seminario	Os seminarios versarán sobre actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permita profundizar ou complementar os contidos da materia. Sempre que se considere necesario, empregaranse como complemento das clases teóricas.
Lección maxistral	Por parte do profesor da materia serán presentadas en sesións maxistras as bases teóricas e as directrices de estudo do programa de Antropoloxía social e cultural, así como as directrices a seguir nos traballos de investigación en Antropoloxía sociocultural.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O alumnado disporá dun horario semanal de titorías do profesorado no que consultará de forma personal ou en grupos dúbidas sobre a materia. Os traballos de aula supoñen unha oportunidade para revisar a comprensión dos contidos da materia por parte do alumnado. Os traballos tutelados requiren de atención personalizada nas aulas de grupos pequenos. A atención personalizada tamén se fará no tempo establecido para as titorías que se publicará a través de Moovi. O alumnado disporá dun horario semanal de titorías do profesorado no que consultará de forma persoal ou en grupos dúbidas sobre a materia. As titorías solicitaranse por correo electrónico e atenderanse a través do Campus remoto, segundo se indique na plataforma Moovi.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Realizarase un seguimento de exercicios propostos na aula nos que se aplicarán os coñecementos teóricos e prácticos da materia. Poderá ser un traballo xeral que inclúa os seminarios.	40	CB1 CG1 CE1 CT1 CB2 CG4 CE7 CT3 CB3 CE9 CT4 CB4 CE10 CT7 CB5 CE14 CT8 CE18 CT10 CE19 CT11 CT13 CT15 CT19 CT20
Exame de preguntas obxectivas	Exame de preguntas tipo test.	40	CB1 CE1 CT1 CB2 CE7 CT7 CB3 CT8 CB4 CT10 CB5 CT13 CT15 CT19 CT20

Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumando realizará diversos exercicios que demostren a adquisición de coñecementos e a reflexión crítica sobre eles. Os exercicios poden ter unha estrutura diversa, desde probas de preguntas obxectivas ata exposicións orais.	20	CB1 CB2	CG1	CE1 CE7	CT1 CT3 CT10 CT19
---	--	----	------------	-----	------------	----------------------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

OBTENCIÓN DA NOTA FINAL DO ALUMNADO

A nota final será o resultado da suma das metodoloxías descritas para a avaliación sempre que se aprobe o exame e o traballo. Se non se aproba exame e traballo de aula non se sumarán as cualificacións de cada avaliación e suspenderase a materia. Igualmente aínda aprobando exame e traballo será necesaria unha nota mínima de 5 para aprobar a materia.

O alumnado non presencial terá o mesmo tipo de metodoloxías de avaliación.

SEGUNDA CONVOCATORIA

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico. Mais para aprobar a materia deberase aprobar cada proba descrita nesta guía de forma independente, non sumando as notas se non estivera aprobada.

As datas dos exames pódese consultar no seguinte link: <http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

No caso de detección de plaxio ou posibles comportamentos anómalos ou deshonestos, nalgunha proba/traballo/test/exame/actividade a cualificación final da materia será Suspenso (0) e o feito será comunicado ao Decanato do Centro para que adopte as medidas oportunas.

Ante calquera contradición que se puidera dar entre as distintas versións da guía, por mor dalgún erro na tradución, a versión que prevalecerá é a versión na lingua galega.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Méndez, L., **Siete claves para una introducion a la Antropología**, 1ª, Síntesis, 2019

KOTTAK, C.P., **Antropología cultural**, 14ª, Mac Graw Gill., 2011

Ramírez Goicoechea, E., **Etnicidad, identidad e interculturalidad**, 1ª, Ramón Areces, 2011

Díaz de Rada, A., **Cultura, antropología y otras tonterías**, 1ª, Trotta, 2010

Bibliografía Complementaria

VELASCO, H.; DÍAS DE RADA, A., **La lógica de la investigación etnográfica**, 1ª, Trotta, 1997

Mariño Ferro, X. R., **Antropología de Galicia**, 1ª, Xerais, 2000

Berdichewsky, B., **Antropología Social: Introducción**, 1ª, Lom, 2002

Velasco, H., **Lecturas de antropología para educadores. El ámbito de la antropología de la educación y de la etnografía escolar**, 1ª, Trotta, 1993

Méndez, L., **Antropología feminista**, 1ª, Síntesis, 2008

Gondar, M., **A morte**, 1ª, Museo do Pobo Galego, 1987

Lagunas, D., **El quehacer del antropólogo**, 1ª, Bellaterra, 2018

Recomendacións

Outros comentarios

A presente guía é orientativa podendo adaptarse nos seus apartados á marcha das aulas durante o transcurso do curso. A bibliografía completa, as instrucións para a realización das probas de avaliación, así como a distribución de traballos indicarase a través da plataforma Moovi. Polo que o alumnado debe responsabilizarse de estar ao día nos contidos destas plataformas.

Advírtese ao alumnado que non se gardará ningunha nota para o curso seguinte.

-SEGUNDA CONVOCATORIA

Na convocatoria de xullo serán avaliadas só aquelas probas e competencias que non se superaran na convocatoria anterior.

Recoméndase ao alumnado que teña presentes en todo momento as normas APA pois a omisión de citas e referencias bibliográficas nos exercicios e traballo será considerada plaxio e por tanto se avaliará a proba cunha nota de 0.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Didáctica: Deseño e programación no ámbito socioeducativo**

Materia	Educación: Didáctica: Deseño e programación no ámbito socioeducativo			
Código	O05G130V01202			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Fernández Rodicio, Clara Isabel			
Profesorado	Fernández Rodicio, Clara Isabel			
Correo-e	cirodicio@uvigo.es			
Web	http://fcce.uvigo.es/es/docencia/profesorado/clara-isabel-fernandez-rodicio/			

Descrición xeral De modo orientativo, os campos de traballo do Educador/a Social se focalizan nas áreas *socioeducativa, sociocultural, orientación social, orientación sociolaboral, discapacidades, persoas adultas, maiores, interculturalidade, protección e promoción da muller, familia, menores, etc. Á educación social ten por obxecto o desenvolvemento *psicosocioeducativo dos cidadáns con fin de lograr, completar e ampliar a súa educación formal, necesidades e expectativas que presentan potenciando o desenvolvemento holístico ao longo da vida.

A práctica educativa do educador/a social correspóndelle organizar, analizar, diagnosticar, deseñar, elaborar, planificar, desenvolver, asesorar e avaliar proxectos educativos. *Ademas, debe colaborar con outros axentes *socioeducativos, culturais e laborais, cos responsables de institucións e políticos na orientación de dinámicas que proporcionen oportunidades de desenvolvemento á cidadanía, así como embarcarse en accións de mediación e resolución de conflitos.

A materia de «Didáctica: *Deseño e programas non ámbito *Socioeducativo» do Grao en E. Social insérese na área de coñecemento de Didáctica e Organización Escolar e abarca contidos de carácter teórico e práctico. Á contribución teórico-práctica desta materia posibilita a adquisición de competencias transversais ou xenéricas e específicas de formación disciplinaria e profesional.

Esta materia adecúase ao perfil disciplinario e profesional da titulación de Educación Social porque posibilita o desenvolvemento de competencias de deseño e *implementación de proxectos *socioeducativos, á integración de estratexias e recursos innovadores.

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos

CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
CE17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
CE18	Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía
CT5	Xestión da información
CT12	Compromiso ético
CT13	Autonomía na aprendizaxe
CT17	Iniciativa e espírito emprendedor
CT20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socio-educativa e incorporalos nos diferentes ámbitos da acción *socioeducativa.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG4 CG5 CG6	CE1 CE4 CE6 CE7 CE14 CE17	CT5 CT13 CT20
2. Levar a cabo programas e proxectos no contexto de intervención con menores	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE2 CE4 CE7 CE14 CE17 CE18	CT5 CT12 CT17 CT20
3. Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención *socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE2 CE4 CE6 CE7 CE14 CE17 CE18	CT5 CT12 CT13 CT17 CT20
4. Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE2 CE4 CE6 CE7 CE14 CE17 CE18	CT5 CT12 CT13 CT17 CT20
5. Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE2 CE4 CE7 CE14 CE17	CT5 CT12 CT13 CT20
6. Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socio-educativas.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE2 CE4 CE6 CE7 CE14 CE17 CE18	CT5 CT12 CT13 CT17 CT20

Contidos

Tema	
1. Didáctica e educación social	1.1. Unha didáctica específica para a educación social. 1.2. Características da intervención en educación social. 1.3. Os procesos de ensino aprendizaxe. 1.4. O currículo. 1.5. Investigación, innovación e cambio en educación social.

2. Intervención didáctica en Educación social.	2.1. O proxecto da institución, instrumento básico para a xestión socioeducativa. 2.2. Proceso para elaborar ou revisar un proxecto institucional. 2.3. Os proxectos socioeducativos: planificar a intervención a curto prazo.
3. Tarefas de intervención e organización de procesos de actuación en Educación social.	3.1. A análise de necesidades, punto de partida. 3.2. Instrumentos para a análise de necesidades. 3.3. Das conclusións da análise de necesidades ao deseño dun modelo de formación. 3.4. As intencións educativas. Metodoloxía e organización didáctica. 3.5. Os recursos. 3.6. Estratexias metodolóxicas. 3.7. A avaliación. 3.8. Do deseño á intervención activa.
4. Análise dos medios didácticos propios da educación social.	4.1. Metodoloxía específica da educación social. 4.2. As novas estratexias didácticas na educación non formal: cine-forum, libro-forum, disco-forum, talleres, etc. 4.3. Outros recursos didácticos da educación non formal. 4.4. Os medios de comunicación na educación social: cine, teatro, monicreques, libro, internet, prensa, radio, etc. 4.5. Os xogos populares e tradicionais. 4.6. As ludotecas.
5. Avaliación dos procesos de intervención na educación social.	5.1. Procedementos, técnicas e instrumentos. 5.2. Algunhas técnicas e instrumentos de avaliación. 5.3. Algúns criterios de selección de técnicas e instrumentos para a avaliación da intervención *socioeducativa.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	2	0	2
Actividades introductorias	1	10	11
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	25	35
Resolución de problemas	10	22	32
Foros de discusión	0	8	8
Lección maxistral	20	0	20
Estudo de casos	2	40	42

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Exposición dos alumnos das unidades didácticas
Actividades introductorias	Recensións de artigos: os alumnos debatiran sobre o tema en formato mesa redonda
Aprendizaxe baseado en proxectos	Elaboración dunha unidade didáctica e outras actividades relacionadas co estilo de aprendizaxe.
Resolución de problemas	Elaboración de actividades que se propoñen na aula
Foros de discusión	Actividades desenvolvidas nun contorno virtual na que se debaten temas relacionados co ámbito académico e/ou profesional.
Lección maxistral	Información previa dada polo profesor cos esquemas correspondentes dos diferentes contidos básicos que debe contemplar o deseño, proxecto ou plan de intervención social.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	A docente proporcionará a información precisa para que os alumnos leven a cabo o desenvolvemento das actividades. En MOOVI estarán as actividades detalladas, rúbrica de avaliación e cronograma de entrega de todas as actividades da materia. A través dos foros de MOOVI enviaranse os avisos o alumnado.
Actividades introductorias	O MOOVI facilitará as explicacións oportunas para realizar a actividade proposta

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Actividades introductorias	Recensións artigos.	10	CB1 CG1 CE6 CT20 CB5

Aprendizaxe baseado en proxectos	Valoración das propostas de traballo expostas. Traballo realízase en grupo. Exposición: presentación en video.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG4 CG5 CG6	CE1 CE2 CE4 CE7 CE14	CT5 CT13
Resolución de problemas	Medios didacticos propios da educación social (Video-Forum, Tertulias dialóxicas, etc)	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG4 CG5 CG6	CE2 CE4 CE7 CE14	CT5
Foros de discusión	Tema de interese para a materia	10	CB1 CB4 CB5			
Estudo de casos	Supostos prácticos relativos a PEC e todo o relativo os diferentes apartados da programación.	30	CB4 CB5	CG5 CG6	CE17 CE18	CT13 CT17

Outros comentarios sobre a Avaliación

ALUMNADO ASITENTE (asistencia do 80% equilibrada nos diferentes tipos de sesións)

- Dáta tope para a entrega das diferentes actividades, será comunicada oportunamente polo profesor en MOOVI. - Para o alumnado a avaliación dos traballos con todas as metodoloxías sinaladas é obrigatorio. - Aqueles estudantes que non acudan a clase con regularidade, considéranse alumnos non presenciais e deberán realizar os traballos e proxecto de forma individual, ademais da lectura dun libro (presentación de resumo). - O alumnado asistente deberá cubrir unha ficha cos datos persoais e académicos e FOTO en MOOVI. E deberá abrir unha conta no correo Office 365 (Ver web). ALUMNADO NON ASITENTE. - O alumnado non asistente deberá concretar coa profesora a entrega os traballos/materiais/etc. a realizar. - Para superar a materia deberá tener aprobado el exame y alcanzar la evaluación positiva del 40% de las actividades (APRENDIZAXE BASEADO EN PROXECTOS E RESOLUCIÓN DE PROBLEMAS). O lugar de publicación das cualificacións e da revisión será na plataforma MOOVI. - Os alumnos que non superen a materia en xuño, manténselles a nota das competencias superadas para a convocatoria de xullo. - As datas de exames e de revisión de exames son as que se detallan: Consultar a web da Facultade de Ciencias da Educación no espazo "datos exames"

: <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bañeres, D. (et al.) (2008), **El juego como estrategia didáctica.**, Editorial Garó,

Castillo, S. y Cabrerizo, J. (2011), **La práctica de la evaluación en la intervención socioeducativa. Materiales e instrumentos. Vademécum del educador social.**, Uned. Pearson.,

Castillo, S. y Cabrerizo, J. (2011), **Evaluación de la intervención socioeducativa. Agentes, ámbitos y proyectos.**, Uned. Pearson.,

Lirio Castro, J. (2005), **La metodología en educación social. Recorrido por diferentes ámbitos profesionales.**, Editorial Dykinson,

Moral Santaell, C. y Pérez García, M.P. (Coords.), **Didáctica. Teoría y práctica de la enseñanza.**, Editorial Pirámide,

Parcerisa, A. (1999), **Didáctica en la educación social. Enseñar y aprender fuera de la escuela.**, Editorial Garó,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación de persoas adultas/O05G130V01401

Educación para o lecer e o tempo libre/O05G130V01402

Estratexías de aprendizaxe en contextos socioeducativos/O05G130V01403

Intervención socioeducativa para a inclusión social/O05G130V01405

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación: Educación permanente/O05G130V01203

Educación: Historia da educación social/O05G130V01204

Educación: Pedagogía social/O05G130V01205

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Teorías e institucións educativas/O05G130V01103

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento/O05G130V01102

Recursos tecnolóxicos en educación social/O05G130V01105

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Educación permanente**

Materia	Educación: Educación permanente			
Código	O05G130V01203			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Diéguez García, Nuria			
Profesorado	Diéguez García, Nuria Ferreiro González, María Isabel			
Correo-e	nudiequez@uvigo.es			
Web	http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/grao-educacion-social/titorias?ficha_profesor=216			
Descrición xeral	<p>O enfoque conceptual da materia Educación Permanente presenta os diversos factores que condicionan os procesos de ensinanza-aprendizaxe no mundo, concretamente en Galicia e en España, no marco da Unión Europea.</p> <p>A nova concepción de cidadanía precisa da Educación Permanente para o desenvolvemento da formación personal e profesional dos/as cidadáns/as que responda as novas perspectivas sociais que demanda tanto a sociedade do coñecemento como a democracia participativa e as particulares características do mercado laboral. Así, a Educación Permanente potencia as capacidades da cidadanía para acceder á formación e á autoformación necesarias para a consecución do desenvolvemento dos saberes potenciais e as habilidades necesarias para participar, vivir e convivir en liberdade, xustiza, paz e democracia.</p> <p>Con esta materia se pretende que o alumnado alcance unha aproximación científica e interdisciplinar á Educación Permanente, ademais de fomentar a súa capacidade crítica, reflexiva e participativa. Polo tanto, a materia ofrece unha experiencias formativa que favorece a integración deste ámbito educativo no desempeño da práctica profesional dos futuros/as educadores/as sociais.</p>			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT5	Xestión da información
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT11	Habilidades interpersoais

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1-Comprender a orixe dos procesos históricos de consolidación da Educación Permanente.	CB1 CB3	CG1 CG4	CE4	CT1 CT8
2-Coñecer os conceptos teóricos da intervención socioeducativa e dos seus ámbitos de actuación na Educación Permanente.	CB1 CB3	CG1 CG3 CG4 CG5 CG6	CE4 CE9 CE10 CE14	CT1 CT5 CT11
3-Coñecer as características fundamentais dos ámbitos sociais, laborais e de ocio da Educación Permanente.	CB1 CB2 CB4 CB5	CG3 CG4	CE4	CT1 CT8
4-Coñecer e ser capaz de poñer en práctica programas de acción comunitaria no marco da Educación Permanente.	CB1 CB2 CB3	CG3 CG4 CG5	CE4 CE9 CE10 CE14	CT1 CT11
5-Deseñar e implementar proxectos de Educación Permanente nos diferentes contextos: persoal, social e profesional.	CB2	CG3 CG4 CG5	CE4 CE9 CE10 CE14	CT1 CT11
6-Comprender, respetar e valorar a diversidade en todas as súas manifestacións.		CG2 CG5 CG6		CT1 CT8 CT11
8- Empregar as novas tecnoloxías e entender a súa finalidade formativa.	CB5	CG1 CG2		CT4 CT5 CT8
9-Desenvolver o dominio lingüístico que posibilite e favoreza o traballo en ambientes multiculturais e plurilingüísticos.	CB1 CB2 CB4	CG1 CG3 CG4 CG5	CE9 CE10 CE14	CT8 CT11

Contidos

Tema	
1. A educación na sociedade actual. Análisis do proceso educativo nunha sociedade en cambio.	<p>Educación permanente e procesos educativos: a educación formal, non formal e informal.</p> <p>Formación permanente a través da lectura.</p> <p>Educación Permanente: a súa dimensión social e humanística.</p> <p>Educación Permanente e Educación Social.</p>
2. Educación Permanente e a sociedade de coñecemento e globalización.	<p>A información como poder nos procesos de participación.</p> <p>A educación permanente en Europa e no mundo: novos escenarios, necesidades e respostas.</p> <p>A Educación Permanente dende un contexto globalizado.</p>
3. Educación Permanente e educación de persoas adultas.	<p>Educación Permanente e educación de persoas adultas: un proxecto de intervención socioeducativa.</p> <p>Desenvolvemento comunitario e educación permanente. A necesidade de formar para a cidadanía.</p> <p>Educación Permanente e democracia participativa.</p>
4. Estratexias de intervención socioeducativa en educación permanente.	<p>Proxectos de intervención pedagóxica e desenvolvemento comunitario en Educación Permanente o longo de toda a vida.</p>

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	5	0	5
Seminario	14	3	17
Traballo tutelado	5	45	50
Seminario	4	17	21
Presentación	5	10	15
Lección maxistral	11	0	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social. Empregarase unha metodoloxía de aprendizaxe colaborativa, que comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe. Organización de traballos en pequenos grupos co fin de profundizar en aspectos particulares das áreas temáticas expositivas. Aplicación práctica e funcional dos contidos.
Seminario	Formación complementaria aos traballos específicos de aula e os traballos tutelados.
Traballo tutelado	Traballos organizados en grupo medio, co fin de elaborar prácticas de aproximación á realidade de diferentes áreas da educación permanente: innovación e investigación.
Seminario	Supervisión en grupo, mediante fichas estruturadas de seguimento.
Presentación	Exposición- presentación dos traballos de aula e dos traballos tutelados en gran grupo, mediante o uso de recursos actuais tecnolóxicos.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Supervisión continuado dos traballos en grupo medio, mediante ficha estruturada de seguimento.
Traballo tutelado	Supervisión dos traballos aplicados de grupo, relacionados coa temática xeral, mediante ficha estruturada de seguimento.
Presentación	Axuda no proceso de elaboración das presentacións- exposicións, mediante criterios de expresión gráfica, claridade, coherencia e síntese.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Traballos de aula relacionados coa temática xeral.	20	CG4 CE4 CT1 CG5 CE14 CT4 CT8 CT11
Traballo tutelado	Traballos de investigación de grupos medios supervisados	30	CB1 CG1 CE4 CT1 CB2 CG2 CE9 CB3 CG3 CE10 CB4 CG4 CE14 CB5 CG5 CG6
Presentación	Cualidade e nivel das exposicións dos traballos.	10	CG1 CT4 CG4 CT5 CT8 CT11
Exame de preguntas obxectivas	Proba de preguntas cerradas sobre os contidos da materia	40	CB1 CG1 CE4 CT1 CB2 CG2 CE9 CT8 CB3 CG3 CE10 CB4 CG4 CE14 CB5 CG5 CG6

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será continua. Para superar a materia será preciso acadar, cando menos, o 50% en todos os apartados indicados na avaliación. De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de Xullo.

Avaliación dos estudantes non asistentes. Para os estudantes non asistentes, terán que substituír os traballos de aula e grupo medio por un traballo teórico- práctico (50%), ao que se sumará a proba- exame (50%), non obstante, para superar a materia, é preciso, así mesmo, obter, cando menos, o 40% en ambos apartados (traballo e exame).

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

As datas dos exames serán as indicadas e aprobadas oficialmente:

<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-o/web/index.php>

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ECCA, **Radio ECCA**, <http://online.radioecca.org/banco/buscar.php?clav>, 2016

MEC, **Recursos de Educación Permanente**, <http://www.mecd.gob.es/dms-static/9b18b5d4-671b-46>, 2016

Ojea, M., **De la integración educativa a la inclusión. Teoría y práctica.**, Andavira, 2003

Requejo, A., **Educación permanente y educación social**, Ariel, 2003

Sáez, J., y Molina, J. G., **Pedagogía Social. Pensar la Educación Social como profesión**, Aguilar, 2006

Bibliografía Complementaria

Asociación Estatal de Educación Social, **Documentos profesionalizadores.**, ASEDES, 2007

INTEFF, **Formación en red**, <http://educalab.es/intef/formacion/formacion-en-re>, 2016

MEC, **Aulas Mentor**, <http://www.mentor.educacion.es/>, 2016

Sáez, J., **La profesionalización de los educadores sociales: en busca de la competencia educativa cualificada.**, Dykinson, 2003

Xunta de Galicia, **Educación de adultos/as e emprego**, <http://emplego.ceei.xunta.gal/rede-de-centros>, 2016

Xunta de Galicia, **Programa de educación permanente**, <http://www.edu.xunta.gal/portal/planproxecta/progr>, 2016

Recomendacións

Outros comentarios

Resulta aconsellable que o alumnado coñeza a maneira de traballar cun procesador de textos, e igualmente que saiba como facer uso dos recursos dispoñibles na rede como fontes de información pero nunca como fontes para a realización mimética de traballos.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Historia da educación social**

Materia	Educación: Historia da educación social			
Código	O05G130V01204			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Seoane Pérez, Emilia			
Profesorado	Seoane Pérez, Emilia			
Correo-e	emiliasp@uvigo.es			
Web	http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/			
Descrición xeral	A Historia da Educación Social ten por obxecto a análise histórico dos diversos ámbitos da intervención socioeducativa. Isto permite coñecer e comprender a orixe e a evolución das realidades sociais e dos fenómenos socioeducativos na súa relación co contexto no que se producen, o que lle proporcionará ao alumnado desta titulación unha conciencia crítica que os capacitará para intervir na súa estruturación. A mirada histórica proporciona a comprensión xenealóxica da realidade educativa como construción social e histórica e, polo tanto, do pasado, do presente e do futuro como construcións sociais.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, lexislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CE13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

O estudiantado será capaz de integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa	CB1 CB2	CG4	CE1	CT1 CT4
O estudiantado será capaz de utilizar a capacidade de análise e síntese	CB3 CB4	CG4	CE1 CE5 CE8	CT1
O estudiantado será capaz de coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos.	CB5	CG3 CG4	CE1	CT4
O estudiantado será capaz de transmitir, promover e desenvolver a cultura	CB3 CB4	CG1 CG2	CE8 CE11	CT4
O estudiantado será capaz de xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais	CB3 CB4	CG2	CE1 CE8	CT4 CT7
O estudiantado será capaz de intervenir como mediador social, cultural e educativo	CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG5 CG6	CE8 CE11	CT1 CT4 CT7
O estudiantado será capaz de deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos	CB3 CB4	CG3 CG4 CG5	CE5 CE8 CE11 CE13	CT7
O estudiantado será capaz de xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos	CB2 CB3	CG3 CG4 CG6	CE5 CE8 CE13	CT4 CT7
O estudiantado será capaz de realizar unha axeitada utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional	CB2 CB3 CB4	CG2 CG3 CG6	CE1 CE5	CT1 CT4 CT7
O estudiantado será capaz de acadar o dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación	CB2 CB3 CB4	CG1 CG3 CG4	CE1 CE5 CE11	CT4 CT7
O estudiantado será capaz de coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa	CB2 CB3 CB4	CG4 CG5	CE5 CE8 CE12	CT4 CT7
O estudiantado será capaz de potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)	CB2 CB3 CB4	CG2 CG4 CG5	CE8 CE11 CE12	CT1 CT4 CT7
O estudiantado será capaz de desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar	CB2 CB3 CB4	CG2 CG3 CG5 CG6	CE5 CE9	CT4
O estudiantado será capaz de organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre	CB2 CB3 CB4	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE11 CE13 CE14	CT1 CT4 CT7
O estudiantado será capaz de deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento	CB2 CB3 CB4	CG2 CG3 CG4 CG5	CE1 CE5 CE8 CE12	CT1 CT4 CT7
O estudiantado será capaz de deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural	CB2 CB3 CB4	CG2 CG3 CG4	CE1 CE5 CE8 CE13	CT4 CT7
O estudiantado será capaz de deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás	CB2 CB3 CB4	CG2 CG3 CG5	CE1 CE5 CE14	CT4 CT7
O estudiantado será capaz de deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral	CB5	CG2 CG3 CG5	CE1 CE5 CE15	CT4
O estudiantado saberá aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB2	CG4	CE1 CE5	CT1 CT4
O estudiantado demostrará posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	CB1 CB2	CG4	CE1	CT1 CT4

O estudiantado terá a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	CB3	CG4	CE5	CT1 CT4 CT7
O estudiantado será capaz de poder transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	CB4	CG3 CG6	CE8 CE11	CT4
O estudiantado será capaz de desenvolver aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	CB5	CG4 CG5	CE5	CT4

Contidos

Tema	
1. Introducción á historia da educación social.	1. Precisións conceptuais e metodolóxicas. Presentación de contidos, metodoloxía, modelo avaliativo e actividades da materia.
2. O proceso de construción do concepto actual de infancia, adolescencia e xuventude.	2. A conquista do estatuto actual de infancia. A moderna percepción social do neno. A educación nas políticas sociais da modernidade.
3. As políticas sociais da modernidade.	3. O novo concepto de pobreza. Programas e institucións para a educación e integración social da infancia marxitada. Da política social de Luis Vives á política social ilustrada.
4. As políticas sociais contemporáneas: do estado liberal aos novos estados do benestar.	4. A acción socioeducativa do estado liberal. Problemática e intervención socioeducativa no campo da delincuencia, o abandono e o traballo infantil e xuvenil. Da beneficencia aos mecanismos modernos de previsión e asistencia social. O movemento de protección á infancia e a creación dos tribunais específicos para menores
5. Precedentes da animación socio-cultural e do desenvolvemento comunitario.	5. Colonias escolares de vacacións, campamentos xuvenís, escolas de verán, asociacionismo xuvenil.
6. Achegamento histórico á educación permanente e de persoas adultas.	6. Inicios e desenvolvemento da educación de persoas adultas. A educación de adultos nos séculos XIX e XX. Iniciativas e institucións de educación de adultos: Escolas de adultos, Bibliotecas Populares, Extensión Universitaria, Universidades Populares, Misións Pedagóxicas, Campañas de Alfabetización e Capacitación Profesional
7. Proceso de profesionalización do/a educador/a social.	7. Iniciativas, prácticas e institucións no ámbito da educación social. Sectores emerxentes para a educación social.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	10	35	45
Presentación	20	40	60
Cartafol/dossier	4	17	21
Lección maxistral	8	0	8
Exame de preguntas obxectivas	3	13	16

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	A/O estudante, de maneira individual e en pequenos grupos, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción... O alumnado manterá entrevistas coa profesora da materia para asesoramento /desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Presentación	Presentación e exposición por parte do alumnado de traballos grupais tutelados pola profesora. O alumnado manterá entrevistas coa profesora da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Utilizarase unha metodoloxía de aprendizaxe colaborativa que comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
Cartafol/dossier	A/O estudante, de maneira individual, elabora un documento que recompila información sobre as experiencias, temario da materia, así como traballos e tarefas elaborados individualmente ou en grupo durante o proceso de formación. O cartafol será ademais un instrumento de seguimento e avaliación continua do proceso educativo.
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Atención grupal e individual en aula e nas sesións titoriais coa profesora no seu despacho.
Lección maxistral	Atención grupal e individual en aula.
Traballo tutelado	Atención grupal e individual en aula e nas sesións titoriais coa profesora no seu despacho.
Cartafol/dossier	Atención grupal e individual en aula e nas sesións titoriais coa profesora no seu despacho.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Cada alumna/o realizará un traballo individual de curso, en base aos contidos da materia obxecto de estudo, tutelado pola profesora e coa posterior defensa e explicación ante a profesora nas sesións titoriais.	25	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG4 CG5	CE1 CE5 CE8	CT1 CT4 CT7
Presentación	Cada grupo pequeno de alumnado (3 a 5 persoas), realizará unha presentación / exposición á clase a partires da realización dun traballo grupal de curso, en base aos contidos da materia obxecto de estudo, tutelado pola profesora.	25	CB1 CB2 CB3 CB4	CG4	CE1 CE5 CE8 CE13	CT1 CT4
Cartafol/dossier	Cada alumna/o, elabora un documento que recompila información sobre as experiencias, temario da materia, así como traballos e tarefas elaborados individualmente ou en grupo durante o proceso de formación. O cartafol será ademais un instrumento de seguimento e avaliación continua do proceso educativo.	20	CB1 CB3 CB5	CG3 CG4	CE1	CT1 CT4
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación de competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). O alumnado selecciona unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	30	CB1 CB2 CB5	CG3 CG4 CG6	CE5 CE8 CE14	CT1 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

- As cualificacións indicadas en termos porcentuais no cadro *supra* son as máximas que se poden acadar en cada un dos apartados.
- O sistema de avaliación referenciado *supra*, está dirixido ao **alumnado de carácter asistente**. É requisito imprescindible para ser considerado "alumno asistente", a asistencia e a participación mínima nun 80% das clases do grupo-clase e a asistencia nun 80% ás clases de grupo mediano (GM).
- Para superar a materia, o alumnado asistente deberá superar todas as probas referidas, obtendo unha cualificación mínima do 50% en cada un dos aspectos avaliados.
- Considerarase "**alumnado non asistente**" aquel que non cumpra o 80% da asistencia especificada no punto nº 1 ou aquel que opte por esta modalidade, sempre e cando llo comunique á profesora na primeira quincena de impartición da materia.
- O sistema de avaliación para o alumnado non asistente consistirá nun exame sobre a totalidade do temario da materia, de preguntas obxectivas (cunha valoración do 60%) e nun traballo individual tutelado pola profesora e definido en base aos contidos e obxectivos da materia (cunha valoración do 40%, do que o 20% corresponderase coa elaboración e entrega do mesmo e o 20% restante corresponderase coa defensa e presentación oral á profesora).
- Para superar a materia, o alumnado non asistente deberá superar as dúas probas referidas, obtendo unha cualificación mínima do 50% en cada unha delas.
- EXAMES:** As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade no espazo "datas exames"
- Segunda oportunidade (xullo):** As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.
- En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

García Carrasco, J (coord.), **Educación de adultos**, 1ª, Ariel, 1997

García Molina, J. y Marí Ytarte, R, **Pedagogía Social y mediación educativa**, 1ª, APESCAM, 2002

González Pérez, T. (ed.), **Entre el olvido y la memoria. Educación, mitos y realidades**, 1ª, Tirant humanidades, 2018

Flecha, R.; López, F. e Saco, R., **Dos siglos de educación de adultos**, 1ª, Roure, 1988

Ortega Esteban, J. (coord.), **Educación Social Especializada**, 1ª, Ariel, 1999

Petrus, A; Románs, M.; Trilla, J., **De profesión educador (a) social.**, Paidós Ibérica, 2004

Tiana, A. y otros, **Historia de la Educación Social**, 1ª, UNED, 2014

Tiana A. y Sanz, F., **Génesis y situación de la educación social en Europa.**, 6ª, UNED, 2010

Trilla, J. (coord.), **Animación sociocultural. Teorías, programas y ámbitos**, 1ª, Ariel, 1997

Bibliografía Complementaria

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Educación de persoas adultas/O05G130V01401

Educación social no sistema educativo/O05G130V01304

Xénero e educación social/O05G130V01305

Intervención socioeducativa para a inclusión social/O05G130V01405

Iniciación na práctica profesional/O05G130V01601

Intervención socioeducativa na infancia e adolescencia en situación de risco social/O05G130V01501

Programas de animación sociocultural/O05G130V01503

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Educación: Educación permanente/O05G130V01203

Educación: Pedagogía social/O05G130V01205

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Educación: Teorías e institucións educativas/O05G130V01103

Outros comentarios

Esta guía docente recolle as liñas de actuación a desenvolver co alumnado da materia, entendida con certa flexibilidade, podendo estar suxeita a algunha modificación e reaxuste puntual.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación: Pedagogía social**

Materia	Educación: Pedagogía social			
Código	O05G130V01205			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Brea Castro, Millán			
Profesorado	Brea Castro, Millán			
Correo-e	millan@uvigo.es			
Web	http://fcce.uvigo.es/es/docencia/profesorado/millan-brea-castro/			
Descrición xeral	<p>Consideramos esta materia como imprescindible no plan de estudos do Grao de Educación Social. A Pedagogía Social no marco do plan de estudos desta titulación achega aos/ás estudantes ao coñecemento da realidade educativa e dos procesos de intervención socioeducativa. Neste sentido, proporciona elementos para comprender a interrelación entre os diferentes campos de intervención na realidade social e as implicacións educativas da problemática social. A materia "Educación. Pedagogía Social" figura como materia troncal no novo Plan de estudos da titulación de Grao en Educación Social da Universidade de Vigo. A incorporación da perspectiva pedagóxica á acción social e a acción-intervención socioeducativa dos/as educadores/as sociais comeza a xeneralizarse xa a partires da última década do século pasado como consecuencia da extensión cualitativa dos fenómenos educativos. Neste sentido, a educación deixa de ser competencia exclusiva do sistema escolar formal para situarse na perspectiva da sociedade educadora (Husèn,1982), donde acadan gran relevancia e notoriedade outros sistemas educativos (non formal e informal) que irrumpen con gran forza no sistema educativo formal, o reforzan e complementan (Coombs e Ahmed, 1974).</p> <p>O seu obxectivo é a promoción do desenvolvemento humano e da calidade de vida dos nenos e nenas, xoves e doutros colectivos en situación de risco ou problemática social; posibilitando a súa integración (ou reinserción) plena na sociedade. Así pois, a materia "Educación. Pedagogía Social" adecúase por completo ao perfil profesional e académico da titulación; pretendendo non só introducir os conceptos básicos da asignatura senón achegar ao alumnado aos principais ámbitos de intervención socioeducativa.</p> <p>a impartición desta metodoloxía está condicionada á aprobación do proxecto pola comisión de revisión dos Proxectos ApS</p>			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, lexislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT6	Resolución de problemas e toma de decisións
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
CT11	Habilidades interpersoais
CT18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Relacionar os coñecementos pedagóxico-sociais procedentes de diversas fontes, entre si, e coa práctica socioeducativa.	CB2 CB3 CB4	CG1 CG4	CE2	CT1 CT4 CT6 CT8 CT18
Coñecer, a nivel básico, os distintos ámbitos de intervención pedagóxico-social, así como as distintas institucións implicadas en cada ámbito.	CB1 CB2	CG1 CG4	CE1	CT1 CT4 CT8 CT10
Desenvolver novas actitudes e valores (solidariedade, empatía, respecto...), encamiñados a unha intervención pedagóxico-social comprometida cos grupos sociais en situación de marxinación e coa realidade sociocultural galega.	CB2	CG1	CE3	CT6 CT8 CT11 CT18 CT20
Desenvolver habilidades de comunicación interpersonal e potenciar o traballo en equipo.	CB3	CG1	CE2 CE3	CT6 CT8 CT11 CT18 CT20
Interrelacionar a formación coa profesionalización, tendo en conta os principios éticos que caracterizan o código deontolóxico do educador social	CB1 CB2 CB3	CG1	CE1 CE2	CT6 CT8 CT10 CT11

Contidos

Tema	
Tema 1. Educación Social e Pedagogía Social. Conceptos básicos.	1.1. Educación: concepto e tipos. 1.2. Socialización. 1.3. Pedagogía social. 1.4. Educación social.
Tema 2. A Pedagogía Social como referente científico da Educación Social.	2.1. Construcción histórica 2.2. Construcción científica
Tema 3. A contribución de autores e correntes contemporáneas á configuración da realidade educativo-social.	3.1. Paradigma tecnolóxico. 3.2. Paradigma hermenéutico. 3.3. Paradigma crítico.
Tema 4. Funcións do/a educadora social e Ámbitos de actuación en Pedagogía Social	4.1. Ámbitos específicos. 4.2. Ámbitos non específicos.
Tema 5. Experiencias socioeducativas nos diferentes ámbitos de actuación da Pedagogía Social.	Cidade Educadora. Educación especializada: centros de menores, cárceres, centros de desintoxicación,... Educación de adultos: concellos, asociacións, escolas... Animación sociocultural: concellos, asociacións, escolas de tempo libre,... Educación e animación sociolaboral
Tema 6. Políticas culturais e sociais das administracións públicas.	Administración estatal. Administración Autonómica Administración provincial. Administración local.
Tema 7. Formación e profesionalización do educador/a social.	Características da formación do/a educador/a social. Funcións e capacidades do/a educador/a social. Problemas da profesión de educador/a social.
Tema 8. Realidade e perspectivas da investigación en Pedagogía Social.	8.1. A Sociedade Iberoamericana de Pedagogía Social (SIPS): congresos, seminarios, publicacións.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Saídas de estudo	6	8	14
Presentación	2	6	8
Obradoiro	8	22	30
Seminario	6	8	14
Aprendizaxe-servizo	10	25	35
Foros de discusión	0	6	6

Lección maxistral	9	15	24
Exame de preguntas obxectivas	2	15	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado (detección de coñecementos previos, motivacións...), así como a presentar a materia.
Saídas de estudo	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas a eventos, á cidade educadora, a centros de investigación, empresas, institucións, etc., de interese académico-profesional para o/a alumno/a.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dos resultados do traballo tutelado. Levarase a cabo en grupo.
Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte da profesora ás actividades individuais e/ou de grupo que desenvolven os estudantes. Utilizarase unha metodoloxía de aprendizaxe colaborativa que comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
Seminario	Entrevistas que o/a alumno/a mantén co profesor da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Aprendizaxe-servizo	deseño, execución e avaliación de actividades en Asociación Universitaria, co obxectivo de coñecer e assimilar competencias profesionais nun entorno práctico vencellado á educación social. Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social
Foros de discusión	debates en entornos virtuais, empregando ferramentas como Discord ou Twitch, para facilitar o coñecemento de estratexias de intervención con mocidade, e motivar unha participación moito máis activa
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	- As sesións maxistras, a realización dos traballos de aula e a realización dos obradoiros, reforzaranse cunha atención personalizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula, durante a presentación do tema, traballo a desenvolver, ou a realización dos obradoiros, como no despacho do profesor, no horario de titorías, de xeito individualizado. - Á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de titorías grupais na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do profesor e no horario de titorías.
Presentación	- As sesións maxistras, a realización dos traballos de aula e a realización dos obradoiros, reforzaranse cunha atención personalizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula, durante a presentación do tema, traballo a desenvolver, ou a realización dos obradoiros, como no despacho do profesor, no horario de titorías, de xeito individualizado. - Á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de titorías grupais na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do profesor e no horario de titorías.
Obradoiro	- As sesións maxistras, a realización dos traballos de aula e a realización dos obradoiros, reforzaranse cunha atención personalizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula, durante a presentación do tema, traballo a desenvolver, ou a realización dos obradoiros, como no despacho do profesor, no horario de titorías, de xeito individualizado. - Á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de titorías grupais na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do profesor e no horario de titorías.
Aprendizaxe-servizo	o Aprendizaxe Servizo reforzaranse cunha atención personalizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula, como no traballo a desenvolver, a realización dos obradoiros, como no despacho do profesor, no horario de titorías, de xeito individualizado. - Á elaboración das propostas prácticas dedicaráselle unhas horas específicas de titorías grupais na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do profesor e no horario de titorías.

Foros de discusión Os debates en contornas virtuais reforzaranse cunha atención personalizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula, durante a presentación do tema, traballo a desenvolver, ou a realización dos obradoiros, como no despacho do profesor, no horario de titorías, de xeito individualizado. - Á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de titorías grupais na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do profesor e no horario de titorías.

Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	- As sesións maxistras, a realización dos traballos de aula e a realización dos obradoiros, reforzaranse cunha atención personalizada para resolver as dúbidas dos estudantes e/ou aclaracións, tanto na aula, durante a presentación do tema, traballo a desenvolver, ou a realización dos obradoiros, como no despacho do profesor, no horario de titorías, de xeito individualizado. - Á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de titorías grupais na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do profesor e no horario de titorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Obradoiro	Traballo en Aula por parte do/a alumno/a no que se reflicten as características dos exercicios levados a cabo. Os/as alumnos/as deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a súa valoración persoal. Valorarase conxuntamente coa súa participación nos mesmos e nas saídas de campo.	20	CB1 CB2 CB3 CB4	CG1	CE1 CE2 CE3	CT1 CT4 CT6 CT8 CT10 CT11 CT18 CT20
Aprendizaxe-servizo	Deseño, execución e avaliación de actividades en Asociación Universitaria, onde o alumnado debe participar, crear, propoñer actividades para desenvolver, onde asuman competencias da súa futura profesión	30	CB1 CB2 CB4	CG1 CG4	CE2 CE3	CT1 CT4 CT6 CT8 CT10 CT11 CT18
Foros de discusión	Faranse debates sobre cuestións profesionais de actualidade en contornas virtuais. Valorarase a participación, argumentación e exposición de motivos durante cada foro	10	CB1 CB4		CE1	CT1 CT4 CT8 CT10 CT11 CT18
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase unha proba para a avaliación das competencias adquiridas que inclúe preguntas pechadas con catro alternativas de resposta. Os/as alumnos/as seleccionarán unha resposta entre as posibilidades. As respostas erradas puntuarán negativamente (2 mal restarán 1 ben).	40	CB1 CB2 CB3 CB4	CG1 CG4	CE1 CE2 CE3	CT1 CT4 CT6 CT8 CT10 CT11 CT18 CT20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Horario de titorías do profesor da materia:

Primeiro cuadrimestre: Luns, de 15:30 a 18:30 horas

Segundo cuadrimestre: Luns de 15:30 a 17:30 e martes de 17 a 18 horas

Descrición:

Para aprobar a materia é necesario superar todas as avaliacións.

Alumnado asistente: para aprobar a materia é preciso superar o exame final da mesma.

Alumnado no asistente:

Segundo a normativa vixente, con independencia da asistencia ou non ás clases, o alumnado disfrutará de condicións

equivalentes de avaliación.

Segunda convocatoria

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. O xame consistirá nunha proba con dúas partes. 2p preguntas tipo test, e tres preguntas a desenvolver.

No caso de superar unha de las partes da materia conservarase a cualificación no mesmo curso académico. Deberán superarse as probas nas que non se houbera acadado unha cualificación mínima.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Calendario de exámenes: as datas oficiais dos exames poden consultarse na web oficial da Facultade: (<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>) no espazo 'Datos exames 2021-22'.

Esta guía docente explicita as liñas de actuación a desenvolver co alumnado da materia, entendida con certa flexibilidade; polo tanto, pode estar suxeita a algúns reaxustes puntuais.

Observacións:

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social,

esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que

presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BREA, M; FERNÁNDEZ, L. e FERNÁNDEZ, I, **Educación Social: A guía definitiva**, 1ª, Creando Educación Social, 2020

PETRUS, A., **Pedagogía Social**, 1997, Ariel,

RIERA, J., **Concepto, formación y profesionalización de: el educador social, el trabajador social y el pedagogo social.**, 1998, Nau Llibres.,

ROMANS, M; PETRUS, A. e TRILLA, J., **De profesión: educador/a social.**, 2000, Paidós,

SÁEZ CARRERAS, J., **Pedagogía Social y Educación Social**, 2007, Pearson educación,

Bibliografía Complementaria

Asher, J., **Por trece razones**, Nube de Tinta, 2017

AJUNTAMENT DE BARCELONA, **La ciudad educadora**, 1990,

ASOCIACIÓN ESTATAL DE EDUCACIÓN SOCIAL - ASEDES, **Documentos profesionalizadores da Educación Social**, Colexio de Educadoras e Educadores Sociais de Gali, 2008

Brea Castro, M., **A Casa da Xuventude de Ourense como experiencia histórica de educación social, 1978-1992**, 2015

CARIDE, J.A., **Las fronteras de la pedagogía social, perspectivas científica e histórica**, 2005, Gerisa,

COLOM, A. J. (Coord.), **Modelos de intervención socioeducativa**, 1987, Narcea,

FREIRE, P., **La naturaleza política de la educación**, 1990, Paidós/ MEC,

Kinney, J., **El Diario de Greg**, RBA, 2007

NOGUEIRAS, M., **Teoría y práctica del desarrollo comunitario.**, 1996, Narcea,

Orwen, g., **1984**, DEBOLSILLO, 2013

PÉREZ SERRANO, G, **edagogía Social □ Educación Social. Construcción científica e intervención práctica**, 2003, Narcea,

QUINTANA, J. M., **Pedagogía Social**, 1984, Dyckinson,

Ryan, J., **Nerve. Un juego sin reglas**, ALFAGUARA, 2016

SÁEZ, J., **La profesionalización de los educadores sociales. Construcción de un modelo teórico para su estudio**, 2005, Revista de Educación,

Spiegelman, A., **MAUS**, LITERATURA RANDOM HOUSE, 1986

TONUCCI, F., **0 papel da escola nun proxecto educativo integrado**, Revista Galega de Educación.,

Varios Autores, **Reacciona**, 4ª, Aguilar, 2011

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas/O05G130V01303

Educación de persoas adultas/O05G130V01401

Educación para o lecer e o tempo libre/O05G130V01402

Educación social no sistema educativo/O05G130V01304

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Educación: Educación permanente/O05G130V01203

Educación: Historia da educación social/O05G130V01204

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Educación: Teorías e institucións educativas/O05G130V01103

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Psicología social**

Materia	Psicología: Psicología social			
Código	O05G130V01301			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa			
Coordinador/a	Barreiros de la Torre, Delmiro			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	A Psicología Social constitúe unha disciplina ponte entre a Psicología Xeral e a Sociología que aborda procesos que teñen que ver coas relacións interpersoais, coa interacción e influencia social a diferente nivel (interindividual, grupal, organizacional, comunitario e social). Trata de articular o nivel individual e social ao estudar fenómenos que son simultaneamente psicolóxicos e sociais, tendo como referente a determinación mutua entre procesos mentais e sociedade: é o característico do enfoque psicossocial. A materia de Psicología Social ofrece contribucións relevantes a nivel teórico, metodolóxico, así como práctico de cara ao curriculum formativo en Educación Social, na medida en que trata temas que teñen que ver cos procesos psicossociais básicos que subxacen ao comportamento social (as bases nas que se asenta ese comportamento, a percepción e cognición social, relacións sociais, comunicación, comportamento prosocial e agresivo, etc.), as actitudes, os grupos, e as organizacións.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CE13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Que o alumnado sexa capaz de integrar críticamente os conceptos, marcos teóricos e metodoloxía psicolóxica que están na base dos procesos de intervención socioeducativa.	CB1 CB4 CB5	CG4	CE1	CT1 CT4
Que o alumnado sexa capaz de analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos e de promover a mediación na prevención e resolución de conflitos	CB1 CB3 CB4 CB5	CG3 CG4	CE1 CE5	CT1
Que os estudantes coñezan os fundamentos do deseño de recursos e estratexias para a intervención socioeducativa, así como o desenvolvemento, xestión e avaliación de proxectos e servizos socioeducativos para diferentes contextos	CB1 CB2 CB4 CB5	CG4 CG5	CE5 CE9 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15	CT1
Que sexan capaces de comprender a traxectoria da educación social e asumir e orientarse daccordo con valores de igualdade e cidadanía democrática	CB4 CB5	CG4	CE1	CT1 CT4
Que saiban potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)	CB1 CB2 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG6	CE8	CT7

Contidos

Tema	
Introducción	Psicoloxía Social e Educación Social. O enfoque psicoloxico como ponte entre o enfoque psicolóxico e o sociolóxico.
Procesos psicoloxicos básicos	Socialización e aprendizaxe social. O coñecemento social das persoas: percepción social, cognición social e procesos de atribución. Relacións interpersonais e comunicación: comunicación verbal e non verbal. Niveis de comunicación.
Relacións interpersonais e procesos de atracción:	Afiliación. Atracción interpersoal. Comportamento altruista.
Relacións interpersonais e procesos de rechazo	Estereotipos, prexuízos e discriminación. Agresión.
Actitudes e influencia social	Actitudes: estrutura, formación, medición, cambio. Procesos de influencia social: maioritaria e minoritaria .
Grupos e comportamento colectivo	Introducción á Psicoloxía Social dos grupos. Psicoloxía Social do comportamento colectivo

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	20	38	58
Seminario	14	8	22
Traballo tutelado	0	30	30
Seminario	4	0	4
Presentación	3	9	12
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	10	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Cartafol/dossier	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividadees encamiñadas a presentar a materia e o plan de traballo individual e en grupo.
Lección maxistral	Exposición dos contidos teóricos da materia na aula por parte do profesor
Seminario	Prácticas guiadas nas que se aborda un tema monográfico, que serve para ampliación dos contidos tratados nas sesións maxistrais.
Traballo tutelado	Traballos que fai o alumnado de maneira autónoma fora da aula, tras a conseguinte planificación, supervisión e seguimento por parte do profesor
Seminario	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de traballos e do proceso de aprendizaxe.

Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
--------------	--

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Tempo reservado polo docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado tanto en grupo na aula como no despacho ou gabinete, atendendo ás necesidades específicas de cada alumno/a. Ademais da atención personalizada na aula e no despacho tamén se manterá contacto personalizado a través de internet, tanto por correo electrónico como a través de MOOVi de ensino virtual onde temos carpetas grupais e individuais nas que facemos un seguimento do traballo realizado polo alumnado ao longo do tempo.
Seminario	Titoría en grupo Tempo reservado polo docente para atender e resolver as dúbidas do alumnado tanto en grupo na aula como no despacho ou gabinete, atendendo ás necesidades específicas de cada alumno/a. Ademais da atención personalizada na aula e no despacho tamén se manterá contacto personalizado a través de internet, tanto por correo electrónico como a través de MOOVI de ensino virtual onde temos carpetas grupais e individuais nas que facemos un seguimento do traballo realizado polo alumnado ao longo do tempo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Lección maxistral	Avaliación da temática teórica exposta polo profesor na aula mediante probas que combinen preguntas de resposta curta con preguntas tipo test. Débese acadar un nivel medio como mínimo para poder sumar a puntuación dos outros apartados e facer a media.	40	CB1 CB4	CG1 CG4	CE1 CE5	CT1 CT4
Seminario	Avaliación de actividades prácticas de carácter monográfico de aula mediante informes/memorias individualizadas que impliquen a descrición da actividade realizada na aula e reflexión sobre a súa vinculación coa materia e titulación	15	CB2 CB3 CB5	CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE5 CE8 CE9 CE11 CE13	
Traballo tutelado	Avaliación do traballo monográfico relacionado coa materia que o/a estudante/a realiza de maneira autónoma en grupo, de xeito cooperativo e baixo a supervisión do profesor. Este traballo combinará unha parte individual e outra grupal. Ademais da estrutura e contido se avaliará a presentación do traballo ou proxecto. O traballo inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción e presentación, manexo das TIC e a Plataforma TEMA. A presentación final dos traballos faraa cada grupo diante de todos os demais grupos en horario reservado para as últimas sesións maxistrais, cando está reunido o gran grupo, e farase avaliación e coevaluacións desas presentacións.	30	CB2 CB3 CB5	CG4	CE1 CE5 CE12 CE13 CE14 CE15	CT1 CT4
Presentación	A avaliación das exposicións súmase aos traballos tutelados, dos que forma parte, e terase en conta a relevancia dos contidos tratados, a coherencia, claridade e atractivo da exposición	15	CB4	CG4		CT1 CT4 CT7

Outros comentarios sobre a Avaliación

Observacións

a. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

b. Para as materias que forman parte do curso ponte, debería incluírse unha referencia específica para ter en consideración a especificidade e experiencia profesional deste colectivo: Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio .

Avaliación

Alumnado Non Presencial que non poida seguir actividades de aula de xeito regular: criterios similares aos da modalidade

presencial coa salvedade de que como non participan nas actividades prácticas de aula compensarán éstas con un traballo adicional práctico ademáis do teórico. A súa avaliación basearase en: examen que combina preguntas de tipo test con preguntas curtas sobre material impreso vinculado con temario que se lle indicará oportunamente (50% máximo da calificación), un traballo teórico (25% máximo da calificación), un traballo práctico (25% máximo da calificación), ambos planificados previamente de acordo co profesor. Para facer a media dos traballos co exame haberá que ter aprobado éste.

O alumnado de modalidade presencial que non alcance o 70% de asistencia nos controis que se fagan nas sesións teórico-prácticas, enténdese que pasará á modalidade de tipo non presencial.

Segunda Convocatoria (Xullo): se conservarán para a Convocatoria de Xullo as calificacións das competencias e probas superadas en convocatorias previas, examinándose o alumnado só das competencias e probas non superadas anteriormente.

□As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico□.

Nota: data oficial de exame do 1º Período/Cuatrimestre (ver Taboleiro Titulación ou web da Facultade para saber día, hora e aula, e data revisión). <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Examen convocatoria de xullo: (ver Taboleiro Titulación ou web da Facultade para saber día, hora e aula, e data revisión):
<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Baron, R.A. e Byrne, D., **Psicología Social**, Pearson, 2005

Cuadrado, I., Fernández, I., **Psicología Social**, Sanz y Torres, 2007

Sabucedo, J.M., Morales, J.F., **Psicología Social**, Panamericana, 2015

Gómez, A., Gaviria, E., Fernández, I., **Psicología Social**, Sanz y Torres, 2006

Bibliografía Complementaria

Worchel, S., Cooper, J., Goethals, G.R., Olson, J.M., **Psicología Social**, Thompson, 2003

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dinámica de grupos e intervención psicosocial comunitaria/O05G130V01905

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Estratexías de aprendizaxe en contextos socioeducativos/O05G130V01403

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

Avaliación de programas socioeducativos/O05G130V01901

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento/O05G130V01102

Outros comentarios

Recomendacións, □outros comentarios□

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Recoméndase entregar a ficha dentro das dúas primeiras semanas de clase así como conectarse á plataforma MOOVI onde o alumnado atopará material relacionado ca materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía: Socioloxía da educación**

Materia	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Código	O05G130V01302			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Gómez Suárez, Águeda			
Profesorado	Gómez Suárez, Águeda			
Correo-e	agueda@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/etnicsexualidad			
Descrición xeral	A realidade do ámbito profesional do Educador Social presenta nunha variedade de escenarios moi diversos onde desenvolve a súa labor profesional, dando resposta ás demandas de acceso á cultura, ao benestar e de participación na vida social de amplos colectivos de poboación. O seu traballo ten dúas vertentes moi marcadas: a formativa e a asistencial e de atención ás persoas. Con esta materia de "Socioloxía da Educación" trátase de elaborar un modelo que dé coherencia teórica, dende o que se poida plantexar a pluralidade de situacións dos diversos contextos nos que se desenvolve o educador social na súa práctica profesional.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, lexislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
CE18	Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía
CE19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
CT11	Habilidades interpersoais
CT13	Autonomía na aprendizaxe

CT15 Creatividade

CT19 Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional

CT20 Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer os supostos sociolóxicos que están na base dos procesos de intervención educativa	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1	CT13
Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento de procesos socioeducativos	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE7 CE9 CE10 CE14	CT1 CT7 CT8 CT10 CT15 CT20
Favorecer os valores de igualdade e cidadanía democrática	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE18	CT8 CT10 CT19
Coñecer os métodos de investigación cuantitativas e cualitativas e aplicarlos á análise da realidade social	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE7	CT1 CT3 CT4 CT7
Ter capacidade para potenciar as relacións interpersonales, desenvolver habilidades e comunicación interpersonal, solidarida e empatía	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE9 CE10 CE14 CE18 CE19	CT3 CT8 CT10 CT11 CT19

Contidos

Tema	
Tema I. Introducción a Socioloxía da Educación.	Tema 1.1.As orixes da socioloxía e a revolución industrial. Tema 1.2.Ciencia e socioloxía: a cientificidad das ciencias sociais. Tema 1.3.A Socioloxía para comprender os procesos de educación social. Tema 1.4.Paradigmas sociolóxicos dominantes.
Tema II. Conceptos de Socioloxía da Educación	Tema 2.1. O proceso de socialización: axentes principais Tema 2.2.Grupos primarios e grupos secundarios (comunidade e asociación) Tema 2.3.Roles e status Tema 2.4.Teorías sociolóxicas do cambio social Tema 2.5. A cultura como sistema de normas
Tema III. Estructura social	Tema 3.1. A estratificación social e o debate sobre a desigualdade social. Tema 3.2. A clase social Tema 3.3. Xénero e desigualdade social Tema 3.4. Etnia e desigualdade social Tema 3.5. Hábitus e infraclase
Tema IV. Teorías clásicas de Socioloxía da Educación	Tema 4.1. Introducción á tradición teórica do pensamento clásico Tema 4.2. Jean-Jacques Rousseau, Olimpe de Gauges, Mary Wollstonecraft, Henri Saint-Simon, August Comte Tema 4.3. Emile Durkheim, Max Weber e Karl Marx. Tema 4.4. Teoría feminista.
Tema V. Teorías contemporáneas de Socioloxía da Educación	Tema 5.1. Teorías do Capital Humano Tema 5.2. Teorías dos Códigos Lingüísticos: Berstein. Tema 5.3. Teorías da Reproducción Social: Pierre Bourdieu Tema 5.4. Teorías Credencialistas Tema 5.5. Teorías do Etiquetaxe. Tema 5.6. Teorías da Correspondencia e Teorías microsociolóxicas. Tema 5.7. Teoría feminista contemporánea.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	4	0	4

Traballo tutelado	14.5	58	72.5
Lección maxistral	22.5	0	22.5
Exame de preguntas obxectivas	2	34	36
Traballo	2	13	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Directrices de elaboración do traballo, supervisión e resolución de dúbidas. Seminarios.
Traballo tutelado	Elaboración e desenvolvemento de comentarios de texto. Traballos en aula.
Lección maxistral	Explicación de contidos teóricos .

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Orientación e titorización grupal do alumnado sobre os traballos grupas desenvolvidos
Traballo tutelado	Orientación e titorización do alumnado sobre os traballos individuais e grupais desenvolvidos

Probas	Descrición
Traballo	Orientación e titorización dos traballos e proxectos desenvolvimos na aula e fora da aula, seguindo as pautas sinaladas pola profesora

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Avaliación continua do proceso de elaboración e exposición dos comentarios de texto referidos aos catro textos científicos que se traballarán a lo longo do cuatrimestre	10	CB1 CG2 CE1 CT1 CB2 CG3 CE7 CT3 CB3 CG4 CE9 CT4 CB4 CG5 CE10 CT7 CB5 CG6 CE14 CT8 CE18 CT10 CE19 CT11 CT13 CT15 CT19 CT20
Traballo tutelado	Realización de diversas actividades na aula	10	CB1 CG2 CE1 CT1 CB2 CG3 CE7 CT3 CB3 CG4 CE9 CT4 CB4 CG5 CE10 CT7 CB5 CG6 CE14 CT8 CE18 CT10 CE19 CT11 CT13 CT15 CT19 CT20
Exame de preguntas obxectivas	Proba escrita con preguntas abertas sobre os contidos das clases maxistras e coa posibilidade de consultar o material e recursos da materia.	40	CB1 CG2 CE1 CT1 CB2 CG3 CE7 CT3 CB3 CG4 CE9 CT4 CB4 CG5 CE10 CT7 CB5 CG6 CE14 CT8 CE18 CT10 CE19 CT11 CT13 CT15 CT19 CT20

Traballo	Memoria da elaboración dun traballo final en relación aos seis textos que se van a tratar durante o cuatrimestre.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE7 CE9 CE10 CE14 CE18 CE19	CT1 CT3 CT4 CT7 CT8 CT10 CT11 CT13 CT15 CT19 CT20
----------	---	----	---------------------------------	---------------------------------	---	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar unha materia como estudante presencial deberá superarse unha nota media das diferentes probas de avaliación, tal e como se indica anteriormente neste apartado de avaliación.

-Modalidade de avaliación a distancia: AVALIACIÓN MEDIANTE UN EXAME DE PREGUNTAS ABERTAS A DESENVOLVER SOBRE O TEMA DA MATERIA. CON ESTO PODES ALCANZAR A PUNTUACIÓN MÁXIMA.

O examen realizado sobre os contidos oficiais e a revisión realizada tamén sobre os datos oficiais publicados na páxina web da Facultade

O sitio web de la materia é <https://seix.uvigo.es/docnet-nuevo/docencia/professor/>

De acordo co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Ciencias da Educación e de Traballo Social, esta guía poderá adaptarse ás necesidades específicas de apoio educativo do alumnado matriculado no programa PIUNE (PAT).

A parte dos contidos da materias superadas na 1a convocatoria, non necesitarán ser avaliadas na 2a convocatoria

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Macionis, John J. & Plummer, Ken, **Sociología**, Prentice Hall.,

Giner, Salvador; Lamo de Espinosa, Emilio; Torres, Cristóbal (eds.), **Diccionario de sociología**, Alianza Editorial,

Alvira, F. Et. Al., **El análisis de la realidad social**, Alianza,

Fernandez Enguita, M., **Sociología de la Educación**, Ariel Reforma,

Díaz, Capitolina; Dema Sandra (ed), **Sociología y Género**, Tecnos, 2013

MIYARES FERNÁNDEZ, ALICIAS, ÁNCHEZ BELLO, ANAAMORÓS, CELIACOBO BEDIA, ROSA, **INTERCULTURALIDAD, FEMINISMO Y EDUCACIÓN**, La Catarata, 2006

Cobo, Rosa, **FUNDAMENTOS DEL PATRIARCADO MODERNO. JEAN JACQUES ROUSSEAU**, Cátedra, 2013

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Xénero e educación social/O05G130V01305

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural/O05G130V01201

Outros comentarios

Recomendo cursar en Terceiro Curso, a materia "Sociología del Consumo e das Identidades culturais"

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas**

Materia	Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas			
Código	O05G130V01303			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Castro Pais, María Dolores			
Profesorado	Castro Pais, María Dolores			
Correo-e	maria.dolores.castro.pais@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Diagnóstico e Análise de Necesidades Socioeducativas é unha materia que ten como obxectivo proporcionar os fundamentos conceptuais, procedementos metodolóxicos, técnicas e instrumentos do diagnóstico en educación social que lles permita desenvolver procesos de investigación sobre temas en situacións socioeducativas complexas que apoian, orientan e validan o desenvolvemento das accións socioeducativas. A análise da realidade, variables, necesidades, recursos, procesos de interacción, contextos e a súa avaliación, considéranse elementos esenciais para o diagnóstico socioeducativo que os/as educadores sociais como paso previo á toma de decisións para a intervención socioeducativa en diversos contextos nos que poden desenvolver as súas actividades profesionais (educativas, familiares, laborais e sociocomunitarias).			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Planificación e organización
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT6	Resolución de problemas e toma de decisións
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
CT11	Habilidades interpersoais
CT16	Liderado

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción educativo-social	CB1	CG4	CE1	CT1
	CB2	CG6	CE5	CT2
	CB3		CE6	CT4
	CB4			CT19
	CB5			
Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional	CB1		CE5	CT1
	CB2		CE6	CT4
	CB3			
	CB4			
	CB5			
Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos	CB1	CG4	CE1	CT1
	CB2	CG6	CE2	CT2
	CB3		CE4	CT4
	CB4			CT6
	CB5			CT8
				CT10
				CT11
			CT19	
			CT20	
Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento	CB1	CG2	CE1	CT2
	CB2	CG4	CE4	CT4
	CB3	CG5	CE5	CT6
	CB4		CE12	CT19
	CB5			
Planificación e organización	CB1	CG5	CE12	CT2
	CB2			CT6
	CB3			CT11
	CB4			CT20
	CB5			
Utilización do TIC no ámbito de estudo e contexto profesional	CB1	CG2	CE4	CT4
	CB2	CG4	CE12	CT19
	CB3			
	CB4			
	CB5			
Liderado	CB1	CG1	CE6	CT16
	CB2	CG3		
	CB3			
	CB4			
	CB5			
Orientación á calidade	CB1		CE5	CT20
	CB2			
	CB3			
	CB4			
	CB5			

Contidos

Tema	
Tema 1.- Fundamentos conceptuais e metodolóxicos do diagnóstico nos ámbitos educativos formais, informais e non formais.	Definición.- Tipos de diagnóstico.- Obxecto e finalidade do Diagnóstico en Educación.- Distintos modelos de diagnóstico.- Funcións do diagnóstico en Educación Social.
Tema 2.- Planificación e desenvolvemento do proceso diagnóstico.	Proceso diagnóstico.- A relación entre proceso e modelo.- Distintas fases en función do modelo elixido
Tema 3. Variables e campos de exploración	Variables a considerar.- Campos de exploración
Tema 4.- Técnicas, instrumentos e recursos para o diagnóstico educativo.	Técnicas, instrumentos e recursos do diagnóstico educativo: aspectos xerais.- As técnicas, instrumentos e recursos de recollida de información en cada un dos ámbitos e variables.
Tema 5.- A análise de necesidades socioeducativas: Enfoques e xustificación	Aspectos xerais da análise de necesidades.- Modelos de análises de necesidades socioeducativas.
Tema 6.- Modelos de análise de necesidades socioeducativas	Principais modelos de análise existentes.- O modelo ANISE

Tema 7.- Ferramentas para a análise de necesidades	Indicadores sociais.- Entrevista de grupo.- Inventario de recursos.- Sondaxe de problemas.- Técnica do grupo nominal.- Técnica Delphi.- Sistema de Ideas Crave.- Grupo de discusión.- Campo de forzas.- Matriz decisional.
Tema 8.- Técnicas de emisión e comunicación de resultados.	Determinación das fases de elaboración dun informe diagnóstico.- Aspectos a contemplar nun informe.- A comunicación de resultados.
Tema 9.- Normas éticas e deontolóxicas a observar no diagnóstico e na análise de necesidades.	As normas éticas.- Normas deontolóxicas da persoa profesional da Educación Social.- O ámbito do diagnóstico e a análise de necesidades socioeducativas.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	2	3
Lección maxistral	12	24	36
Estudo de casos	7	15	22
Traballo tutelado	15	37	52
Presentación	1	3	4
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	7	14	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Orientadas á presentación da materia e de cada un dos temas con indicación dos aspectos temáticos relevantes que requiran unha atención especial.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Nesta materia concreta aplicarase a estudos de caso e análise de situacións relacionadas co diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas.
Estudo de casos	Aplicación dos coñecementos e procedementos adquiridos na resolución de casos, situacións, problemas e/ou exercicios prácticos.
Traballo tutelado	Deseño e presentación dun proxecto de análise de necesidades socioeducativas
Presentación	Exposición do traballo tutelado.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Axuda na aula e fora da aula en entrevistas de tutoría personalizada e con equipos de traballo
Traballo tutelado	Axuda fora da aula en entrevistas de tutoría personalizada e/ou con equipos de traballo
Probas	Descrición
Exame de preguntas de desenvolvemento	Axuda na aula e fora da aula en entrevistas de tutoría personalizada e con equipos de traballo para que aprendan a propoñer unha proba tipo test do mesmo carácter que a do exame da materia

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Estudo de casos	Contan coa tutela do docente. Trátase de facer análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnósticalo e adestrarse no proceso. A proposta dos casos para traballar con eles está prevista na medida que se vaian expondo nas sesións maxistras os contidos da materia	5	CG2 CE1 CT1 CG4 CE2 CT2 CG5 CE4 CT4 CE5
Traballo tutelado	Traballos cuxo contido e prazo resulta dun acordo entre alumnado (normalmente en equipo) e profesor, que se realizan co asesoramento e apoio deste. Nesta materia consistirán na realización dun proxecto de análise de necesidades socioeducativas dunha persoa, grupo de persoas ou unha organización. Inclúiranse aquí os traballos e proxectos ponderados formalmente cun 5%	40	CG4 CE1 CT1 CE2 CT4 CE4 CT6 CE5 CT16 CE12 CT20
Presentación	Exposición do traballo tutelado	5	

Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba sobre conceptos e procedementos metodolóxicos que inclúe ítems de evocación, de recoñecemento, así como tamén problemas e exercicios prácticos sobre casos e situacións.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG4 CG5	CE5 CE6	CT1 CT4 CT11 CT20
Resolución de problemas e/ou exercicios	A segunda parte da proba escrita incluírá un ou varios suposto/s práctico/s cuxa finalidade será deseñar un proceso diagnóstico. Para sumar é necesario unha cualificación mínima de 1,5 sobre 3 puntos nesta parte do exame.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG4 CG5 CG6	CE2 CE4 CE5 CE6 CE12	CT1 CT2 CT6 CT8 CT10 CT19 CT20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na convocatoria ordinaria, para superar a materia, o alumno deberá acadar puntuación mínima de 5 puntos totais, ter realizado todas as actividades atempo e cumprir os seguintes requisitos:

Alumnado asistente : O itinerario ordinario, é dicir, a avaliación continua, é posible para aquel alumnado que teña, como mínimo, o 80% da asistencia e unha participación activa na aula. Neste caso, para sumar todas as puntuacións é imprescindible acadar unha nota mínima na proba escrita (2,5 sobre 5) e no traballo tutelado (2 sobre 4). Se se alcanzan as puntuacións mínimas requiridas, a puntuación global de 10 puntos será a suma das notas parciais.

A proba escrita está composta por dúas partes. A primeira parte (20%) corresponde ao desenvolvemento de preguntas de comprensión e a relación entre conceptos da materia, e a segunda parte (30%) á aplicación e transferencia teórico-práctica dos distintos contidos. Para sumar ambas partes é necesario acadar unha puntuación mínima do 50% en cada unha das partes: 1 punto de 2 na primeira parte e 1,5 de 3 na segunda parte.

Alumnado non asistente: O itinerario alternativo é para aquelas persoas que, por razóns debidamente xustificadas, teñen máis dun 20% de ausencias á clase ou que, aínda cunha porcentaxe de ausencias inferior, non entregasen en tempo e forman os traballos que permiten avaliar a consecución das competencias da materia. O estudante que se atope nesta situación será cualificado coa nota da proba escrita, o estudo de caso e o traballo supervisado. O exame será o mesmo e nas mesmas condicións que os asistentes. Os traballos deberán realizarse individualmente e a entrega dos mesmos será o día oficial da proba de exame. A cualificación dos traballos realizarase con idénticos criterios aos empregados cos alumnos axudantes.

En caso de non ter superada a materia, as competencias non adquiridas avalíaranse na convocatoria de xullo. Aquel estudante (asistentes ou non) que suspenda, non alcance o mínimo esixido ou non teña puntuación, terá unha convocatoria extraordinaria na que poderá recuperar as seccións pendentes (proba escrita e/ou traballo) baixo a mesma cualificación condicións e a mesma proporcionalidade que na convocatoria ordinaria.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas neste curso académico.

Os materiais obrigatorios para preparar a materia, especialmente a proba escrita, son os documentos correspondentes a cada tema xunto coa aprendizaxe das sesións teórico-prácticas.

Afectos de avaliación, un mesmo traballo non pode ser utilizado para outras materias e se este non cumpre os aspectos formais esixidos (en especial, citación incorrecta de autorías ou plaxio) será rechazado.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade de Ciencias da Educación, no espazo "datas":
<http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- ANAYA, D., **Diagnóstico en Educación. Diseño y uso de instrumentos**, 1, Sanz y Torres, 2003
-
- PÉREZ-CAMPANERO, M^a. P., **Cómo detectar las necesidades de intervención socioeducativa**, 1, Narcea, 2000
-
- SOBRADO, L. e OCAMPO, C. I., **Evaluación Psicopedagógica y Orientación Educativa**, 1, Estel,
-
- GRANADOS, P. e MUDARRA, M. J., **Diagnóstico en Educación Social**, 1, Sanz y Torres, 2010
-
- Bibliografía Complementaria**
-
- Aguilar, Mª J. y Ander-Egg, E., **Diagnóstico Social**, 1, Lumen, 1995
-
- GUPTA, K., **Guía práctica para evaluar necesidades**, 1, Centro de Estudios Ramón Areces, 2003
-
- IGLESIAS, M^a. J., **Diagnóstico escolar. Teorías, ámbitos y técnicas**, 1, Pearson / Prentice-Hall, 2005
-
- BUISAN, C. e MARÍN, M. A., **Como realizar un diagnóstico pedagógico**, 1, Oikos-Tau, 1987
-

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Intervención socioeducativa para a inclusión social/O05G130V01405
Iniciación na práctica profesional/O05G130V01601
Investigación-acción na práctica socioeducativa/O05G130V01903

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Metodoloxía de investigación socioeducativa/O05G130V01104

Outros comentarios

O alumnado non asistente debe comunicar á docente, durante o primeiro mes de clase, a súa intención de optar polo itinerario alternativo e concertar unha titoría personalizada.

A comunicación entre o estudiantado e a docente realizarase mediante os foros habilitados para dúbidas académicas. As cuestións persoais serán tratadas unicamente mediante o correo electrónico institucional. Non se responderá a direccións de correo persoais.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade de Ciencias da Educación, no espazo "datas exames":
<http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

Esta materia forma parte ademais do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo Social.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación social no sistema educativo**

Materia	Educación social no sistema educativo			
Código	O05G130V01304			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa			
Coordinador/a	Seoane Pérez, Emilia			
Profesorado	Seoane Pérez, Emilia			
Correo-e	emiliasp@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web			
Descrición xeral	<p>Coa impartición desta materia, que consta de 6 créditos ECTS de carácter obrigatorio, a impartir en 2º curso del Grado de Educación Social, trátase de aproximar a figura do educador/a social aos centros de ensino como un profesional que pretende dar resposta a diversas necesidades de intervención socioeducativa formando persoas e cidadáns dispostos a afrontarse ás realidades actuais. Unha realidade cada vez máis complexa, que plantexa novos problemas que precisan de profesionais que os entendan en profundidade e que, pola súa formación específica, poidan axudar a previlos e buscar solucións en colaboración con todos os membros da Comunidade Educativa e fomentando canles de transmisión que perfeccionen a comunicación conxunta entre o centro escolar e a familia co fin de conseguir unha educación integral para o alumnado, sobre todo naqueles casos nos que as circunstancias poideran prexudicar de maneira contraproducente o progreso dos educandos.</p> <p>A escola ten dificultades para facerse cargo das "disfuncionalidades" que nin a familia, nin os centros educativos, nin a comunidade ou o entorno poden asumir ou cumprir.</p> <p>Nesta liña, nunha institución escolar que debe atender múltiples demandas, a figura mediadora do educador/a social pode desempeñar un importante e transcendental cometido, facilitando a integración de distintos entornos educativos, aproximando os seus respectivos proxectos formativos e as influencias pedagóxicas que proveñen de diferentes ambientes. Por outra parte, e ademais das tarefas de mediación, o seu desempeño profesional poderá proxectarse en campos máis específicos, como son a educación familiar, a atención a problemas de protección e conflito na infancia, a prevención da violencia de xénero, a transición da escola á vida activa, a coordinación dos temas transversais ou o fomento da asistencia á escola dos nenos e nenas máis desfavorecidos, evitando un absentismo que conduce frecuentemente ao fracaso escolar e social.</p>			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, lexislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar

CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CE20	Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Planificación e organización
CT3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
CT5	Xestión da información
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT16	Liderado
CT18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida
CT20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)	CB2	CE3	CT9	
Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos	CB2	CG4	CE4	CT1 CT5
Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas.	CB2	CG6	CE7	CT2
Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)	CB4	CG1	CE8	CT9
Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar	CB2	CG1	CE9	CT5
Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)	CB4 CB5	CG6	CE10 CE12	CT2
Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre	CB2	CG5	CE11	CT2
Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas	CB5	CG5	CE20	CT2
Capacidade de análise e síntese	CB2	CG4	CE4	CT1
Planificación e organización	CB2	CG6	CE20	CT2
Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega	CB4	CG2		CT3
Xestión da información	CB4	CG6	CE7 CE11	CT5
Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos	CB4	CG4	CE1 CE3	CT9
Compromiso ético	CB2	CG1	CE3	CT18
Liderazgo	CB2		CE8	CT16
Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida	CB5	CG1	CE11	CT18
Orientación á calidade	CB5	CG1	CE9	CT20

Contidos

Tema	
1. O sistema educativo español: normatividade educativa de ámbito estatal, autonómico e local	1.1. Estrutura do sistema educativo español. 1.2. A educación social nos currículos escolares. A súa relación coas competencias básicas e o papel do educador/a social.
2. A figura do educador na formación social	2.1. O carácter social do fenómeno educacional. 2.2. A educación social na adolescencia.
3. O/a educador/a social no sistema educativo	3.1. Xustificacións e funcións. 3.2. Experiencias da presenza de educadores/as sociais en centros escolares de distintas CC.AA. e a nivel internacional 3.3. O caso particular de Extremadura. 3.4. As canles de comunicación familia-escola e outras institucións 3.5. A intervención do educador/a social noutros países

4. A convivencia e os conflitos nos centros escolares	4.1. Maltrato escolar entre iguais: acoso ou bullying. Indicadores, tipos de acoso, protocolo de actuación. 4.2. Programas de convivencia, prevención de conflitos e mediación escolar. 4.3. Lei 4/2011, do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa.
5. O absentismo escolar e as súas consecuencias	5.1. Marco legislativo e complexidade conceptual. 5.2. Causas e medidas preventivas. 5.3. Protocolo de actuación.
6. A problemática do fracaso escolar.	6.1. Concepto e causas do fracaso escolar. 6.2. Actuacións do educador/a ante o fracaso escolar dentro e fóra da escola.
7. Colaboración da escola coas distintas redes e recursos socioculturais: cara a un sistema educativo integrado.	7.1. Cooperación da institución educativa coas diferentes áreas (Educación, Benestar Social, Sanidade, Cultura, Igualdade, Seguridade, Menores, Familia, Xustiza,...) das administracións local, autonómica e estatal.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	10	0	10
Traballo tutelado	8	40	48
Cartafol/dossier	4	20	24
Presentación	20	35	55
Exame de preguntas obxectivas	3	10	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	A/O estudante, de maneira individual, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción... O alumnado manterá entrevistas coa profesora da materia para asesoramento / desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Cartafol/dossier	A/O estudante, de maneira individual, elabora un documento que recompila información sobre as experiencias, temario da materia, así como traballos e tarefas elaborados individualmente ou en grupo durante o proceso de formación. O dossier será ademais un instrumento de seguimento e avaliación continua do proceso educativo.
Presentación	Presentación e exposición por parte do alumnado de traballos grupais tutelados pola profesora. O alumnado manterá entrevistas coa profesora da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención grupal e individual en aula e nas sesións titoriais coa profesora no seu despacho.
Presentación	Atención grupal e individual en aula e nas sesións titoriais coa profesora no seu despacho.
Cartafol/dossier	Atención grupal e individual en aula e nas sesións titoriais coa profesora no seu despacho.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Cada alumna/o realizará un traballo individual de curso, en base aos contidos da materia obxecto de estudo, tutelado pola profesora e coa posterior defensa e explicación ante a profesora nas sesións titoriais.	25	CB2 CG2 CE1 CT1 CB5 CG4 CE4 CT2 CE7 CT5 CE9 CT20 CE11 CE12 CE20

Cartafol/dossier	Cada alumna/o, elabora un documento que recompila información sobre as experiencias, temario da materia, así como traballos e tarefas elaborados individualmente ou en grupo durante o proceso de formación. O dossier será ademais un instrumento de seguimento e avaliación continua do proceso educativo.	20	CB2 CB5	CG1 CG4 CG5 CG6	CE1 CE3 CE4 CE7 CE10	CT1 CT2 CT3 CT5 CT18 CT20
Presentación	Cada grupo pequeno de alumnado (3 a 5 persoas), realizará unha presentación/exposición á clase a partires da realización dun traballo grupal de curso, en base aos contidos da materia obxecto de estudo, tutelado pola profesora.	25	CB4	CG5 CG6	CE1 CE7 CE8 CE9 CE10 CE20	CT1 CT2 CT3 CT5 CT9 CT16 CT20
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación de competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). O alumnado selecciona unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	30	CB2 CB5	CG1 CG4	CE3 CE4 CE7 CE8	CT1 CT2 CT3 CT5 CT20

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. As cualificacións indicadas en termos porcentuais no cadro *supra* son as máximas que se poden acadar en cada un dos apartados.
2. O sistema de avaliación referenciado *supra*, está dirixido ao **alumnado de carácter asistente**. É requisito imprescindible para ser considerado "alumno asistente", a asistencia e a participación mínima nun 80% das clases do grupo-clase e a asistencia nun 80% ás clases de grupo mediano (GM).
3. Para superar a materia, o alumnado asistente deberá superar todas as probas referidas, obtendo unha cualificación mínima do 50% en cada un dos aspectos avaliábeis.
4. Considerarase "**alumnado non asistente**" aquel que non cumpra o 80% da asistencia especificada no punto nº 1 ou aquel que opte por esta modalidade, sempre e cando llo comunique á profesora na primeira quincena de impartición da materia.
5. O sistema de avaliación para o alumnado non asistente consistirá nun exame sobre a totalidade do temario da materia, de preguntas obxectivas (cunha valoración do 60%) e nun traballo individual tutelado pola profesora e definido en base aos contidos e obxectivos da materia (cunha valoración do 40%, do que o 20% corresponderase coa elaboración e entrega do mesmo e o 20% restante corresponderase coa defensa e presentación oral á profesora).
6. Para superar a materia, o alumnado non asistente deberá superar as dúas probas referidas, obtendo unha cualificación mínima do 50% en cada unha delas.
7. Sempre que esta materia se curse formando parte do curso ponte da Diplomatura ao Grao de Educación Social, coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para o alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e próbas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para o alumnado do curso ponte.
8. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)
9. **EXAMES:** As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade no espazo "datas exames".
10. **Segunda oportunidade (xullo):** As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Carbonell Sebarroja, J., **Pedagogías del siglo XXI**, Octaedro, 2015

Cid, X.M. e out. (coord), **Educación Social e Escola. Unha análise da última década (2006-2016)**, Nova Escola Galega-Ceesg, 2018

Castro, M. et al. (coords.), **Educación Social e Escola.**, (2008), Nova Escola Galega / Colexio de Educadoras e Educa,

Bibliografía Complementaria

Castillo Carbonell, M.; Paredes Navarro, L. y Bou Blanco M., **Educación social y escuela: necesidades, contextos y experiencias**, Edit. UOC, 2016

De Oliveira, A. M. e Santos, M. A., **Educación e tempo libre: o papel do animador sócio-cultural em contexto escolar. En, Cid, X. M. & Peres, A. (eds.). Educación social, animación sociocultural y desarrollo comunitario. Vol. II.**, (2007),

Eduso.net, **El educador y la educadora social en el estado español: una concreción de su trabajo en centros escolares. Eduso.net.**, (2004),

Galán Carretero, D., **Los educadores sociales en los centros de Educación Secundaria de Extremadura**, Revista Interuniversitaria de Pedagogía Social,

Ortega, J., **Pedagogía Social e Pedagogía Escolar: La Educación Social en la escuela**, 2005, Revista de Educación, 336, 111-127.,

Galán David e Castillo Miquel:, **"El papel de los educadores sociales en los centros de secundaria: una propuesta para el debate"**, Educación Social, 38, pp. 121-133,

Parcerisa Aran, A., **"Educación social en y con la institución escolar"**, Revista Interuniversitaria de Pedagogía Social, 2008

Quintanal Díaz,J., **Educación social en la escuela: un futuro por construir**, Edit. CSS, 2018

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Educación intercultural e para a paz/O05G130V01907

Mediación en conflitos e situacións de violencia/O05G130V01502

Outros comentarios

Esta guía docente recolle as liñas de actuación a desenvolver co alumnado da materia, entendida con certa flexibilidade, podendo estar suxeita a algunha modificación e reaxuste puntual.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xénero e educación social**

Materia	Xénero e educación social			
Código	O05G130V01305			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Lameiras Fernández, María			
Profesorado	Lameiras Fernández, María			
Correo-e	lameiras@uvigo.es			
Web	http://http://webs.uvigo.es/pmayobre/			
Descrición xeral	Desde hai unhas décadas, nos países democráticos, as nenas edúcanse desde a preescolar hasta a universidade en escolas chamadas coeducativas, querendo significar que as nenas e os nenos están na mesma aula e reciben a mesma ensino. Con todo, nese tipo de escola, as nenas non efectúan aprendizaxes significativas equivalentes aos seus compañeiros homes, porque a escola, a educación formal e non formal, segue a ser unha importante correa de transmisión da dominación masculina, do privilexio epistémico outorgado pola nosa tradición á forma de conceptualizar o mundo os varóns. O resultado é que a educación non é neutral, exerce unha socialización diferencial por sexos de acordo coa orde patriarcal e impón o modo masculino de estar e relacionarse co mundo. Por iso é necesaria unha intervención educativa encamiñada á consecución da eliminación dos obstáculos, visibles e invisibles, que impiden o desenvolvemento integral das capacidades de mulleres e homes sen restricións de xénero e que permita educar para ser igualmente diferentes			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Planificación e organización
CT3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
CT18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Sabe empregar os valores de igualdade e de cidadanía democrática característicos dunha cultura inclusiva	CB2	CG2	CE8	CT18
Ten capacidade para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade de xénero	CB4	CG6		
	CB3	CG3	CE12	CT1
	CB4	CG4		

É capaz de deseñar e aplicar programas e estratexias de intervención para a prevención de diferentes tipos de violencia, particularmente da violencia simbólica, de xénero o sexual.	CB2 CB5	CG5	CE8 CE12	CT2
Coñecer a estrutura patriarcal da cultura occidental, deconstruír dita cultura dende a perspectiva de xénero e ser capaz de promover e transmitir unha cultura e educación non androcéntrica.	CB1 CB4	CG1 CG4		CT1 CT2 CT3

Contidos

Tema

1.- Bases conceptuais e históricas da construción social de xénero

2.- Teorías Feministas y Educación

3.- A dominación simbólica como fonte de violencia

4.- Linguaxe, pensamento e poder

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	0	20
Seminario	3	12	15
Traballo tutelado	0	50	50
Resolución de problemas	8	20	28
Seminario	11	0	11
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	23	26

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Presentación dos contidos da materia.
Seminario	Actividades de exposición e análise sobre algún dos contidos da materia encamiñadas á investigación e o tratamento en profundidade sobre ditos contidos.
Traballo tutelado	Realización dun traballo de introdución á investigación relacionado coa temática da materia. Exposición por parte do alumnado ante a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre os resultados do traballo.
Resolución de problemas	Entrevistas co alumnado mantén co profesorado para asesoramento/desenvolvemento das actividades e problemas plantexados na materia e no proceso de aprendizaxe
Seminario	Exposición e debate sobre un tema relacionado co programa da materia a partir da análise previa dalgún documento escrito ou audiovisual

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Os seminarios están destinados a coñecer cunha certa profundidade un tema concreto relacionado coas exposicións teóricas
Traballo tutelado	Traballo de iniciación á investigación realizado en equipo e titorizado pola profesora sobre algunha temática relacionada co programa da materia que se expoñerá na aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Lección maxistral	Proba de resposta longa	50	CB1 CG1 CT1 CB2 CG4 CT2 CB3 CT3 CB4
Traballo tutelado	Elaboración dun documento escrito sobre un tema relacionado coa materia, tamén se fará unha exposición oral do traballo. Con lecturas obrigatorias.	30	CB1 CG1 CE8 CT1 CB2 CG2 CE12 CT2 CB3 CG3 CT3 CB4 CG4 CT18 CB5 CG5 CG6
Seminario	O alumnado presenta os resultados obtidos sobre un tema da identidade sexo/xénero.	20	CB1 CG1 CE8 CT1 CB2 CG2 CT2 CB3 CG3 CT3 CT18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Sobre o traballo tutelado :O comenzo do curso o alumnado e a profesora decidirán, se este traballo se fai de maneira individual ou en grupo. E se o traballo en grupo pode substituír o examen, o traballo tutelado entón pasaría a ser avaliado cunha cualificación do 80%. De ser así o traballo debe ser feito por todo o grupo(GM) , debe ser exposto na aula, e na exposición deben participar todo o alumnado que forma o grupo. O traballo debe abordar unha gran porcentaxe dos contidos do programa da materia. Se aguhna persoa non participa deberá facer o exame escrito.

Alumnado non presencial:

- O alumnado que non poda asistir a clase regularmente, non poida seguir a avaliación continuada nin asistir á tutorización dos traballos, realizará as seguintes probas: unha proba de contidos teóricos (50%), un traballo sobre un tema relacionado cos contidos do programa (30%), e o resumo dos libros(20%: Kiama Chimamanda " *Querida Ijeawele .Como educar en el feminismo*. Ed. Literatura Random House 2021, "*Todos deberíamos ser Feministas* " de Kiama Chimamanda Ed. Literatura Random House 2020. e "*Ética para Celia*" de Ana de Miguel Ed. SA Ediciones B 2021.apuntados na bibliografía básica), sendo necesario obter, polo menos, o aprobado en cada unha das probas para superar a materia.

Segunda convocatoria: O alumnado que supere algunhas das probas ou actividades, obxecto de avaliación, conservaráselle a cualificación da parte aprobada hasta a convocatoria de Xullo. As probas non superadas serán avaliadas nesa convocatoria.

Para aprobar a materia o alumnado presencial e o non presencial deberá ter un 50% en cada unha das probas obxecto de avaliación

Para a data do exame consultar a seguinte dirección web: <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

observacions:

a. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

b. Para as materias que forman parte do curso ponte: Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Altable, Rosario,, **Penélope o las trampas del amor**, Mare Nostrum,, 1992
- Blanco, Nieves (coord.), **Educación en femenino y masculino**, Akal, 2001
- Bourdieu, Pierre, **La dominación masculina**, Anagrama, 2000
- Jiménez, Carmen, Pérez, Gloria, **Educación y género. El conocimiento invisible**, Tirant lo Blanch, 2008
- Rodríguez, Carmen (comp.),, **La ausencia de las mujeres en los contenidos escolares.**, Niño y Dávila,
- Simón Rodríguez , María Elena, **La igualdad también se aprende: cuestión de coeducación.**, Narcea,, 2010.
- Subirats, Marina y Brullet, Cristina,, **Rosa y azul: la transmisión de los géneros en la escuela mixta.**, Instituto de la Mujer,, 1998
- VV.AA., **La cultura de género en las organizaciones escolares**, Octaedro, 2005
- Kate Millet, **Política sexual**, Cátedra, 2010
- Simone de Beauvoir, **El segundo sexo**, Cátedra, 2017
- Luce Irigaray, **Yo, Tu, Nosotros**, Cátedra, 1992
- Judit Butler, **El género en disputa**, Ediciones Paidós, 2007
- Kiama Chimamanda, **Todos deberíamos ser feministas**, Literatura Random House, 2019
- Kiama Chimamanda, **Querida ijeawele. Cómo educar en el feminismo**, Literatura Random House, 2021
- Ana de Miguel, **Ética para Celia**, SA Ediciones B, 2021
- Tania Merelas Iglesias, Noelia Darriba García, Natalia Dominguez Galán, Maite Sio Docampo, Isabel Ta, **Sobre educación social y feminismo(s): el caso de Fiadeiras**, Nº 21, Revista de educación social, 2015
- Bas Peña, E; Perez de Guzmán Puya, María Victoria, **La formación y la intervención de los educadores/as sociales en cuestiones de género**, Educació social. Revista d`Intervenció socioeducti, 2016
- Ekis Ekman, **Sobre la Existencia del Sexo**, Feminismos, 2021
- Miquel Misse, **A la conquista del cuerpo equivocado**, Egales Editorial, 2018
- Alicia Mirayes, **Distopías Patriarcales**, Feminismos. Catedra, 2021
- Alicia Mirayes, **Delirio y Misoginia Trans**, Los libros de la Catarata, 2022
- Rosa María Magda, **La mujer Molesta**, Trincheras, 2019

Bibliografía Complementaria

Herranz, Yolanda, **Igualdad bajo sospecha**, Narcea, 2006

Lomas , Carlos, **Los chicos también lloran: identidades masculinas, igualdad entre los sexos y coeducación**, Paidós, 2004

Recomendacións

Outros comentarios

Recoméndase facer os traballos da materia de forma gradual e consultar as dúbidas aos docentes da materia

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación de persoas adultas**

Materia	Educación de persoas adultas			
Código	O05G130V01401			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Seoane Pérez, Emilia			
Profesorado	Seoane Pérez, Emilia			
Correo-e	emiliasp@uvigo.es			
Web	http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/			
Descrición xeral	<p>A Educación de Persoas Adultas, recoñecida como un campo da Educación Social, de cara a proporcionar unha formación científica e experiencial nos seus estudos universitarios, ven avalado por unha longa traxectoria que comeza a súa andaina no Real Decreto 1420/1991 (RD 1420/1991, BOE 10-10-1991), momento no que a Educación Social acada o seu estatus universitario.</p> <p>No Plan de Estudos da Universidade de Vigo, para o título de Grao en Educación Social, a materia de Educación de Persoas Adultas, ten carácter obrigatorio, impártese no 2º cuadrimestre do 2º curso cunha carga lectiva de 6 créditos ECTS.</p> <p>Esta materia, ten por obxecto o estudo e a análise histórico, conceptual, metodolóxico e legal da Educación de Persoas Adultas, coa finalidade de que o estudiantado coñeza, comprenda e utilice correctamente os termos relacionados coa Educación de persoas adultas; comprenda os diferentes modelos de Educación de persoas adultas así como que coñeza e identifique os ámbitos de actuación da educación de persoas adultas, analizando e comprendendo a súa relación cos seus antecedentes históricos, as situacións presentes e as necesidades emerxentes tendo en conta os diferentes cambios educativos, económicos, laborais, culturais, sociais, ecolóxico-ambientais e políticos.</p>			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT5	Xestión da información

CT6 Resolución de problemas e toma de decisións

CT11 Habilidades interpersoais

CT12 Compromiso ético

CT13 Autonomía na aprendizaxe

CT14 Adaptación a situacións novas

CT15 Creatividade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
O estudiantado será capaz de intervir como mediador social, cultural e educativo	CB3	CG3	CE2 CE4	CT6 CT11 CT12 CT15
O estudiantado, será capaz de transmitir, promover e desenvolver a cultura	CB4	CG1	CE1 CE4	CT5 CT11 CT12 CT15
O estudiantado será capaz de coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos	CB1	CG4	CE1 CE2 CE10	CT12 CT13
O estudiantado será capaz de deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos	CB2	CG5	CE2 CE4 CE5	CT12 CT15
O estudiantado será capaz de xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos	CB2	CG6	CE1 CE4 CE8 CE11	CT12 CT15
O estudiantado será capaz de integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa	CB1 CB2	CG4	CE1	CT1 CT5 CT12 CT13
O estudiantado debe estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas	CB4	CG3	CE2	CT1 CT12 CT15
O estudiantado será capaz de xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais	CB2 CB3	CG2	CE5 CE11	CT5 CT12 CT15
O estudiantado será capaz de analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos	CB4	CG4	CE4	CT1 CT5 CT12
O estudiantado debe ser capaz de coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa	CB1	CG5	CE5	CT1 CT5 CT15
O estudiantado será capaz de potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)	CB2 CB3	CG3 CG6	CE8	CT11 CT12 CT15
O estudiantado será capaz de desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)	CB2 CB4	CG3 CG5	CE10 CE11	CT6 CT12 CT13 CT15
O estudiantado será capaz de organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre	CB2 CB4	CG1 CG3 CG5	CE5 CE10 CE11	CT12 CT14 CT15
O estudiantado será capaz de aplicar a capacidade de análise e síntese	CB1	CG4	CE4	CT1 CT12 CT15
O estudiantado será capaz de manexar unha axeitada xestión da información	CB2	CG4 CG6	CE4	CT5 CT12 CT15
O estudiantado terá capacidade de resolución de problemas e toma de decisións	CB3	CG3	CE2 CE11	CT6 CT12 CT13
O estudiantado será capaz de actuar e intervir con habilidades interpersoais	CB4	CG4	CE5	CT11 CT12 CT15

O estudiantado será capaz de actuar e intervir con compromiso ético	CB5	CG2 CG3	CE4	CT12 CT14 CT15
O estudiantado será capaz de actuar e intervir con criterios de autonomía na aprendizaxe	CB5	CG1	CE1	CT12 CT13
O estudiantado será capaz de adaptarse a situacións novas	CB1 CB4	CG2 CG4	CE10 CE11	CT1 CT12 CT14 CT15
O estudiantado demostrará posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	CB1 CB2	CG4	CE1	CT1 CT12
O estudiantado será capaz de actuar e intervir con creatividade	CB2 CB5	CG5 CG6	CE1 CE2	CT12 CT13 CT15
O estudiantado saberá aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB2	CG4	CE4	CT1 CT12 CT14 CT15
O estudiantado terá a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	CB3	CG4	CE2 CE4	CT5 CT6 CT12 CT14 CT15
O estudiantado será capaz de poder transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.	CB4	CG3 CG6	CE8 CE11	CT11 CT12 CT14
O estudiantado será capaz de desenvolver aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	CB5	CG4 CG5	CE5 CE10	CT5 CT6 CT12 CT14 CT15

Contidos

Tema	
1-Aproximación histórica e conceptual á educación de persoas adultas.	.Aproximación histórica á educación de persoas adultas .Marco conceptual da educación de persoas adultas
2-Obxectivos e ámbitos da educación de persoas adultas.	.Obxectivos da educación de persoas adultas. .Ámbitos da educación de persoas adultas.
3-Adultez e aprendizaxe.	.A adultez desde diferentes perspectivas e enfoques. .A aprendizaxe na persoa adulta.
4-Políticas e medidas para o desenvolvemento da educación de persoas adultas en Europa.	.Políticas para o desenvolvemento da educación de persoas adultas en Europa. .Medidas para o desenvolvemento da educación de persoas adultas en Europa.
5-A educación de persoas adultas nos sistemas educativos do Estado español.	.Marco legal de referencia para a educación de persoas adultas, nas diferentes comunidades do Estado español
6-Lei 9/1992, do 24 de xullo, de educación e promoción de adultos	.Obxectivos da Lei .Campos fundamentais de actuación .Programas de acción,...
7-Ofertas educativas actuais para/con persoas adultas.	-
8-Necesidades educativas emerxentes con persoas adultas.	-
9-Recursos e modalidades de educación de persoas adultas.	.Recursos a ter en conta no marco da educación de persoas adultas. .Modalidades de educación de persoas adultas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	10	35	45
Presentación	20	40	60
Cartafol/dossier	4	20	24
Lección maxistral	8	0	8
Exame de preguntas obxectivas	3	10	13

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	A/O estudante, de maneira individual e en pequenos grupos, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción... O alumnado manterá entrevistas coa profesora da materia para asesoramento / desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Presentación	Presentación e exposición por parte do alumnado de traballos grupais tutelados pola profesora. O alumnado manterá entrevistas coa profesora da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Cartafol/dossier	A/O estudante, de maneira individual, elabora un documento que recompila información sobre as experiencias, temario da materia, así como traballos e tarefas elaborados individualmente ou en grupo durante o proceso de formación. O dossier será ademais un instrumento de seguimento e avaliación continua do proceso educativo.
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Atención grupal e individual en aula e nas sesións titoriais coa profesora no seu despacho.
Presentación	Atención grupal e individual en aula e nas sesións titoriais coa profesora no seu despacho.
Cartafol/dossier	Atención grupal e individual en aula e nas sesións titoriais coa profesora no seu despacho.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Traballo tutelado	Cada alumna/o realizará un traballo individual de curso, en base aos contidos da materia obxecto de estudo, tutelado pola profesora e coa posterior defensa e explicación ante a profesora nas sesións titoriais.	25	CB1 CB2 CB3 CB4	CG4 CE4 CT5 CT12 CT13 CT15
Presentación	Cada grupo pequeno de alumnado (3 a 5 persoas), realizará unha presentación/exposición á clase a partires da realización dun traballo grupal de curso, en base aos contidos da materia obxecto de estudo, tutelado pola profesora.	25	CB1 CB2 CB3 CB4	CG4 CE8 CT5 CT13 CT15
Cartafol/dossier	Cada alumna/o, elabora un documento que recompila información sobre as experiencias, temario da materia, así como traballos e tarefas elaborados individualmente ou en grupo durante o proceso de formación. O dossier será ademais un instrumento de seguimento e avaliación continua do proceso educativo.	20	CB1 CB3	CG4 CE1 CT1 CE4 CT5 CT13 CT15
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación de competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). O alumnado selecciona unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	30	CB1 CB4	CE1 CT1 CE5 CT5

- Outros comentarios sobre a Avaliación**
1. As cualificacións indicadas en termos porcentuais no cadro *supra* son as máximas que se poden acadar en cada un dos apartados.
 2. O sistema de avaliación referenciado *supra*, está dirixido ao **alumnado de carácter asistente**. É requisito imprescindible para ser considerado "alumno asistente", a asistencia e a participación mínima nun 80% das clases do grupo-clase e a asistencia nun 80% ás clases de grupo mediano (GM).
 3. Para superar a materia, o alumnado asistente deberá superar todas as probas referidas, obtendo unha cualificación mínima do 50% en cada un dos aspectos avaliados.
 4. Considerarase "**alumnado non asistente**" aquel que non cumpra o 80% da asistencia especificada no punto nº 1 ou aquel que opte por esta modalidade, sempre e cando llo comunique á profesora na primeira quincena de impartición da materia.
 5. O sistema de avaliación para o alumnado non asistente consistirá nun exame sobre a totalidade do temario da

materia, de preguntas obxectivas (cunha valoración do 60%) e nun traballo individual tutelado pola profesora e definido en base aos contidos e obxectivos da materia (cunha valoración do 40%, do que o 20% corresponderase coa elaboración e entrega do mesmo e o 20% restante corresponderase coa defensa e presentación oral á profesora).

6. Para superar a materia, o alumnado non asistente deberá superar as dúas probas referidas, obtendo unha cualificación mínima do 50% en cada unha delas.
7. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).
8. **EXAMES:** As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade no espazo "datas exames"
9. **Segunda oportunidade (xullo):** As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Flecha, R.; López, F. e Saco, R., **Dos siglos de educación de adultos**, 1ª, El Roure, 1988

García Carrasco, J. (coord.), **Educación de adultos**, 1, Ariel, 1997

García Molina, J. y Marí Ytarte, R. (coord.), **Pedagogía Social y mediación educativa**, 1ª, APESCAM, 2002

Requejo Osorio, A., **Educación permanente y educación de adultos**, 1ª, Ariel, 2003

Sanz Fernández, F. (Direc.), **La formación en educación de personas adultas**, 1ª, MEC- UNED, 1995

Sanz Fernández, F., **La educación de personas adultas entre dos siglos: historia pasada y desafíos de futuro**, 1, UNED, 2002

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Programas de animación sociocultural/O05G130V01503

Educación e animación sociolaboral/O05G130V01701

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Didáctica: Deseño e programación no ámbito socioeducativo/O05G130V01202

Educación: Educación permanente/O05G130V01203

Educación: Historia da educación social/O05G130V01204

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento/O05G130V01102

Outros comentarios

Esta guía docente recolle as liñas de actuación a desenvolver co alumnado da materia, entendida con certa flexibilidade, podendo estar suxeita a algunha modificación e reaxuste puntual.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación para o lecer e o tempo libre**

Materia	Educación para o lecer e o tempo libre			
Código	005G130V01402			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Pérez Enríquez, María Esther			
Profesorado	Pérez Enríquez, María Esther			
Correo-e	me_perez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A educación para o lecer e o tempo libre é un dos ámbitos de intervención da Educación Social. Así faise necesario unha materia obrigatoria como esta, onde se traballen os coñecementos, habilidades e aptitudes teóricas e prácticas necesarias para o seu desenvolvemento profesional.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT5	Xestión da información
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT11	Habilidades interpersoais
CT18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Conceptualizar e sentar as bases teóricas da educación para o lecer e o tempo libre.	CB1	CG1	CE1	CT1
	CB2	CG4		CT4
	CB3			CT5
	CB4			CT8
	CB5			CT11
				CT18

2. Coñecer e analizar as realidades e perspectivas actuais do lecer e do tempo libre	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG4	CE1	CT1 CT4 CT5 CT8 CT11 CT18
3. Sentar as bases teóricas da educación do lecer e do tempo libre.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG4	CE1	CT1 CT4 CT5 CT8 CT11 CT18
4. Traballar os aspectos metodolóxicos da intervención educativa no lecer e no tempo libre.	CB2 CB3 CB4	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE8 CE10 CE15	CT1 CT4 CT5 CT8 CT11 CT18
5. Coñecer, analizar e investigar os ámbitos, institucións e actividades educativas relacionadas coa educación para o lecer e o tempo libre, en particular no contexto galego.	CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE8 CE10 CE15	CT1 CT4 CT5 CT8 CT11 CT18

Contidos

Tema	
1. Marco conceptual e bases teóricas da educación para o lecer e o tempo libre.	1.1. Clasificación dos "tempos" das persoas. 1.2. Enmarque do lecer e do tempo libre: diferenciación e conceptualización. 1.3. Elementos identificativos do lecer e do tempo libre.
2. Realidades e perspectivas actuais do lecer e do tempo libre	2.1. Dimensións do lecer e do tempo libre. 2.2. O lecer e o tempo libre como necesidades e dereitos sociais. 2.3. Tendencias actuais do lecer e do tempo libre. 2.4. Lecer, tempo libre e calidade de vida.
3. Cara a unha educación do lecer e do tempo libre.	3.1. Determinantes sociais e pedagóxicos que facilitan a aparición da educación para o lecer e o tempo libre. 3.2. Concepto e obxecto da educación do ocio. 3.3. Principios xerais e condicionantes.
4. Aspectos metodolóxicos da intervención educativa no lecer e no tempo libre.	4.1. Formas pedagóxicas de intervir no lecer e no tempo libre. 4.2. Principios de actuación. 4.3. Organización e administración de proxectos e servizos de lecer e tempo libre.
5. Ámbitos, institucións e actividades educativas relacionadas coa educación para o lecer e o tempo libre, en particular no contexto galego.	5.1. Ámbitos da educación para o lecer e o tempo libre: específicos e non específicos. 5.2. Marco legal das institucións de lecer e tempo libre. 5.3. Experiencias, programas, recursos e actividades da educación para o lecer e o tempo libre.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	5	7
Lección maxistral	12	25	37
Traballo tutelado	4	6	10
Traballo tutelado	2	25	27
Presentación	3	9	12
Obradoiro	18	22	40
Exame de preguntas obxectivas	2	15	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición
Actividades introdutorias Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado (detección de coñecementos previos, motivacións,...) e a presentar a materia.

Lección maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos da materia "Educación para o lecer e o tempo libre"
Traballo tutelado	Formulación e análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia, que os/ as estudantes desenvolven na aula baixo as directrices e supervisión do/a profesor/a. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do alumnado.
Traballo tutelado	Os/as estudantes, en grupo, elaboran un documento e/ou investigación sobre a temática da materia. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Presentación	Exposición oral por parte do alumnado, ante a docente e o alumnado, dos resultados do traballo tutelado (previa presentación escrita).
Obradoiro	Actividades enfocadas á adquisición de coñecementos e habilidades manipulativas e instrumentais sobre a educación para o ocio e o tempo libre, con asistencia específica por parte do/a profesor/a ás actividades individuais e/ou de grupo que desenvolven os estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introductorias	- As actividades introductorias, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que o/a profesor/a ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).
Traballo tutelado	- Os traballos de aula, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que o/a profesor/a ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).
Traballo tutelado	- Os traballos tutelados, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico). - Ademais, á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de traballo na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do/a profesor/a, no horario de titorías, ou a través do correo electrónico.
Presentación	- A presentación/ exposición dos traballos tutelados, reforzase cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico). - Ademais, á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de traballo na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho do/a profesor/a, no horario de titorías, ou a través do correo electrónico.
Obradoiro	- A realización dos obradoiros, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que o/a profesor/a ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).
Lección maxistral	- As sesións maxistrals, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	- A preparación da proba tipo test, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que o/a profesor/a ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado Os/as estudantes presentan o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia e/ou investigación. Levarase a cabo en grupo, de forma escrita. Ademais, conxuntamente con este documento, tamén se valorará o seguimento da elaboración do traballo.	20	CB1 CG1 CE1 CT1 CB2 CG2 CE10 CT4 CB3 CG4 CE15 CT5 CB4 CG5 CT8 CB5 CG6 CT11 CT18
Obradoiro Planificación, elaboración, posta en práctica na aula e avaliación dun obradoiro de educación para o ocio e o tempo libre por parte do/a alumno/a, de xeito individual. Os/as alumnos/as deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a súa valoración persoal. Valorarase conxuntamente coa súa participación nos mesmos e nas saídas de campo.	30	CB1 CG1 CE8 CT1 CB2 CG2 CE10 CT4 CB3 CG3 CE15 CT5 CB4 CG5 CT8 CB5 CG6 CT11
Exame de preguntas obxectivas Realizarase unha proba tipo test para a avaliación das competencias adquiridas que inclúe preguntas pechadas con tres alternativas de resposta. Os/as alumnos/as seleccionarán unha resposta entre as posibilidades. As respostas erradas puntuarán negativamente (2 mal restarán 1 ben).	50	CB1 CG1 CE1 CT1 CB3 CG4 CT5 CB4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia é necesario superar todas as probas de avaliación.

O alumnado non presencial:deberá falar coa profesora ao principio do curso, para acordar un plan de traballo específico. Os criterios de avaliación serán os seguintes: Proba tipo test: 70. Traballo titorado: 15%. Outros traballos prácticos: 15%.

Segunda convocatoria: As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico. As competencias non adquiridas serán avaliadas na mesma convocatoria (xullo).

As datas e horas oficiais dos exames, así como as da súa revisión, poden consultarse na web da Facultade de Educación e Traballo Social.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Armengol, c., **La intervención en el tiempo libre de niños y jóvenes: panorámica de la diversidad. Educación Social. Revista de Intervención Socioeducativa, (50), 45-67.**, 2012

Caride, J.A., **Ocio e tempo libre**, Xunta de Galicia. Consellería de Educación e Orden, 2000

Cuenca, M., **El ocio como ámbito de Educación Social. Educación Social: Revista de intervención socioeducativa, (47), 25-40**, 2011

De la Cruz, C. (ed.), **Educación del Ocio. Propuestas internacionales**, Universidad de Deusto, 2002

Lozano, J., **Actividades de ocio y tiempo libre.**, Síntesis, 2016

Puig, J. y Trilla, J., **La pedagogía del ocio**, 1ª reimp., Laertes, 2000

Trilla, J., **Tres pedagogías del ocio y otra más. Revista Educación Social (11), 54-71**, 1999

Bibliografía Complementaria

Caride, J.A., Caballo, M.B., y Gradañlle, R. (Coords.), **Tiempos, educación y ocio en una sociedad de redes**, 9788418348914, Octaedro, 2020

C.E.E.S.G., **Funcións das educadoras e educadores sociais. Animación sociocultural e xestión cultural**, C.E.E.S.G./ Deputación da Coruña, 2018

Cuenca, M., **Pedagogía del ocio: Modelos y propuestas**, Universidad de Deusto, 2004

Fidel, F., y Temprano, R., **Actividades de ocio y tiempo libre**, 9788428338066, 1ª ed., Ediciones Paraninfo, S.A, 2018

Figueres, P., y Samper, R.M., **Ocio y tiempo libre de colectivos específicos**, 9788496334403, Altamar, 2007

Franch, J. e Martinell, A., **Animar un proyecto de educación social. La intervención en el tiempo libre**, 1ª ed., Paidós, 1994

Orbeña, S. (ed.), **Modelos de intervención en ocio terapéutico**, Universidad de Deusto, 2000

Hernández, A. y Morales, V., **Una revisión teórica: ocio, tiempo libre y animación sociocultural. efDeporte. Revista Digital, (127)**, Universidad de Málaga, 2008

Otero, J. C. (Coord.), **La pedagogía del ocio: nuevos desafíos**, Axac, 2009

Pérez-Rioja, J. A., **Educación para el ocio**, Ediciones Palabra, 1992

- Rebolledo Gutiérrez J. C. y Rohlf's Domínguez, P., **Propuesta de intervención en el ámbito del ocio y tiempo libre de usuarios/as de COCEMFE Cáceres. Revista Española de Discapacidad, 2(I), 223-231.**, 2014
-
- Rodríguez, J. y Agullo, E., **Estilos de vida, ocio y tiempo libre de los estudiantes universitarios. Psicothema, 11(2), 247-259**, 1999
-
- Sarramona, J., Vázquez, G. y Colom, A.J., **Educación no formal**, Ariel, 1998
-
- S.I.P.S., **Pedagogía Social. Revista Interuniversitaria. Monográfico Tiempos educativos, tiempos de ocio (20)**, 2012
-
- Trilla, J., **La educación fuera de la escuela. Ámbitos no formales y educación social**, 1ª ed., Ariel, 2003
-
- Varela, L., Gradaílle, R., y Teijeiro, J., **Ocio y usos del tiempo libre en adolescentes de 12 a 16 años en España. Educ. Pesqui., 42(4), 987-999**, 2016
-

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Programas de animación sociocultural/O05G130V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Educación permanente/O05G130V01203

Educación: Historia da educación social/O05G130V01204

Educación: Pedagogía social/O05G130V01205

Educación: Teorías e institucións educativas/O05G130V01103

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Estratexías de aprendizaxe en contextos socioeducativos**

Materia	Estratexías de aprendizaxe en contextos socioeducativos			
Código	O05G130V01403			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	González Fernández, Antonio			
Profesorado	González Fernández, Antonio			
Correo-e	aglez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia analízanse distintos procesos psicolóxicos como atención, percepción, memoria, aprendizaxe, motivación ou procesamiento da información. A súa análise servirá de base para a súa posible aplicación no contexto social, tanto para entender a aprendizaxe social como para deseñar intervencións en distintos contextos.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Planificación e organización
CT5	Xestión da información
CT6	Resolución de problemas e toma de decisións
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
CT11	Habilidades interpersoais
CT13	Autonomía na aprendizaxe
CT15	Creatividade
CT16	Liderado
CT17	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Ser competente no coñecemento da relación entre os procesos de atención, percepción e memoria e os modelos de aprendizaxe.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG4	CE1 CE2	CT1 CT2 CT5 CT6 CT7 CT9 CT10 CT11 CT15 CT17
Ser competente no coñecemento dos modelos motivacionais, así como na súa vinculación cos procesos de aprendizaxe social e educativo.	CB1 CB2 CB4	CG4	CE1 CE2	CT5 CT6 CT7 CT11
Ser competente no coñecemento do paradigma do procesamento da información, así como da súa influencia na aprendizaxe humana.	CB1 CB2	CG4	CE1	CT5 CT6 CT7 CT11
Ser competente no coñecemento das teorías, modelos e formas de aprendizaxe aplicados en contextos sociais e educativos.	CB1 CB2	CG4	CE2	CT1 CT2 CT5 CT13 CT15
Ser competente para realizar a análise dos programas da realidade social e educativa de acordo cos conceptos aprendidos e facer propostas de mellora.	CB3	CG4	CE1 CE2	CT2 CT7 CT10 CT16 CT17
Ser competente para innovar a práctica socioeducativa, iniciada mediante a realización do deseño de novas capacidades ou reaxustando as anteriores ás situacións individuais e/ou contextuais.	CB3 CB4	CG1 CG3 CG4 CG5	CE1 CE2	CT2 CT6 CT7 CT9 CT10 CT11 CT15 CT16
Ser competente para colaborar con outros profesionais no deseño e implementación dos programas sociais e educativos.	CB3 CB4	CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE2	CT1 CT6 CT7 CT9 CT10 CT11 CT17
Ser competente no coñecemento e no uso dos recursos tecnolóxicos aplicados á elaboración dos programas de intervención social e de comunicación.	CB3	CG4	CE1	CT1 CT2 CT5 CT6 CT11 CT13

Contidos

Tema	
Atención, percepción e memoria e os modelos de aprendizaxe.	Os modelos atencionais: a atención selectiva e a atención dividida. A organización perceptiva: a teoría Gestalt A aprendizaxe construtivista. Modelos de memoria. Memoria implícita e memoria explícita.
Os modelos motivacionais.	Motivación, emoción e pensamento. A teoría da disonancia cognitiva. A motivación de logro. A teoría da motivación social. A teoría da atribución. Outros modelos: metas, autodeterminación.
O paradigma do procesamento da información.	Aspectos básicos Estratexias Metacognición

Teorías, modelos e formas de aprendizaxe aplicados en contextos sociais e educativos.	A aprendizaxe funcional e ecolóxica de Ausubel. A aprendizaxe andamiada de Bruner. A aprendizaxe significativa de Ausubel. A aprendizaxe social de Bandura. A aprendizaxe e a interacción socio-cultural segundo Vygotsky. Modelos de aprendizaxe cooperativa (Slavin).
Elaboración de programas e proxectos.	Programas de intervención social en persoas con discapacidade. Programas de intervención social en menores en conflito. Programas de intervención social en grupos sociais desfavorecidos e/ou en risco de exclusión social. Programas de mellora en persoas maiores con problemas de memoria e/ou déficits cognitivos.
Coñecemento e uso dos recursos tecnolóxicos aplicados á elaboración dos programas de intervención social e de comunicación.	Fontes bibliográficas de información: biblioteca, hemeroteca, bases de datos (ERIC, ISOC, CURRENT CONTENTS). Os recursos de internet: SITIOS WEBS. Emprego de medios audiovisuais na acción socioeducativa: AUDIO, VÍDEO, TV.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	18	10	28
Traballo tutelado	26	44	70
Exame de preguntas obxectivas	1	51	52

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Asistencia, participación activa, compromiso e colaboración intergrupos e intragrupos.
Traballo tutelado	Traballos tutelados, traballos de aula e titorías de grupo. Avaliarase o nivel de construción de coñecemento e a autonomía persoal. Tamén a capacidade de innovación e investigación. Realización de traballos autónomos no ámbito social con dirección do docente en relación a unha temática da área.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Durante a súa elaboración, levarase a cabo un seguimento individualizado a través de Moovi e do Campus remoto, do correo electrónico, das titorías e nos Grupos Medios..

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Un ou dous traballos grupais. Avaliaranse os seguintes aspectos: titorización; adecuación do índice e dos contidos ao esquema proposto; fiabilidade das fontes utilizadas; relevancia dos contidos, en especial para a educación social; seguimento da normativa (APA ou similar), especialmente en citas e referencias; coherencia e corrección na redacción final do manuscrito; presentación ante o grupo.	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6 CE1 CE2 CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT16 CT17
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas con varias alternativas de resposta pechada.	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG4 CT1 CT5 CT7 CT13

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para que se contabilice na nota final a proba tipo test, a/o estudante deberá obter nela (polo menos) unha nota de 5 puntos sobre 10. En caso de non superar o exame tipo test, na acta aparecerá a nota obtida no exame.

Indícase, así mesmo, que se conservarán as cualificacións das competencias superadas en xuño para a seguinte convocatoria de xullo, na cal os alumnos e as alumnas (coa materia suspensa en xuño) avaliaranse só das competencias/probas non superadas na convocatoria anterior. Respecto ao traballo tutelado suspenso, indicaranse os aspectos xerais que deben ser mellorados.

As/os **estudantes non asistentes** deberán presentarse á proba de tipo test co mesmo temario e tipo de preguntas que os asistentes (ata 50% da nota); tamén se lles poderá entregar algún outro material (adicional ao do alumnado asistente) para este exame final. Ademais, deberán entregar algún(s) traballo(s) de investigación teórico-práctico(s) sobre algunha das temáticas da materia (ata 35% da nota). Este(s) traballo(s) deberá(n) ser previamente consensuado(s) co docente da materia polo menos 2 meses antes do exame coa finalidade de poder levar a cabo una titorización adecuada do(s) mesmo(s) durante este período de 2 meses (polo menos, con 2 tutorías presenciais). A actividade de "Presentación" será obrigatoria para o alumnado non asistente. Nela, a/o estudante non asistente presentará o(s) seu(s) traballo(s) e relacionaráo(s) con diferentes temas do temario (ate o 15% da nota).

As **datas do exame** final correspondente ás convocatorias de maio-xuño e xullo poderanse consultar no taboleiro de anuncios da Facultade de Ciencias da Educación de Ourense e tamén na súa web.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ballesteros, S., **Psicología general. Un enfoque cognitivo**, Universitas, 2000

Banet, L.; Echeita, G.; Escofet, N.; Fernández, C.; Guix, M. D.; Jiménez, J. R. et al.,, **Motivación, tratamiento de la diversidad y rendimiento académico. El aprendizaje cooperativo**, Graó, 2003

Mestre, J. M., e Palmero, F., **Procesos psicológicos básicos. Una guía académica para los estudios en psicopedagogía, psicología y pedagogía**, Pirámide, 2011

Puente Ferreras, A., **Psicología contemporánea básica y aplicada**, Pirámide, 2011

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Discapacidade e educación social/O05G130V01909

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Habilidades sociais en educación social				
Materia	Habilidades sociais en educación social			
Código	O05G130V01404			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Isorna Folgar, Manuel			
Profesorado	Isorna Folgar, Manuel			
Correo-e	isorna.catoira@uvigo.es			
Web	http://http://psicosexualidadourense.blogspot.com/es/			
Descrición xeral	Nesta materia abordaremos o estudo das habilidades sociais e traballáremolas como elementos crave no perfil profesional do/a Educador/a Social.			

Competencias	
Código	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, lexislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Planificación e organización
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT12	Compromiso ético
CT14	Adaptación a situacións novas
CT17	Iniciativa e espírito emprendedor
CT18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

Resultados de aprendizaxe	
Resultados de aprendizaxe	Competencias
Coñecer o marco teórico, conceptual e metodolóxico das Habilidades sociais.	CB3 CG1 CE1 CT1 CB4 CG4 CE6 CT2 CB5 CT8 CT14 CT18
Promover o traballo en equipos multidisciplinares e a resolución de conflitos interpersoais.	CB3 CG2 CE8 CT2 CB4 CG3 CE10 CT12 CB5 CG5 CE11 CT14 CG6 CE12 CT17

Contidos	
Tema	
BLOQUE I: As habilidades sociais. Aspectos conceptuais e metodolóxicos básicos.	Marco conceptual e teórico das habilidades sociais. Adestramento e tipos de habilidades sociais. Avaliación das habilidades sociais.
BLOQUE II: A comunicación e as habilidades sociais	Habilidades para a comunicación interpersoal. Adestramento en habilidades asertivas. Habilidades para falar en público e autorregulación emocional.
BLOQUE III: Habilidades sociais e práctica profesional do/a educador/a social.	Variables clave do profesional para a intervención: Empatía, respecto e autenticidade. Habilidades sociais para as intervencións grupais Habilidades para o traballo en equipo. A resolución de conflitos interpersoais. A intelixencia emocional e as habilidades sociais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Traballo tutelado	10	43	53
Presentación	4	4	8
Seminario	27	0	27
Exame de preguntas obxectivas	2	43	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación por parte da docente o programa da materia. Avaliación inicial de expectativas, coñecementos e actitudes.
Traballo tutelado	Todo estudante, de maneira individual ou grupal de 2-4 membros- dependendo da modalidade de asistencia-, debe elaborar un traballo de intervención sobre un tema específico da materia. Tamén deben elaborar de forma individual un estado da cuestión (state of art) que inclúe a elección da temática, a procura e recollida de información, a lectura e manexo de bibliografía, centrada en artigos, para a elaboración dun informe do traballo. O alumnado non asistente de forma optativa poderá facer outros traballos.
Presentación	O alumnado expondrá o seu traballo de intervención centrado nunha temática das habilidades sociais.
Seminario	Como traballo de aula, no gran grupo o/a estudante participará en seminarios de formación específica que lle permita profundar nos contidos da materia. Estes seminarios serán as sesións nas que a docente exporá os contidos sobre a materia obxecto de estudo, e traballarase nos grupos medianos dende a práctica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Os traballos tanto o individual como o grupal, explicaranse nos grupos medios e farese un seguimento. Ademais todo o alumnado que o necesite, será atendido no horario de titoría da docente para revisar os seus traballos e resolver as dúbidas (consultar horario de titoría na páxina web da Facultade). Tamén se atenderá ao alumnado a través do correo electrónico (isorna.catoira@uvigo.es) ou a través da materia en MOOVI.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	O alumnado realizará traballos obrigatorios: un traballo individual (state of art) e un traballo grupal que serán tutelados, nos grupos medios e nas titorías. O traballo grupal serán expostos ao gran grupo nas últimas sesións de gran grupo.	40	CB3 CG2 CE8 CT1 CB4 CG3 CE10 CT2 CB5 CG4 CE11 CT8 CG5 CE12 CT12 CG6 CT14 CT17
Presentación	Valorarase a implementación e exposición da súa intervención en habilidades sociais. Para a avaliación terase en conta as competencias de comunicación oral e o rigor á hora de implementar a intervención deseñada polo alumnado.	5	CG1 CT1 CG2 CT2 CT8

Seminario	Valorarase a participación e as tarefas levadas a cabo nos seminarios	5	CG1 CG2	CT1 CT2 CT8
Exame de preguntas obxectivas	Consistirá nunha proba obxectiva de opción múltiple de resposta. (Cada dúas preguntas fallidas no exame, restará unha correcta)	50	CB3 CB4 CB5	CG1 CG4 CE1 CE6 CE10 CE12
				CT1 CT2 CT8 CT18

Outros comentarios sobre a Avaliación

Outros comentarios: Avaliación de alumnos/as non asistentes: Terán a consideración de non asistentes, aqueles alumnos/as que non conseguisen o 80% da asistencia as sesións presenciais, ou ben aqueles que antes da primeira semana de novembro non tivesen notificado á profesora ou ao profesor, a modalidade de asistencia elixida. Para a súa avaliación teranse en conta os seguintes criterios, sendo obrigatorio para a superación da materia, ter aprobado tanto a parte teórica como a parte práctica da materia.

1. **Proba obxectiva:** Ata 10 puntos, debendo o alumno/a conseguir un mínimo de 5 puntos para superala materia (a nota total supoñerá o 60% da cualificación da materia). (Cada dúas preguntas fallidas no exame, restará unha correcta)

2. **Traballo individual tutelado:** Valorarase ata 2 puntos, sendo a nota mínima para aprobar a actividade o 1. Unha puntuación por debaixo desta supoñerá o suspenso na actividade e tamén na materia (a nota total supoñerá o 20% da cualificación do alumno/a).

3. **Revisión teórica:** ata 1 punto pola realización dun traballo teórico tutelado referido a unha temática relacionada co temario teórico-práctico da materia centrado exclusivamente en artigos de revistas científicas, sendo a nota mínima para aprobar a actividade o 0.5 (a nota total supoñerá o 10% da cualificación do alumno/a).

4. **Traballos voluntarios:** ata 1 punto, que só se sumarán se o alumno/a obtén, polo menos as puntuacións mínimas nas actividades básicas de cualificación (proba obxectiva, traballo individual e revisión teórica) (a nota total suporá o 10% da calificación do alumno/a)

Datas importantes: Exposición de traballos: a partir 18 abril

Entrega de traballos: a partir 9 maio

As datas oficiais de exames poden consultarse na web da Facultade de Ciencias da Educación no espazo "datos exames 2022/23" (<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>).

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Para a convocatoria de xullo conservaranse as cualificacións das competencias conseguidas polo alumnado nas probas superadas na convocatoria de xuño. É dicir, na convocatoria de xullo examinaranse só das competencias/partes/probas non superadas na convocatoria anterior.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Mediación en conflitos e situacións de violencia/O05G130V01502

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Sexualidade e saúde/O05G130V01912

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Intervención socioeducativa nas condutas aditivas/O05G130V01702

Outros comentarios

Recoméndase seguir o curso tamén na plataforma de Moodle

Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social"

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención socioeducativa para a inclusión social**

Materia	Intervención socioeducativa para a inclusión social			
Código	O05G130V01405			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Barreira Arias, Alberto José			
Profesorado	Fernández del Río, Ana Belén			
Correo-e	abarreira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>O ámbito profesional do educador/a social é moi amplo, e entre a variedade de ámbitos profesionais cobra un especial interese a poboación en situación de exclusión social. Favorecer a inserción social de persoas e colectivos desta poboación, atender as súas necesidades sociais, culturais, educativa, sanitarias e laborais e prever esas situacións son algúns dos contidos da práctica profesional do educador/a social. Este profesional necesita dunhas bases teóricas e metodolóxicas que poidan ser alicerces da súa intervención, así mesmo necesita dunhas estratexias de intervención de carácter sociopedagóxico que lle faciliten coñecer a achegarse aos colectivos e persoas desadaptadas. Dende esta materia preténdese dar resposta a ámbolos dous aspectos, dotando ao profesional da Educación Social das competencias e coñecementos necesarios para o seu desenvolvemento, así como das bases da indagación e o coñecemento autónomo, que serán fundamentais para a súa continua reciclaxe e adaptación ao cambiante medio onde terá que exercer a súa profesión.</p>			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)

CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CE13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CE18	Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía
CE19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
CE20	Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Planificación e organización
CT3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT5	Xestión da información
CT6	Resolución de problemas e toma de decisións
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
CT12	Compromiso ético
CT15	Creatividade
CT16	Liderado

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer as características dos principais colectivos de desadaptación social.	CB3	CG4	CE6	CT5 CT10 CT12
Coñecer os supostos pedagóxicos, psicolóxicos e sociolóxicos que sexan alicerces dos procesos de intervención socioeducativa en situacións de exclusión social.	CB1	CG4	CE1 CE5	CT1 CT9
Coñecer e comprender as bases legais, sociais e persoais da inadaptación e exclusión social.	CB1 CB4	CG1 CG2 CG4	CE1 CE5 CE6	CT1 CT3 CT9
Coñecer os fundamentos teóricos e metodolóxicos da intervención socioeducativa, os seus ámbitos de actuación, técnicas e recursos e servizos socioeducativos dispoñibles.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3	CE1 CE5 CE6 CE20	CT1 CT6 CT7
Planear procesos de intervención en situacións de desadaptación social, avaliando o ámbito sobre o que se actúa, priorizando as necesidades de acción ás que se pretende dar resposta, especificando o modelo teórico de intervención no que se basea, os recursos necesarios para elo e a proposta metodolóxica coa que será avaliada dita intervención.	CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG5	CE4 CE7 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE18 CE20	CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT9 CT10 CT12 CT15
Utilizar técnicas concretas de intervención socioeducativa e comunitaria que permitan detectar factores de desadaptación e exclusión que dificultan a inserción social e laboral	CB2 CB3 CB5	CG2 CG5 CG6	CE2 CE4 CE7 CE8 CE19	CT7 CT16
Recoñecer a diversidade e a multiculturalidade como fonte de crecemento persoal e social.	CB3 CB4	CG1 CG2	CE3	CT10 CT12
Recoñecer a importancia do compromiso ético e social nos procesos de intervención educativa na exclusión social	CB3	CG1	CE3	CT12

Contidos

Tema	
Tema 01.- O concepto de desadaptación social. A súa relación con outros conceptos: marxinación, anormalidade. Relatividade do termo: Os condicionantes sociais e culturais. Factores ambientais que inciden no fenómeno da desadaptación social.	01.1.- A exclusión social: concepto, ámbitos e factores de risco. 01.2.- A desadaptación social: precisións conceptuais e marco teórico. 01.3.- Teorías da inadaptación social. 01.4.- O marco normativo e administrativo da intervención socioeducativa na exclusión social (Bases legais que afectan a situacións de exclusión social; medidas institucionais para dar resposta á desadaptación social).
Tema 02.- Os principios da Intervención Educativa: desenvolvemento persoal, normalización, participación, xestión autónoma.	02.1.- Principios e Fases do proceso de intervención socioeducativa. 02.2.- Problemas fundamentais de desadaptación social e estratexias de intervención. A intervención educativa como estratexia fundamental.
Tema 03.- Ámbitos e áreas de intervención en situacións de desadaptación social.	03.1.- A intervención socioeducativa no ámbito da delincuencia e o cárcere. 03.2.- A intervención socioeducativa no ámbito das minorías étnicas. 03.3.- A intervención socioeducativa no ámbito dos fluxos migratorios. 03.4.- A intervención socioeducativa no ámbito da pobreza. 03.5.- A intervención socioeducativa no ámbito hospitalario.
Tema 04.- Elaboración e avaliación de programas de intervención socioeducativa en situacións de exclusión social.	04.1.- Avaliación do contexto e de necesidades. 04.2.- Deseño do programa. 04.3.- Implementación. 04.4.- Avaliación do programa.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	21	21	42
Estudo de casos	8	48	56
Foros de discusión	0	5	5
Lección maxistral	14	31	45
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	O estudante, de xeito individual ou en grupo, de forma autónoma ou supervisada polo profesor desenvolve unha actividade na aula ou elabora un proxecto de intervención socioeducativa sobre a temática da materia.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnósticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Foros de discusión	Actividade desenvolvida nun entorno virtual na que se debaten temas relacionados co ámbito da materia
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O estudante, de xeito individual ou en grupo, de forma autónoma ou supervisada polo profesor desenvolve unha actividade na aula ou elabora un proxecto de intervención socioeducativa sobre a temática da materia.
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnósticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Traballo tutelado	Tutelaranse as actividades de aula así como a elaboración dun proxecto de intervención socioeducativa sobre a temática da materia, que o alumnado realizará de forma autónoma, individual ou en grupo, e/ou baixo as directrices e supervisión do profesor.	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE18 CE19 CE20	CT1 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT9 CT10 CT12 CT15 CT16
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG3 CG4	CE2 CE4 CE5 CE7 CE18 CE20	CT1 CT4 CT5 CT6 CT7 CT12 CT16
Foros de discusión	Foro de discusión nun entorno virtual no que se debate sobre algún tópico relacionado coa materia	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG4	CE6 CE18	CT1 CT3 CT4 CT5 CT9
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG2 CG4	CE1	CT1 CT5 CT6 CT10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Nota: As cualificacións do cadro precedente aparecen expresadas en porcentaxes

AVALIACIÓN ALUMNADO PRESENCIAL

Para superar a materia será necesario, acadar como mínimo o 50% da puntuación en cada un dos seguintes subapartados, é decir:

1.-Traballos Tutelados:

- Actividades de Aula (necesario obter un mínimo de 0,75, sendo o máximo 1,5)
- Elaboración dun proxecto de intervención socioeducativa (necesario obter un mínimo de 1,75, sendo o máximo 3,5)
- 2.-Estudo de casos e/ou análise de intervencións socioeducativas (necesario obter un mínimo de 0,5, sendo o máximo 1)
- 3.-Test (modalidade A) (necesario obter un mínimo de 1,5, sendo o máximo 3)
- 4.-Foro de discusión: (necesario obter un mínimo de 0,5, sendo o máximo 1.

Son criterios sumativos entre sí e nunca se poderá sumar se nalgún deles non se conquiere o mínimo establecido.

AVALIACIÓN ALUMNADO NON PRESENCIAL:

A avaliación deste alumnado farase de igual xeito que a do alumnado presencial, agás nas Actividades de aula, sendo incrementada a puntuación correspondente destas á do tipo Test. É decir, para superar a materia haberá que acadar como mínimo o 50% da puntuación nos seguintes subapartados:

1.-Traballos Tutelados:

- Elaboración dun proxecto de intervención socioeducativa (necesario obter un mínimo de 1,75, sendo o máximo 3,5)
- 2.-Estudo de casos e/ou análise de intervencións socioeducativas (necesario obter un mínimo de 0,5, sendo o máximo 1)
- 3.-Test (modalidade B) (necesario obter un mínimo de 2,25, sendo o máximo 4,5)
- 4.- Foro de discusión: (necesario obter un mínimo de 0,5, sendo o máximo 1).

Son criterios sumativos entre sí e nunca se poderá sumar se nalgún deles non se conquiere o mínimo establecido.

IMPORTANTE:

-Todos os alumnos/as que non acaden unha asistencia aproximada a un 70%-80% das clases teórico-prácticas, pasarán automaticamente á forma de avaliación non presencial.

--A fórmula a aplicar na proba tipo test será: $P=A-(E/n-1)$, onde P=puntuación, A= acertos, E=erros, $n=n^{\circ}$ de alternativas de resposta. Habrá 3 alternativas de resposta, sendo só unha delas a correcta.

-As actividades teóricas e prácticas poderán ser realizadas polo alumnado asistencial individualmente ou en grupo (máximo de 4-6). O alumnado non asistencial realizará as actividades de xeito individual.

SEGUNDA CONVOCATORIA (XULLO):

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

DATAS DE AVALIACIÓN, CURSO 2022-23

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade de educación no espazo "datos exames"

OBSERVACIÓNS

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AMORÓS, P. & AYERBE, P (eds.), **Intervención educativa en inadadaptación social**, 2000,

AYERBE, P., **La intervención educativa ante la desadaptación social**, 1996,

MARTÍNEZ, A. & MUSITU, G., **El estudio de casos para profesionales de la acción social**, 1995,

ORTE SOCÍAS, C. & MARCH, M.X., **Pedagogía de la inadadaptación social**, 1996,

VALLES, J., **Manual del educador social: intervención en servicios sociales**, 2009,

VÉLAZ DE MEDRANO, C., **Intervención educativa y orientación en problemas de inadadaptación y exclusión por factores educativos y socioculturales**, 2002,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención socioeducativa na infancia e adolescencia en situación de risco social**

Materia	Intervención socioeducativa na infancia e adolescencia en situación de risco social			
Código	O05G130V01501			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Fernández Rodicio, Clara Isabel			
Profesorado	Fernández Rodicio, Clara Isabel			
Correo-e	cirodicio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Cando se produce algunha situación que dificulta ou inhibe o desenvolvemento integral do menor estamos falando dunha situación de risco. Normalmente estas situacións danse no mesmo contorno do menor, pero situacións estruturadas e sociopolíticas tamén inciden negativamente neste grupo de poboación. Coñecer os factores que xeran situacións de risco para a infancia e a adolescencia, os indicadores que permitan identificalos e as repercusións que estas teñan nos menores que as sufran, convértese nun ámbito suficientemente amplo e complexo, no que o Educador Social debe intervenir.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CE16	Elaborar e interpretar informes técnicos, de investigación e avaliación sobre accións, procesos e resultados socioeducativos
CE17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
CE18	Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía
CE19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
CT2	Planificación e organización
CT3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT5	Xestión da información
CT6	Resolución de problemas e toma de decisións

CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
CT11	Habilidades interpersoais
CT12	Compromiso ético

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
1.Coñecer, analizar e indagar sobre a realidade social e educativa.	CB1 CB2 CB3	CE2 CE5 CE14 CE16 CE17	CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT9 CT10 CT12
2.Deseñar,organizar, por en práctica e avaliar programas de intervención socio-educativa para minimizar as dificultades sociais	CB2 CB3 CB4	CE2 CE5 CE12 CE14 CE16 CE17 CE18	CT2 CT3 CT5 CT12
3.-Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socio-educativas e de compensación	CB2 CB3 CB4	CE2 CE5 CE14 CE15 CE17	CT3 CT4 CT7 CT8 CT10 CT12
4.-Favorecer o desenvolvemento comunitario e socio-educativo		CE2 CE5 CE8 CE12 CE14 CE17 CE19	CT2 CT3 CT4 CT10 CT11 CT12
5.-Analizar e diagnosticar a realidade social e as dificultades sociais como base que fundamenta o desenvolvemento de accións e iniciativas socio-comunitarias e educativas	CB1 CB2 CB3 CB4	CE5 CE8 CE12 CE19	CT2 CT3 CT4 CT6 CT8 CT10 CT11 CT12
6.-Adquirir e comprender os coñecementos teóricos e os recursos instrumentais e metodolóxicos precisos para o desenvolvemento exitoso da intervención socio-educativa na infancia e adolescencia en dificultades sociais	CB1 CB2 CB3 CB4	CE2 CE5 CE6 CE8 CE14 CE17 CE19	CT2 CT3 CT4 CT5 CT8 CT11 CT12
7.- Formar a profesionais que actúen no ámbito da intervención socio-educativa que sexan capaces de dar resposta a realidades diversas da sociedade actual	CB2 CB3 CB4 CB5	CE5 CE8 CE16	CT2 CT6 CT8 CT11 CT12

Contidos

Tema

1. Conceptualización de infancia e adolescencia en dificultades sociais.	1.1. Introducción. 1.2. Benestar social e infancia. 1.3. Dificultade social na infancia. 1.4. O bo trato á infancia e a resiliencia. 1.5. Lexislación.
--	--

2. Concepto de inadapto e desadaptado. Marxinación-prevenición.	2.1. Familia, escola, relixión e poder, axentes de socialización. 2.2. Marxinación social do menor. 2.3. Inadaptación social. 2.4. Conflito e desviación social. 2.5. Lineas de intervención en competencia social.
3. A prevención: Intervención, metodoloxía e niveis de intervención.	3.1. Metodoloxía do proceso de intervención. 3.2. Proceso de intervención. 3.3. Estudo diagnóstico. 3.4. Niveis de intervención. 3.5. Marco xeral dos recursos sociais para menores e novos. 3.6. Diferentes tipoloxías de infancia e adolescencia en dificultad social.
4. Modalidade de atención socio-educativa: Intervención preventiva, asistencial e rehabilitadora.	4.1. Prevención do absentismo e o fracaso escolar. Programas de absentismo. 4.2. Educación intercultural. Educar para a igualdade: a asimilación cultural. 4.3. Atención residencial. 4.4. Atención a menores inmigrantes. 4.5. A reeducación e a integración social do menor.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Aprendizaxe baseado en proxectos	8	0	8
Resolución de problemas	6	0	6
Foros de discusión	2	0	2
Prácticas con apoio das TIC	0	2	2
Lección maxistral	18	0	18
Estudo de casos	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Caso lexislación
Aprendizaxe baseado en proxectos	Os alumnos elaborarán un proxecto relacionado cos temas a tratar na materia, coa axuda e orientación do docente.
Resolución de problemas	O docente propón algúns problemas e situacións a resolver polos estudantes coa axuda e acompañamento do profesor.
Foros de discusión	Tema de interese para a materia.
Prácticas con apoio das TIC	Preguntas test de cada uno dos temas
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dalgúns dos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Asesoramento individual ou grupal na aula e nas titorías co profesor.
Resolución de problemas	Asesoramento individual ou grupal na aula e nas titorías co profesor.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Actividades introdutorias	Caso de lexislación	5	CB2 CB4 CE5 CT5 CT8
Aprendizaxe baseado en proxectos	Elaboración dun proxecto que se valorará cos criterios acordados na aula.	30	CB2 CB3 CB5 CE5 CE8 CE12 CE14 CE15 CE17 CE18 CE19 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12

Resolución de problemas	Resolución dos problemas propostos, que se valorarán cos criterios acordados na aula.	20	CB1 CB2 CB3 CB5	CE2 CE5 CE6 CE8 CE12 CE14 CE15 CE16 CE19	CT2 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12
Foros de discusión	Tema de la materia	10	CB5	CE6 CE18	CT5 CT9
Prácticas con apoio das TIC	Test de los temas	5			
Estudo de casos	Resolución dos casos a partires de informe previo, sempre relacionado con ámbito de menores	30	CB3 CB5	CE8 CE12 CE16 CE18 CE19	CT6 CT10 CT12

Outros comentarios sobre a Avaliación

- Para superar satisfactoriamente a materia recoméndase asistir a las clases (80% de asistencia). Os datos personais e a FOTO deberá incluírse en MOOVI.

- O alumnado abrirá un conta de correo electrónico en Office 365 (Ver Secretaría online)

- Notas del examen se publicaran en MOOVI. Las fechas del examen y revisión están publicados na web de la Facultade de Educación no espazo 'datos exames'.

- Para superar a materia deberá tener aprobado el exame y alcanzar la evaluación positiva del 40% de las actividades (Aprendizaxe baseado en proxectos e resolución de problemas).

- Aquel alumnado que por circunstancias justificadas no pueda asistir regularmente a las clases deberá comunicarlo a la profesora y deberá realizar as actividades individualmente.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Para as materias que forman parte do curso ponte, debería incluírse unha referencia específica para ter en consideración a especificidade e experiencia profesional deste colectivo: □Coo finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio□.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Sorribas García, M.; García López, A. y Gras Magriñá, M. (2015), **Intervención con familias y atención a menores en riesgo social**, Altamar,

Bibliografía Complementaria

AAVV (2010), **Educación XXI**, UNED,

Alsinet, C. y Balsells, M.A.(2011), **Infancia y adolescencia en riesgo social**, Milenio,

Balsells, M.A.; Del Arco, I. y Miñambres,A. (2009), **La infancia en situación de riesgo social y sus familias**, Ed.París,

Barudy, J. (1998), **El dolor invisible de la infancia**, Paidós,

Barudy, J. y Dantagnan, M.(2007), **Los buenos tratos a la infancia**, Gedisa,

Barundy, J. y Marqebreucq, A.P. (2006), **Hijas e hijos de madres resilientes: traumas infantiles en situaciones extremas: violencia de género, guerra, genocidio, persecución y exilio**, Gedisa,

Benítez, M.T.; Languín, A. y Sánchez, M. (2000), **Programa de atención al niño en situación social de riesgo**, Diaz de Santos-Ayuntamiento de Madrid,

Bowlby, J. y Marqebreucq, A.P. (2006), **Una base segura: aplicaciones clínicas de una teoría del apego**, Paidós,

Brazelton, T. y Greenspan, S. (2005), **Las necesidades básicas de la infancia. Lo que cada niño o niña precisa para vivir, crecer y aprender**, Graó,

- Calatayud, E. (2009), **La educación de los jóvenes: Una tarea social compartida**, Fundación Ecoem,
- Cantón, J. y Cortés, M. (2003), **Guía para la evaluación del abuso sexual infantil**, Pirámide,
- Cantón Duarte, J. y col. (2013)., **Violencia doméstica, divorcio y adaptación psicológica**, Pirámide,
- Casado, J.; Díaz, J.A. y Martínez, C. (1997), **Niños maltratados**, Diaz de Santos,
- Castillo, S. y Cabrerizo, J. (2011), **Evaluación de la intervención socioeducativa. Agentes, ámbitos y proyectos**, Pearson,
- Colás, A. (2011), **Derecho penal de menores**, Tirant lo Blanch,
- Cyrułnik, B. (2007), **Los patitos feos: la resiliencia, una infancia infeliz no determina la vida**, Gedisa,
- Fernández, J.M.; Hamido, A.y Fernández, M. (2008), **El Educador Social de menores. Cuaderno de aprendizaje.**, Pirámide,
- Fernández Millán, J.M. y Hamido Mohamed, A. (2011), **Educación social y atención a la infancia**, Pirámide,
- Fryd, P. (coord.) (2011), **Acción socioeducativa con infancias y adolescencias. Miradas para su construcción**, UOC,
- Galán Rodríguez, A. (2011), **La protección a la infancia: el desafío del Rey Salomón**, Eos,
- García Barriocanal, C.; Imaña, A. y De la Herrán, A. (2007), **El Acogimiento Residencial como medida de protección al menor**, Defensor del menor en la Comunidad de Madrid,
- García, N. y Noguero, V. (2007), **Infancia maltratada. Manual de intervención**, Pirámide,
- Gómez, E. (2002), **Guía para la atención al maltrato infantil: desde los servicios sociales**, Servicio de Publicaciones Universidad de Cantabria,
- González, E. (coord.) (2001), **Menores en desamparo y conflicto social**, CCS,
- Granados, P. y Mudarra, M.J. (2010), **Diagnóstico en Educación Social**, Sanz Torres,
- López, F. (2010), **Necesidades en la infancia y en la adolescencia**, Pirámide,
- Martín Hernández, J. (2005), **La intervención ante el maltrato infantil. Una revisión del sistema de protección**, Pirámide,
- Martín, J. (2009), **Protección de menores. Una institución en crisis**, Pirámide,
- Martínez García, C. (Coord) (2007), **Los sistemas de protección de menores en la España de las Autonomías. Situación de riesgo y desamparo de menores. Acogimiento familiar y acogimiento residencial**, Dykinson.,
- Martínez, I. y Vázquez, A. (2006), **La resiliencia invisible: infancia, inclusión social y tutores de vida**, Gedisa,
- Melendro, M. y Rodríguez, A.E. (2013), **Intervención con menores y jóvenes en dificultad social**, UNED,
- Melendro, M. (2009), **El tránsito a la vida adulta de los jóvenes en dificultad social. Estrategias flexibles de intervención socioeducativa**, UNED,
- Mondragón, J. y cols. (2004)., **Intervención con menores: acción socioeducativa**, Narcea,
- Ochoterena, J. y Arruabarrena, M.I. (2001), **Manual de protección infantil**, Masson,
- Quicios, M.P. (2013), **Infancia, adolescencia y juventud en dificultad social**, Mc Graw Hill,
- Rodríguez, F.J. y Becedóniz, C. (Coords.) (2007), **El menor infractor. Posicionamiento y realidades**, Principado de Asturias,
- Ruiz, M.V. y Martín, M.S. (2008), **Adolescentes en riesgo social. Prevención e intervención**, Comunidad de Madrid- Consejería de Familia y Asuntos Sociales,
- Sáinz-Cantero, M.B. y Pardo, E. (2010), **Régimen jurídico de los centros de protección y reforma de menores**, Comares,
- Sanmartín, J. (Coord.) (2008), **Violencia contra niños**, Ariel-Centro Reina Sofía para el estudio de la violencia,
- Suárez, J.M. (1999), **Historia dos dereitos da infancia**, Xunta de Galicia,
- Tarín, M. y Navarro, J.J. (2006), **Adolescentes en riesgo. Casos prácticos y estrategias de intervención socioeducativa**, CCS,
- Urza, J. (2010), **Adolescentes en conflicto. 53 casos reales**, Psicología. Pirámide,
- Vélez de Medrano, C. (2008), **Intervención educativa y orientadora para la inclusión social de menores en riesgo**, UNED,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas/O05G130V01303

Intervención socioeducativa para a inclusión social/O05G130V01405

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Mediación en conflictos e situacións de violencia**

Materia	Mediación en conflitos e situacións de violencia			
Código	O05G130V01502			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Isorna Folgar, Manuel			
Profesorado	Isorna Folgar, Manuel Lameiras Fernández, María			
Correo-e	isorna.catoira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Os termos "conflito" e "violencia" están estreitamente relacionados. O conflito é inherente á persoa humana e á sociedade: o individuo é un ser en conflito e non pode deixar de sê-lo. Non obstante, non sucede o mesmo coa violencia: a violencia non está na natureza humana; senón tan só o potencial para a violencia, pero as circunstancias condicionan a realización dese potencial (Galtung, 1997). O conflito non necesariamente ten que rematar en violencia física ou verbal. O fracaso na transformación do conflito é o que conduce á violencia. A complexidade da sociedade actual está a xerar novas formas de conflito e violencia tanto nos espazos públicos como nos privados. A través do desenvolvemento dos contidos desta asignatura tentamos debater sobre os diferentes contextos de relación e socialización das persoas, identificar conflitos e situacións de violencia nos ámbitos familiar, penal xuvenil e escolar, analizando as súas causas e as respostas producidas; presentando posibles estratexias de xestión e resolución dos conflitos desde unha perspectiva positiva e creativa.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)
CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)

CE18	Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía
CE22	Estar comprometido coa calidade de actuación e moverse de acordo cos principios deontolóxicos do/a educador/a social
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Planificación e organización
CT3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT5	Xestión da información
CT6	Resolución de problemas e toma de decisións
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT11	Habilidades interpersoais
CT12	Compromiso ético
CT13	Autonomía na aprendizaxe
CT14	Adaptación a situacións novas
CT15	Creatividade
CT16	Liderado
CT17	Iniciativa e espírito emprendedor
CT19	Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crise en comunidades educativas	CB1 CB4 CB5	CG1 CG5 CG6	CE1 CE2 CE18 CE22	CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT7 CT11 CT13 CT17
Asumir e orientarse de acordo cos valores de igualdade e cidadanía democrática e capacitar para a prevención e mediación nos casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...).	CB2 CB3	CG1 CG4	CE3 CE7	CT5 CT6 CT7 CT8 CT11 CT16 CT19
Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos	CB4 CB5	CG3 CG5	CE2 CE7 CE18	CT1 CT2 CT5 CT7 CT11 CT12 CT16 CT19
Asesorar e acompañar a persoas e grupos en procesos de desenvolvemento socioeducativo.	CB1 CB4	CG2 CG3 CG6	CE3 CE6 CE7	CT1 CT4 CT6 CT8 CT11 CT12 CT14 CT16
Posuír capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de relación interpersoal, solidariedade e empatía.	CB2 CB5	CG2 CG3 CG4	CE3 CE6 CE7 CE18	CT2 CT3 CT6 CT8 CT11 CT12 CT15 CT16 CT19

Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas encamiñados á mediación	CB1	CG4	CE1	CT1
	CB2	CG5	CE2	CT2
		CG6	CE3	CT3
			CE6	CT5
			CE9	CT7
			CE10	CT8
			CE18	CT9

Contidos

Tema	
I. Marco teórico e conceptual da violencia. Tipos de violencia: violencia de xénero, sexual, escolar e laboral. Colectivos. Ciclos da violencia: fases. Epidemioloxía.	<p>1. O conflito e a violencia</p> <p>1.1. Análise do conflito e a violencia na sociedade actual</p> <p>1.2. Teorías explicativas da agresividade e a violencia</p> <p>1.3. Ciclos e fases da violencia</p> <p>2. Aplicación da Mediación: ámbito escolar</p> <p>2.1. Aproximación conceptual ao fenómeno do maltrato entre escolares</p> <p>2.2. Situación nacional e internacional do maltrato entre escolares</p> <p>2.3. Factores identificativos no estudio do maltrato entre escolares</p> <p>3. Aplicación da Mediación: ámbito social e de parella</p> <p>3.1. Conflictos nas relacións sociais</p> <p>3.2. Conflictos no ámbito familiar e/ou de parella</p> <p>3.3. A violencia de xénero: causas e manifestacións</p> <p>4. Aplicación da Mediación: ámbito laboral</p> <p>4.1. O conflito na empresa: o acoso laboral</p> <p>4.2. Situación nacional e internacional do acoso laboral</p>
II. Técnicas e programas de Mediación e resolución de conflitos. Programas de actuación para a prevención e a erradicación da violencia para o/a Educador/a Social.	<p>2. A Mediación: principios básicos</p> <p>2.1. Aplicacións da mediación na xestión e resolución de conflitos</p> <p>2.2. Técnicas de comunicación e modelos da mediación</p> <p>2.3. O papel do/a educador/a Social como mediador/a</p>

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	6	0	6
Traballo tutelado	5	77	82
Presentación	8	28	36
Lección maxistral	22	0	22
Actividades introdutorias	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Exercicios ou actividades que os/as estudantes desenvolven na aula baixo as directrices e supervisión do profesor/a. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do/a estudante.
Traballo tutelado	Os/as estudantes en grupo, ou ben individualmente, elaboran un traballo practico: documento e/ou investigación sobre a temática da materia. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma dos/as estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dos resultados do traballo tutelado. Levárase a cabo en grupo ou de xeito individual.
Lección maxistral	Exposición por parte do/a profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado (detección de coñecementos previos, motivacións...), así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Levarase a cabo as actividades de aula a través dunha metodoloxía participativa e aberta no que se prestará por parte da/s docentes unha atención individualizada.
Traballo tutelado	Os traballos tutelados a desenvolver fora da aula levaráanse a cabo baixo a tutela e supervisión da/s docentes da materia, dedicándose un tempo específico de tutoría grupal nas horas prácticas da materia sin que eso sexa impedimento para atender as dúbida ou cuestións requeridas no despacho da/s docentes en horario de tutorías.

Presentación	Durante as presentación/exposicións na aula dos traballos tutelados as/os estudantes recibirán o asesoramento e o feedback oportuno sobre as súas intervencións.
Lección maxistral	Durante as sesión maxistrais se resolverán todas as dúbidas ou cuestións que xurdan sobre o tema abordado, tanto na aula durante a presentación do tema como no despacho da profesora no horario de tutorías.

Avaliación		Cualificación	Competencias Avaliadas			
	Descrición					
Traballo tutelado	Os/as estudantes presentan o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia e/ou investigación. - Levarase a cabo en grupo, de forma escrita ou dixital.	15	CB2 CB5	CG1 CG2 CG3	CE2 CE3 CE7 CE9 CE10	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT11 CT13 CT14 CT15 CT17
Traballo tutelado	As experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación na aula.	35	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE2 CE3 CE9 CE22	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9 CT11 CT12 CT14 CT15 CT16 CT17 CT19
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase unha proba para a avaliación das competencias adquiridas que inclúe preguntas pechadas con tres ou catro alternativas de resposta. Os/as alumnos/as seleccionarán unha resposta entre as posibilidades. As respostas erradas puntuarán negativamente (2 mal restarán 1 ben).	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1	CE1 CE2 CE3 CE6 CE7	CT1 CT3 CT6 CT15

Outros comentarios sobre a Avaliación

ALUMNADO PRESENCIAL: Para superar a materia EN PRIMERA CONVOCATORIA é necesario superar todas as probas (3 probas descritas anteriormente).

ALUMNADO NON PRESENCIAL: Para superar a materia deberá porse en contacto ca/s profesor/a da materia ao inicio do curso escolar. Avaliarase en torno a dous eixes: PROBA ESCRITA: Realizarase unha proba para a avaliación das competencias adquiridas que inclúe preguntas pechadas con tres ou catro alternativas de resposta. Os/as alumnos/as seleccionarán unha resposta entre as posibilidades. As respostas erradas puntuarán negativamente (2 mal restarán 1 ben). TRABALLO TUTELADO: tratase da aplicación dun programa de intervención en mediación (laboral, escolar ou familiar) ou unha proposta de prevención. O examen puntuará o 70 % da nota e o traballo tutelado o 30 %. Para superar a materia alumnado presencial ou non presencial en SEGUNDA CONVOCATORIA (Xullo): o alumnado que aprobe algunha das partes ou probas da materia en primeira convocatoria (Xuño) se lle conservará a cualificación ata a segunda convocatoria (xullo). As probas non aprobadas serán avaliadas na mesma convocatoria. Para superara materia é necesario superar todas as probas.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

DESPACHO DO PROFESOR: SEGUNDO PABILLON "OLGA GALLEG0" PRIMEIRO ANDAR DESPACHO NUMERO 11.

Data de entrega de traballos: acodarase co profesorado da materia

Datas de examen: consultar páxina web Facultade <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Sexualidade e saúde/O05G130V01912

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Intervención en saúde e educación social/O05G130V01902

Sexualidade e saúde/O05G130V01912

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

Intervención en saúde e educación social/O05G130V01902

Outros comentarios

Esta materia forma parte do Proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social".

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Programas de animación sociocultural**

Materia	Programas de animación sociocultural			
Código	O05G130V01503			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa			
Coordinador/a	Dapia Conde, María Dolores			
Profesorado	Dapia Conde, María Dolores Nogueiras Mascareñas, Luís Miguel			
Correo-e	ddapia@uvigo.es			
Web				

Descrición xeral

Despois de varios anos a animación sociocultural impúxose como unha necesidade. De ser considerada como algo marxinal, estase pasando a súa institucionalización. Con esto potenciase unha nova modalidade pedagóxica, un novo modelo de intervención que vai perfilando os seus fins, obxectivos, método, programas e conformando un novo tipo de educador/a, o/a [animador sociocultural].

A materia [Programas de animación sociocultural] configúrase como unha materia clave para a formación dos alumnos e alumnas de Educación Social polas aportacións teóricas e prácticas da mesma a un dos seus ámbitos de actuación, tanto no que se refire a súa cualificación xeral como no que alude a unha capacitación máis específica. Constitúe a formación específica para introducir aos estudantes na profesión de animador/a sociocultural, e asimesmo constitúe un dos perfiles recollidos no Libro Blanco. Título de grao en pedagogía e educación social: Animador y gestor socio-cultural, proposta elaborada por unha rede de universidades españolas para a adaptar a titulación de Educación Social ao Espacio Europeo de Educación Superior.

[O animador sociocultural é aquela persoa que, utilizando unha tecnoloxía social baseada nunha pedagogía participativa, facilita o acceso a unha vida máis activa con maior participación e comunicación coa colectividade da que se forma parte, potenciando, en consecuencia, a autonomía persoal e grupal, a relación interactiva con outras persoas, a integración nun entorno sociocultural e a correspondente capacidade para transformar ese contexto].

A materia adecúase ao perfil profesional e académico da titulación nos seguintes aspectos:

(a) Na aproximación teórica ó estudio da Animación Sociocultural: concepto, caracterización, ámbitos, formación, profesionalización,...

(b) Na aposta básica por capacitar aos estudantes para o deseño de programas de animación sociocultural adaptados aos distintos contextos de intervención atendendo a medios, destinatarios,...

Competencias

Código

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe

Competencias

Contidos

Tema

1. Conceptualización e caracterización da animación sociocultural (ASC).	Conceptos afines. Análise de distintas definicións de ASC. Cara unha definición de ASC. Características e obxectivos.
2. Animación sociocultural e educación social	A ASC, ámbito da educación social.
3. Perspectiva histórica e comparada da ASC. Panorámica: ámbitos.	Xénese e evolución da Animación Sociocultural. A ASC en distintos países. Ámbitos da ASC: Taxonomización e análise.
4. Bases antropolóxicas, sociolóxicas e psicolóxicas da ASC.	Bases antropolóxicas. Bases sociolóxicas. Bases psicolóxicas.
5. Desenvolvemento comunitario.	Concepto. Obxectivos. Rasgos. Campos de intervención. Educación social e desenvolvemento comunitario.
6. Os animadores/as socioculturais: formación e profesionalización.	Variables que inciden no proceso de profesionalización. Modelos e propostas formativas no ámbito da ASC. Regulación do mercado de traballo.
7. A investigación en ASC.	Modelos de investigación. Aplicacións no ámbito da ASC. A investigación-acción, un modelo axeitado para a ASC.

Temario de prácticas

- P1. A planificación dos procesos socioculturais. Propostas metodolóxicas.
- P2. Análise da realidade. Momentos e técnicas.
- P3. Obxectivos. Concepto, formulación e tipos.
- P4. A organización de recursos. Orzamentos e sistemas de financiamento.
- P5. Análisis de distintas subvenciones.
- P6. A avaliación. Enfoques, modelos e tipos. Cara a unha proposta comprensiva.
- Diferencia plan, programa e proxecto.
 - Apartados a ter en conta no diseño dun proxecto.
 - Fases e metodoloxía da análise da realidade. Importancia.
 - Formulación de obxectivos.
 - Recursos. Tipoloxía. Elaboración dun presuposto.
 - Proposta avaliativa.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	1	3
Lección maxistral	17	8	25
Resolución de problemas	30	0	30
Traballo tutelado	10	45	55
Exame de preguntas obxectivas	1	26	27
Traballo	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	- Avaliación dos coñecementos previos do alumnado. - Presentación xeral da materia e a súa organización. - Orientacións acerca da bibliografía. - Orientacións dos traballos requeridos.
Lección maxistral	- Exposicións por parte dos docentes dos temas da materia. - Presentación de materiais básicos.
Resolución de problemas	Realización de actividades na aula propostas polos docentes
Traballo tutelado	<p>Neste apartado faremos referencia especificamente as orientacións para o alumnado dos traballos obrigatorios esixidos para superar a materia. Como actividades obrigatorias, exíselles aos estudantes dous traballos. O primeiro, que ten un peso importante na nota consiste na elaboración dun programa de animación sociocultural, adaptado a unha realidade específica (previo análise da mesma) e de libre elección por cada estudante (non se permite elixir a mesma realidade), cunha duración mínima de 4 meses. Pode facerse individualmente (obrigatorio para os non asistentes) ou en parellas, que logo farán unha exposición do mesmo, donde a profesora preguntará a calqueira dos compoñentes do grupo. Este traballo consiste na aplicación do estudado nas clases prácticas. Data de entrega: Derradeira semana de novembro.</p> <p>O segundo traballo, de menor adicación, é de carácter grupal e facilita a profundización por parte dos estudantes nun ámbito da animación sociocultural, elixido según preferencias. Tras a selección pídeselle que realicen un estudo teórico-práctico do mesmo, que posteriormente será presentado na clase, para finalizar o tema 3. Data de entrega: 30 de setembro. Os grupos elaborarán un breve resumo da temática do traballo que se distribuirán ao resto da clase.</p> <p>Por último, un terceiro traballo de carácter optativo e individual, consiste na lectura e análise dun libro relacionado cun dos ámbitos da animación sociocultural. Data de entrega: 15 de novembro.</p> <p>A realización destes traballos implica:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Busca e consulta de fontes bibliográficas e documentais - Lectura e análise dos documentos teóricos que fundamentan o mesmo. - Diseño, e aplicación de instrumentos para a recollida de datos, así como análise dos mesmos (parte práctica) - Elaboración do informe final (para a súa entrega) - Exposición oral dos traballos realizados en pequenos grupos para o grupo-clase.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Tras as exposicións dos contidos fundamentais da materia, darase resposta ás dúbidas e/ou aclaracións de forma individualizada ou en pequenos grupos.

Traballo tutelado Atención personalizada en relación á elaboración dos distintos apartados do proxecto de ASC.

Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Aclaración de dudas antes da realización da proba e revisión personalizada do resultado da proba.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas	Participación e seguimento das clases teóricas e prácticas. Criterios de avaliación: a) Realización de actividades propostas. b) Elaboración e exposición do traballo grupal dos ámbitos da ASC.	15	
Traballo tutelado	Obrigatorio para todos os/as alumnos. Valorarase o proxecto de ASC (descrito na parte metodolóxica) atendendo aos seguintes criterios: - Adecuación ao ámbito da ASC. - Coherencia interna. - Inclusión de todos os apartados. - Adecuación a unha realidade, libremente elexida.	40	
Exame de preguntas obxectivas	Obrigatorio para todos os/as alumnos. - Proba obxectiva con opcións de resposta. - Na puntuación final teranse en conta acertos e erros.	40	
Traballo	- Lectura e análise dun libro relacionado cun dos ámbitos da animación sociocultural. - Libro-forum (se procede)	5	

Outros comentarios sobre a Avaliación

CRITERIO XERAL: Para facer media é imprescindible haber aprobado o examen (proba obxectiva) e o proxecto de ASC.

SEGUNDA CONVOCATORIA. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico. ALUMNOS/AS NON ASISTENTES. Para a súa avaliación empregaranse os mesmos criterios que para os estudantes asistentes, coa única diferenza de que se elimina o criterio traballos de aula; quedando a ponderación do seguinte xeito: o traballo tutelado individual (40%), a realización dunha proba escrita (40%) e o traballo dun dos ámbitos da animación sociocultural, no que se inclúe a lectura dun libro e unha aproximación á realidade profesional (20%). DATA EXAMES: A sinalada e aprobada como data oficial pola Facultade. As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade no espazo "datas exames". En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cembranos, F.; Hernández, D. e Bustelo, M., **La animación sociocultural: Una proposta metodolóxica.**, Editorial Popular, 1994

Miguel Badesa, S. de, **Perfil del animador sociocultural.**, Narcea, 1995

Trilla, J. (coord.), **Animación sociocultural.**, Ariel, 1997

Roselló, D., **Diseño y evaluación de proyectos culturales.**, Ariel, 2004

NOGUEIRAS MASCAREÑAS, M., **Teoría y práctica del desarrollo comunitario. Análisis de un modelo.**, Popular, 1996

DAPIA, M., **La animación sociocultural, un ámbito transversal a otros ámbitos de la educación social.**, 58, 2014

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Esta guía explícita as liñas de actuación que se van a seguir co alumnado da materia, entendida con certa flexibilidade; polo tanto, pode estar suxeita a algúns reajustes puntuais.

Esta materia enmarcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Iniciación na práctica profesional**

Materia	Iniciación na práctica profesional			
Código	O05G130V01601			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Fernández Simo, Jesús Deibe			
Profesorado	Fernández Simo, Jesús Deibe			
Correo-e	jesfernandez@uvigo.gal			
Web				
Descrición xeral	Materia básica para iniciar ao alumnado nas funcións e competencias da profesión , así como o código deontolóxico polo que rexirse.			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CE19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
CE22	Estar comprometido coa calidade de actuación e moverse de acordo cos principios deontolóxicos do/a educador/a social
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Planificación e organización
CT5	Xestión da información
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT16	Liderado
CT19	Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional
CT20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao exercicio profesional da educación social.	CB2
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes en algún ámbito profesional da educación social	CB3
Que os estudantes sexan capaces de comunicarse co colectivo profesional da educación social e co colectivo de usuarios	CB4

Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para realizar masters do ámbito social e investigacións socioeducativas	CB4
Que os estudantes aprendan a Transmitir, promover e desenvolver a cultura a nivel individual e comunitario	CG1
Que os estudantes aprendan a Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais	CG2
Que os estudantes aprendan a mediar en situacións socioeducativas	CG3
Que os estudantes sexan capaces de diagnosticar a realidade socioeducativa na que interveñen. educativos	CG4
Que os estudanrtes reciban formación para planificar e avaliar as realidades socioeducativas que se encontran na prácticca.	CG5
que os estudantes adquiren capacidade de Xestionar, centros e recursos socioeducativos	CG6
Que os estudantes sexan capaces de diagnosticar e resolver conflitos na realidade socioeducativa	CE2
Que os estudantes sexan conscientes da traxectoria da profesión de educación social na historia recente.	CE6
Que aprendan a deseñar e levar a cabo proxectos de investigación sobre a realidade socioeducativa	CE7
Que os estudantes poidan Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar	CE9
Que os estudantes aprendan a Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa	CE12
Que o estudantado sexa capaz de dirixir entidades e proxectos socioeducativos	CE19
Que o estudantado coñeza os requerimentos éticos da intervención socioeducativa e adquiera hábitos de actuación acordes co código deontolóxico	CE22
Que o estudantado adquiera a Capacidade de análise e síntese, e de Planificación e organización da realidade socioeducativa	CT1 CT2
Que o estudantado adquiera a capacidade de Xestionar a información, con sentido crítico e autocrítico	CT5 CT8
Que o estudantado adquiera habilidades de liderazgo, compatible co traballo en equipo interdisciplinar e interprofesional	CT9 CT16
Que estudantado asuma a identidade, e a ética profesional da educación social	CT19
Que o estudantado realice o seu labor de intervención con criterios de calidade.	CT20

Contidos

Tema	
Políticas sociais e institucionais en educación social. (*)	
Formación e profesionalización na práctica profesional da educación social. (*)	
Funcións do/a educador/a social. (*)	
Código deontolóxico do educador/a social (*)	
Discusión de programas existentes nos diversos campos de intervención. (*)	
Traballo en grupos e equipos multidisciplinares no ámbito da educación social e profesións afíns (*)	
Elaboración de proxectos de investigación-acción coa participación do profesor/a de prácticas, o profesional dunha institución, colegas en proceso de realización do prácticum e colegas do grupo clase (*)	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	8	16	24
Seminario	3	9	12
Debate	5	5	10
Actividades introdutorias	4	0	4
Presentación	7	21	28
Saídas de estudo	7	14	21
Aprendizaxe colaborativa	9	23	32
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	17	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Saídas de estudo	Desenvólvense en espazos non académicos exteriores. Entre elas pódense citar prácticas de campo, visitas a eventos, centros de investigación, empresas, institucións... de interese académico-profesional para o alumno.
Aprendizaxe colaborativa	Desenvólvese en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	O alumnado será titorizado na preparación das presentacións en clase dos traballos realizados
Aprendizaxe colaborativa	
Probas	Descrición
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	O alumnado será asesorado para elaborar os informes sobre as lecturas comentadas, seminarios, etc, e a súa presentación por escrito

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	debate con expertos invitados. reflexión persoal sobre o tema abordado	10	CG4 CE6 CT8 CE22 CT9
Debate	discusión en grupo de temas de actualidade. Reflexión persoal escrita sobre os temas	10	CB4 CG1 CT1 CT5 CT20
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	10	CB2 CG3 CE7 CT19 CG5 CE9 CG6 CE19
Exame de preguntas de desenvolvemento	proba escrita sobre temas previamente indicados.	40	CB3 CG2 CE6 CT2 CE7 CE9
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Este informe memoria recolle as reflexións persoais sobre os diversos aspectos tratados na materia, tanto nas sesión maxistral, como seminarios, debates, estudos de caso e saídas, polo que esta memoria valorarase coas porcentaxes acumuladas desas cinco metodoloxías citadas.	30	CE12 CT8 CE19 CT16 CT20

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado non asistente con regularidade, ás distintas actividades, terá unha avaliación da proba sobre 60%. O 40% restante será unha actividade de lectura e reflexión persoal, acordada co profesor ao comezo do curso e entregada o día da proba escrita.

O alumnado que non complete todos os obxectivos na convocatoria de maio, poderá ampliar a súa actividade para a convocatoria de xullo, sen ter que repetir aquelas que foran avaliadas positivamente.

Horarios, Exames e revisión:

Os que se publiquen polas vías habituais da Facultade de Educación e Traballo Social

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Cabrerizo, J. e outros, **El practicum en los grados de Pedagogía, de Magisterio y de Educación Social**, Pearson, ASEDES, **Código deontológico del educador y la educadora social.**, ASEDES,
- ESTEBAN, F. e CALVO, R (coords), **El practicum en la formación de educadores sociales.**, Burgos: Universidad de Burgos.,
- Consejo general Colegios educadores, **Revista de Educación social**, eduso.net,
- Cruz López, **2ª Escola de Primavera Educación Social e Servizos Sociais**, CEESG,
- Fullana e outros, **La formación continua de los profesionales de la acción socioeducativa: un estudio de necesidades**, Bordon, 63 (4), paxs 29-42,
- Montserrat, C.; Melendro, M., **¿QUÉ HABILIDADES Y COMPETENCIAS SE VALORAN DE LOS PROFESIONALES QUE TRABAJAN CON ADOLESCENCIA EN RIESGO DE EXCLUSIÓN SOCIAL? ANÁLISIS DESDE LA ACCIÓN SOCIOEDUCATIVA**, Educación XX1, 20(2), 113-135,
- García Molina; Sáez Carreras, **INVESTIGADORES, DOCENTES Y EDUCADORES FRENTE A LA EXCLUSIÓN SOCIAL: PARADOJAS Y APUESTAS**, Educación XX1, 20(2), 95-112,
- Bibliografía Complementaria**
- CID, A.; MURADÁS, M.; ZABALZA, M.A.; SANMAMED, M.; RAPOSO RIVAS, M.; IGLESIAS, M.L.(coords); **Buenas prácticas en el practicum. IX Symposium Internacional sobre el Practicum y las Prácticas en Empresas en la Formación Universitaria.**, Santiago de Compostela: Imprenta universitaria.,
- SÁEZ, J., **Pedagogía Social. Historia, profesión y competencias**, Madrid: Pearson.,
- ROMANS, M; PETRUS, A. e TRILLA, J., **De profesión: educador/a social.**, Barcelona: Paidós.,
- RIERA, J., **Concepto, formación y profesionalización de: el educador social, el trabajador social y el pedagogo social.**, Valencia: Nau Llibres.,
- Revista Galega de Educación., Nova Escola Galega. Santiago,
- ANECA, **ILibro Blanco. Títulos de Grado de pedagogía y educación social**, ANECA,
- Borrel, N. e Benedito, V., **Las prácticas en la profesionalización del Pedagogo**, Barcelona: Promociones y Publicaciones Universitarias,
- García, F., **La intervención en Trabajo Social: supuestos prácticos**, Malaga: Colegio Profesional,
- González, M. N. e outros, **II Jornadas Desarrollo profesional y practicum en la Universidad**, Bilbao: Universidad del País Vasco,
- Marhuenda, F., **Aprender de las prácticas**, Universidad de Valencia,
- Martín, A., **El practicum en Educación Social**, Universidad de las Palmas de Gran Canaria,
- Medina, A. e outros, **La formación práctica del educador social, el pedagogo y el psicopedagogo**, Madrid: UNED,
- Ventura, J., **El practicum en los estudios pedagógicos y la inserción laboral**, Universitat de Barcelona,
- AMOROS, M. e outros, **El Practicum de la Diplomatura de Educació social.**, Barcelona: Universitat de Barcelona,
- ASEDES, **Documentos profesionalizadores**, ASEDES,
- ASEDES, **V Congreso Estatal del Educador Social, "La Profesionalización. Recorridos y Retratos de una Profesión"**, ASEDES ASEDES. Toledo, septiembre de 2007.,
- Educación Social. Revista de intervención socioeducativa, Barcelona,
- Cuadernos de Pedagogía., Barcelona,
- ZABALZA, M.A.; IGLESIAS, M.L.; CID, A.; RAPOSO, M. (coords), **Desarrollo de competencias personales y profesionales en el Practicum. VI Symposium Internacional sobre el Practicum y las Prácticas en Empresas en la Formación Universitaria.**, CD-ROM. Servicio de Publicaciones de la Universidad de Santiago de Compostela. Disponible en <http://>,
- Olivares, Mª A., **E proyecto profesional . Un instrumento relevante en la transición a la vida activa del universitario. Pedagogia Social. Revista Interuniversitaria, nº 9 (segunda época)**, Universidad de Murcia,
- Caballo, B. e Fraguera, R. (coords), **A investigación-acción participativa no quefacer municipal**, A Coruña: Deputación Provincial,
- Gonçalves, D., **Complexidade e identidade docente. A supervisão pedagógica e o portfolio reflexivo como estratégias de formação nas praticas educativas do futuro professor**, Ourense. Universidade de Vigo,
- SIPS, **Pedagogia social. Revista Interuniversitaria**,
- Bordón**,
- Xavier Úcar, **Los profesionales de lo socioeducativo como investigadores: La creación de conocimiento**, Educación Social. Revista de Intervención Socioeducativa, 62, p. 11,
- Manota; Melendro, **Clima de aula y buenas prácticas docentes con adolescentes vulnerables: más allá de los contenidos académicos.**, Contextos educativos, 19, 55-74,
- Revista de Educación social**, <http://www.eduso.net/res/>,
- Sierra Nieto, **Rol y funciones de los educadores y las educadoras sociales en los centros educativos andaluces. Análisis y reflexiones**, Revista Complutense de Educación, 28(2): 479-495,
- Fernández Simo; Cid Fernández, **Adolescencias invisibles**, Santiago, Andavira, 2020
- Alejandro Martínez-Pérez y Fernando Lezcano-Barbero, **SATISFACCIÓN PROFESIONAL DE LOS EDUCADORES SOCIALES: FACTORES DE INFLUENCIA**, Bordón, 72 (2), 2020, 99-118,
- Rodríguez Corbal, **CDR O Viso: El empeño de convertir la recuperación de la identidad en factor de desarrollo**, En Congreso Pedagogía Social, 2007
- MELENDRO ESTEFANÍA y otros, **DÉFICITS EN LA INTERVENCIÓN SOCIOEDUCATIVA CON FAMILIAS DE ADOLESCENTES EN RIESGO DE EXCLUSIÓN**, Bordón, 69 (1), 2017, 123-138,,

Jesús Vilar Martín & Gisela Riberas Bargalló, **Tipos de Conflicto Ético y Formas de Gestionarlos en la Educación Social y el Trabajo Social. Retos en las Políticas de Formación**, Archivos Analíticos de Políticas Educativas, 25(52), Cid, Xosé Manuel e outros/as, , **Educación social e escola. Balance dunha década.**, Nova Escola Galega, 2018
Riberas Bargalló Gisela Vilar Martín Jesús, **La praxis reflexiva: un reto para la educación social.**, Edetania 45, 129-142, 2014

Sanchez-Valverde, C., **Prácticas de evaluación e informe en Educación Social, o cómo hacer visible lo cotidiano**, Santiago de Compostela (Libro en FAITIC [Actas e informes]). Pp 20-44, en CEESG: Avaliación e informe en Educación Social, (2011)

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas externas: Practicum I/O05G130V01602
Educación social nos servizos sociais/O05G130V01910
Intervención socioeducativa no ámbito familiar/O05G130V01703
Prácticas externas: Practicum II/O05G130V01801
Programas de educación social na terceira idade/O05G130V01911
Traballo de Fin de Grao/O05G130V01991

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación intercultural e para a paz/O05G130V01907

Outros comentarios

O traballo será durante o ano acumulativo, tanto para asistentes como para non asistentes, polo que a parte da materia superada en xuño, pódese seguir traballando para xullo, conservando as competencias xa adquiridas.

Materiais de traballo, tanto en ensino presencial, como non presencial ou por campus remoto.

ASEDES (2007): Código deontolóxico del educador y la educadora social. ASEDES: CEESG.

Caballo, B., Candia, F. e Iglesias, L. (1999): Virtualidades y limitaciones del practicum en Pedagogía y Educación Social. En F. Esteban y R. Calvo (coords), El practicum en la formación de educadores sociales (pp-51-59). Universidad de Burgos.

Cánovas, D. F. e Filgueira, A. (2007). Cara un modelo integral e integrado de servizos persoais á comunidade (ponencia). 2ª Escola de Primavera do CEESG, Santiago de Compostela, Galiza.

Corbal, A. (2007, 17 a 18 de setembro). CDR o Viso (Lodoselo). II Congreso Iberoamericano e XXI Seminario Interuniversitario de Pedagogía Social, Allariz, Galiza.

Fernández-Simo, D. e Cid, X.M. (2017). Repensar la calidad en el proceso de acompañamiento socioeducativo con infancia y adolescencia en protección. Retos pendientes desde la Educación Social. RES, Revista de Educación Social, 25, 284-300.

Fernández-Simo, D. e Cid, X.M. (2020). Adolescencias invisibles. A educación social nos camiños do empoderamento. Andavira.

Fullana, J., Planas, A., Soler, P., Tesouro, M. y Pallisera, M. (2011): La formación continua de los profesionales de la acción socioeducativa: un estudio de necesidades. Bordón. Revista de Pedagogía, 63 (4), 29-42.

Melendro, M., De-Juanas, A. y Rodríguez, A. E. (2017). Déficits de la intervención socioeducativa con familias de adolescentes en riesgo de exclusión. Bordón. Revista de Pedagogía, 69(1), 123-138. doi: <https://doi.org/10.13042/Bordon.2016.48596>

Pantoja, L. (2011). Deontología y código deontolóxico del educador social. Pedagogía Social. Revista Interuniversitaria, 19, 65-79.

Puig Santulària, X. y Fernández de Sanmamed, A. (2018), Profesión necesaria para una escuela inclusiva. En Cid, X. M e outros/as (Coord.), Educación social e escola. Balance dunha década (pp. 17-50). CEESG/Nova Escola Galega

Vilar, J., y Riberas, G. (2017). Tipos de conflicto ético y formas de gestionarlos en la educación social y el trabajo social. Retos en las políticas de formación. Archivos Analíticos de Políticas Educativas, 25(52).

<http://dx.doi.org/10.14507/epaa.25.2651>

Sanchez-Valverde, C. (2011, outubro) Prácticas de evaluación e informe en Educación Social, o cómo hacer visible lo cotidiano (ponencia). Escola de Outono do CEESG: Avaliación e informe en Educación Social. Santiago de Compostela (Galiza)

Santibañez, R. (1999): El seguimiento en el practicum de Educación Social. En F. Esteban y R. Calvo (coords), El practicum en la formación de educadores sociales (pp.189-200). Universidad de Burgos.

Vilar, J. (1999): Las instituciones del practicum como agentes formadores de profesionales reflexivos. En F. Esteban y R. Calvo (coords), El practicum en la formación de educadores sociales (pp.397-405). Universidad de Burgos.

Riberas, G. y Vilar, J. (2014): La praxis reflexiva: un reto para la educación social. Edetania 45, 129-142.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas externas: Practicum I**

Materia	Prácticas externas: Practicum I			
Código	O05G130V01602			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Cid Fernández, Xosé Manuel			
Profesorado	Braña Rey, Fatima Carrera Fernández, María Victoria Cid Fernández, Xosé Manuel Dapia Conde, María Dolores Failde Garrido, José María Fernández Simo, Jesús Deibe González Fernández, Antonio Ricoy Lorenzo, María Carmen Rodríguez Castro, Yolanda			
Correo-e	xcid@uvigo.es			
Web	http://https://www.facebook.com/PT1ourense?ref=tn_tnmn			
Descrición xeral	Partimos da premisa de que o desenvolvemento integral da persona pasa por recoñecer a importancia e o valor da educación afectivo-sexual, que debe ser contemplada como un dereito do individuo de recibir unha educación integral, e dentro dun eixe coeducativo no que se prime o traballo de valores igualitarios de corresponsabilidade e respecto. Xa que a sexualidade, como dimensión fundamental dá persoa, discorre inseparable dá nosa realidade e identidade persoal, e o mesmo tempo dende a súa dimensión interpersoal-relacional permítenos aproximarnos conxuntamente a afectividade e a súa manifestación.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CE19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades

CT2	Planificación e organización
CT3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
CT13	Autonomía na aprendizaxe
CT14	Adaptación a situacións novas
CT18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida
CT20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Pór ao estudante en contacto co rico pasado que fundamenta a construción do coñecemento científico en torno a sexualidade humana	CB1 CB3	CG4	CE1 CE6	CT10 CT13
Promover a comprensión dos importantes vínculos que poden establecerse entre a sexualidade e o afecto, e as repercusións do que eres ten na expresión da sexualidade	CB3	CG3	CE1 CE5 CE7	CT3 CT9 CT10
Adestrar no manexo de técnicas para o deseño e a implementación de programas de educación afectivo-sexual	CB5	CG2 CG3 CG5 CG6	CE2 CE5 CE8 CE10 CE11 CE15 CE19	CT2 CT10 CT14 CT18 CT20

Contidos

Tema	
Bloque I. O ESTUDIO CIENTÍFICO DA SEXUALIDADE HUMANA	<ul style="list-style-type: none"> - O ESTUDIO DA SEXUALIDADE HUMANA: FUNDAMENTACION DO SEU ESTUDIO CIENTIFICO NO SECULO XIX. - HACIA A FORMALIZACIÓN DO ESTUDIO [CIENTÍFICO] DA SEXUALIDADE HUMANA: A ENTRADA NO SÉCULO XX. - O ESTUDIO CIENTIFICO DA SEXUALIDADE NA SEGUNDA MITADE DO SÉCULO XX: A CONSOLIDACIÓN
Bloque II. SEXUALIDADE E IDENTIDADES: ESPACIOS PARA A TRANSGRESIÓN	<ul style="list-style-type: none"> - APORTACIÓNS BIOLOXICISTAS - APORTACIÓNS CONSTRUCTIVISTAS - HACIA UNHA CONCEPTUALIZACIÓN DA SEXUALIDADE - DESENROLO DA IDENTIDADE SEXO/XÉNERO - OUTRAS IDENTIDADES LEXÍTIMAS: - INTERSEXUALIDADE: MÁIS ALÁ DA DICOTOMÍA PENE-VAXINA - TRANSEXUALIDADE E TRANSXENERISMO - HOMOSEXUALIDADE E LESBIANISMO
Bloque III SEXUALIDAD: DA REPRODUCCIÓN A AFECTIVIDADE E OS PLACERES	<ul style="list-style-type: none"> - OS CRITERIOS DA SAUDE SEXUAL - O ESTUDIO DA CONDUCTA SEXUAL E DA AFECTIVIDADE - EMBARAZOS NON DESEXADOS - AS ITS E VIH/SIDA - VIOLENCIA DE XÉNERO - AGRESIÓN SEXUAL E ABUSOS SEXUAIS A MENORES.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Lección maxistral	19	0	19
Traballo tutelado	5	45	50
Traballo tutelado	15	20	35
Presentación	3	2	5
Exame de preguntas obxectivas	1	36	37

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición
Actividades introdutorias
Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O/a estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.
Traballo tutelado	O/a estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio,...

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O traballo tutelado levarase a cabo na aula nos grupos medianos e tamén a través dos HORARIOS TITORÍAS das docentes responsables da materia: consultar na páxina web da Facultade de Educación e Traballo Social. Ademais, os e as estudantes podrán comunicarse coas docentes a través do correo electrónico o de Moovi.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Traballo grupal: diseño e a implementación dun programa de educación sexual dirixido a un determinado colectivo (obligatorio).	70	CB5 CG2 CE2 CT2 CG4 CE8 CT9 CG5 CE10 CT10 CG6 CE11 CT13 CE15 CT14 CE19 CT18
Presentación	Exposición da implementación do programa de educación sexual.	10	CE7 CT2 CT3 CT20
Exame de preguntas obxectivas	examen de 30 preguntas de tres opcións de resposta	20	CB1 CE1 CB3 CE5 CB5 CE7

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non alcance o 80% da asistencia nas sesións presenciais (teóricas e/ou prácticas) pasará á modalidade de avaliación non asistente que consistirá en:

- Proba obxectiva tipo test do manual da materia de referencia: 6 puntos (60% da nota). - Seleccionar e desenvolver 30 actividades de cada tema (total 3 temas: 90 actividades) do manual de Sexualidade e Saúde: proposta didáctica (Rodríguez et al., 2014). 4 puntos (40% da nota). O alumnado non asistente debe entregar o traballo o día do exame na plataforma feita da materia no espazo de Grupos. No caso de que un/a alumno/a non teña superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas novamente na convocatoria de Xullo. Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación. As datas oficiais dos exames e de revisións poden consultarse na web da Facultade de Educación e Traballo Social.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Lameiras, M., Carrera, M. V. & Rodríguez-Castro, Y., **Sexualidad y Salud. El estudio de la sexualidad humana desde la perspectiva de género.**, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo., 2013

Rodríguez-Castro, Y., Lameiras, M. Carrera, M. V. & Alonso, P., **Sexualidade e Saúde. Proposta didáctica**, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo., 2014

Lameiras, M., Rodríguez-Castro, Y. Ojea, M. & Dopereiro, M., **Programa AGARIMOS: Programa coeducativo de desarrollo psicoafectivo y sexual.**, Pirámide, 2004, 2010 (2ª ed.)

Lameiras, M. & Carrera, M.V., **Educación sexual. De la teoría a la práctica**, Pirámide, 2010

Rodríguez-Castro, Y., Alonso, P., González, A. & Carrera, M., **Spanish attitudes towards sexting: validation of the Adolescent Sexting Attitudes Scale**, <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2017.03.049>, 2017

Bibliografía Complementaria

Rodríguez Castro, Y., Lameiras Fernández, M., Carrera Fernández, M.V. y Failde, J.M., **Aproximación conceptual al sexismo ambivalente: Estado de la cuestión**, 2009

Rodríguez-Castro, Y., Lameiras-Fernández, & Carrera-Fernández, M. V., **Amor y Sexismo: una peligrosa relación en los y las adolescentes gallegos/as.**, doi: 10.17979/reipe.2015.0.02.234, 2015

Rodríguez-Castro, Y., Lameiras-Fernández, M., Carrera Fernández, M. V. & Alonso Ruido, P., **Violencia en las relaciones de pareja de adolescentes gallegos/as.**, <https://doi.org/10.17979/reipe.2017.0.2.2277>, 2017

Rodríguez-Castro, Y., Alonso, P., Lameiras, M. & Faílde, J.M., **Del sexting al cibercontrol en las relaciones de pareja de adolescentes españoles: análisis de sus argumentos.**, <http://dx.doi.org/10.14349/rlp.2018.v50.n3.4>, 2018

Lameiras, M., Carrera, M. V. & Rodríguez Castro, Y., **La educación sexual: un derecho en la [lista de espera] del sistema educativo en España.**, 2019

Rodríguez Castro, Y., Lameiras, M., Carrera, M. V. y Vallejo, P., **La fiabilidad y validez de la escala de mitos hacia el amor: las creencias de los y las adolescentes.**, 2013

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Intervención en saúde e educación social/O05G130V01902

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

Mediación en conflitos e situacións de violencia/O05G130V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación e animación sociolaboral**

Materia	Educación e animación sociolaboral			
Código	O05G130V01701			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa			
Coordinador/a	Fernández González, María Reyes			
Profesorado	Brea Castro, Millán Fernández González, María Reyes			
Correo-e	ofoe-to@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php			
Descrición xeral	<p>O emprego é unha das experiencias máis significativas na vida das persoas e á que se dedica unha parte moi considerable da vida de éstas. Constitúe para moitas persoas un dos aspectos máis centrais e importantes na vida, tanto en referencia á propia identidade persoal, como ao propio desenvolvemento, crecemento individual e logro de expectativas e valores.</p> <p>O proceso de incorporación ao mundo laboral non pode ser alleo ás características persoais e ocupacionais de cada persoa, a un coñecemento do mercado laboral nin á realización dun proxecto profesional e persoal de busca de emprego.</p> <p>Nesta materia se presentan elementos facilitadores do proceso de incorporación/cambio de emprego e se analizan os recursos dispoñibles que poden axudar a facilitar a inserción, sendo un deles a educación e animación sociolaboral.</p> <p>Asimesmo se desenvolven as diferentes funcións que deben desempeñar os e as profesionais deste ámbito de intervención con distintos colectivos.</p>			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CE13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural
CE19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional

CT15 Creatividade

CT17 Iniciativa e espírito emprendedor

CT18 Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñece, comprende e manexa os elementos terminolóxicos e conceptuais relacionados coa materia, desde a súa dimensión psicosocioeducativa e laboral.	CB2	CG4	CE1 CE4 CE6	CT1
Identifica os ámbitos da educación e animación sociolaboral.	CB2	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5	CE1 CE4 CE5	CT1 CT4
Identifica, coñece e analiza diversas experiencias relacionadas coa educación e animación sociolaboral.	CB2	CG4 CG5 CG6	CE4 CE7 CE12 CE19	CT1 CT4 CT17 CT18
Propicia o acercamento ao mercado laboral e a aquelas entidades, institucións e organismos que con él se relacionan.	CB4	CG4 CG5 CG6	CE2 CE4 CE8	CT1 CT4 CT15 CT17 CT18
Elabora itinerarios personalizados de inserción (IPs), definindo recursos de formación-emprego para a mellora profesional e respostando ás características e expectativas de cada persoa usuaria dun servizo de orientación laboral.	CB2	CG2 CG5 CG6	CE2 CE4 CE5 CE7 CE8 CE9 CE11 CE13 CE19	CT1 CT4 CT15 CT18
Coñece e analiza as canles e ferramentas propias da busca activa de emprego.	CB2 CB4	CG2 CG4	CE2 CE4 CE5 CE8 CE12	CT1 CT4 CT15 CT18

Contidos

Tema	
A ANIMACIÓN SOCIOLABORAL.	Conceptualización. A profesión de animador/a sociocultural. O itinerario personalizado de inserción (IPI).
O EMPREGO COMO CONTEXTO PARA A ACCIÓN.	Natureza e significado do traballo. O mercado de traballo. A importancia do emprego. O desemprego.
A INSERCIÓN SOCIOLABORAL.	Aspectos básicos da inserción: transición á vida adulta e activa. Políticas (activas e pasivas) sociolaborais. Sistema Nacional de Emprego e Servizo Europeo de Emprego (EURES). Da FP (específica, ocupacional e continua) á Formación para o Emprego. Programas e iniciativas europeas relacionadas co emprego e a inserción laboral.
A BUSCA DE EMPREGO.	Autoconecemento. Coñecemento do mercado de traballo. Proxecto profesional persoal. Canais e ferramentas para a busca activa de emprego. A oferta de emprego pública. O proceso de selección de persoal. O seu proceso e as súas técnicas. O autoemprego.

INTERVENCIÓN SOCIOLABORAL CON COLECTIVOS Xuventude.
ESPECÍFICOS.

Mozos e mozas protexidos.
Universitarios/as: as prácticas externas en empresas e institucións..
Drogodependentes.
Poboación ex-reclusa.
Mulleres con dificultades de inserción.
Persoas con discapacidade e con enfermidades mentais.
Preparación para a xubilación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas de forma autónoma	15	30.5	45.5
Traballo tutelado	5	25	30
Lección maxistral	22.5	35	57.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	15	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	O traballo de curso será especificado polo profesorado ao inicio do mesmo. A súa estrutura e criterios de avaliación serán explicados na aula e subidos a Moovi. Será realizado de forma xeral en pequeno grupo.
Traballo tutelado	Serán realizados de xeito individual ou en pequenos grupos. Consistirán na aplicación práctica de diferentes aspectos que constitúen os contidos da materia. Serán realizados na aula principalmente mediante o uso das TICs, visitas, reunións con profesionais,... e recibirán unha supervisión (tutela) continua por parte do profesorado.
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de modo expositivo ao grupo de clase polo/a profesor/a que centrará a súa exposición, preferentemente, nos aspectos nucleares de cada unidade didáctica, procurando ofrecer de xeito condensado a información esencial que posibilite obter unha visión panorámica ou de síntese de cada tema, delimitando os conceptos, as ideas e os argumentos nel implicados e relacionándoos cos demais do programa a fin de lograr unha integración dos módulos de contido e dos aspectos estruturais que conforman o corpus cognitivo da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O alumnado ten a posibilidade de presentar as súas dúbidas no desenvolvemento de cada unha das sesións. O profesorado, atendendo as súas solicitudes, repasará conceptos, propondrá novos exemplos... Así mesmo, os e as estudantes poderán revisar a cualificación obtida na proba final escrita, comprobando que esta se axusta aos criterios de avaliación establecidos nesta guía docente.
Resolución de problemas de forma autónoma	Realizarase atención personalizada a demanda nas horas de titoría individualizada que consta na web da facultade, preferentemente previa cita.
Traballo tutelado	Nestas sesións en grupos reducidos, resolveranse de forma individualizada as dúbidas formuladas polo alumnado, en especial cando sexan comúns a varios deles ou ilustren un caso interesante. Se a cuestión é máis particular ou non queda plenamente resolta para algún estudante, trataríase nas horas de titoría individualizada, concertada preferentemente previa cita.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas de forma autónoma	A súa estrutura e criterios de avaliación serán explicados na aula e subidos a Moovi ao final do primeiro mes do cuadrimestre.	30	CB2 CG2 CE1 CT1 CB4 CG3 CE2 CT4 CG4 CE4 CT15 CG5 CE5 CT17 CG6 CE6 CT18 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CE13 CE19

Traballo tutelado	Cada traballo tutelado terá os seus propios criterios de avaliación que serán explicados na aula e subidos a Moovi.	20	CB2 CB4	CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE2 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE11 CE12 CE13 CE19	CT1 CT4 CT15 CT17 CT18
Exame de preguntas de desenvolvemento	Na aula da Facultade, establecida no documento oficial a este respecto, celebrarase un exame presencial no que o alumnado debe responder a unha serie de preguntas de resposta breve.	50	CB2	CG4 CG5	CE1 CE4 CE5 CE6	CT1 CT15

Outros comentarios sobre a Avaliación

A **calificación final da disciplina** resultará da integración das distintas notas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha calificación positiva. O/a alumno/a que non realice todas as actividades de avaliación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. De suspender a materia, as partes superadas na 1ª oportunidade non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Os e as **estudantes non asistentes** deberán contactar ao inicio do cuadrimestre co profesorado, para coñecer os prazos de entrega das diferentes actividades e traballos solicitados (similares ás realizadas polo alumnado asistente).

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo Social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao **programa PIUNE (PAT)**.

Así mesmo, coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistemas de avaliación adaptaranse para alumnado do **curso ponte** garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Calvo, M., **Técnico en Orientación e intervención sociolaboral**, 1ªed, MAD, 2011

De Alba, C., **Metodología de empleo con apoio en la inserción laboral de personas con discapacidade**, 1ªed, Paraninfo, 2015

Maya, P. e Caballero, J.J., **El animador sociolaboral: manual de formación.**, 1ªed, CCS, 2001

Pinera, P. (Coord.), **Pedagogía Laboral**, 1ª ed, Ariel, 2002

Sánchez Teruel, D., **Manual estrategias de intervención sociolaboral a personas en riesgo de exclusión: formación para el empleo**, 1ª ed, CEP, 2010

Bibliografía Complementaria

De Miguel, S. e Rosario Cerrillo, M. (Coords.), **Formación para la inclusión laboral de personas con discapacidade intelectual**, 1ª ed, Pirámide, 2010

Esteban, F., Alós, R., Jódar, P. e Miguélez, F., **La inserción laboral de ex reclusos. Una aproximación cualitativa**, 2014

Fernández González, M.R. e Dapía Conde, M.D., **La Animación Sociolaboral, un ámbito emergente de la Educación Social**, 2015

Santos Rego, M.A., Lorenzo Moledo, M. e Vázquez Rodríguez, A., **Educación no formal y empleabilidad de la juventud**, 1ª ed., Síntexis, 2018

Ibáñez Martínez, F., **Inserción sociolaboral**, Síntexis, 2017

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas/O05G130V01303

Discapacidade e educación social/O05G130V01909

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación de persoas adultas/O05G130V01401

Programas de animación sociocultural/O05G130V01503

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención socioeducativa nas condutas aditivas**

Materia	Intervención socioeducativa nas condutas aditivas			
Código	O05G130V01702			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa			
Coordinador/a	Isorna Folgar, Manuel			
Profesorado	Failde Garrido, José María Isorna Folgar, Manuel			
Correo-e	isorna.catoira@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php			
Descrición xeral	<p>A materia Intervención *Socioeducativa nas Condutas *Adictivas proporciona ao futuro educador/a social un coñecemento detallado sobre os *correlatos *psicosocioeducativos das condutas *adictivas, das principais teorías explicativas das adicións, así como as principais estratexias de intervención. Xustifícase a inclusión desta disciplina dentro do Plan Docente do grao en Educación Social, no feito de que a intervención no campo das adicións constitúe unha das saídas profesionais dos futuros educadores sociais.</p> <p>Por outra banda, o educador/a social como axente socio-educativo debe ter uns coñecementos actualizados sobre as principais sustancias e condutas *adictivas, sobre os efectos que producen nas persoas e de como realizar unha intervención *psico-socio-educativa, tanto no plano preventivo como terapéutico/educativo das adicións químicas e *conductuales.</p> <p>En definitiva, a materia Intervención *Socioeducativa nas Condutas *Adictivas contribúe a fundamentar a formación psicolóxica e *psicosocioeducativa dos/*as Educadores/*as Sociais, nun ámbito profesional aplicado no que cada vez máis se reivindica a súa presenza, e sendo unha problemática que afecta a un número moi importante de persoas, especialmente a mozas e adolescentes, sen menosprezar aos adultos e sempre desde unha perspectiva de xénero.</p>			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)

CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CE20	Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT5	Xestión da información
CT6	Resolución de problemas e toma de decisións
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT15	Creatividade
CT18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional no ámbito da intervención en condutas *adictivas	CB1	CG1	CE4	CT1
	CB4	CG4	CE8	CT18
Revisar os aspectos do ámbito histórico, legal, psicolóxico, social, sanitario e *educacional que abarca a acción integral ante as adiccións.	CB1	CG3	CE3	CT7
	CB3		CE9	CT15
Identificar e coñecer as características sociais, psicolóxicas e educativas que poden axudarnos a identificar as persoas en risco potencial. Así como os ambientes socioculturais que favorecen o consumo de substancias.	CB3	CG1	CE1	CT1
	CB4	CG6	CE7	CT5
Formar o alumnado, como axentes responsables da intervención preventiva e *correctiva nas condutas *adictivas nun marco de actuación interdisciplinar.	CB2	CG2	CE3	CT1
	CB5	CG5	CE9	CT4
Introducir ao alumnado no adestramento de habilidades de relación con persoas que presentan adiccións.	CB4	CG2	CE3	CT1
	CB5			CT6
				CT15
				CT18

Contidos

Tema	
Boque 1: Aproximación ao fenómeno das condutas adictivas	<p>I-Aspectos históricos e epidemiolóxicos das condutas adictivas.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Antecedentes históricos das condutas adictivas. ☐ Marco xeral da intervención en adiccións. ☐ Epidemioloxía das condutas adictivas. ☐ A perspectiva de xénero nas conductas adictivas <p>II- Condutas Adictivas. Conceptos básicos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Conceptos referidos as adiccións e condutas adictivas. ☐ Conceptos referidos as adiccións químicas. ☐ Conceptos referidos as novas adiccións. <p>III- Condutas adictivas ligadas a substancias e condutas adictivas ligadas a hábitos comportamentais non influídos por substancias psicoactivas.</p> <p>Descrición e efectos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Descrición e efectos das principais adiccións químicas: drogas máis habituais e as Novas substancias Psicoactivas. ☐ Descrición e efectos das principais adiccións non ligadas a substancias: Xogo patolóxico, Adicción ao sexo, Adicción ás compras, Adicción á comida, Adicción ao traballo <p>Adicción ao exercicio físico, Adicción ao móbil e Adicción a internet e videoxogos.</p> <p>Trastornos de conducta alimentaria.</p>

Bloque 2: Modelos e teorías explicativas das adicións.

IV-Modelos explicativos de las condutas adictivas.

- Modelo Moral.
- Modelo de Enfermidade.
- Modelo de Autocontrol.
- Modelo Biopsicosocial.
- Outros modelos.

V-Teorías explicativas das condutas adictivas.

- Teorías derivadas do condicionamento clásico.
- Teorías derivadas do condicionamento instrumental.
- Teorías derivadas da Aprendizaxe Cognitiva Social.
- Teoría dos proceso Oponente.
- Modelo de Prochaska e DiClemente
- Outras teorías.

VI-Variáveis psicosociais relacionadas coa adicción.

- Variables predictoras de risco de adicción.
- Variables protectoras o preventivas da adicción.

Bloque 3: Estratexias de intervención en condutas adictivas. O rol profesional do educador/a social.

VII- Intervención en condutas adictivas. O Educador/a Social no ámbito das adicións:

- A perspectiva de xénero na intervención en conductas adictivas
- Intervención en alcol.
- Intervención en tabaquismo.
- Intervención noutras toxicomanías.
- Intervención en problemas de ludopatías e control do gasto.
- Intervención en adicción a móbil, internet e videoxogos.
- Intervención no ámbito laboral.
- Intervención noutras condutas adictivas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Seminario	15	15	30
Seminario	8	8	16
Lección maxistral	19	14	33
Traballo tutelado	0	27	27
Exame de preguntas obxectivas	2	40	42

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación do docente e do programa da materia. Avaliación inicial de expectativas, coñecementos e actitudes.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico. Emprégase como complemento das sesións maxistrais, para desenvolver competencias instrumentais relacionadas co marco teórico da materia.
Seminario	Entrevistas que o alumno/a mantén co profesor para o asesoramento/orientación de actividades da materia (especialmente sobre os traballos tutelados e do proceso de aprendizaxe).
Lección maxistral	Exposición xeral, por parte do docente, dos contidos da materia e das bases teóricas e/ou directrices do traballo a desenvolver polo alumnado. As últimas sesións dedicaranse ás exposicións, por parte do alumnado, dos seus traballos tutelados.
Traballo tutelado	Todo estudante, de maneira individual ou grupal (de 2-4 alumnos/as), debe elaborar un traballo sobre un tema específico da materia. Trátase dunha actividade autónoma do alumnado que inclúe a elección da temática, a procura, revisión e recollida de información, a lectura e manexo de bibliografía, a elaboración dun informe do traballo (introdución, desenvolvemento da temática, conclusións, valoracións persoais, bibliografía, etc.). Outra opción de traballo para esta materia é a elaboración dun vídeo sobre hábitos saudables relacionados coa prevención das condutas adictivas. Terá que ter unha duración máxima de dous minutos e terán que estar relacionado coa prevención de condutas adictivas; promovendo procesos de reflexión crítica sobre os riscos derivados do consumo drogas ou outras condutas adictivas. O alumnado de forma optativa poderá facer outros traballos.

Atención personalizada

Metodoloxías Descrición

Seminario	Enténdese por atención personalizada o tempo que cada profesor/a reserva para atender e resolver dúbidas do alumnado en relación a unha materia concreta. Actividade académica desenvolvida polo docente, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados que materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de modo presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a *tutorías de despacho) ou de maneira non presencial (a través do correo electrónico ou do curso virtual). Non debemos confundir atención personalizada con *tutoría académica (nel Plan de Acción *Tutorial), xa que esta fai referencia á necesidade de asignarlle a cada alumno/a un titor/a desde o primeiro curso de cada carreira ata que finaliza os estudos universitarios, con el obxectivo de ofrecer un soporte permanente e formal naqueles momentos nos que deba tomar decisións.
Seminario	Enténdese por atención personalizada o tempo que cada profesor reserva para atender e resolver dúbidas o alumnado en relación a unha materia concreta. Actividade académica desenvolvida polo docente, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados que materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de modo presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a *tutorías de despacho) ou de maneira non presencial (a través do correo electrónico ou do curso virtual). No débese confundir atención personalizada con *tutoría académica (nel Plan de Acción *Tutorial), xa que esta fai referencia á necesidade de asignarlle a cada alumno un titor desde o primeiro curso de cada carreira ata que finaliza os estudos universitarios, con el obxectivo de ofrecer un soporte permanente e formal naqueles momentos nos que deba tomar decisións.
Traballo tutelado	Enténdese por atención personalizada o tempo que cada profesor reserva para atender e resolver dúbidas o alumnado en relación a unha materia concreta. Actividade académica desenvolvida polo docente, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados que materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de modo presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a *tutorías de despacho) ou de maneira non presencial (a través do correo electrónico ou do curso virtual). No débese confundir atención personalizada con *tutoría académica (nel Plan de Acción *Tutorial), xa que esta fai referencia á necesidade de asignarlle a cada alumno un titor desde o primeiro curso de cada carreira ata que finaliza os estudos universitarios, con el obxectivo de ofrecer un soporte permanente e formal naqueles momentos nos que deba tomar decisións.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Consistirán en sesións eminentemente prácticas desenvolvidas na aula (Role playing, Philips 6.6, estudo de casos, reestruturación cognitiva, etc.). relacionados coas temáticas da materia. Controlarase a asistencia.	10	CB1 CG1 CE1 CT1 CB2 CG3 CE4 CT5 CB3 CG4 CE7 CT6 CB4 CG6 CE9 CT7 CB5 CE10 CT15 CE12 CT18
Traballo tutelado	O alumnado realizará traballos, individuais ou en pequenos grupos que serán tutelados polo docente. Estes traballos serán expostos ao gran grupo nas últimas sesións maxistráis.	40	CB1 CG2 CE12 CT4 CB5 CG4 CE20 CT7 CG5
Exame de preguntas obxectivas	Consistirá nunha proba obxectiva de opción múltiple de resposta.	50	CE1 CE3 CE4 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12

Outros comentarios sobre a Avaliación

Criterios específicos de avaliación para ASISTENTES

Terán a consideración de asistentes, aqueles alumnos/as que teñan acadado un mínimo do 80% da asistencia as sesións presenciais. Para a súa avaliación teranse en conta os seguintes criterios, sendo obrigatorio para a superación da materia, ter participado nos dous primeiros apartados:

Proba obxectiva: Ata 5 puntos, debendo o alumno/a acadar un mínimo de 2,5 puntos para superala asignatura (a nota total suporá o 50% da cualificación da asignatura). A proba constará de preguntas tipo test e preguntas cortas de resolución

de casos

2. Traballo grupal (ou individual): Valorarase ata 2 puntos, sendo a nota mínima para aprobar a actividade o 1. Unha puntuación por debaixo de esta suporá o suspenso na actividade e tamén na asignatura (a nota total suporá o 20% da cualificación do alumno/a). Os traballos deben ser entregados antes do 23 de decembro de 2022.

3. Seminarios ou Exposicións en clase: Valorarase ata 2 puntos, sendo a nota mínima para aprobar a actividade o 1. Unha puntuación por debaixo de esta suporá o suspenso na actividade e tamén na asignatura (a nota total suporá o 20% da cualificación do alumno/a). Os traballos deben ser entregados e presentados nas datas fixadas polo profesor.

4. State to art: O alumnado presentará unha revisión sobre algún tema relacionado ca asignatura. Ata 1 punto (a nota total suporá ata o 10% da cualificación do alumno). Prazo de entrega: o día do examen teórico.

criterios específicos de avaliación para **NON ASISTENTES**

Terán a consideración de non asistentes, aqueles alumnos/as que no teñan acadado o 80% da asistencia as sesións presenciais, ou ben

aqueles que antes da primeira semana de novembro non houbesen notificado a o profesor a modalidade de asistencia elixida. Para a súa avaliación teranse en conta os seguintes criterios, sendo obrigatorio para a superación da materia, ter participado nos tres primeiros apartados.

1. Proba obxectiva: Ata 6 puntos, debendo o alumno/a acadar un mínimo de 5 puntos para superala asignatura (a nota total suporá o 50% da cualificación da asignatura).

2 Traballo (individual): Valorarase ata 3 puntos, sendo a nota mínima para aprobar a actividade o 2. Unha puntuación por debaixo de esta suporá o suspenso na actividade e tamén na asignatura (a nota total suporá o 40% da cualificación do alumno). Traballo que ten que estar entregado o profesor antes do 23 de decembro.

3 Revisión teórica (state to art): ata 1 punto pola realización dun traballo teórico referido a un dos dous temas dos seminarios presenciais (a nota total suporá o 10% da cualificación do alumnado). Traballo que ten que estar entregado o profesor o día do examen teórico.

As datas oficiais dos Exames: ver pagina web da Facultade de Ciencias da Educación e traballo social, no espazo de "exames".

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Nota: □As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico□.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia forma parte do proxecto de innovación docente da Facultade de Educación e Traballo social".

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención socioeducativa no ámbito familiar**

Materia	Intervención socioeducativa no ámbito familiar			
Código	O05G130V01703			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Fernández Simo, Jesús Deibe			
Profesorado	Brea Castro, Millán Fernández Simo, Jesús Deibe			
Correo-e	jesfernandez@uvigo.gal			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/			
Descrición xeral	<p>O enfoque conceptual da Materia de Intervención socioeducativa no ámbito familiar procura unha aproximación á acción socioeducativa neste eido. Especialmente no referente ós factores que condicionan os procesos de ensino e aprendizaxe no mundo, concretamente en Galicia, e España no marco da Unión Europea.</p> <p>-A nova concepción de cidadanía precisa da Intervención socioeducativa no ámbito familiar para o desenvolvemento da súa formación persoal e integración social que responda ás novas perspectivas sociais que demanda a sociedade do coñecemento, a democracia participativa e as características propias do mercado laboral.</p> <p>-A Intervención socioeducativa no ámbito familiar potencia as capacidades da cidadanía para acceder á formación e a autoformación necesarias cara ao logro do desenvolvemento dos saberes potenciais e expectativas que lle permiten participar, vivir e convivir en liberdade, democracia, xustiza e paz. O deseño de proxectos é unha liña eficaz de comunicación e planificación das iniciativas da acción socioeducativa no ámbito familiar, acorde aos modelos de xestión das diversas institucións e organismos competentes ou implicacións nas cuestións educativas e sociais ás que se dirixen os diversos proxectos.</p>			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar

CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CE13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CE17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
CE18	Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía
CE19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT5	Xestión da información
CT6	Resolución de problemas e toma de decisións
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
CT11	Habilidades interpersoais

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)	CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4	CE1 CE2 CE4 CE5	CT4 CT9 CT10
Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos	CB2 CB3	CG4 CG5 CG6	CE4 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE18 CE19	CT1 CT5
Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa	CB2	CG2 CG3 CG5	CE1 CE2 CE5	
Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional	CB4 CB5	CG2	CE2 CE5 CE6 CE8 CE17 CE18 CE19	CT1 CT4 CT5 CT9
Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas		CG6	CE7 CE9	CT1 CT5 CT7
Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)			CE10	CT4 CT6 CT9 CT11
Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar			CE9	CT6 CT7 CT10
Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía			CE18	CT4 CT5 CT10

Contidos

Tema

1. Sociedade, familia e educación en valores.	1.1. Lexislación de referencia na acción socioeducativa con familias. 1.2. Evolución histórica da familia e cambios sociais
2. Estilos educativos parentais. Funcións da familia.	2.1. Estilos educativos marentais e parentais. 2.2. Funcións da familia.
3. Familia, xénero e educación. O reparto de roles. Relacións interxeneracionais.	3.1. Xénero e dinámicas familiares. 3.2. Dinamización da comunicación interxeneracional.
4. Diagnose e acompañamento socioeducativo con familias dende a educación social.	4.1. Necesidades socioeducativas no ámbito familiar. 4.2. Estratexias para o acompañamento socioeducativo. 4.3. O vínculo comunicativo. 4.4. Facilitación de espazos para a superación das metas socioeducativas.
5. Institucións, programas e estratexias de atención e intervención socioeducativa nas familias.	5.2. Paradigmas da educación social no traballo con familias fronte ó neosistencialismo. 5.1. Recursos para a acción socioeducativa con familias. 5.2. Acompañamento socioeducativo con familias dende o sistema de atención á infancia e á adolescencia. 5.3. Acompañamento socioeducativo dende os servizos sociais municipais.
6. Metodoloxía da acción socioeducativa con familias.	6.1. Metodoloxía para a construción do Proxecto Educativo de intervención Familiar. 6.2. Estructura. Áreas, obxectivos, indicadores e avaliación dos PEIF.
7. Escola e familia.	7.1. A educación social na dinamización das relacións escola-familia. 7.2. Factor social e inserción escolar. 7.3. Familia, dificultade social e escola.
8. Experiencias educativas de formación permanente no ámbito familiar.	8.1. Experiencias de actuación de formación no ámbito familiar. 8.2. O terceiro sector na configuración das políticas públicas de acción socioeducativa con familias.
9. Proxectos, investigacións e programas de intervención socioeducativa coas familias.	9.1. Programas de referencia en Europa no acompañamento socioeducativo con familias. 9.2. Investigación e acción socioeducativa familiar.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	4	19	23
Seminario	5	7	12
Presentación	2	14	16
Estudo de casos	6	0	6
Lección maxistral	26	65	91
Resolución de problemas de forma autónoma	4	10	14
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Organización de traballos en pequenos grupos co fin de profundizar en aspectos particulares das áreas temáticas expositivas. Experiencias de diagnóstico social: xenograma, mapa familiar, mapa social. Aplicación práctica e funcional dos contidos.
Seminario	Aspectos complementarios aos traballos de aula, co fin de profundizar nos elementos teórico-prácticos aplicados, relacionados cos contidos expositivos.
Presentación	Presentación dos traballos realizados en pequeno grupo na aula ou por medios telemáticos no campus remoto da Universidade de Vigo e nos que se poñen en práctica os contidos teóricos da materia
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución para o acompañamento socioeducativo no ámbito familiar.
Lección maxistral	Parte expositiva de contidos impartidos polo docente na aula e/ou mediante Campus Remoto e preverase asemade o uso da plataforma de teledocencia Moovi como reforzo e sen prexuízo doutras medidas que se poidan adoptar para garantir a accesibilidade do alumnado aos contidos docentes.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que o alumnado analiza e resolve problemas e/ou exercicios relacionados coa materia de forma autónoma. O alumnado disporá dun guión guión facilitado polo docente e o profesorado fai seguimento da actividade nas sesións de tutoría.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Traballo tutelado	Supervisión dos traballos mediante as titorías presenciais e/ou virtuais no campus remoto
Seminario	Colaboración no proceso de conclusións realizadas polos grupos de discusión celebrados presencialmente na aula ou no campus remoto.
Estudo de casos	Análisis de casos prácticos de acción socioeducativa con familias.
Resolución de problemas de forma autónoma	
Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Explicitación e aclaración dos criterios teórico- prácticos da proba.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Traballos específicos de aula, a nivel presencial e/ou virtual, relacionados coa temática.	50	CB2 CG1 CE4 CT1 CB3 CG2 CE5 CT5 CB4 CG4 CE9 CT6 CE10
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba- exame relacionada coa temática que se realizará presencialmente ou por medios virtuais, preferentemente o Campus Remoto da Universidade de Vigo	50	CB2 CG3 CE1 CT6 CB3 CG4 CE2 CT7 CB4 CG5 CE4 CT10 CB5 CG6 CE5 CT11 CE8 CE11 CE12 CE13 CE14 CE15 CE17 CE18 CE19

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será continua, mediante seguimento estruturado. Para superar a materia é preciso, cando menos, obter o 40 % da nota en cada un dos apartados da avaliación indicados. Avaliación para os estudantes non asistentes. Os estudantes non asistentes deberán substituír a realización dos traballos de curso (grupo medio e aula) por un traballo único teórico- práctico (60%) e realizar o correspondente exame (40%). Para superar a materia, así mesmo, os estudantes non asistentes deberán obter, cando menos o 40% en cada apartado (traballo e exame). As datas dos exames serán as indicadas e aprobadas oficialmente: <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-o/web/index.php>.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- Sorribas, M., García, A., y Gras, M., **Intervención con familias y atención a menores en riesgo social**, Altamar, 2015
- Simón, E., **La igualdad también se aprende. Cuestión de coeducación.**, Narcea, 2011
- Santibáñez, R., y Martínez, A. (Coords.), **Intervención comunitaria con adolescentes y familias en riesgo.**, Graò, 2013
- Fernández-Simo, D. y Cid, X. M., **The underage protection system in Galicia (Spain). New needs for social and educational support with teens and youth in social difficulties.** En T. Suikkanen-Malin, M. Vestila y J. Jussila (ed.), **Fost**, 1, Publications of Kymenlaakso University of Applied, 2016
- WINGENO, **Cómo hacer un genograma**, <http://www.wingeno.org/download.htm>, 2017
- GENO, **Cómo hacer el diagnóstico social mediante un genograma**, <http://genopro.softonic.com/descargar>, 2017
- Miguelena, J., Naya, L.M., y Dávila, P., **Derechos de la infancia y sistemas de protección**, Delta, 2021
- Fernández-Simo, D. e Cid X.M., **Adolescencias Invisibles. A educación Social nos Camiños do Empoderamento.**, Andavira, 2020
- Orte, C., Ballester, L., y Amer, J., **Educación Familiar. Programas e intervenciones basados en la evidencia**, Octaedro, 2020

Bibliografía Complementaria

- Sáez, J., y Molina, J. G., **Pedagogía Social. Pensar la Educación Social como profesión.**, Alianza, 2006
- Blanchard, M., y Muzás, E., **Acoso escolar; desarrollo, prevención y herramientas de trabajo.**, Narcea, 2007
- Fernández-Molina, M., **Acogimiento, adopción y escuela.**, FGUMA, 2011
- Pérez de Ayala, E., y Moreno, S. M., **Trabajando con familias.**, Certeza, 2004

Escámez, J., y Gil, R., **La educación en la responsabilidad.**, Paidós, 2001

MEC (2016)., **Plan integral de apoyo a las familias**, <http://www.msssi.gob.es/ssi/familiasInfancia/ayuda>, 2016

Xunta de Galicia, **Plan de protección familiar de Galicia**, <http://politicassocial.xunta.gal/export/sites/default>, 2016

Melendro, M., De-Juanas, A. y Rodríguez, A.E, **Déficits en la intervención socioeducativa con familias de adolescentes en riesgo de exclusión**, 69 (1), Bordón, 2017

Fernández-Simo, D., y Cid, X.M, **Análisis longitudinal de la transición a la vida adulta de las personas segregadas del sistema de protección a la infancia y a la adolescencia**, Bordón. Revista de Pedagogía, 2018

Melendro, M., Miguelena, J., De-Juanas, A., Dávila, P., & Naya L.M., **El tránsito a la vida adulta de jóvenes de sistemas de protección y jóvenes vulnerables**, Dykinson, 2022

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Prácticas externas: Practicum II/O05G130V01801

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Educación de persoas adultas/O05G130V01401

Mediación en conflictos e situacións de violencia/O05G130V01502

Prácticas externas: Practicum I/O05G130V01602

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas externas: Practicum II**

Materia	Prácticas externas: Practicum II			
Código	O05G130V01801			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	18	OB	4	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Cid Fernández, Xosé Manuel			
Profesorado	Braña Rey, Fatima Carrera Fernández, María Victoria Cid Fernández, Xosé Manuel Dapia Conde, María Dolores Failde Garrido, José María Fernández Simo, Jesús Deibe González Fernández, Antonio Isorna Folgar, Manuel Lameiras Fernández, María Ricoy Lorenzo, María Carmen Rodríguez Castro, Yolanda			
Correo-e	xcid@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/practicum-grao-educacion-social			
Descrición xeral	O Prácticum II é unha materia de carácter obrigatorio, contemplada no segundo semestre do curso terceiro da Titulación. Consta de 300 horas que asígnanse ás prácticas en institucións externas co obxecto de preparar ao estudante para o seu futuro exercicio profesional. Pódese consultar a Normativa do Prácticum do Grao de Educación Social da Facultade de Ciencias da Educación de Ourense no enlace: http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/files/Documentos/Estudos/Practicum			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CE19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades

CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Planificación e organización
CT5	Xestión da información
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT16	Liderado
CT19	Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional
CT20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre	CB2 CB3	CG2 CG5 CG6	CE9 CE19	CT1 CT2 CT5 CT9 CT16 CT19 CT20
Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento	CB1 CB2 CB3 CB4	CG1 CG2 CG5 CG6	CE2 CE7 CE9 CE12 CE19	CT2 CT16 CT20
Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás	CB2 CB3 CB5	CG2 CG3 CG5 CG6	CE2 CE7 CE12 CE19	CT1 CT2 CT16 CT19 CT20
Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral	CB2 CB3 CB5	CG3 CG5 CG6	CE2 CE7 CE12 CE19	CT2 CT9 CT20
Elaborar e interpretar informes técnicos, de investigación e avaliación sobre accións, procesos e resultados socioeducativos	CB4 CB5	CG1 CG4	CE2 CE9 CE19	CT2 CT19 CT20
Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural	CB2	CG1 CG4	CE2	CT1 CT2 CT9 CT19 CT20
Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía	CB4	CG1 CG5	CE6 CE19	CT1 CT2 CT9 CT19 CT20
Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades	CB1 CB3	CG1 CG5 CG6	CE7 CE19	CT1 CT5 CT19 CT20
Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas	CB1	CG1	CE2	CT1 CT2 CT9 CT19 CT20
Asesorar e/ou acompañar a persoas e/ou grupos en procesos de desenvolvemento socioeducativo	CB1 CB4	CG1 CG6	CE19	CT1 CT2 CT9 CT19 CT20
Estar comprometido coa calidade de actuación e moverse de acordo cos principios deontolóxicos do/a educador/a social	CB2 CB5	CG4 CG6	CE2	CT1 CT8 CT19 CT20
Resolución de problemas e toma de decisións	CB2 CB4	CG3 CG6	CE2 CE7	CT1 CT9 CT19 CT20

Compromiso ético

CB1 CG4 CE2 CT1
CT8
CT19
CT20

Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional

CB5 CG4 CE2 CT1
CE6 CT8
CT19
CT20

Contidos

Tema

Contexto socioeducativo no que está inserto o centro de prácticas.

Realidad da intervención profesional no ámbito que realiza as prácticas.

Capacidade de reflexión crítica sobre a realidade práctica

Capacidade de reflexión sobre as posibilidades de mellora na intervención profesional do educador/a social, tanto no ámbito de intervención das prácticas como no que sería nunha intervención transversal en calquera ámbito.

Deseño dun proxecto de intervención co colectivo de destinatarios da institución na que realiza as prácticas.

Protramación, implementación e avaliación de dito proxecto de intervención.

(*)Coordinación con el/la profesional tutor/a para la realización en equipo de las tareas asignadas a ambos.

Coordinación co/a profesional-tutor/a para a realización en equipo das tarefas asignadas a ambos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo previo	10	0	10
Obradoiro	20	0	20
Prácticum, Practicas externas e clínicas	300	120	420

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo previo	Procura, lectura e traballo de documentación, propostas de resolución de problemas e/ou exercicios que se realizarán na aula e/ou laboratorio de forma autónoma por parte do lumnado.
Obradoiro	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O estudante desenvolver as actividades nun contexto relacionado co exercicio dunha profesión, durante un período determinado e realizando as funcións asignadas e previstas na proposta de prácticas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticum, Practicas externas e clínicas	A titorización terá un horario específico para o practicum
Obradoiro	A titorización terá un horario específico para o practicum

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Informes/memorias de prácticas O informe reflexa a observación realizada polo alumno/a na institución, o desenvolvemento das actividades deseñadas por él ou polo titor/a, e a valoración personal do periodo de practicas

Prácticum, Practicas externas e clínicas	Para avaliar as prácticas externas tenrase en conta o informe do titor/a de institución colaboradora.	50	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5	CE2 CE6 CE7 CE9 CE12	CT1 CT2 CT5 CT8 CT9 CT16 CT19
---	---	----	---------------------------------	---------------------------------	----------------------------------	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ver máis información en: <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/practicum-grao-educacion-social>

As deficiencias observadas na realización do practicum no momento da avaliación de maio, serán corrixidas para a avaliación de xullo, completando só aquelas actividades que non se realizaran correctamente.

A institución emitirá unha cualificación que se terá en conta para a avaliación, tendo o mesmo peso que a puntuación da memoria que se entrega ao profesor/a da Facultade

A memoria debe recoller unha análise e reflexión sobre as actividades realizadas, ademais da información sobre a institución na que estivo destinado. Tera características diferenciadas según o tipo de institución ou servizo no que se realizan as prácticas, en todo caso a memoria pode conter:

- Introducción (motivación para elección da institución e expectativas).
- Breve ficha da institución (denominación, emprazamento, ámbito de actividade, recursos humanos e materiais, obxectivos, programas, actividades...).
- Desenvolvemento das prácticas (diario de actividade, descripción e análise das intervencións levadas a cabo)
- Informe detallado do deseño e implementación do proxecto elaborado.
- Valoración (satisfacción persoal, atrancos, aprendizaxe da profesión, papel do educador/a social nesa institución, traballo en equipo, críticas, aportacións e suxerencias).
- Observacións (balance final, cumprimento das expectativas e suxerencias).
- Documentación e anexos.
- Bibliografía.

As datas de entrega final da memoria sera marcada no calendario de exames que poderá consultar na web da Facultade: <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/graoeducacionsociallateral/exames-educacion-social-lateral>

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Medina, A. et al., **La formación práctica del educador social, el pedagogo y el psicopedagogo**, Madrid: Uned, 2005

Cabrerizo, J et al., **El practicum en los grados de Pedagogía, de Magisterio y de Educación Social**, Pearson, 2010

ESTEBAN, F. e CALVO, R (coords), **El practicum en la formación de educadores sociales**, burgos: Universidad de Burgos, 2009

ZABALZA, M.A.; IGLESIAS, M.L.; CID. A.; RAPOSO, M. (coords), **Desarrollo de competencias personales y profesionales en el Practicum. VI Symposium Internacional sobre el Practicum y las Prácticas en Empresas en la Formación**, Servicio de Publicaciones de la Universidad de San, 2002

Medina, A. et al., **La formación práctica del educador social, el pedagogo y el psicopedagogo**, Uned, 2005

Bibliografía Complementaria

ANECA, **Libro Blanco. Títulos de Grado de pedagogía y educación social**, Madrid: ANECA, 2005

ASEDES, **Código deontológico del educador y la educadora social**, Madrid: ASEDES, 2004

CID, A., MURADÁS, M., ZABALZA, M.A., SANMAMED, M., RAPOSO RIVAS, M., e IGLESIAS, M.L.(coords), **Buenas prácticas en el practicum. IX Symposium Internacional sobre el Practicum y las Prácticas en Empresas en la Formación Universitaria**, Santiago de Compostela: Imprenta universitaria., 2007

ASEDES, **Documentos profesionalizadores**, Madrid: ASEDES, 2007

GONZÁLEZ, M. N. ET AL., **II Jornadas Desarrollo profesional y practicum en la Universidad**, BilbMartín, A. , **El practicum en Educación Social**, . Las Palmas de Gran Canaria: Universidad de las P, 2005

- ROMANS, M, PETRUS, A. e TRILLA, J., **De profesión: educador/a social**, Barcelona: Paidós, 2000
-
- SÁEZ, J., **Pedagogía Social. Historia, profesión y competencias**, Madrid: Pearson, 2007
-
- Zabalza, M. A., **El prácticum en la formación universitaria: estado de la cuestión**, 354, Revista de Educación, 2011
-
- Vilar, J., e Riberas, G., **Tipos de conflicto ético y formas de gestionarlos en la educación social y el trabajo social. Retos en las políticas de formación**, 25, Archivos Analíticos de Políticas Educativas, 2017
-
- Vazquez, E., Fernández, E., e López, E., **Los ámbitos de intervención de los profesionales de la Educación Social. Un estudio con mapas conceptuales multimedia**, 2, Revista Latinoamericana de Tecnología Educativa, 2017
-
- Riberas, G., e Vilar, J., **La praxis reflexiva: un reto para la educación social**, 45, Revista Edetania. Estudios y propuestas socio-educ, 2014
-
- Poza-Vilches, F., Fernández-García, A. e Ferreira-Delgado, J.P, **La práctica profesional de los agentes sociales en materia de ocio juvenil: estrategias para la intervención.**, 31, Pedagogía Social. Revista Interuniversitaria, 2018
-
- Ordeñana, M. B., Darretxe, L., e Beloki, N., **Innovando el Practicum en educación social: experiencia de trabajo colaborativo a partir de sus protagonistas**, 20, Revista iberoamericana de educación superior, 2016
-
- García, F. J., Gadea, W. F., e Fernández, V. J., **Pensamiento crítico en estudiantes del Grado de Educación Social.**, 27, Aula, 2021
-

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Iniciación na práctica profesional/O05G130V01601

Prácticas externas: Practicum I/O05G130V01602

DATOS IDENTIFICATIVOS**Avaliación de programas socioeducativos**

Materia	Avaliación de programas socioeducativos			
Código	O05G130V01901			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Rodríguez Villarino, Rafael			
Profesorado	Rodríguez Villarino, Rafael			
Correo-e	rafael.rodriguez.villarino@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Esta materia trata de introducir ó alumnado na avaliación de programas co obxecto de estimar a eficacia e efectividade das intervencións sociais para, deste xeito, decidir a idoneidade da súa implementación.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CE17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT14	Adaptación a situacións novas
CT20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer fontes de datos sobre avaliación de programas sociais	CB1	CG4	CE2	CT1
	CB2	CG5	CE6	CT4
	CB3	CG6	CE15	CT14
	CB4		CE17	CT20
	CB5			
Clarificar o concepto de avaliación de programas sociais, e polo en relación coas necesidades sociais	CB1	CG4	CE2	CT1
	CB2	CG5	CE6	CT14
	CB3		CE15	CT20
	CB5			
Coñecer experiencias clave e innovadoras no ámbito da avaliación de programas sociais	CB1	CG4	CE6	CT1
	CB2	CG5	CE15	CT4
	CB3	CG6	CE17	CT14
	CB4			CT20
	CB5			

Dominar aspectos clave da avaliación de programas sociais e socioeducativos, así como o uso básico do programa estatístico SPSS	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG4 CG5	CE2 CE15 CE17	CT1 CT4 CT20
Adquirir conciencia respecto das limitacións da avaliación de programas socioeducativos, así como en relación á necesidade de manter a honestidade na práctica académica e profesional	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG6	CE2 CE15 CE17	CT1 CT4 CT14 CT20

Contidos

Tema	
1. A avaliación de necesidades sociais.	1.1. Concepto de Avaliación de necesidades sociais 1.2. A preocupación respecto das necesidades sociais: unha breve historia 1.3. Clasificación das necesidades sociais 1.4. Fontes de datos sobre avaliación
2. Unha aproximación aos programas de avaliación de necesidades sociais	2.1. Orixe dos programas de avaliación de necesidades sociais. 2.2. Exemplos de programas sociais e do interese pola avaliación dos mesmos 2.3. A metodoloxía na avaliación e ol deseño de programas sociais.
3. Profundizando na análise da avaliación de programas sociais	3.1. Algúns aspectos clave previos o deseño e a avaliación de programas 3.2. Experiencias sobresaíntes na avaliación de programas sociais 3.3. Pasado, presente e futuro da avaliación de programas sociais
4. Deseño, efectos esperados e impacto real dos programas sociais: teoría e práctica da avaliación.	4.1. A elección da necesidade social 4.2. Planificación de metas ou obxectivos da intervención. 4.3. Anticipando os puntos clave da avaliación do programa de intervención. 4.4. Comprobando resultados e reiniciando a espiral de estudo.
5. O futuro da avaliación de programas sociais	5.1. Posibilidades e limitacións dos programas sociais e da súa avaliación. 5.2. Que se atisba no horizonte? 5.3. Reflexións e conclusións finais

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	19	0	19
Traballo tutelado	14	43.5	57.5
Presentación	8	25	33
Traballo	2	25	27
Práctica de laboratorio	2	11.5	13.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Levarase a cabo mediante Internet e/ou mediante FAITIC. Tamén se levará a cabo durante as titorías.
Traballo tutelado	Levarase a cabo mediante Internet e/ou mediante FAITIC. Tamén se levará a cabo durante as titorías.
Probas	Descrición
Traballo	Levarase a cabo mediante Internet e/ou mediante FAITIC. Tamén se levará a cabo durante as titorías.

Práctica de laboratorio Levarase a cabo mediante Internet e/ou mediante FAITIC. Tamén se levará a cabo durante as titorías.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita	75	
Práctica de laboratorio	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	25	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Cada alumno/a deberá obter, por lo menos o 50% da calificación en cada un dos dous apartados; para superala materia. O alumnado non presencial podrán alcanzar as competencias e superar a materia a través de titorías e do seguimento individualizado, igualmente que o alumnado presencial. As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico. Segunda convocatoria: aquelas competencias non superadas na primeira convocatoria serán avaliadas na segunda. Nesta segunda convocatoria avaliarase só das probas ou aspectos; non superadas na primeira.

a. *En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)*

b. *Para as materias que forman parte do curso ponte, debería incluírse unha referencia específica para ter en consideración a especificidade e experiencia profesional deste colectivo: Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio .*

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Aguilar, M. J. e Ander-Egg, T., **Evaluación de servicios y programas sociales**, Siglo XXI, 1992

Cohen, E. e Franco, R., **Evaluación de proyectos sociales**, Siglo XXI, 1993

Corbetta, P., **Métodos y técnicas de investigación social**, McGraw-Hill, 2007

Verdung, E., **Evaluación de políticas públicas y programas**, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, 1997

Recomendacións

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Intervención en saúde e educación social**

Materia	Intervención en saúde e educación social			
Código	005G130V01902			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Failde Garrido, José María			
Profesorado	Failde Garrido, José María Vázquez Vázquez, Miguel Ángel			
Correo-e	jfailde@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento
CE13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CE20	Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT5	Xestión da información
CT6	Resolución de problemas e toma de decisións
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional no ámbito da intervención en saúde.	CB1 CB2 CB4	CG1 CG3 CG4	CE1 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12 CE15 CE20	CT5 CT7 CT10 CT12 CT20
Asesorar na elaboración e aplicación de planes, programas, proxectos e actividades socioeducativas relacionadas coa intervención preventiva e correctiva en saúde.	CB2 CB5	CG1 CG5 CG6	CE3 CE11 CE20	CT1 CT7 CT20
Deseño, implementación e avaliación de programas e proxectos relacionados coa saúde no ámbito da educación especializada.	CB1 CB4	CG2 CG4 CG5	CE1 CE4 CE9 CE12 CE13 CE15	CT4 CT9 CT10
Capacidade para o análise crítico e para o traballo en equipo	CB1 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG6	CE1 CE4	CT1 CT4 CT6 CT12 CT20
Adquirir competencias científicas básicas para a busca e revisión bibliográfica en temas de Promoción e Educación para a Saúde	CB1	CG4	CE1 CE4	CT4 CT9

Contidos

Tema	
Bloque I: Aspectos conceptuais básicos	TEMA 1. Apuntes históricos e aproximación o concepto de saúde. TEMA 2. Determinantes da Saúde TEMA 3. Promoción i educación para a saúde. TEMA 4. Intervención en saúde. A perspectiva preventiva e correctiva.
Bloque II: Modelos teóricos e intervención en saúde	TEMA 5. Modelo de Creencias de Saúde. TEMA 6. Modelo Precede. TEMA 7. Modelo de Acción Razonada. TEMA 8. Outros modelos.
Bloque III: Deseño e planificación de intervencións preventivas nos principais problemas de Saúde. O papel do Educador Social.	TEMA 9. Directrices para o deseño e Planificación de intervencións preventivas. TEMA 10. Deseño e planificación de intervencións preventivas en problemas de saúde (trastornos mentais, conducta alimentaria, educación sanitaria[], etc.).
Bloque IV: Revisión de Programas de Promoción i Educación para a Saúde. O papel do Educador Social.	TEMA 11. Revisión e discusión crítica de programas de Promoción i Educación para a saúde. O papel do Educador Social (trastornos mentais, conducta alimentaria, educación sanitaria[], etc.).

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Seminario	15	15	30
Estudo de casos	8	8	16
Traballo tutelado	0	27	27
Lección maxistral	18	15	33
Exame de preguntas obxectivas	2	40	42

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introductorias	Presentación do docente e programa da materia. Avaliación inicial de expectativas, coñecementos e actitudes.
Seminario	Actividades enfocadas o traballo sobre un tema específico. Empregaranse como complemento das sesións maxistráis, para desenvolver competencias instrumentais relacionadas con marco teórico da materia.
Estudo de casos	Entrevistas que o alumno/a mantén co profesor da materia para o asesoramento/orientación de actividades da materia (especialmente os traballos tutelados) e do proceso de aprendizaxe.
Traballo tutelado	Todo estudante, de xeito individual ou grupal de 2-4 alumnos/as, debe elaborar un traballo sobre unha tema específico da materia. Trátase dunha actividade autónoma do alumnado que inclúe a elección da temática, a procura, revisión e recollida de información, a lectura e manexo de bibliografía, a elaboración do informe do traballo (introducción, desenrolo da temática, conclusións, valoracións persoais, bibliografía, etc.). O alumnado de forma optativa poderá facer outros traballos.
Lección maxistral	Exposición xeral, por parte do docente, dos contidos da materia e das bases teóricas e/ou directrices do traballo a desenvolver polo alumnado. As derradeiras sesión adicaránse ás exposicións, por parte do alumnado, dos seus traballos tutelados.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Enténdese por atención personalizada o tempo que o profesor reserva para atender e resolverlle dúbidas ao alumnado en relación a unha materia concreta. Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Estudo de casos	Enténdese por atención personalizada o tempo que o profesor reserva para atender e resolverlle dúbidas ao alumnado en relación a unha materia concreta. Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).
Traballo tutelado	Enténdese por atención personalizada o tempo que o profesor reserva para atender e resolverlle dúbidas ao alumnado en relación a unha materia concreta. Actividade académica desenvolvida polo profesor, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	Consistirán en sesións eminentemente prácticas desenvolvidas na aula (Role playing, Philips 6.6, estudo de casos, reestructuración cognitiva, etc.) relacionados coas temáticas da materia. Controlarase a asistencia.	10	CB1 CG2 CE4 CT1 CB2 CG3 CE6 CT4 CB3 CG4 CE8 CT5 CB4 CG5 CE12 CT6 CE13 CT9 CE15 CT10 CT12 CT20
Traballo tutelado	O alumnado realizará traballos, individuais ou en pequenos grupos que serán tutelados polo docente. Estes traballos serán expostos ao gran grupo nas derradeiras sesións maxistráis.	40	CB2 CG1 CE12 CT1 CB3 CG4 CE13 CT4 CB5 CG6 CE15 CT9 CE20
Exame de preguntas obxectivas	Consistirá nunha proba obxectiva de opción múltiple de resposta.	50	CE1 CT1 CE3 CT5 CE4 CT7 CE6 CT20 CE12 CE13 CE15

Outros comentarios sobre a Avaliación

CRITERIOS DE AVALIACIÓN: PF= ne + p + rt + pv

PF = Puntuación final na asignatura.

ne = Nota examen.

p = Cualificación da práctica.

rt = Revisión teórica sobre un tema.

pv = Puntuación na práctica voluntaria.

1. Proba obxectiva: Ata 10 puntos, debendo o alumno/a acadar un mínimo de 5 puntos para superala asignatura (a nota total suporá ata o 50% da cualificación da asignatura).
2. Traballo grupal (ou individual): Valorarase ata 3 puntos, sendo a nota mínima para aprobar o 1.5. Unha puntuación por debaixo de esta suporá o suspenso na actividade e tamén na asignatura (a nota total suporá ata o 30% da cualificación do alumno/a).
3. Seminarios: ata 0.5 puntos por participación, con aproveitamento, no seminario Comportamento ético e habilidades básicas do profesional da saúde (a nota total suporá ata o 5% da cualificación do alumno/a).
4. Traballos de aula: ata 0.5 puntos pola participación con aproveitamento nas actividades de aula (a nota total suporá ata o 5% da cualificación do alumno/a).
5. Traballos voluntarios: ata 1 punto, que unicamente sumarán se o alumno obtén, alomenos as puntuacións mínimas nas actividades básicas de cualificación (proba obxectiva e traballo grupal/individual). Para os alumnos/as que opten a matricula de honra será necesario acadar puntuación neste epígrafe.

O alumnado no presencial será avaliado cos mesmos criterios que o alumnado non presencial. Poderá compensar as calificacións derivadas das actividades de aula, con traballos voluntarios (revisións teóricas ou traballo optativos que serán similares o traballo obrigatorio).

□As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico□.

DATA DE ENTRGA DE TRABALLOS: ATA O 20 DE NOVEMBRO

Exámenes oficias: As datas oficias de exámenes poden consultarse na web da facultade no espazo DOCENCIA - EXAMENES (<http://fcce.uvigo.es/gl/docencia/exames/>).

Nota:

□En coherencia cocarácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoioeducativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)□

□Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para educadores en exercicio que acrediten un horario incompatible con las clases presenciales; en todo caso, garantizando a consecución das competencias e resultadosde aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico naplataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación queguiarán o desenvolvemento desta materia para este alumnado□

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Comisión para reducir las desigualdades sociales en salud en España, **Avanzando hacia la equidad. Propuestas de políticas e intervenciones para reducir las desigualdades sociales en salud en España.**, Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad, 2015

Costa Cabanilla, M. & López Mendez, E., **Educación para la salud.**, Madrid: Pirámide., 2008

OMS, **Las 10 causas principales de defunción en el mundo. I**, Extraído de: <http://www.who.int/mediacentre/factsheet/fs104/es/>, 2016

Rodríguez-Marín, J., **Manual de psicología social de la salud**, Madrid: Editorial Síntesis, 2014

Faílde Garrido, J.M. y Ruiz Soriano, L., **Intervención en Saude e Educación Social**, Servicio de publicaciones de la Universidad de vig, 2017

Bibliografía Complementaria

Fernández Ríos, L., **Manual de Psicología Preventiva. Teoría y práctica.**, Madrid: Siglo Veintiuno de España Editores S.A., 1994

Montorio, I. & Izal, M., **Intervención psicológica en la vejez. Aplicaciones en el ámbito clínico y de la salud.**, Madrid: Editorial Síntesis., 2000

Gallar, M., **Promoción de la salud y apoyo psicológico al paciente**, Madrid: Thomson Paraninfo, 2006

López L.A. & Aranda, J.M., **Promoción de la salud: un enfoque en salud pública.**, Granada: Junta de Andalucía., 1990

Molina, M.C. & Fortuny, M., **Experiencias educativas para la promoción de la salud y la prevención.**, Barcelona: Leartes., 2003

Morillejo, E., Pozo, C. & Martos, M.J., **Intervención psicosocial y evaluación de programas en el ámbito de la salud.**, Jaén: Formación Alcalá., 2008

Perea Quesada, R., **Educación y promoción de la salud**, DÍAZ DE SANTOS, 2009

Rosales, C. & González, M.E., **Promoción de la salud en la universidad.**, Santiago de Compostela: Tórculo Ediciones., 2008

Sáez, S., Marqués, F. & Colell, R., **Educación para la salud.**, Lleida: Pàge Editors., 1998

Serrano González, M.I., **La educación para la salud del siglo XXI: Comunicación y salud.**, Madrid: Díaz de Santos., 2002

United Nations Children's Fund, **Levels & Trends in Child Mortality.**, Health Organization, The World Bank, United Nations, New York: Unicef, World, 2014

Recomendaciones

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Investigación-acción na práctica socioeducativa**

Materia	Investigación-acción na práctica socioeducativa			
Código	O05G130V01903			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Sierra Martínez, Silvia			
Profesorado	Sierra Martínez, Silvia			
Correo-e	sierra@uvigo.es			
Web	http://http://fcce.uvigo.es/gl/estudios/grao-en-educacion-social/			
Descrición xeral	<p>A materia de Investigación-acción na práctica socioeducativa preséntase como optativa no 3º curso deste Grao. Pensamos que toda intención de mellora, innovación e investigación no ámbito *socioeducativo debe basearse nalgunhas ideas básicas: por unha banda, o recoñecemento dos saberes das persoas e da súa capacidade de axencia (capacidade para analizar, planificar, reflexionar, tomar decisións); doutra, a vinculación entre teoría e práctica e a súa necesaria retroalimentación; finalmente, o carácter colectivo das prácticas e os seus significados, mediante a participación de todos e todas na construción dun espazo común. Entendemos a participación como mecanismo para construír, pensar e mellorar as prácticas sociais. Esta característica é, posiblemente, a que marca unha diferenza con outras formas de investigar e intervir nas situacións e problemas socioeducativos. Por tanto, recuperamos o carácter cualitativo da investigación orientada á reflexión colectiva de significados como base para redirixir as nosas prácticas e aprender delas. De acordo co plan de estudo vixente para o Grao de Educación Social, a materia intégrase no Módulo *IV (Institucións, técnicas, medias e recursos socioeducativos) e mantén unha conexión especial coa materia Metodoloxía de Investigación socioeducativa. No entanto, a investigación-acción mantén unha complicidade coa práctica da educación social que, necesariamente, lévalle a compartir elementos doutras materias da titulación relacionadas propiamente coa acción socioeducativa e a intervención social.</p>			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)

CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CE17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
CT11	Habilidades interpersoais
CT12	Compromiso ético
CT13	Autonomía na aprendizaxe
CT14	Adaptación a situacións novas
CT15	Creatividade
CT17	Iniciativa e espírito emprendedor
CT18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida
CT20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG4	CE1 CE5	CT8 CT10 CT18
Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG4 CG5	CE4 CE7	CT1 CT4 CT7 CT9 CT10 CT12
Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG5	CE7	CT1 CT8 CT12
Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG5	CE9 CE14 CE15	CT4 CT7 CT14
Capacidade de análise e síntese	CB2 CB5		CE4	CT1
Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional	CB1 CB2 CB3 CB4	CG2		CT4 CT13 CT15 CT18
Capacidade crítica e autocrítica	CB2 CB3 CB4		CE1 CE2	CT8
Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade	CB5			CT10 CT14
Habilidades interpersoais	CB4	CG6	CE11 CE14 CE15 CE17	CT11
Compromiso ético			CE1	CT8 CT12 CT18 CT20
Autonomía na aprendizaxe	CB5		CE7	CT1 CT8 CT13 CT14 CT15

Adaptación a situacións novas	CB1 CB2 CB3 CB4	CE4 CE11	CT4 CT14
Creatividade	CB2 CB3	CG4 CE14 CE15	CT1 CT8 CT13 CT14 CT15 CT20
Iniciativa e espírito emprendedor	CB1 CB2 CB4	CE1 CE4 CE11	CT1 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17
Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida	CB3 CB4	CE7	CT1 CT8 CT9 CT13 CT18
Orientación á calidade	CB4 CB5	CE1 CE7 CE9 CE10 CE11	CT14 CT15 CT20

Contidos

Tema	
Tema 1. Construír o coñecemento científico a partir da participación e a práctica. Bases epistemolóxicas da investigación acción	1.1. Fundamentos e Paradigma socio-crítico 1.2. Orixe e evolución histórica da investigación acción 1.3. A investigación acción como metaconcepto 1.4. Finalidade e obxectivos. 1.5. Principios, características e trazos específicos. 1.6. Modalidades de investigación acción
Tema 2. O proceso da investigación acción	2.1. Planificación e etapas do proceso de investigación acción
Tema 3. Técnicas e recursos na investigación acción	3.1. Estratexias de investigación acción para a transformación socioeducativa
Tema 4. Análise e comunicación de resultados	4.1. A análise de datos cualitativos 4.2. Validación de datos cualitativos 4.3. Criterios regulativos de cientificidad
Tema 5. Experiencias de investigación acción	5.1. Enfoques 5.2. Exemplos e casos de investigación acción
Tema 6. Proxectos de investigación acción	6.1. Proxectos e informes de investigación acción

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	24	36
Presentación	3	8	11
Seminario	5	21	26
Resolución de problemas	9	15	24
Traballo tutelado	10	22	32
Eventos científicos	4	2	6
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	8	10
Autoavaliación	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Presentación	Actividades nas que o alumnado, tras a orientación do profesor, prepara e expón mediante diapositivas un proxecto de investigación acción, os resultados da súa realización e a proposta do informe final.

Seminario	Sesiões orientadas á presentación da materia e de cada un dos temas con indicación dos aspectos temáticos relevantes que requiren unha atención especial.
Resolución de problemas	Exercicios a realizar fose do de aula baixa as directrices e a supervisión do docente.
Traballo tutelado	Deseño, desenvolvemento e presentación dun traballo de investigación que implique unha planificación do proceso e a súa execución mediante a recollida, análise e interpretación dos datos.
Eventos científicos	Debates realizados con profesionais da educación social en determinadas datas como pode ser o día da Educación Social sobre a investigación neste ámbito.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Axuda aos equipos nas entrevistas tutoriais e na clase
Probas	Descrición
Autoavaliación	Axuda para chegar a afondar nas causas do propio pensamento e aprendizaxes

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Presentación	Posta en común de traballos e participación activa na aula.	20	CE2 CT4 CE17 CT9 CT14 CT15 CT20
Traballo tutelado	Desenvolvemento dunha micro investigación mediante fotovoz	30	CG1 CE5 CT11 CG2 CE7 CG4
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final escrito: preguntas de comprensión e relación entre conceptos da materia.	50	CB4 CE1 CT1 CB5 CE2 CT8 CE4 CT9 CE5 CT10 CE9 CT12 CE10 CT13 CE17 CT15 CT20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na convocatoria ordinaria, para obter a cualificación de aprobado, o alumno/para deberá alcanzar a puntuación mínima de 5 puntos totais, realizar en prazo todas as actividades así como cumprir os seguintes requisitos:

- Alumnado asistente. O itinerario ordinario, é dicir, a avaliación continua, é posible para aquel alumnado que teña, como mínimo, o 80% da asistencia e unha participación activa na aula. A avaliación final será mediante un portafolio elaborado ao longo do curso (50%) e un micro-proxecto de investigación de temática voluntaria mediante a estratexia participativa Fotovoz (50%).

- Alumnado non asistente. O itinerario alternativo é para aquelas persoas que, por razóns debidamente xustificadas, teñan máis dun 20% de ausencias a clase ou que, aínda cunha porcentaxe inferior de ausencias, non entregasen reiteradamente en tempo e forma os traballos que permitan avaliar o logro das competencias propias da materia. O alumnado que se atope nesta situación será avaliado mediante unha proba escrita na que se poderá dispoñer de materiais (50%) e un micro-proxecto de investigación de temática voluntaria mediante a estratexia participativa Fotovoz (50%). Deberanse realizar os traballos de forma individual e a entrega dos mesmos será o día oficial de realización da proba de exame. A cualificación dos traballos realizarase con idénticos criterios aos utilizados co alumnado asistente.

En caso de non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo. Aquel alumnado (asistente ou non asistente) que suspenda, non alcance o mínimo esixido ou non teña puntuación, terá unha convocatoria extraordinaria na cal se poderán recuperar os apartados pendentes nas mesmas condicións de cualificación e a mesma proporcionalidade que na convocatoria ordinaria. Aquel alumnado que non supere a materia na convocatoria ordinaria, estará exento en convocatorias sucesivas de avaliar as partes superadas.

A efectos evaluativos, un mesmo traballo non pode ser utilizado para outras materias e se este non cumpre os aspectos formais esixidos (en especial, citación incorrecta de autorías ou plaxio) será rexeitado. Todos os traballos entregados mediante a plataforma MooVi serán analizados mediante o sistema anti-plaxio da UVigo.

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade de Ciencias da Educación, no espazo [datas exames]:

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza á Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ballesteros Velázquez, B., **Investigación social desde la práctica educativa**, 1, UNED, 2019

Ballesteros Velázquez, B., **Taller de investigación cualitativa**, 1, UNED, 2014

Francés, Alaminos, Penalva, Santacreu, **La investigación participativa: métodos y técnicas**, 1, PYDLOS, 2015

Latorre, A., **La investigación-acción. Conocer y cambiar la práctica educativa**, 1, Graó, 2003

Bibliografía Complementaria

Boggino, N. y Rosekrans, K., **Investigación-acción: reflexión crítica sobre la práctica educativa**, 1, Eduforma, 2007

Delgado, J.M. y Gutiérrez, J., **Métodos y técnicas cualitativas de investigación en las Ciencias Sociales**, 1, Síntesis, 1994

Fernández Gutiérrez, A. M., **La intervención socioeducativa como proceso de investigación**, 1, Nau llibres, 2003

Pérez Serrano, G., **Modelos de Investigación Cualitativa en Educación Social y Animación Sociocultural**, 4, Narcea, 2004

Salazar, M.C., **La investigación-acción participativa. Inicios y desarrollos**, 1, Edit. Popular-OEI., 1992

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Metodoloxía de investigación socioeducativa/O05G130V01104

Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas/O05G130V01303

Outros comentarios

O alumnado non asistente debe comunicar ao docente, durante o primeiro mes de clase, a súa intención de optar polo itinerario alternativo e concertar unha titoría personalizada.

Recoméndase a asistencia continua ás sesións de teoría e prácticas. A asistencia considérase fundamental para o seguimento da materia por parte do alumnado e para a avaliación, por parte dos docentes, do grao de desenvolvemento das capacidades instrumentais e procedementais.

A comunicación entre os estudantes e as docentes realizarase mediante os foros habilitados para dúbidas académicas. As cuestións persoais serán tratadas unicamente mediante o correo electrónico institucional. Non se responderá a direccións de correo persoais.

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Socioloxía do consumo e identidades culturais**

Materia	Socioloxía do consumo e identidades culturais			
Código	O05G130V01904			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Trabada Crende, José Elías			
Profesorado				
Correo-e				
Web	http://http://fcce.uvigo.es/gl/			
Descrición xeral	Esta materia pretende acercar ao alumnado á realidade da sociedade do consumo actual e as identidades culturais presentes na cultura contemporánea, co fin de mostrar unha perspectiva que complementa a análise socioeducativa crítica da realidade social.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicalas ás realidades socioeducativas
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
CT13	Autonomía na aprendizaxe
CT15	Creatividade
CT19	Compromiso coa identidade, desenvolvemento e ética profesional
CT20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

1. Coñecer os supostos sociolóxicos que están na base dos procesos de intervención educativa (1)	CB1	CG1	CE1	CT1
2. Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento de procesos socioeducativos (4)	CB2	CG2	CE7	CT3
3. Planificar e organizar proxectos e servizos culturais (11)	CB3	CG3		CT8
4. Deseñar, desenvolver e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural (13)	CB4	CG4		CT10
5. Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía (18)	CB5	CG5		CT13
		CG6		CT15
				CT19

(x) Número que se corresponde coa competencia específica do Grado

2. Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento de procesos socioeducativos (4)	CB1	CG1	CE7	
	CB2	CG2		
	CB3	CG3		
	CB4	CG4		
	CB5	CG5		
		CG6		
3. Planificar e organizar proxectos e servizos culturais (11)	CB1	CG1	CE1	CT1
	CB2	CG2	CE7	CT10
	CB3	CG3		CT13
	CB4	CG4		CT15
	CB5	CG5		CT20
		CG6		
4. Deseñar, desenvolver e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural (13)	CB1	CG1		CT1
	CB2	CG2		CT13
	CB3	CG3		CT15
	CB4	CG4		
	CB5	CG5		
		CG6		
5. Ter capacidade para potenciar as relacións interpersonais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía (18)	CB1	CG1	CE1	CT1
	CB2	CG2	CE7	CT15
	CB3	CG3		CT19
	CB4	CG4		CT20
	CB5	CG5		
		CG6		

Contidos

Tema	
Tema I: A construción social do consumo.	1.1. A perspectiva sociolóxica sobre o consumo. 1.2. O consumo nas sociedades preindustrial e industrial. 1.3. Teorías de Thorstein Veblen e Georg Simmel. 1.4. Maurice Halbwachs e o consumo da clase obreira.
Tema II: O consumo na sociedade do capitalismo fordista.	2.1. Sistema de produción e consumo do capitalismo fordista. 2.2. Teoría da Regulación: a norma social do consumo de masas. 2.3. A construción do consumo de masas en Galicia e España. 2.4. O enfoque estruturalista sobre o consumo: as teorías da significación.
Tema III: O consumo na sociedade do capitalismo posfordista e globalizado.	3.1. Sistema de produción e consumo do capitalismo posfordista e globalizado. 3.2. A sociedade posfordista: polarización e exclusión social, cidades globais, novas clases medias e precariado. 3.3. O 'consumo sen norma'. 3.4. Os enforques posestruturalista e posmoderno sobre a sociedade de consumo.
Tema IV: Ideoloxías, identidades culturais e consumo.	4.1. Teoría das ideoloxías e consumo. 4.2. Teoría das identidades culturais e consumo. 4.3. Teoría dos estilos de vida e consumo. 4.4. Tipoloxía de estilos de vida e hábitos de consumo.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	2	15	17
Debate	15	42	57
Presentación	3	4	7
Lección maxistral	22	44	66
Traballo	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	O/a estudante desenvolverá de maneira individual catro comentarios de texto baixo as directrices do profesor.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e o grupo de estudantes dos resultados do proxecto de investigación; se levará a cabo de maneira grupal.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo/a estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia na aula por parte do profesor.
Traballo tutelado	Lectura de textos e realización dos comentarios e doutras actividades autorizadas na aula polo profesor.
Debate	Exposicións, discusión e comentarios orales sobre as temáticas tratadas na aula.
Presentación	Presentación do traballo do proxecto de investigación de carácter grupal (excepcionalmente poderá ser individual, previamente acordado co profesor) por parte do alumnado ante os/as compañeiros/as e o profesor.
Probas	Descrición
Traballo	Elaboración dun traballo práctico de proxecto de investigación sobre consumo de carácter empírico e grupal, tutorizado e orientado polo profesor (excepcionalmente poderá ser o traballo individual, previamente acordado co profesor).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Avaliación continua mediante 4 traballos de comentarios de texto (autor/a, contexto da obra, resúmen das ideas principais e comentario crítico persoal), cada un deles sobre un dos catro temas teóricos da materia expostos na aula, os cales se entregarán en Moovi nunha data preestablecida. A avaliación continua tamén se baseará na observación da participación do alumnado na aula.	45	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE7	CT1 CT3 CT8 CT10 CT13 CT15 CT19 CT20
Debate	Debates e discusión ordenadas na aula en torno as temáticas tratadas durante o curso	5	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE7	CT1 CT3 CT8 CT10 CT13 CT15 CT19 CT20
Presentación	Exposición na aula e ante os compañeir@s do traballo do proxecto de investigación. Se valorará a sistematización da información, a claridade expositiva, o uso de TICs e a capacidade didáctica de transmisión de contidos.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE7	CT1 CT3 CT8 CT10 CT13 CT15 CT19 CT20
Traballo	Realización dun traballo práctico consistente nun proxecto de investigación sobre consumo de carácter grupal por equipos de ata 5 alumn@s por proxecto. Terá que presentarse públicamente na aula e entregarse a súa versión final en Moovi na data que estableza previamente o profesor, ou entregalo en papel impreso na data do examen. (Excepcionalmente poderá ser o traballo individual, pero previamente terá que se acordado co profesor).	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE7	CT1 CT3 CT8 CT10 CT13 CT15 CT19 CT20

Outros comentarios sobre a Avaliación

As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da Facultade no espazo "datas exames".

O alumnado non presencial deberá examinarse na data oficial do exame da 1ª convocatoria mediante unha proba escrita de preguntas abertas que terá dúas partes diferenciadas: a) preguntas sobre o contido teórico e b) preguntas sobre a parte práctica de metodoloxía e elaboración dun proxecto de investigación. En todo caso, tamén poderá optar, como os alumnos presenciais, a entregar os catro comentarios de texto e o proxecto de investigación por escrito o día do exame da 1ª convocatoria, pero se elixe esta opción terá que comunicarllo previamente ao profesor.

A parte da materia (teórica ou práctica) superada na 1ª oportunidade, non será obxecto de avaliación na 2ª convocatoria, considerándose, por tanto, como aprobada, aínda que terá que examinarse da parte da materia non aprobada na 2ª convocatoria para poder obter o aprobado final da materia no curso académico correspondente.

O alumnado (presencial e non presencial) que acceda á 2ª convocatoria terá que realizar unha proba escrita de preguntas abertas sobre a materia. O exame terá dúas partes diferenciadas: a) preguntas abertas sobre o contido teórico e b) preguntas abertas sobre a parte práctica de metodoloxía e elaboración dun proxecto de investigación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Alonso, L.E., **La era del consumo**, 1ª, Siglo XXI, 2005

Alonso, L. E. y Conde, F., **Historia del consumo en España: una aproximación a sus orígenes y primer desarrollo**, 1ª, Debate, 1994

Arribas, L. (coord); De Lucas Mantilla, A.; Mañas Ramíres, B. Ortí Mata, M., **Sociología del consumo e investigación de mercados:una guía didáctica**, 1ª, UNED, 2013

Bauman, Z., **Vida de Consumo**, Fondo de Cultura Económica, 2007

Bocock, R., **El consumo**, 1ª, Talasa, 1993

Bourdieu, P., **La distinción: criterios y bases sociales del gusto**, Taurus, 2006

Braudillard, J., **La sociedad del consumo**, Siglo XXI, 2012

Chaney, D., **Estilos de vida**, 1ª, Talasa, 1996

García, N., **Culturas híbridas**, 1ª, Grijalbo, 1990

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural/O05G130V01201

Socioloxía: Socioloxía da educación/O05G130V01302

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dinámica de grupos e intervención psicosocial comunitaria**

Materia	Dinámica de grupos e intervención psicosocial comunitaria			
Código	O05G130V01905			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Barreiros de la Torre, Delmiro			
Profesorado				
Correo-e				
Web	http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php			
Descrición xeral	A materia pretende introducir ao alumnado de Educación Social no estudo dos problemas sociais desde unha perspectiva psicosocial, así como á análise e a intervención na comunidade, primando a participación activa da mesma e a potenciación dos seus recursos. Asimesmo intenta contribuir ao enriquecemento da súa formación aportando conceptos, teorías e ferramentas metodolóxicas para desenvolverse no seu labor con/en grupos, ampliando a súa perspectiva sobre os conflitos intra e intergrupales e as posibilidades de introducir dinámicas que contribúan á cooperación e a resolución consensuada e madura dos problemas da comunidade. Pretende, en suma, amosarlles as potencialidades inherentes á vida grupal fronte ás estratexias individualistas á hora de promover a calidade de vida e o benestar social d@s cidadáns e potenciar o seu labor como mediadores ou facilitadores sociais cedéndolle o protagonismo ós membros da comunidade e fomentando a súa participación en grupos formais e/ou informais.			

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, lexislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CE17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade

CT11	Habilidades interpersoais
CT12	Compromiso ético
CT13	Autonomía na aprendizaxe
CT14	Adaptación a situacións novas
CT15	Creatividade
CT17	Iniciativa e espírito emprendedor
CT18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida
CT20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Integra críticamente os supostos psicosociais que están na base dos procesos de intervención socioeducativa.	CB2 CB3	CG4	CE1	CT1 CT8 CT12 CT13 CT18 CT20
Coñece as bases para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas	CB2	CG3 CG4	CE2 CE5	CT1 CT8 CT12 CT13 CT20
Ten unha base para analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos.	CB2 CB3	CG4	CE4 CE5 CE7	CT1 CT4 CT12 CT13 CT20
É capaz de asesorar na elaboración, deseño, aplicación e avaliación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas no contexto da comunidade.	CB2	CG5 CG6	CE5 CE9 CE10 CE11 CE14 CE15	CT7 CT9 CT10 CT11 CT13 CT14 CT15 CT20
Coñece os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa	CB2	CG1 CG5	CE5	CT1 CT8
É capaz de manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas	CB2 CB3	CG4	CE7	CT1
É capaz de dominar metodoloxías de dinamización social e cultural e potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención.	CB2	CG2	CE11 CE17	CT7 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT15 CT17 CT20

Contidos

Tema	
Introducción:	A dinámica de grupos no contexto da intervención comunitaria
Nivel grupal. Conceptos básicos	A orixe psicosocial da dinámica de grupos. Características dos grupos e tipos de grupos. Etapas na formación dos grupos. Funcións dos grupos. Estructura grupal: afectiva, de roles, de comunicación, AS cohesión grupal. O clima grupal, o entorno físico. O liderado. A estrutura da tarefa. Toma de decisións. Rendemento grupal. Dinámica de grupos: niveis de análise.
Dinámica de grupos en Educación Social	Técnicas de presentación, coñecemento, confianza e animación; técnicas de comunicación; técnicas de cooperación; técnicas de toma de decisións e resolución de conflitos; técnicas de organización e planificación. Relacións intergrupos.
Intervención psicosocial comunitaria (I): bases teóricas	Bases conceptuais da intervención psicosocial comunitaria. Comunidade, sentimento de comunidade, potenciación comunitaria (empowerment), principio de emancipación, cambio comunitario, benestar e calidade de vida. Modelos teóricos
Intervención psicosocial comunitaria (II): Bases metodolóxicas	Bases metodolóxicas da intervención psicosocial comunitaria: avaliación de necesidades, recursos e programas. Técnicas de avaliación.

Intervención psicosocial comunitario (III)
Planificación

A intervención psicosocial comunitaria como cambio planificado. Niveis de análise e intervención.
Planificación da intervención: estratéxica, táctica e operativa. Ambitos. A Participación comunitaria. Exemplos de programas e proxectos de intervención comunitaria.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Seminario	14	16	30
Lección maxistral	20	35	55
Traballo tutelado	0	44	44
Presentación	1	10	11
Eventos científicos	1	0	1
Seminario	6	0	6
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Toma inicial de contacto co alumnado a efectos de: -Presentación da materia e aclaración de posibles dúbidas ao respecto. -Detección de coñecementos e expectativas previas en relación á materia, intereses e grao de motivación.
Seminario	Actividade eminentemente práctica orientada á adquisición de coñecementos e habilidades instrumentais en relación coa intervención psicosocial comunitaria e a dinámica de grupos.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia por parte do profesorado, así como das directrices do traballo a desenvolver polo alumnado. Adicaranse as derradeiras sesión para a súa exposición.
Traballo tutelado	O alumnado, preferiblemente en grupo, e, de non ser posible esta opción, de xeito individual elaborará un traballo centrado en algún dos aspectos do temario ou realizará un proxecto de intervención con grupos.
Presentación	Exposición oral por parte do alumnado, previa presentación escrita, dos traballos tutelados levados a cabo.
Eventos científicos	Conferencias, charlas ou exposición ou ben mesas redondas, debates... realizados por algún experto poñentes de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia.
Seminario	Entrevistas mantidas polo alumnado co profesorado para asesoramento e desenvolvemento das actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Modalidades: - Presencial: directamente na aula (aclaración de posibles dúbidas e titorías grupais e individuais para organización, supervisión e seguemento de traballos e actividades realizadas); e fóra da aula, no horario de titorías establecido (cuestións varias a nivel académico, persoal, saídas profesionais...). - Non presencial: a través da plataforma virtual Tema ou do correo electrónico.
Lección maxistral	Modalidades: - Presencial: directamente na aula (aclaración de posibles dúbidas e titorías grupais e individuais para organización, supervisión e seguemento de traballos e actividades realizadas); e fóra da aula, no horario de titorías establecido (cuestións varias a nivel académico, persoal, saídas profesionais...). - Non presencial: a través da plataforma virtual Tema ou do correo electrónico.
Seminario	Seminarios Modalidades: - Presencial: directamente na aula (aclaración de posibles dúbidas e titorías grupais e individuais para organización, supervisión e seguemento de traballos e actividades realizadas); e fóra da aula, no horario de titorías establecido (cuestións varias a nivel académico, persoal, saídas profesionais...). - Non presencial: a través da plataforma virtual Tema ou do correo electrónico.
Traballo tutelado	Modalidades: - Presencial: directamente na aula (aclaración de posibles dúbidas e titorías grupais e individuais para organización, supervisión e seguemento de traballos e actividades realizadas); e fóra da aula, no horario de titorías establecido (cuestións varias a nivel académico, persoal, saídas profesionais...). - Non presencial: a través da plataforma virtual Tema ou do correo electrónico.
Seminario	Titoría en grupo Modalidades: - Presencial: directamente na aula (aclaración de posibles dúbidas e titorías grupais e individuais para organización, supervisión e seguemento de traballos e actividades realizadas); e fóra da aula, no horario de titorías establecido (cuestións varias a nivel académico, persoal, saídas profesionais...). - Non presencial: a través da plataforma virtual Tema ou do correo electrónico.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Seminario	Asistencia, participación e realización das actividades prácticas relacionadas con dinámica de grupos e iintervención comunitaria propostas polo profesorado. Puntuación máxima: ata 1.5 puntos do total da nota. É preciso obter como mínimo 0.75 punto neste apartado para superar a proba.	15	CB2 CB3	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE2 CE4 CE5 CE7 CE9 CE10 CE11 CE14 CE15 CE17	CT1 CT4 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17 CT18 CT20
Traballo tutelado	Elaboración de proxectos de intervención comunitaria nos que se contemple a utilización de diversas dinámicas de grupos á hora de deseñar as actividades. Puntuación máxima: ata 2,5 puntos do total da nota. É preciso obter como mínimo a metade neste apartado para superar a proba.	25	CB2 CB3	CG2 CG4 CG5	CE2 CE4 CE5 CE9 CE10 CE11 CE14 CE15 CE17	CT1 CT4 CT7 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT13 CT14 CT15 CT17 CT18 CT20
Presentación	Exposición dos traballos ou proxectos de intervención realizados. Puntuación máxima: ata 1 puntos do total da nota. É preciso obter como mínimo 0.5 punto neste apartado para superar a proba.	10	CB2 CB3		CE17	CT1 CT4 CT8 CT9 CT11 CT13 CT15 CT20
Exame de preguntas obxectivas	Realización dun examen tipo test (preguntas con varias opcións de resposta), que incluírá diversas preguntas cortas de carácter aberto adicionalmente, sobre os contidos do temario. Descontaranse os erros dos acertos nas preguntas pechadas. Puntuación máxima: ata 5 puntos da nota final. Punto de corte para aprobar este apartado da materia: responder correctamente á metade das preguntas.	50	CB2 CB3	CG1 CG4	CE1 CE17	CT1 CT13 CT18 CT20

Outros comentarios sobre a Avaliación

Observacións

a. En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

b. Para as materias que forman parte do curso ponte, debería incluírse unha referencia específica para ter en consideración a especificidade e experiencia profesional deste colectivo: Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio .

Avaliación

Alumnado Non Presencial que non poida seguir actividades de aula de xeito regular: criterios similares aos da modalidade presencial coa salvedade de que como non participan nas actividades prácticas de aula compensarán éstas con un traballo adicional práctico ademais do teórico. A súa avaliación basearase en: examen que combina preguntas de tipo test con

preguntas curtas sobre material impreso vinculado con temario que se lle indicará oportunamente (50% máximo da calificación), un traballo teórico (25% máximo da calificación), un traballo práctico (25% máximo da calificación), ambos planificados previamente de acordo co profesor. Para facer a media dos traballos co exame haberá que ter aprobado éste.

O alumnado de modalidade presencial que non alcance o 70% de asistencia nos controis que se fagan nas sesións teórico-prácticas, enténdese que pasará á modalidade de tipo non presencial.

Segunda Convocatoria (Xullo): se conservarán para a Convocatoria de Xullo as calificacións das competencias e probas superadas en convocatorias previas, examinándose o alumnado só das competencias e probas non superadas anteriormente.

□As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico□.

Nota: data oficial de exame do 1º Período/Cuatrimestre (ver Taboleiro Titulación ou web da Facultade para saber día, hora e aula, e data revisión). <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Examen convocatoria de xullo: (ver Taboleiro Titulación ou web da Facultade para saber día, hora e aula, e data revisión):

<http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Blanco, A., y Rodríguez, J, **Intervención psicosocial.**, Pearson., 2007

Fernández , I., **Psicología de la intervención comunitaria**, Desclée de Brower, 2012

Froufe, S., **Técnicas de grupo en la animación comunitaria.**, Amarú., 2005

Marín, M., Troyano, Y., **Trabajando con grupos: técnicas de intervención.**, Pirámide., 2011

Maya, I., García; M., y Santolaya , F. J., **Estrategias de intervención psicosocial: casos prácticos.**, Pirámide, 2011

Pérez, M.J., **Dinámica de grupos en formación de formadores: casos prácticos.**, Herder., 2011

Sánchez, A, **Manual de psicología comunitaria: un enfoque integrado.**, Pirámide, 2007

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Intervención socioeducativa para a inclusión social/O05G130V01405

Avaliación de programas socioeducativos/O05G130V01901

Intervención en saúde e educación social/O05G130V01902

Intervención socioeducativa na infancia e adolescencia en situación de risco social/O05G130V01501

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas/O05G130V01303

Mediación en conflitos e situacións de violencia/O05G130V01502

Programas de animación sociocultural/O05G130V01503

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Antropoloxía: Antropoloxía social e cultural/O05G130V01201

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento/O05G130V01102

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

Psicoloxía: Psicoloxía social/O05G130V01301

Socioloxía: Socioloxía da educación/O05G130V01302

Outros comentarios

Recomendacións, □outros comentarios□

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación ambiental para o desenvolvemento sostible**

Materia	Educación ambiental para o desenvolvemento sostible			
Código	O05G130V01906			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Vázquez Dorrio, Angel Manuel			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	Formación inicial dos futuros educadores sociais en educación ambiental para o desenvolvemento sostible xeral			

Competencias

Código				
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura			
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais			
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo			
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos			
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos			
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos			
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa			
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas			
CE3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)			
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos			
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa			
CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional			
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas			
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)			
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar			
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)			
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre			
CE12	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención socioeducativa no ámbito do desenvolvemento comunitario e cooperación ao desenvolvemento			
CE13	Deseñar, aplicar e avaliar programas e estratexias de intervención no ámbito cultural			
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás			

CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CE16	Elaborar e interpretar informes técnicos, de investigación e avaliación sobre accións, procesos e resultados socioeducativos
CE17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
CE18	Ter capacidade para potenciar as relacións interpersoais, desenvolver habilidades de comunicación interpersoal, solidariedade e empatía
CE19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
CE20	Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas
CT2	Planificación e organización
CT3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT5	Xestión da información
CT6	Resolución de problemas e toma de decisións
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
CT11	Habilidades interpersoais
CT12	Compromiso ético
CT13	Autonomía na aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
1. Capacidade de autoanálise crítico dos seus preconceptos, valores e hábitos en relación ao medio e á crise ambiental.	CB1 CB2 CB4 CB5	CG2	CE1 CE3 CE4	CT3 CT5 CT6 CT8 CT10 CT12
2. Capacidade de aplicar no seu desenvolvemento profesional unha visión complexa, dinámica e integrada dos elementos e procesos, biofísicos, socioculturais e económicos, que é preciso ter en conta para a construción dunha sociedade sustentable.	CB2 CB3 CB4	CG1 CG2 CG3	CE1 CE3 CE19	CT2 CT5 CT8 CT12
3. Contribuír a desenvolver nos alumnos de Educación social as capacidades que lles permitan coñecer e valorar a contorna natural, así como as súas posibilidades de acción e de coidado.	CB1	CG1 CG2		CT5 CT6 CT8 CT9 CT12
3. Recoñecer e aplicar a Educación Ambiental como unha ferramenta social e comunitaria para o cultivo da cultura da sustentabilidade.	CB1 CB2	CG1 CG3 CG4	CE4 CE5 CE6 CE8	CT3 CT8 CT12 CT13
5. Identificar os roles e os ámbitos profesionais específicos no campo da Educación Social orientados ao logro da sustentabilidade.	CB2 CB5	CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE2 CE6 CE7 CE8	
6. Coñecer técnicas, experiencias, recursos e infraestruturas para traballar a Educación Ambiental no ámbito non formal.	CB4 CB5	CG1 CG4 CG6	CE5 CE17 CE18	CT5 CT6 CT7 CT9 CT10 CT11 CT12

7. Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, relacionados coa EA.

CB1 CG4 CE7 CT2
 CB2 CG5 CE8 CT4
 CB3 CG6 CE9 CT5
 CE10 CT8
 CE11 CT9
 CE12 CT13
 CE13
 CE14
 CE15
 CE16
 CE17
 CE20

Contidos

Tema

Introdución ao Medio ambiente	<ul style="list-style-type: none"> - Concepto de medio ambiente - Recursos naturais e tipos - Impacto ambiental - Interacción Sistema ecolóxico-sistema económico. - A crise ambiental - Diferentes alternativas ante a problemática ambiental - Desenvolvemento sustentable. - Índices de medida da sostenibilidade
Problemas medio ambientais do mundo actual	<ul style="list-style-type: none"> - A auga un bien escaso.. - O deterioro do medio litoral e marino. - Contaminación atmosfera. - A perda dos nosos bosques. - Contaminación solo. - Desequilibrios norte-sur. - Consumo desmesurado. - Superpoblación - A biodiversidade en España: un gran tesoro - O problema enerxético. - Os residuos
Concepto e fundamentos da Educación Ambiental	<ul style="list-style-type: none"> - Perspectiva histórica da Educación Ambiental. - Concepto e fundamentos. - Modalidades da Educación Ambiental: formal, non formal e informal. - Obxectivos, características e dificultades da E.A.
Técnicas e Recursos para a Educación Ambiental	<ul style="list-style-type: none"> - Libros de texto e manuais. - Trípticos. - Xogos de simulación - Itinerarios didácticos. - Talleres. - Software. - Equipamentos para traballar a Educación Ambiental (Aulas de Natureza, granxas-escola, centros de interpretación).
Actividades e xogos para a Educación Ambiental	<ul style="list-style-type: none"> - Actividades prácticas relacionadas ca auga. - Actividades prácticas relacionadas co solo. - Actividades prácticas relacionadas ca enerxía. - Actividades prácticas relacionadas cos residuos.
Deseño e elaboración de programas de Educación ambiental.	<ul style="list-style-type: none"> - Estructura dun programa de Educación Ambiental - Planificación e deseño - Temporalización - Recollida de datos. - Adecuación o grupo receptor e a súa demanda. - Avaliación.
Introdución a avaliación de actividades, programas e recursos	<ul style="list-style-type: none"> - Tipos de Avaliación. - Revisión de diferentes programas de Educación Ambiental.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	23	10	33
Traballo tutelado	10	45	55
Presentación	1	0	1
Traballo tutelado	10	50	60
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Traballo tutelado	Elaboración individual e en pequeno grupo de varios documentos nos que se reflectan as características do traballo levado a cabo. Os alumnos/as deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de: Titorías individuais: ao final da clase. Titorías grupais: sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais. Titorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. Formación on-line coa plataforma Moovi: para o intercambio e/ou debate, consulta de dúbidas,
Traballo tutelado	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de: Titorías individuais: ao final da clase. Titorías grupais: sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais. Titorizacións vía correo electrónico: para atender a incertidume e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, exames, etc. Formación on-line coa plataforma Moovi: para o intercambio e/ou debate, consulta de dúbidas,

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.	30	
Presentación	Exposición de traballos por parte do alumnado	10	CB4 CG5 CE5 CT2 CB5 CE6 CT3 CE7 CT4 CE8 CT5 CE9 CT6 CE10 CT7 CT8 CT13
Traballo tutelado	Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante proceso de formación. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	30	CB2 CG3 CE2 CT3 CB3 CG4 CE3 CT5 CB4 CG5 CE4 CT6 CB5 CG6 CE5 CT7 CE6 CT12 CE7 CT13 CE8 CE10 CE11 CE12 CE14 CE16 CE17 CE19

Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta.	30	CB1	CG1	CE1	CT2
			CB2	CG2	CE2	CT3
			CB3	CG3	CE3	CT4
			CB4	CG4	CE4	CT5
			CB5	CG5	CE5	CT6
				CG6	CE6	CT7
					CE7	CT8
					CE8	CT9
					CE9	CT10
					CE10	CT11
					CE11	CT12
					CE12	CT13
					CE13	
					CE14	
					CE15	
					CE16	
					CE17	
					CE18	
					CE19	
					CE20	

Outros comentarios sobre a Avaliación

CRITERIOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN

Valorarase a adquisición de competencias da materia mediante os seguintes procedementos e criterios de avaliación e cualificación: . - Asimilación dos conceptos teórico-prácticos da materia.- Capacidade de utilizar os devanditos conceptos á hora de aplicalos en contextos específicos. - Dominio da linguaxe didáctico-científico, capacidade de argumentación e de razoamento lóxico, rigor e claridade argumentativa. - Claridade das exposicións, utilización dos recursos e elaboración do material didáctico axeitado. - Interese, iniciativa e participación do alumnado. - Capacidade de análise crítica de exemplificacións metodolóxicas, actividades e recursos propios da área. - Uso correcto da lingua, con especial atención á ortografía, sintaxe e redacción. - Uso axeitado das fontes de información e manexo correcto da bibliografía utilizada. Os traballos presentados deben ser orixinais e mostrar claridade expositiva, estruturación e sistematización, coherencia interna, orixinalidade e creatividade, capacidade de crítica e autocrítica, capacidade de análise e síntese, e corrección ortográfica.

A cualificación final da materia resultará da integración das distintas notas nas actividades realizadas. A porcentaxe que se lle asigna a cada parte será como mostra no apartado anterior.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

CONVOCATORIA DE XULLO

Aqueles estudantes que non superen algunhas das probas ou actividades suxeitas a avaliación poderán recuperalas na convocatoria de xullo. Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

Para a data oficial de exames consultar a web da facultade <http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php> no espazo "docencia exames"

AVALIACION PARA O ALUMNADO NON PRESENCIAL

A) PLAN DE TRABALLO PARA ALUMNADO QUE NON ASISTE A CLASES TEÓRICAS (XOVES)

- Porcentaxe cualificación: 30% da nota final

Na plataforma MOOVI, Sección Documentos iranse colgando sucesivamente os materiais e presentacións teóricas sobre as que versará o exame.

B) PLAN DE TRABALLO PARA ALUMNADO QUE NON ASISTE A DINÁMICAS (MÉRCORES)

- Porcentaxe cualificación: 35% da nota final

Realización dos exercicios que se atopen na plataforma MOOVI que se indiquen. Terán que facerse de forma individual, aínda que estean explicitados para traballo en grupo na aula.

C) PLAN DE TRABALLO PARA ALUMNADO QUE NON ASISTE AO LABORATORIO (XOVES)

- Porcentaxe cualificación: 35% da nota final

Deseño dun programa de intervención en E.A. Tedes que programar dúas sesións de 4 horas cada unha sobre unha problemática ambiental e destinatarios que vós consideredes, focalizando no deseño de actividades a realizar.

IMPORTANTE: A superación da materia supón aprobar o exame e a entrega das tarefas anteriormente descritas.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Coa finalidade de favorecer a conciliación da vida laboral e a formación académica, os contidos, planificación, recursos metodolóxicos e sistema de avaliación adaptaranse para alumnado do curso ponte garantindo, en todo caso, a consecución das competencias e resultados de aprendizaxe establecidos neste documento. Abrirase un cartafol específico na plataforma Moovi na cal se informará das tarefas e probas de avaliación que guiarán o desenvolvemento desta materia para alumnado do curso ponte ou profesionais en exercicio.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cascón, P. e L. Martínez Ten, **En busca de los objetivos del Milenio 4 : un cuento, juegos y actividades para lograr un medio ambiente sostenible y un mundo solidario**, Editorial Catarata, 2007

Flor Perez, J.I., **Hablemos de medio ambiente : para conocer cómo funciona nuestro entorno y poder actuar**, Editorial Pearson, 2006

Granados Sánchez, J., **Manual de medio ambiente y sostenibilidad**, Editorial Dykinson, 2010

Kramer, F., **Manual práctico de educación ambiental. Técnicas de simulación, juegos y otros métodos educativos**, Ediciones Catarata, 2002

Sánchez Sánchez-Cañete, Francisco Javier, **Juegos y actividades de cultura ambiental y cambio climático**, Ediciones Mágina, 2008

Bibliografía Complementaria

Amador, L. V. y Esteban, M, **Desde la educación social a la educación ambiental. Hacia una intervención educativa socioambiental.**, 2011

Aznar, P. y Ull, M. A., **La responsabilidad por un mundo sostenible. Propuesta educativas a padres y profesores.**, Desclée De Brouwer., 2013

Granados Sánchez, J., **Manual de medio ambiente y sostenibilidad**, Editorial Dykinson, 2010

Heras, P, **Educación ambiental y materiales didácticos. Una visión del estado de la cuestión.**, Area, M. y otros (Coords.), Materiales y recursos, 2010

Melendro, M., Murga, M.A., y Cano, A. (Coords.), **IDEAS: Iniciativas de Educación Ambiental para la Sostenibilidad.**, Uned, 2011

MMA Ministerio de Medio Ambiente, **Guía de recursos para la educación ambiental. Materiales y equipamientos.**, CENEAM, 2010

Murga-Menoyo, M. A., **Desarrollo sostenible. Problemáticas, agentes y estrategias.**, UNED/McGraw Hill, 2013

Novo, M., **El Desarrollo Sostenible. Su dimensión ambiental y educativa.**, Ed. Pearson, Prentice Hall., 2007

Unesco, **Cómo construir un programa de educación ambiental.**, Los libros de la catarata., 1995

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación de persoas adultas/O05G130V01401

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS)

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación intercultural e para a paz**

Materia	Educación intercultural e para a paz			
Código	O05G130V01907			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Carrera Fernández, María Victoria			
Profesorado	Carrera Fernández, María Victoria			
Correo-e	mavicarrera@uvigo.es			
Web	http://fcce.uvigo.es/es/docencia/profesorado/maria-victoria-carrera-fernandez/			
Descrición xeral	A materia de Educación Intercultural e para a Paz orientase á promoción dos conceptos relativos á Paz e á Interculturalidade, na súa acepción positiva, no marco da Paradigma Sociocrítico da Educación; así como nos principais fitos históricos da Educación para a Paz, os compoñentes da disciplina e a Educación para a Cidadanía e a Convivencia no marco dos Dereitos Humanos, así como nas estratexias e recursos adecuados para a intervención. Así mesmo promove no alumnado a interiorización de valores de respecto e tolerancia en positivo, solidariedade e empatía. E capacítalle para recoñecer situacións de violencia non só directa, senón tamén estrutural e simbólica; así como desenvolver estratexias e programas de prevención da violencia e promoción da convivencia. Proxéctase en diversos campos profesionais: Intervención socioeducativa non formal, entre a que podería destacarse o lecer infantil e xuvenil; así como o marco da educación de persoas adultas; en centros e proxectos de integración de grupos en situacións de conflito social; ou en ONGs. Así como na intervención educativa formal nos centros educativos, servindo á vez de ponte ou conexión entre estes e a súa contorna, establecendo un diálogo entre escola e familia, e entre escola e outros axentes de educación non formal da contorna local e comunitaria. Contribuíndo, en definitiva, á formación dun pensamento crítico propio que oriente unha práctica profesional comprometida e democrática			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE3	Asumir e orientarse segundo valores de igualdade e de cidadanía democrática, e capacitar para a prevención e a mediación en casos de violencia nas súas diferentes manifestacións (simbólica, de xénero, laboral, escolar, sexual, étnica...)
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
CT3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer e comprender os principais fitos históricos da Educación para a Paz.	CB1 CB3 CB4	CG4	CE3	CT3 CT12 CT18
Ser capaz de deseñar, implementar e avaliar programas de Educación Intercultural e para a Paz nos diferentes contextos socioeducativos.	CB1 CB2 CB5	CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE3 CE10	CT3 CT12 CT18
Promocionar a cultura de paz no ámbito socioeducativo, establecendo pontes de colaboración entre o ámbito escolar e a educación non formal e informal	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5	CE3 CE10 CE19	CT3 CT12 CT18
Valorar a diversidade en todas as súas manifestacións (étnica, racial, cultural, lingüística, sexual ou de xénero) e desenvolver unha capacidade crítica e empática, de compromiso ético cos colectivos en situación de desvantaxe social.	CB2 CB3	CG1	CE3 CE10	CT3 CT12 CT18
Coñecer o método socioafectivo, así como as diferentes técnicas e estratexias de Educación Intercultural e para a Paz, e ser capaz de poñelas en marcha nos diversos contextos socioeducativos.	CB1 CB2 CB4 CB5	CG1 CG3 CG4 CG5	CE3 CE10 CE19	CT3 CT12 CT18

Contidos

Tema	
Formulacións teóricas e metodolóxicas.	<p>Aproximación teórica: Concepto de Paz e Interculturalidade. Outros conceptos chave (violencia, otredade, conflito e educación en valores). Cara a un concepto de Educación Intercultural e para a Paz no marco do Paradigma Sociocrítico.</p> <p>Aproximación histórica: Antecedentes (a contribución pedagóxica e o legado da non-violencia). O movemento de Educación para a Paz anterior á II Guerra Mundial. O movemento de Educación para a Paz entre as dúas Guerras Mundiais. O movemento de Educación para a Paz despois da II Guerra Mundial (a creación da ONU e a UNESCO, o Movemento da Non-violencia e a achega da Investigación para a Paz). A Educación para a Paz na actualidade (labor actual da UNESCO, achegas dos foros sociais mundiais, movementos sociais, pacifistas e sociopedagóxicos).</p>
Componentes.	<p>Dereitos Humanos. Desarme. Desenvolvemento. Comprensión Internacional. Interculturalismo. Educación e resolución de conflitos. Educación non sexista.</p>
A educación para a convivencia e a cidadanía.	<p>Educación para a paz e democracia Educación para a paz e diversidade sexual, cultural e funcional. Fenómenos de otredade nos espazos socioeducativos. Educación para a convivencia en institucións de educación formal e non formal.</p>
Recursos e estratexias de acción nos diversos ámbitos educativos.	<p>Recursos e estratexias. O método socioafectivo. Experiencias de boas prácticas na nosa contorna.</p>

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	12	12	24
Seminario	9	30	39
Traballo tutelado	4	42	46
Traballo tutelado	6	0	6

Presentación	3	6	9
Actividades introductorias	2	0	2
Aprendizaxe colaborativa	6	5	11
Debate	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	1	10	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumnado.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Traballo tutelado	O alumnado, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do alumnado que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía e expresión escrita.
Traballo tutelado	Traballos realizados na aula como complemento ás sesións teóricas e prácticas. Preferiblemente de carácter grupal e co obxectivo de facer máis significativos os contidos de aprendizaxe.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pódese levar a cabo individual ou grupalmente.
Actividades introductorias	Actividades de presentación da materia, análise de coñecementos previos, actitudes e intereses/expectativas en relación á materia.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumnado traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e afondar na súa propia aprendizaxe.
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Titorizarase ao alumnado en horarios de titoría da docente (consultar na páxina web de Facultade). Ademais dedicarase algúns tempos na clase para a organización e tutela dos traballos grupais.
Presentación	Titorizarase ao alumnado nos horarios de titoría da docente (consultar na páxina web de Facultade)
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	Titorizarase as dúbidas do alumnado nos horarios de titoría da docente (consultar na páxina web de Facultade)

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Seminario	As conclusións de cada seminario serán recollidas nunha síntese e reflexión persoal.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CG4 CE3 CT3 CT12 CT18
Traballo tutelado	Son traballos en grupos pequenos, cunha supervisión constante por parte do profesor/a.	30	CG4 CG5 CE3 CE10 CT3 CT12
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	30	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5 CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CE3 CE10 CE19 CT3 CT12 CT18

Outros comentarios sobre a Avaliación

A) DESCRIPCIÓN DAS CARACTERÍSTICAS DA AVALIACIÓN

Avaliación para alumnado asistente:

Terá a consideración de asistente o alumnado que asista polo menos o 80% de a materia. A avaliación será continua,

comentando co alumnado a súa situación en cada momento. Consistirá na realización dun diario de prácticas no que se recollerán as principais conclusións de cada un dos seminarios (40%), así como na realización dun traballo grupal tutelado (30%) e dun exame de preguntas obxectivas (30%). Para superar a materia será preciso alcanzar polo menos o 50% de todos os apartados de a avaliación.

Avaliación para alumnado non asistente:

Terá a consideración de non asistente o alumnado que non alcance o 80% de a asistencia á materia. Para non asistentes, propónse unha avaliación semellante: traballo tutelado (30%); exame de preguntas obxectivas (40%); o diario de sesións sobre os seminarios será substituído por un resumo e valoración crítica dos diferentes temas do programa (30%), chegando á posibilidade de nota máxima.

En ambos casos, é necesario alcanzar polo menos o 50% de cada apartado da avaliación. De non ter superada a materia na convocatoria de xuño, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

B) As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico

C) As datas oficiais dos exames poden consultarse na web da facultade (<http://fcee.uvigo.es/es/>) no espazo "datas exames"

D) Outras cuestións: en coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cid, X.M., Carrera, M.V. ; Díaz, C. (Coords.), **A Paz. Punto de (25) Encontro (s) de Educadores e Educadoras**, Andavira, 2012

Freire, P., **Pedagogía del oprimido**, Paz e Terra, 1970

Freire, P., **Pedagogía de la indignación**, Morata, 2001

Jares, X.R., **Educación para la paz. Su teoría y su práctica**, Popular, 2005

Monclús, A. & Sabán, C. (Coords.), **Educación para la paz. Enfoque actual y propuestas didácticas**, CEAC, 2008

Bibliografía Complementaria

Carrera, M.V., **Educando Queer: el educador/a social como agente de subversión de género en la escuela**, 2013

Ariño, A., **Estilos de aculturación y conciencia intercultural. En J. García Roca & J. Lacomba (Eds.), La inmigración en la sociedad española (pp. 245-266)**, Bellaterra, 2008

Camps, V., **Educación para la ciudadanía.**, Fundación ECOEM, 2007

Carrera, M.V., DePalma, R. & Lameiras, M., **Toward a more comprehensive understanding of bullying in school settings**, 2011

Carrera, M.V., Lameiras, M. & Rodríguez, Y., **Heteronormatividad, cultura y educación: un análisis a propósito de XXY**, 2013

Cid, X.M., Carrera, M.V., Diéguez, N. & Cid, A., **Educación per a la pau en la trajectòria freinetiana. Del seu discurs originari als actuals moviments de l'escuela moderna a la península Ibèrica**, 2017

Córdoba, D., Sáez, J. & Vidarte, P. (Coords.), **Teoría Queer: políticas bolleras, maricas, trans, mestizas**, 2ª ed., Egales, 2007

DePalma, R. & Atkinson, E. (Eds.), **Interrogating heteronormativity in primary schools: The work of the No Outsiders project.**, Trentham, 2009

Hicks, D., **Educación para la paz: cuestiones, principios y prácticas en el aula**, Morata, 1993

Priegue, D., **A escola en Galicia e os desafíos do alumnado inmigrante: Avaliación dun programa para familias inmigrantes.**, 2008

Ribotta, A., **Educación en Derechos Humanos. La asignatura pendiente.**, Dykinson, 2006

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Discapacidade e educación social/O05G130V01909

Sexualidade e saúde/O05G130V01912

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Educación ambiental para o desenvolvemento sostible/O05G130V01906

Iniciación na práctica profesional/O05G130V01601

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Teorías e institucións educativas/O05G130V01103

Xénero e educación social/O05G130V01305

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xerontoloxía e educación social**

Materia	Xerontoloxía e educación social			
Código	005G130V01908			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Vázquez Vázquez, Miguel Ángel			
Profesorado	Failde Garrido, José María Vázquez Vázquez, Miguel Ángel			
Correo-e	mvazquezv@uvigo.es			
Web	http://http://193.146.32.240/tema1213/claroline/course/index.php			
Descrición xeral				

Competencias

Código	
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE4	Analizar e diagnosticar a realidade complexa que fundamenta o desenvolvemento dos procesos socioeducativos
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
CE9	Desenvolver programas e proxectos no contexto familiar e escolar
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CE14	Deseñar, aplicar e avaliar programas de educación permanente e de persoas adultas e anciás
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CE17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
CT11	Habilidades interpersoais
CT12	Compromiso ético
CT13	Autonomía na aprendizaxe
CT14	Adaptación a situacións novas
CT15	Creatividade

CT17 Iniciativa e espírito emprendedor

CT18 Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida

CT20 Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecemento dos contextos de traballo e as necesidades nos eidos concretos comunitarios e especializados da Intervención Profesional do Educador en Xerontoloxía.	CB3 CB4	CG2 CG4 CG5	CE5 CE14	CT13 CT15 CT17
Comprensión do proceso de avellentamento fisiolóxico e os Síndromes Xeriatricas que condicionan a vellez con enfermidade.	CB2 CB3 CB4	CG3 CG5 CG6	CE1 CE10 CE15	CT1 CT7
Detectar os mitos, estereotipos e as respostas sociais ante a vellez e os valores propios das persoas de idade avanzada, e promover a atención centrada na persoa.	CB3 CB4	CG1 CG3 CG4 CG5	CE4	CT8
Capacidade para a recoñecer as limitacións funcionais no proceso de avellentamento normal.	CB3 CB4	CG1 CG4 CG5	CE1 CE2 CE7	CT10
Utilización de ferramentas e técnicas de Valoración Xerontolóxica especializadas para o desenvolvemento de Programas Individualizados de atención e a realización de informes xerontolóxicos.	CB2 CB3 CB4	CG3 CG4 CG5	CE4	CT1 CT7 CT9
Manexo dos recursos e ferramentas para desenvolver Programas de Intervención Xeragóxica para Persoas Maiores, Cuidadores e para os Centros de Atención Xeriatrica.	CB4 CB5	CG2 CG3 CG5 CG6	CE2 CE5 CE9 CE10 CE11 CE14 CE17	CT11 CT17
Entrenamento en técnicas e habilidades específicas para o desenvolvemento da prevención do avellentamento e a promoción do Avellentamento Activo e a mellora da vida n vellez (empowerment xerontolóxico), coa práctica da Intervención Xeragóxica.	CB2 CB4	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE2 CE7 CE9 CE14 CE17	CT7 CT10 CT11
Adquirir técnicas de intervención preventiva para a dependencia xeriatrica e a adaptación de contextos de vida para as persoas maiores en situación de dependencia	CB2 CB4	CG1 CG2 CG3 CG5	CE2 CE11 CE14	CT4 CT7 CT12 CT20
Manexo dos recursos de Comunicación e Intervención Xeragóxica eficaz con Persoas Maiores con síndromes asociados, Cuidadores profesionais e/ou familiares e sociedade.	CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG5	CE2 CE4 CE9 CE14 CE17	CT4 CT7 CT9 CT10 CT11 CT12 CT14 CT15 CT17 CT18 CT20
Coñecemento sobre estratexias de intervención xeragóxica ante o enfermar, a morte e o duelo para Persoas Maiores, Profesionais e familiares.	CB2 CB4	CG3 CG4 CG5	CE1 CE5 CE7 CE9 CE11 CE14	CT9 CT11 CT12 CT14

Contidos

Tema

1. Necesidades, demandas e recursos de Atención en Xerontoloxía Social. ¿en verdade hai tantas persoas Maiores en Galicia, en España ou no mundo?
¿Que é a Xeragoxía e cal é a súa utilidade na sociedade do século *XXI?

1.1 Conceptos en Xeriatría e en Xerontoloxía. *Educación social xerontolóxica: Xeragoxía ou Xerontagoxía.
1.2 Demografía sociosanitaria xeriatrica
1.3 Situación social das persoas Maiores en España e en Galicia.
1.4 Realidades xeriatricas. O desdibuxo da velez en Galicia.
Mitos e estereotipos xerontolóxicos na néboa.

¿Hai traballo neste ámbito?

¿É realmente boa actividade profesional a Xerontoloxía educativa?

2. Intervención Xerontolóxica: Programas e experiencias: ¿Intervención ou Apoio? Aprendizaxes para desenvolver o teu primeiro proxecto de intervención Xeragóxica (...os teus recursos para o primeiro verán).	2.1 Guías para o desenvolvemento de Programas de Intervención. 2.2 Deseño dun programa Xeragóxico: propostas 2.3 Elaboración de Informes de resultados. 2.4 Presentación en ppt, ou similar, do Programa deseñado de apoio ás Persoas Maiores.
3. Dependencia e Vellez: Algúnhas das chamadas síndromes xeriatricas e qué facer dende a intervención xeragóxica. A maioría independente e o benestar na velez: técnicas e habilidades de análises e apoio.	3.1 Concepto de síndrome xeriatrico 3.2 Grandes síndromes en xeriatría 3.3 As demencias no *DSM-5: Trastornos neurocognitivos maiores e menores
4. Estratexias e Técnicas de valoración xerontolóxica, Escalas, test e ferramentas de Avaliación.	4.1 Casos practicos. Obradoiro 4.2 Traballo de campo 4,3 Saída de campo a Centros xeriatricos

"Avaliar para intervir, durante e despois..."

Primeiro avaliación, e despois Apoio organizado.

5. A planificación da atención especializada. Guía-esquema para o desenvolvemento de Programas de intervención xeroeducativa. O teu primeiro traballo de Educación social para a Xerontoloxía educativa.	5.1 Deseño práctico dun programa Xeragóxico posibilitista nun contexto real 5.2 Elaboración de Informes de discusión e resultados ou de posibles resultados.
6. Técnicas de traballo xeriatrico e de comunicación en xerontoloxía, Porque as palabras importan...	6.1 Síndromes sensoriais e especificidades en comunicación con persoas maiores 6.2 Comunicación en situacións patológicas. 6.3 Comunicación na terminalidad 6.4 O elderspeak ou unha forma sutil de maltrato

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	5	6
Lección maxistral	22.5	12.5	35
Saídas de estudo	1	14	15
Traballo tutelado	10	40	50
Resolución de problemas	1	10	11
Foros de discusión	2	1	3
Seminario	4.5	7.5	12
Exame de preguntas obxectivas	1	5	6
Traballo	1	5	6
Estudo de casos	1	5	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	*Sesión de presentación da materia, dos recursos *bibliográficos, *información web, contidos e sistemas de *evaluación. *Visionado de Anuncios, noticias, vídeos e curtos.
Lección maxistral	*Exposicións participativas mediante *presentacións de Temas Teóricos e Prácticos, seminarios e propostas de exercicios de consolidación de competencias a desenvolver polo Alumnado
Saídas de estudo	Visitas Técnicas os diferentes Centros; servizos e Programas de Atención Xerontolóxica públicos e privados, con sesións de avaliación conxunta ou grupal posteriores.
Traballo tutelado	Revisións temáticas e presentación de traballos feitos polo alumnado, de maneira individual ou *grupal, baixo orientación e condución do Profesor
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e se realizan exercicios da avaliación mediante autoavaliación de actitudes e coñecementos.

Foros de discusión	Opcional: Actividade individual na que se debaten de maneira virtual diferentes propostas de análises de intervención Xerontolóxica
Seminario	Opcional: Actividades encamiñadas a profundar naqueles aspectos máis relevantes ou temáticas específicas de interese para o Alumnado. Elaboración de curtos, vídeos e imaxes sobre educación xerontolóxica ou Xerontoxica.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Análise do Programa da materia, das necesidades do Grupo de alumnado, da realidade xeriatrica da vellez en Galicia, España e Europa. Procura de recursos na rede, avaliación documental e bibliográfica.
Seminario	Tutorización individualizada e grupal para traballos de campo e traballos de análise
Traballo tutelado	Realización de polo menos dúas titorías individuais por Alumno/a
Resolución de problemas	Atención mediante correo-e ou teléfono móvil, e no despacho do profesor, para análise do Programa da materia, os traballos ou os exames
Foros de discusión	Opcional. Apoio mediante foros en plataforma docente
Probas	Descrición
Traballo	Atención persoal e grupal para apoio na realización do Programa de Intervención ou Apoio.
Estudo de casos	Tutorización individual ou grupal para exercicios de análise de caso ou contexto

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias	Avaliadas
Saídas de estudo	Faranse Visitas técnicas tuteladas a centros e Programas de atención a persoas Maiores, con Informes realizados polo Alumnado	10	CB3 CG3 CG4	CE1 CE4 CT1 CT8 CT9 CT10 CT11 CT12 CT14
Traballo tutelado	O Alumnado, de maneira individual e ocasionalmente grupal fará revisións e presentacións de Temas e Proxectos relacionados coas accións de Apoio as Persoas Maiores, as súas familias, os cuidadores e a Sociedade. Elaborar un Proxecto de Intervención Xeragóxica nun contexto real e de desenvolvemento posible.	50	CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5 CG6 CT1 CT4 CT7 CT15 CT17 CT18 CT20
Resolución de problemas	Proba teórica mediante cuestionarios tipo test e pregunta curta sobre competencias de saber, saber facer e saber estar	3	CB2 CB3	CG4 CE1 CE2 CE4 CE5 CE7 CE9 CE10 CE11 CE14 CE15 CE17
Foros de discusión	Opcional: valoración de respostas a foros de debate	2	CB4 CB5	CG1 CE1 CE2 CE5 CE7 CE15 CT1 CT4 CT8 CT13 CT17 CT18 CT20
Seminario	Nos Seminarios, cada Alumno/realizará unha revisión sobre os coñecementos actuais temas propostos	5	CB3 CG4	CT1 CT4 CT8 CT13 CT18

Exame de preguntas obxectivas	Valorar os resultados da aprendizaxe do alumno en relación aos obxectivos propostos para Alumnado.	30	CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE2 CE4 CE5 CE7 CE9 CE10 CE11 CE14 CE15 CE17	CT1 CT7 CT8 CT10 CT11 CT13 CT17 CT20
-------------------------------	--	----	--------------------------	--	--	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

O Alumnado non presencial deberá facer todos os Traballos Tutelados, a Visita técnica (no seu caso), e a *realización de próba test e preguntas curtas de coñecemento teórico e práctico.

Así mesmo, incluso os alumnos que non demostren alcanzar as competencias básicas da materia na convocatoria de xuño, terán dereito a realizar a convocatoria de Xullo. No entanto, as competencias xa alcanzadas na avaliación de Xuño poderanse conservar como superadas para a convocatoria de Xullo, de xeito que as partes da materia superadas na 1ª oportunidade non serán obxecto de avaliación na 2ª convocatoria, considerándose polo tanto, como aprobadas neste curso académico.

DATA DE EXAMES: A sinalada e aprobada na data oficial pola Facultade. Consultar: Taboleiro de anuncios e a web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bermejo, L., **Envejecimiento activo y actividades socioeducativas con personas mayores. Guía de buenas prácticas**, Editorial Médica Panamericana, 2010

Bermejo, L., **Gerontología educativa. Cómo diseñar proyectos educativos con personas mayores**, Editorial Médica Panamericana, 2005

Martínez Rodríguez, T., **Personas mayores y lenguaje cotidiano. El poder de las palabras**, primera, Fundación Pilares, 2020

Bonafont, Anna, **Atención centrada en la persona: Historia de Vida y plan personalizado de atención y de apoyo al proyecto de vida**, primera, Fundación Pilares, 2020

VVAA, **Educational Gerontology An international Journal**, suscripción, Routledge,

Bibliografía Complementaria

Castañeda García, P., **Vejez, dependencia y salud. Guía práctica de gerontología.**, Pirámide, 2009

Gil Gregorio, P (Coord), **Manual de buena práctica en cuidados a las personas Mayores**, Sociedad española de geriatría y gerontología, 2013

Snowdon, D., **678 monjas y un científico**, primera, Editorial Planeta S. A., 2002

Martínez Heredia, N. y otros, **Personas mayores y educación social: teoría e intervención**, Manuales Minor. Universidad de Granada, 2017

Levy, B.R., **Age-Stereotype Paradox: Opportunity for Social Change**, The Gerontologist cite as: Gerontologist, 2017, Vo, 2017

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Programas de educación social na terceira idade/O05G130V01911

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

Intervención en saúde e educación social/O05G130V01902

Discapacidade e educación social/O05G130V01909

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación e animación sociolaboral/O05G130V01701

Outros comentarios

O incremento de persoas maiores en España, e especialmente en Galicia fai precisa a formación de novos profesionais para traballar en Equipo, capaces de avaliar situacións específicas.

A xeración de postos de traballo neste sector de atención Xerontolóxica constitúe un reto docente e de formación continuada para os profesionais.

A Xerontoloxía é unha materia de presente e futuro de necesidade imperante na que a Xeragoxía, ou Educación Xerontolóxica, presenta un espazo de emprego e de actividade progresiva, tanto nos Centros de Atención a Persoas Maiores como na comunidade.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Discapacidade e educación social**

Materia	Discapacidade e educación social			
Código	005G130V01909			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	González Fernández, Antonio			
Profesorado	González Fernández, Antonio			
Correo-e	aglez@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende proporcionar, de forma xeral, unha aproximación á discapacidade, abordando os seus determinantes epistemolóxicos, psicolóxicos e sociais, así como as principais medidas de intervención e tratamento.			

Competencias

Código				
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura			
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais			
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo			
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos			
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos			
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos			
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa			
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas			
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa			
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)			
CE20	Asesorar na elaboración e aplicación de plans, programas, proxectos e actividades socioeducativas			
CT1	Capacidade de análise e síntese			
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional			
CT8	Capacidade crítica e autocrítica			
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade			
CT15	Creatividade			
CT20	Orientación á calidade			

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
O alumnado terá coñecementos das bases legislativas que regulan a discapacidade	CB1	CG4	CT8
	CB2		CT10
	CB5		

O alumnado será capaz de realizar unha delimitación conceptual de discapacidade, ademais de realizar unha clasificación dos tipos e coñecer as necesidades educativas especiais que, xeralmente, demandan.

CB1 CG1 CE5 CT4
 CB2 CG2 CE10 CT8
 CB3 CG3 CE20 CT10
 CB4 CG4 CT20
 CB5 CG5
 CG6

O alumnado ha de ser capaz de deseñar, planificar e intervir con persoas que presentan necesidades educativas especiais.

CB2 CG1 CE1 CT1
 CB3 CG2 CE2 CT4
 CB4 CG3 CE5 CT8
 CB5 CG4 CE10 CT10
 CG5 CE20 CT15
 CG6 CT20

Contidos

Tema

Aproximación conceptual á discapacidade: definición e clasificación. Concepto. Tipos.

Necesidades educativas especiais Delimitación conceptual. Modalidades.

Programas no marco da discapacidade: deseño, planificación e intervención. Elementos dun programa.

Bases legislativas en discapacidade. Normativa nacional e autonómica.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	17	50	67
Presentación	5	5	10
Lección maxistral	22	0	22
Exame de preguntas obxectivas	1	50	51

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Traballos de aula e titorías de grupo. Avaliarase o nivel de construción de coñecemento e a autonomía persoal. Tamén a capacidade de integración de información e de redacción final da mesma.
Presentación	Coherencia nos contidos e innovación da achega. Emprego de medios audiovisuais
Lección maxistral	Presentación, por parte do profesor, das temáticas básicas da materia. Asistencia e participación.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Durante a súa elaboración, levarase a cabo un seguimento individualizado a través do correo electrónico, das titorías e nos Grupos Medios.
Presentación	Previamente ás presentacións, farase un seguimento da elaboración do Power Point (ou similar) a través do correo electrónico, das titorías e nos Grupos Medios..

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado	Un ou dous traballos grupais. Avaliaranse os seguintes aspectos: titorización; adecuación do índice e dos contidos ao esquema proposto; fiabilidade das fontes utilizadas; relevancia dos contidos, en especial para a educación social; seguimento da normativa (APA ou similar), especialmente en citas e referencias; coherencia e corrección na redacción final do manuscrito.	45	CG3 CE5 CT4 CG4 CE10 CT8 CG5 CE20 CT10 CG6 CT15 CT20
Presentación	Presentación e defensa dos traballos e proxectos realizados.	5	CB1 CG5 CE5 CT4 CB2 CG6 CT8 CB3 CT10 CB4 CT15 CB5 CT20
Exame de preguntas obxectivas	Proba tipo test que avalía o grao de coñecemento dos contidos da materia	50	CG4 CE5 CT20 CE10

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para que se contabilice na nota final a proba tipo test, a/o estudante deberá obter nela (polo menos) unha nota de 5 puntos sobre 10. En caso de non superar o exame tipo test, na acta aparecerá a nota obtida no exame.

Indícase, así mesmo, que se conservarán as cualificacións das competencias logradas na primeira convocatoria para a convocatoria de Xullo, na cual as alumnas e os alumnos (coa materia suspensa en decembro) serán avaliadas/os só das competencias/probas non superadas na convocatoria anterior. Para o traballo tutelado suspenso, indícaranse os aspectos xerais que deben ser mellorados.

As/os estudantes non asistentes deberán presentarse á proba de tipo test co mesmo temario e tipo de preguntas que os asistentes (ata 40% da nota); tamén se lles poderá entregar algún outro material (adicional ao do alumnado asistente) para este exame final.

Ademais, deberán entregar algún(s) traballo(s) de investigación teórico-práctico(s) sobre algunha das temáticas da materia (ata 25% da nota). Este(s) traballo(s) deberá(n) ser previamente consensuado(s) co docente da materia polo menos 2 meses antes do exame coa finalidade de poder levar a cabo una titorización adecuada do(s) mesmo(s) durante este período de 2 meses (polo menos, con 2 tutorías presenciais). A actividade de "Presentación" será obrigatoria para o alumnado non asistente. Nela, a/o estudante non asistente presentará o(s) seu(s) traballo(s) e relacionaráo(s) con diferentes temas do temario (ata o 15% da nota).

As datas do exame final correspondente ás convocatorias de maio-xuño e xullo poderanse consultar no taboleiro de anuncios da Facultade de Ciencias da Educación de Ourense e tamén na súa web.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

López-González, M., López, M. y Llorente, V. J., **La discapacidad: aspectos educativos y sociales**, Aljibe, 2009

Fernández Jiménez, C., **Capacidades diversas y Educación Social**, Pirámide, 2019

Bibliografía Complementaria

De Pablo Blanco, C., **Manual práctico de discapacidad intelectual**, Síntesis, 2010

First, M., **DSM-5:Manual de diagnóstico diferencial**, Médica Panamericana, 2015

Etxeberría, X., **La convención sobre los derechos de las personas con discapacidad: la perspectiva ética.**, 2011

Gaona, S. X. B., & Jenkins, B. C. (2018)., **Comunicación sexual: diferencias entre padres de hijos con y sin discapacidad.**, 2018

Salmón, I. H., & Premia, S. R., **Una mirada inclusiva hacia la normativa educativa: limitaciones, posibilidades y controversias.**, 2017

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Diagnóstico e análise de necesidades socioeducativas/O05G130V01303

Estratexías de aprendizaxe en contextos socioeducativos/O05G130V01403

Avaliación de programas socioeducativos/O05G130V01901

DATOS IDENTIFICATIVOS**Educación social nos servizos sociais**

Materia	Educación social nos servizos sociais			
Código	O05G130V01910			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa			
Coordinador/a	Salgado Rodríguez, Eva María			
Profesorado	Salgado Rodríguez, Eva María			
Correo-e	evasalgadorguez@hotmail.com			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php			
Descrición xeral	Trátase dunha materia optativa enmarcada no módulo "Ámbitos e axentes da educación social" que procura o achegamento do estudantado aos servizos sociais como ámbito profesional fundamental para os/as educadores/as sociais.			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT2	Planificación e organización
CT3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT5	Xestión da información
CT6	Resolución de problemas e toma de decisións
CT7	Dominio de metodoloxías e técnicas educativas, dinamizadoras de asesoramento e orientación
CT8	Capacidade crítica e autocrítica
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe		Competencias			
Coñecer as distintas formas de dar resposta ás necesidades sociais ao longo da historia		CB1	CG4	CE1	CT1
		CB5		CE7	

Valorar e comprender o obxecto, mecanismos de actuación e modos de provisión dos servizos sociais no ámbito autonómico, así como a estrutura xeral, a organización e os principais servizos e prestacións	CB1 CB3	CG4 CG5	CE2 CE8	CT1 CT2 CT5 CT9
Adquirir habilidades, actitudes e aptitudes necesarias para o coñecemento, uso, manexo e análise da lexislación de servizos sociais e da iniciativa privada.	CB2 CB5	CG1 CG4 CG5	CE2 CE7 CE8	CT1 CT2 CT3 CT4 CT6 CT8
Coñecer as funcións e a especificidade da intervención dos educadores/as sociais nos diferentes programas e dispositivos dos servizos sociais, tanto no nivel comunitario como especializado.	CB4 CB5	CG3 CG6	CE1 CE2 CE7 CE8	CT1 CT2 CT4 CT5 CT6 CT7 CT9
Actuar na resolución das situacións de vulnerabilidade, conflito, crise, carencias ou dificultades.	CB2	CG2 CG3	CE2 CE7 CE8	CT1 CT2 CT6 CT7 CT8 CT9

Contidos

Tema	
1. Marco Conceptual no que se configuran os servizos sociais: as necesidades sociais e os recursos sociais .	1.1. Concepto e tipoloxía. 1.2. Métodos de detección das necesidades. 1.3. Modos de satisfacer as necesidades. 1.4. Recursos Sociais. Concepto e características.
2. Evolución e situación actual da Acción Social: Concepto e características, etapas históricas da acción Social.	2.1. A Acción Social. 2.2. Etapas históricas da Acción Social. 2.3. A Caridade. 2.4. A Beneficencia. 2.5. A Asistencia Social. 2.6. Benestar Social, 2.7. Política Social e Sistemas de Protección Social.
3. Marco Normativo e niveis organizativos dos servizos sociais.	3.1. Marco Normativo. 3.2. Nivel Organizativo: Obxetivos, características, principios e niveis de atención. 3.3. Servizos comunitarios básicos e específicos. Programas e prestacións. 3.4. Servizos sociais especializados. Programas, servizos e prestacións por sectores de intervención.
4. Funcións e competencias dos/as Educadores/as Sociais nos distintos niveis de atención dos Servizos sociais.	4.1. Funcións e competencias dos/as Educadores/as Sociais nos distintos niveis e sectores de intervención

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22	44	66
Traballo tutelado	6	22	28
Estudo de casos	9	12	21
Presentación	4	10	14
Actividades introdutorias	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	2	17	19

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elaborará un traballo sobre os servizos sociais nun sector de poboación, con especial referencia as funcións e intervención do educador social no mesmo.
Estudo de casos	Análise de casos e situacións vinculadas a intervención dos/as educadores/as sociais nos servizos sociais, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, completar coñecementos, diagnósticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Presentación	Exposición por parte do alumnado do traballo realizado e doutras tarefas encomendadas.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elaborará un traballo sobre os servizos sociais nun sector de poboación, con especial referencia as funcións e intervención do educador social no mesmo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elaborará un traballo sobre os servizos sociais nun sector de poboación, con especial referencia as funcións e intervención do educador social no mesmo.	30	CB1 CB2 CB3 CB5	CG4 CG5 CG6	CE1 CE7	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5 CT8
Estudo de casos	Análise de casos e situacións vinculadas a intervención dos/as educadores/as sociais nos servizos sociais.	20	CB2 CB3 CB4	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5 CG6	CE1 CE2 CE7 CE8	CT1 CT2 CT5 CT6 CT7 CT8 CT9
Presentación	Exposición do traballo realizado sobre un servizo social e as funcións e especificidades dó/a educador/a social no mesmo. Outras exposicións	10	CB2 CB4 CB5			CT1 CT2 CT3 CT4 CT7 CT8 CT9
Exame de preguntas obxectivas	Exame tipo test sobre os contidos teóricos da materia.	40	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG3 CG4 CG5	CE1 CE2 CE7	CT1 CT2 CT5 CT6

Outros comentarios sobre a Avaliación

Apartado A)

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

As persoas non presenciais, terán que entregar antes da finalización de curso, un proxecto individual de intervención nun dos sectores a escoller por parte do alumnado, onde se reflectan os coñecementos e destrezas aprendidas. Este traballo esixiráselles ás "persoas non asistenciais" a maiores de todo aquilo que se lle solicite ao conxunto do alumnado mediante a avaliación continúa e que figura neste apartado de metodoloxías de avaliación. Dito traballo será obrigatorio e cualificarase como apto ou non apto.

. De non ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas novamente na convocatoria de xullo.

As datas oficiais dos exames da materia poden ser consultados na páxina web da Facultade, no espazo "datas exames 2021/2022". <http://educación-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php>

Apartado B)

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Apartado C)

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Apartado D)

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos

principios de sustentabilidade (ODS).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Casado, D., **Introducción a los Servicios sociales**, Ed. Popular,

Lei 13/2008, **Servizos Sociais de Galicia**,

Vallés Herrero, J., **Manual del educador social, intervención en servicios sociales.**, Ed. Pirámide,

Bibliografía Complementaria

Bueno Abad, J.R., **Servicios sociales, planificación y organización**, Mestral,

Doyal, Len y Gough, I., **Teoría de las necesidades humanas**, Icara,

Decreto 99/2012 de 16 de marzo, **Servicios sociales comunitarios y su financiamiento**,

Galindo López, E., **La educación social desde la práctica de los servicios sociales**, Walancelen,

Rondón García, L., **Metodología de la educación social. Recorrido por diferentes ámbitos profesionales. Capítulo "El educador social en los servicios sociales" pp. 231-251**, Dykinson,

Santos Martí, J., **El cuarto pilar. Un nuevo relato para los servicios sociales**, CGTS-Paraninfo,

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Programas de educación social na terceira idade**

Materia	Programas de educación social na terceira idade			
Código	005G130V01911			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa			
Coordinador/a	Pérez Enríquez, María Esther			
Profesorado	Pérez Enríquez, María Esther			
Correo-e	me_perez@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php			
Descrición xeral	<p>Nun momento no que a educación social se atopa en plena expansión e se percibe como unha actuación necesaria no estado de benestar, a intervención socioeducativa con persoas maiores é fundamental, se temos en conta que estamos ante unha sociedade que envellece.</p> <p>Resulta evidente que o primeiro paso para unha intervención socioeducativa acorde cos tempos é a conceptualización e a perspectiva dende a que se aborda o proceso de envellecimento. Ademais do coñecemento e análise de diferentes propostas de intervención con este colectivo.</p> <p>Todo isto define o núcleo esencial da materia Programas de Educación Social na Terceira Idade.</p>			

Competencias

Código	
CB1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG1	Transmitir, promover e desenvolver a cultura
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG4	Coñecer, analizar e investigar os contextos sociais e educativos
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE6	Comprender a traxectoria da educación social e a configuración do seu campo e identidade profesional, a nivel comunitario, estatal, europeo e internacional
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CE17	Dominar as metodoloxías de dinamización social e cultural
CT1	Capacidade de análise e síntese
CT4	Utilización das TIC no ámbito de estudo e contexto profesional
CT14	Adaptación a situacións novas
CT20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Coñecer, analizar e conceptualizar, dun xeito introductorio, a vellez; os mitos e estereotipos; os dereitos das persoas maiores;...	CB1	CG1	CE2	CT1
	CB3		CE6	CT4
				CT14
				CT20

1. Analizar e comprender as políticas sociais e institucionais na atención das persoas maiores.	CB1 CB2 CB3	CG1 CG4	CE6	CT1 CT4 CT14 CT20
2. Traballar, desenvolver e aplicar as principais habilidades de intervención e formación de grupos e equipos de traballo, que guían a acción socio-educativa coas persoas maiores	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4	CE2 CE17	CT1 CT4 CT14 CT20
3. Desenvolver programas socio-educativos en institucións de maiores.	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG4 CG5	CE2 CE15 CE17	CT1 CT4 CT14 CT20
4. Organizar e xestionar institucións de maiores.	CB1 CB2 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG6	CE2 CE17	CT1 CT4 CT14 CT20

Contidos

Tema	
Introducción.	Concepto de vellez; mitos e estereotipos; dereitos das persoas maiores;...
1. Políticas sociais e institucionais na atención das persoas maiores.	1.1. Introducción. 1.2. Servicios e recursos sociais. 1.3. Programas e servicios sanitarios.
2. Acción socio-educativa con maiores.	2.1. Introducción. 2.2. Habilidades de intervención no traballo con maiores. 2.3. Desenvolvemento de grupos e equipos de traballo.
3. Desenvolvemento de programas socio-educativos en institucións de maiores.	3.1. Breve introducción. 3.1.1. Envellecemento e aprendizaxe ao longo da vida. 3.1.2. Educación xerontolóxica e boas prácticas socioeducativas con persoas maiores. 3.2. Proposta de programas socioeducativos. 3.2.1. Programas de carácter transversal. 3.2.2. Programas orientados ao benestar físico. 3.2.3. Programas orientados ao benestar psíquico-cognitivo-emocional. 3.2.4. Programas orientados ao benestar socioafectivo. 3.2.5. Programas de carácter instrumental.
4. Organización e xestión de institucións de maiores.	4.1. Introducción: Evolución da atención ás persoas maiores. 4.2. A calidade nos centros xerontolóxicos e a súa avaliación. 4.3. A función directiva. 4.4. Recursos humanos: turnidades. 4.5. Marketing.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	3	1	4
Traballo tutelado	4	24	28
Seminario	10	16	26
Traballo tutelado	8	18	26
Presentación	6	7	13
Lección maxistral	12	24	36
Exame de preguntas obxectivas	2	15	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Traballo tutelado	Os/as estudantes elaboran dous documentos e/ou investigacións sobre a temática da materia, un individual e outro grupal. Trátanse de dúas actividades autónoma de/dos estudante/s que inclúen a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Traballo tutelado	Formulación e análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia, que os/ as estudantes desenvolven na aula baixo as directrices e supervisión da profesora. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do alumnado.
Presentación	Exposición oral por parte do alumnado, ante a docente e o alumnado, dos resultados dos traballos tutelados (previa presentación escrita).
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos da materia

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	- As sesións maxistrais, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).
Traballo tutelado	- A elaboración dos traballos tutelados, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico). - Ademais, á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de traballo na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho da profesora, no horario de titorías, ou a través do correo electrónico.
Seminario	- Os seminarios, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).
Traballo tutelado	- A realización dos traballos de aula, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).
Presentación	- As presentación/ exposicións dos traballos tutelados, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico). - Ademais, á elaboración dos traballos tutelados e á súa exposición dedicaráselle unhas horas específicas de traballo na aula, sen que iso sexa impedimento para atender calquera dúbida ou cuestión no momento en que xurda, no despacho da profesora, no horario de titorías, ou a través do correo electrónico.
Probas	Descrición
Exame de preguntas obxectivas	- A preparación da proba tipo test, reforzaranse cunha atención personalizada, individual ou en pequeno grupo, coa finalidade de atender as necesidades, dúbidas e consultas do alumnado relacionadas coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade desenvolverase de forma presencial (directamente na aula e/ou nos momentos que a profesora ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico).

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballo tutelado Os/as estudantes presentan o resultado obtido na elaboración de dous documentos sobre a temática da materia e/ou investigación. Un levarase a cabo en grupo, de forma escrita. Ademais, conxuntamente con este documento, tamén se valorará o seguimento da elaboración do traballo. E outro realizarase de xeito individual e igualmente, de forma escrita.	30	CB1 CG1 CE15 CT1 CB2 CG2 CE17 CT4 CB3 CG4 CT14 CB5 CG5 CT20 CG6

Seminario	Nestes seminarios realizaranse diferentes actividades: Traballo en profundidade dun tema (monográfico). Ampliación e relación dos contidos tratados nas sesións maxistras. Lectura e comentario de textos. Visionado e comentario de material audiovisual. Debates. Obradoiros prácticos.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG1 CG2 CG3 CG4 CG5	CE2 CE6 CE15 CE17	CT1 CT4 CT14 CT20
Traballo tutelado	O desenvolvemento e participación nas experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación na aula.	10	CB1 CB3	CG1 CG4 CG5 CG6	CE15 CE17	CT1 CT4 CT14 CT20
Presentación	Tamén se valorará a exposición ou presentación e defensa que se faga dos traballos tutelados na aula.	10	CB2 CB3 CB4	CG1	CE17	CT1 CT4 CT14 CT20
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase unha proba tipo test para a avaliación das competencias adquiridas que inclúe preguntas pechadas con tres alternativas de resposta. Os/as alumnos/as seleccionarán unha resposta entre as posibilidades. As respostas erradas puntuarán negativamente (2 mal restarán 1 ben). Esta proba será de carácter opcional para aqueles/as alumnos/as que desexen subir a súa nota global.	30	CB1 CB2 CB3	CG1 CG4	CE15 CE17	CT1

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado non asistencial: deberá falar coa profesora ao principio do curso, para acordar un plan de traballo específico. Os criterios de avaliación serán os seguintes: Proba tipo test: 70%. Traballos titorados: 30%.

Segunda convocatoria: As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Datas, horas e revisións dos exames: As publicadas na páxina web da Facultade de Educación e Traballo Social.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Belchí, G., Martínez, S., e Salmerón, J.A., **Competencias del profesional de la educación social en la promoción del envejecimiento activo. Educació Social. Revista de Intervención Socioeducativa, (76), 33-56., 2020**

Bermejo, L., **Envejecimiento activo y actividades socioeducativas con personas mayores. Guía de buenas prácticas.,** Editorial Médica Panamericana, 2010

Bermejo, L., **Gerontología educativa. Cómo diseñar proyectos educativos con personas mayores,** Editorial Médica Panamericana, 2005

Calvo de Mora, M., **A profesionalización da educación social na xerontoloxía como logro de futuro. Galeduso, 11, 52-59, 2015**

C.E.E.S.G., **Funcións das educadoras e educadores sociais. Persoas maiores, C.E.E.S.G/ Deputación da Coruña, 2018**

Maños, Q., **A planificación centrada na persoa. Un novo paradigma da educación social. Galeduso, 11, 60-73, 2015**

Martínez, N. y Bedmar, M. (Eds.), **Personas mayores y Educación Social: Teoría e intervención,** Universidad de Granada, 2017

Bibliografía Complementaria

Agudo, S., **La educación social y las personas mayores: reconstruyendo identidades. Revista de Educación Social, 8, 2008**

Allègre, E., y Gassier, J., **100 fichas de animaciones para personas mayores, 8499106730, Paidotribo, 2017**

Bermejo, L., **Envejecimiento activo, pedagogía gerontológica y buenas prácticas socioeducativas con personas adultas mayores. Educación social. Revista de Intervención Socioeducativa, 51, p.27 - p.44, 2012**

Causapié, P.; Balbotín, A.; Porras, M. e Mateo, A. (Dir.), **Envejecimiento Activo. Libro Blanco,** Ministerio de Sanidad, Política Social e Igualdad., 2011

Cid, X.M. e Pérez, M.E., **Gerontología educativa e intergeneracionalidad. Perspectivas Sociales/ Social Perspectives, 18(1), 95-125, 2016**

Muíño, M., Peña, S., e Iglesias, A., **Síndrome de Down y envejecimiento: una nueva situación que afrontar. Revista Española de Discapacidad, 7(II), 157-164., 2019**

Muñoz, J., **Personas mayores y malos tratos, 9788436819175, Pirámide, 2004**

Ojea, A.M., Pérez, M.E. e Cid, X.M., **Follas de vida: O comezo dunha andaina no medio rural de envellecemento activo e educación interxeracional**. En X.M. Cid (Ed.). *Investigacións para explicar e avanzar en educación* (pp. 51-68), Andavira editora, 2018

Pérez, M.E., e Fernández, L., **Educación social e persoas maiores: a musicoterapia como apoio socioeducativo nos centros de día**. En X.M. Cid (Coord.). *Estudos e Investigacións na Facultade de Educación de Ourense 100 anos despois d*, Andavira editora, 2016

Rodríguez, P., **La atención integral centrada en la persona Principios y criterios que fundamentan un modelo de intervención en discapacidad, envejecimiento y dependencia**, IMSERSO. *Informes Portal Mayores*, 2010

Vidal, C., **Actividades en grupo de mayores para entrenar la memoria: 60 propuestas de intervención**, 8490234426, EDITORIAL CCS, 2017

Villar, F., Celdrán, M., Serrat, R., e Cannella, V., **Abordando la diversidad en el envejecimiento activo: una propuesta de clasificación**. *Aula Abierta*, 47(1), 55-62, 2018

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Educación: Educación permanente/O05G130V01203

Educación: Pedagogía social/O05G130V01205

Educación de persoas adultas/O05G130V01401

Educación para o lecer e o tempo libre/O05G130V01402

Xerontoloxía e educación social/O05G130V01908

Programas de animación sociocultural/O05G130V01503

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sexualidade e saúde**

Materia	Sexualidade e saúde			
Código	O05G130V01912			
Titulación	Grao en Educación Social			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Rodríguez Castro, Yolanda			
Profesorado	Lameiras Fernández, María Rodríguez Castro, Yolanda			
Correo-e	yrcaastro@uvigo.es			
Web	http://https://www.facebook.com/PT1ourense?ref=tn_tnmn			
Descrición xeral	Partimos da premisa de que o desenvolvemento integral da persona pasa por recoñecer a importancia e o valor da educación afectivo-sexual, que debe ser contemplada como un dereito do individuo de recibir unha educación integral, e dentro dun eixe coeducativo no que se prime o traballo de valores igualitarios de corresponsabilidade e respecto. Xa que a sexualidade, como dimensión fundamental dá persoa, discorre inseparable dá nosa realidade e identidade persoal, e o mesmo tempo dende a súa dimensión interpersonal-relacional permítenos aproximarnos conxuntamente a afectividade e a súa manifestación.			

Competencias

Código	
CB3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG2	Xerar redes sociais, contextos, procesos e recursos educativos e sociais
CG3	Intervir como mediador social, cultural e educativo
CG5	Deseñar, implementar e avaliar programas e proxectos socioeducativos
CG6	Xestionar, dirixir, coordinar e organizar institucións e recursos socioeducativos
CE1	Integrar criticamente os supostos teóricos, filosóficos, históricos, sociolóxicos, psicolóxicos, pedagóxicos, culturais, políticos, legislativos que están na base dos procesos de intervención socioeducativa
CE2	Estar capacitado/a para o diagnóstico e a mediación na prevención e resolución de conflitos en condicións de desigualdade e crises en comunidades socioeducativas
CE5	Coñecer os fundamentos do deseño e uso dos medios, recursos e estratexias para a intervención socioeducativa e incorporalos nos diferentes ámbitos de acción socioeducativa
CE7	Manexar con criterio métodos e estratexias de investigación cuantitativas e cualitativas, e aplicarlas ás realidades socioeducativas
CE8	Potenciar estruturas e procesos de participación e acción comunitaria, aplicando programas e técnicas de intervención (dinámica de grupos, motivación, negociación e promoción da asertividade...)
CE10	Desenvolver programas e proxectos no ámbito da educación especializada (menores, necesidades educativas especiais, centros de saúde, condutas adictivas, institucións penitenciarias, e persoas e colectivos en risco de exclusión...)
CE11	Organizar e administrar proxectos e servizos culturais, ambientais, de lecer e tempo libre
CE15	Deseñar, aplicar e avaliar programas para a inserción social e laboral
CE19	Administrar, coordinar e supervisar entidades, equipamentos e grupos, en función de diferentes contextos e necesidades
CT2	Planificación e organización
CT3	Comunicación oral e escrita na/s lingua/s materna/s con apertura a outros códigos lingüísticos, en especial, as linguas cooficiais na comunidade galega
CT9	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos doutras áreas e en distintos contextos
CT10	Recoñecemento e respecto de a diversidade e multiculturalidade
CT14	Adaptación a situacións novas
CT18	Apertura á aprendizaxe ao longo de toda a vida
CT20	Orientación á calidade

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

Promover a comprensión dos importantes vínculos que poden establecerse entre a sexualidade e o afecto, e as repercusións do que eres ten na expresión da sexualidade	CB3	CG3	CE1 CE5 CE7	CT3 CT9 CT10
Adestrar no manexo de técnicas para o deseño e a implementación de programas de educación afectivo-sexual	CB5	CG2 CG3 CG5 CG6	CE2 CE5 CE8 CE10 CE11 CE15 CE19	CT2 CT10 CT14 CT18 CT20

Contidos

Tema	
Bloque I. O ESTUDIO CIENTÍFICO DA SEXUALIDADE HUMANA	- O ESTUDIO DA SEXUALIDADE HUMANA: FUNDAMENTACION DO SEU ESTUDIO CIENTIFICO NO SECULO XIX. - HACIA A FORMALIZACIÓN DO ESTUDIO [CIENTÍFICO] DA SEXUALIDADE HUMANA: A ENTRADA NO SÉCULO XX. - O ESTUDIO CIENTIFICO DA SEXUALIDADE NA SEGUNDA MITADE DO SÉCULO XX: A CONSOLIDACIÓN
Bloque II. SEXUALIDADE E IDENTIDADES	- APROXIMACIÓN S TEÓRICAS: SEXUALIDADE E IDENTIDADES. - A CONSTRUCCIÓN DA IDENTIDADE SEXUADA: O MODELO BINARIO HETERONORMATIVO. - RUPTURA DO MODELO HETERONORMATIVO: INTERSEXUALIDADE, HOMOSEXUALIDADE, LESBIANISMO, TRANSEXUALIDAD
Bloque III SEXUALIDAD: DA REPRODUCCIÓN A AFECTIVIDADE E OS PLACERES	- OS CRITERIOS DA SAUDE SEXUAL - O ESTUDIO DA CONDUCTA SEXUAL E DA AFECTIVIDADE - O PRACER SEXUAL - EMBARAZOS NON DESEXADOS - AS ITS E VIH/SIDA - VIOLENCIA DE XÉNERO - AS MÚLTIPLES VIOLENCIAS SEXUAIS: OFFLINE E ONLINE

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Lección maxistral	19	0	19
Traballo tutelado	5	45	50
Traballo tutelado	15	20	35
Presentación	3	2	5
Exame de preguntas obxectivas	1	36	37

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Traballo tutelado	O/a estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.
Traballo tutelado	O/a estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio,...

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Traballo tutelado O traballo tutelado levarase a cabo na aula nos grupos medianos e tamén a través dos HORARIOS TITORÍAS das docentes responsables da materia: consultar na páxina web da Facultade de Educación e Traballo Social. Ademais, as e os estudantes podrán comunicarse coas docentes a través do correo electrónico o de Moovi.

Avaliación						
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballo tutelado	Traballo grupal: diseño e a implementación dun programa de educación sexual dirixido a un determinado colectivo (obrigatorio).	70	CB5	CG2	CE2	CT2
				CG5	CE8	CT9
				CG6	CE10	CT10
					CE11	CT14
					CE15	CT18
					CE19	
Presentación	Exposición da implementación do programa de educación sexual.	10			CE7	CT2
						CT3
						CT20
Exame de preguntas obxectivas	examen de 30 preguntas de tres opcións de resposta	20	CB3		CE1	
			CB5		CE5	
					CE7	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que non alcance o 80% da asistencia nas sesións presenciais (teóricas e/ou prácticas) pasará á modalidade de avaliación non asistente que consistirá en: - Proba obxectiva tipo test do manual da materia de referencia: 6 puntos (60% da nota). - Seleccionar e desenvolver 30 actividades de cada tema (total 3 temas: 90 actividades) do manual de Sexualidade e Saúde: proposta didáctica (Rodríguez et al., 2014). 4 puntos (40% da nota). O alumnado non asistente debe entregar o traballo o día do exame na plataforma Moovi da materia.

As partes da materia superadas na 1ª oportunidade, non serán obxecto de avaliación na 2ª, considerándose, polo tanto, como aprobadas nese curso académico.

Segundo a normativa vixente, con independencia da súa asistencia ou non ás clases, o alumnado gozará de condicións equivalentes de avaliación.

As datas oficiais dos exames e de revisións poden consultarse na web da Facultade de Educación e Traballo Social.

En coherencia co carácter inclusivo que caracteriza a Facultade de Educación e Traballo social, esta guía poderá ser adaptada para atender ás necesidades específicas de apoio educativo que presente o alumnado adscrito ao programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Lameiras, M., Carrera, M. V. y Rodríguez-Castro, Y., **Sexualidad y Salud. El estudio de la sexualidad humana desde la perspectiva de género.**, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo., 2013

Rodríguez-Castro, Y., Lameiras, M. Carrera, M. V. y Alonso, P., **Sexualidade e Saúde. Proposta didáctica**, Servicio Publicacións da Universidade de Vigo., 2014

Lameiras, M., Rodríguez-Castro, Y. Ojea, M. y Dopereiro, M., **Programa AGARIMOS: Programa coeducativo de desarrollo psicoafectivo y sexual.**, Pirámide, 2004, 2010 (2ª ed.)

Lameiras, M. y Carrera, M.V., **Educación sexual. De la teoría a la práctica**, Pirámide, 2010

Rodríguez-Castro, Y., Alonso, P., González, A. y Carrera, M., **Spanish attitudes towards sexting: validation of a scale.**, <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2017.03.049>, 2017

Rodríguez Castro, Y., Alonso, P., Martínez, R. y Adá, A., **Ni on ni off: programa coeducativo de prevención de (ciber)acoso sexual**, 978-84-1391-696-5, Aranzadi, 2021

Ekman, K. E., **Sobre la existencia del sexo. Reflexiones sobre la nueva perspectiva de género.**, 978-84-9134-843-6, Catarata, 2021

Errasti, J. y Pérez Alvarez, M., **Nadie nace en un cuerpo equivocado: Éxito y miseria de la identidad de género**, 978-8423433322, Deusto, 2022

Misse, Miquel, **A la conquista del cuerpo equivocado**, 978-8417319366, EGALÉS S.L, 2020

Bibliografía Complementaria

Rodríguez Castro, Y., Lameiras Fernández, M., Carrera Fernández, M.V. y Failde, J.M., **Aproximación conceptual al sexismo ambivalente: Estado de la cuestión**, 2009

Rodríguez-Castro, Y., Lameiras-Fernández, y Carrera-Fernández, M. V., **Amor y Sexismo: una peligrosa relación en los y las adolescentes gallegos/as.**, doi: 10.17979/reipe.2015.0.02.234, 2015

Rodríguez-Castro, Y., Alonso, P., Lameiras, M. y Faílde, J.M., **Del sexting al cibercontrol en las relaciones de pareja de adolescentes españoles: análisis de sus argumentos.**, <http://dx.doi.org/10.14349/rlp.2018.v50.n3.4>, 2018

Lameiras, M., Carrera, M. V. y Rodríguez Castro, Y., **La educación sexual: un derecho en la lista de espera del sistema educativo en España.**, 2019

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Intervención en saúde e educación social/O05G130V01902

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Xénero e educación social/O05G130V01305

Habilidades sociais en educación social/O05G130V01404

Mediación en conflitos e situacións de violencia/O05G130V01502

Outros comentarios

Esta materia enmárcase nunha Facultade comprometida coa sustentabilidade da contorna e das persoas. Atendendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiais de baixo impacto ambiental en coherencia cos principios de sustentabilidade (ODS).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Trabajo de Fin de Grado**

Materia	Trabajo de Fin de Grado			
Código	005G130V01991			
Titulación	Grado en Educación Social			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4	2c
Lingua impartición	Castellano Gallego			
Departamento	Análisis e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	González Fernández, Antonio			
Profesorado	González Fernández, Antonio Rodríguez Castro, Yolanda			
Correo-e	aglez@uvigo.es			
Web	http://http://educacion-ou.webs.uvigo.es/educacion-ou/web/index.php/traballo-fin-de-grao			
Descripción xeral	Los estudios de grado actuales incluyen una materia bajo la denominación de Trabajo de Fin de Grado. Este trabajo tiene como objetivo evidenciar las competencias adquiridas a lo largo de todo el proceso formativo.			

Competencias

Código	
CB2	Que los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio.
CB3	Que los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética.
CB4	Que los estudiantes puedan transmitir información, ideas, problemas y soluciones a un público tanto especializado como no especializado.
CB5	Que los estudiantes hayan desarrollado aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía.
CG2	Generar redes sociales, contextos, procesos y recursos educativos y sociales
CG3	Intervenir como mediador social, cultural y educativo
CG4	Conocer, analizar e investigar los contextos sociales y educativos
CG5	Diseñar, implementar y evaluar programas y proyectos socioeducativos
CG6	Gestionar, dirigir, coordinar y organizar instituciones y recursos socioeducativos
CE2	Estar capacitado/a para el diagnóstico y la mediación en la prevención y resolución de conflictos en condiciones de desigualdad y crisis en comunidades socioeducativas
CE7	Manejar con criterio métodos y estrategias de investigación cuantitativas y cualitativas, y aplicarlas a las realidades socioeducativas
CE9	Desarrollar programas y proyectos en el contexto familiar y escolar
CE12	Diseñar, aplicar y evaluar programas y estrategias de intervención socioeducativa en el ámbito del desarrollo comunitario y cooperación al desarrollo
CE19	Gestionar, coordinar y supervisar entidades, equipamientos y grupos, de acuerdo con diferentes contextos y necesidades
CT1	Capacidad de análisis y síntesis
CT8	Capacidad crítica y autocrítica
CT9	Capacidad para integrarse y comunicarse con expertos de otras áreas y en distintos contextos
CT16	Liderazgo
CT19	Compromiso con la identidad, desarrollo y ética profesional
CT20	Orientación a la calidad

Resultados de aprendizaje

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Interpretar los datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética.	CB2 CB3	CG4	CE2 CE12	CT8 CT19 CT20
Manejar con criterio métodos y estrategias de investigación cuantitativas y cualitativas, y aplicarlas a las realidades socioeducativas	CB3	CG2 CG3 CG5 CG6	CE7 CE12 CE19	CT1
Ser capaces de presentar ante una audiencia proyectos de investigación.	CB4 CB5	CG2 CG6	CE9	CT9 CT16

Contenidos

Tema

Empleo de herramientas básicas de investigación para analizar un tema propuesto bajo la supervisión de uno o de una director/la.

Elaboración del informe y defensa pública del mismo

Clase presencial en grupos medianos, para analizar los distintos tipos de proyectos que se pueden realizar, y como abordarlos.

Así como explicar los cambios normativos que realice la Universidad y la propia Facultad, pudiendo alterar los contenidos recogidos en esta guía, por estar condicionados a normativa de orden superior.

(*)Contidos relacionados con materias do Grao aplicados á Educación Social.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	2	4
Trabajo tutelado	25	250	275
Presentación	1	20	21

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades dirigidas a la presentación del TFG, proporcionando las orientaciones sobre la planificación, diseño y realización del trabajo.
Trabajo tutelado	El/a estudiante elabora un documento sobre la temática de la materia o prepara seminarios, investigaciones, memorias, ensayos, resúmenes de lecturas, conferencias, etc. Generalmente se trata de una actividad autónoma del estudiante que incluye la búsqueda y recogida de información, lectura y manejo de bibliografía, redacción del TFG, siempre bajo las directrices de su tutor/a de TFG.
Presentación	Exposición y defensa por parte del alumno/a del TFG realizado ante un Tribunal.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Trabajo tutelado	Orientación, seguimiento y supervisión del TFG, de forma presencial o a través de Moovi, correo electrónico o por teléfono.
Presentación	Orientación, seguimiento y supervisión de la presentación y exposición del TFG, de forma presencial o a través de Moovi o por correo electrónico.

Evaluación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Trabajo tutelado	INFORME DEL DIRECTOR/A TFG: A efectos de evaluación, el/a tutor/a académico/a emitirá un informe en el que valorará (de 0 a 10 puntos) a labor realizada por el/la alumno/a durante el período de elaboración del TFG.	30	CB3 CG4 CE2 CT19 CG5 CE7 CT20 CG6 CE9 CE12 CE19
Presentación	JUICIO TRIBUNAL EVALUADOR: Evaluación de la presentación escrita, del trabajo y de la defensa oral del TFG ante un Tribunal	70	CB2 CG2 CE9 CT1 CB4 CG3 CT8 CB5 CT9 CT16

Outros comentarios sobre a Avaliación

Estos criterios de evaluación podrán ser modificados, aplicando normativa de rango superior elaborada por el Claustro o el Consejo de Gobierno de la Universidad. Consultar periódicamente información relacionada con el Trabajo de Fin de Grado (TFG) en la página web de la Facultad, y específicamente en el Grado de Educación Social, donde se irá actualizando progresivamente información específica sobre normativa, plazos, requisitos exigidos. Para más información consultar la página web de la Facultad de Educación y Trabajo Social.

La materia superada en la 1ª oportunidad, no serán objeto de evaluación en la 2ª, considerándose, por lo tanto, como

aprobadas en ese curso académico.

Las fechas oficiales de los exámenes pueden consultarse en la web de la Facultad en el espacio 'fechas exámenes'.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

A. P. A., **Manual de publicaciones de la American Psychological Association**, (3ª ed. traducida de 6th en inglés), Manual Moderno, 2010

Blaxter, L.; Hughes, C. & Tight, M., **Cómo se investiga.**, Graó, 2008

Ferrer, V. , Carmona, M. & Soria, V. (Eds.), **El trabajo de fin de grado: guía para estudiantes, docentes y colaboradores.**, McGrawHill., 2012

González García, J. M.; León Mejía, A. & Peñalba Sotorrío, M., **Cómo escribir un Trabajo de Fin de Grado**, Síntesis, 2014

Bibliografía Complementaria

Recomendaciones

Outros comentarios

La Bibliografía será la recomendada por el/a tutor/la, en función del tema de su trabajo. Esta materia se enmarca en una Facultad comprometida con la sostenibilidad del entorno y de las personas. Atendiendo a esta filosofía, esta materia promoverá prácticas educativas en base a materiales de bajo impacto ambiental en coherencia con los principios de sostenibilidad (ODS).